

Henk Spaan
Alle dagen
voetbal

SCAAR

Op maandagmorgen om zeven minuten over half negen, net toen Hans Klaassen zijn laatste slok thee nam ging de telefoon. Hij legde de leverworst, de ossenworst en de cervelaatworst in de plastic bakjes. Hij stapelde de bakjes op elkaar met een leeg bakje bovenop en zette ze terug in de koelkast. Met een mes probeerde hij de chocoladepasta uit de boter te verwijderen wat niet helemaal wilde lukken. Het was hem in twaalf jaar opvoeden nog steeds niet gelukt om Priscilla te leren om een besmeurd mes eerst op een boterham schoon te vegen voordat ze hem in de boter stak.

‘Opschieten anders komen jullie te laat op school,’ riep hij.

‘Pap, telefoon, het bureau voor jou!’ Kimberley had opgenomen in de woonkamer. Hij liep naar de telefoon en zei tegen Kim: ‘Vooruit, wegwezen anders kom je te laat op school!’ en in de telefoon: ‘Met Klaassen.’

‘Waar is het?’ Hij pakte zijn opschrijfboekje en herhaalde ‘Binnengasthuisterrein, Instituut voor Theaterwetenschappen?’

‘Veel bloed? Heb je iedereen gewaarschuwd? De dokter, de fotografen, de technische dienst?’

Terwijl hij stond te bellen riepen Kim en Cilla vanuit de gang: ‘Dag pap, wij zijn weg, tot vanavond!’

‘Prima, je bent een reus! Zeg maar dat ik onderweg ben,’ zei hij in de telefoon. Hij had vandaag pech. Wanneer zijn dochters de deur uit waren nam hij ‘s maandags meestal nog een kwartiertje om de krant te lezen, eerst even kijken of de hoofdcommissaris de voorpagina weer gehaald had en dan natuurlijk het voornaamste: de sport. Maar vandaag was daar geen tijd voor. Er was een dode vrouw gevonden ergens op de universiteit en hij moest er heen om even uit te zoeken waaraan ze was overleden. Ze zeiden dat haar hoofd kapot was en dat ze in een plas bloed lag, dus een natuurlijke doodsoorzaak leek onwaarschijnlijk.

Hij keek nog even in de keuken of het gas uit was en legde de kaas in de koelkast. Hij liep naar de slaapkamer en draaide aan het cijferslot van het kluisje dat naast zijn bed stond. Het was geen goed idee om een dienstpistool te laten slingeren in een huis waar kinderen woonden. Terwijl hij het pistool in de holster op zijn heup stopte en zijn leren jack aantrok

1

1

keek hij naar zijn vrouw Sonja die lag te slapen. Ze had het laken over haar gezicht getrokken. Dat betekende dat er een mug in de kamer was. Hij keek om zich heen en zag het kreng zitten op de muur. Hij liep om het bed heen en pakte een paperback die aan Sonja’s kant op het nachtkastje lag. Hij sloeg. Raak! Er zat een nieuwe bloedvlek op de muur en de dode platte mug zat voor op het boek. Hij keek even naar zijn vrouw. Gelukkig sliep ze door. Ze had nachtdienst gehad. Alleen haar kruin was zichtbaar. In haar geblondeerde haar was al weer duidelijk een donkere streep te zien. Hij bekeek de titel van het boek: Vrouwen komen van Venus en mannen komen van Mars. Het zag eruit als een boek waarin werd uitgelegd dat alle mannen klootzakken waren. Daar zat misschien wel wat in maar hij zag haar toch liever een romannetje lezen. Hij legde het boek weer neer en liep de kamer uit.

Hij draaide de drie sloten van de voordeur dicht en rende de vier trappen af. Buiten zag hij zijn dochters de straat uit fietsen in de richting van het Vondelpark. Ze zaten aan de andere kant van het park op school. De kant waar de yuppen woonden. Hoewel de yuppen ook al weer jaren deze kant van het Vondelpark aan het veroveren waren. Zijn auto, een overjarige BMW, was ingesloten door een dubbel geparkeerde Peugeot. Hij kon er niet uit. Hij stapte in en legde zijn hand op de claxon. Altijd hetzelfde liedje in deze straat. Na twee minuten toeteren kwam de benedenbuurman in kamerjas en op zijn pantoffels het huis uitgerend.

‘Volgende keer laat ik je wegslepen!’ riep hij door het raampje.

‘Sorry Hans, ik wist niet dat je zo vroeg wegging!’ Sjaak sprong in zijn auto en liet hem erdoor.

Op de Overtoom nam hij zoals altijd de vrije trambaan. Hij ging rechtsaf de Stadhouderskade op, vervolgens over het Leidseplein en de Weteringschans en toen linksaf om over de Vijzelgracht en de Vijzelstraat naar de Munt te rijden. Het was rustig in de stad. De winkels waren gesloten op maandagochtend. De weinige voetgangers stapten flink door. Het waren mensen die op weg waren naar hun werk. De toeristen sliepen nog of zaten aan het ontbijt. Hij moest een tijdje wachten bij een kruispunt. Een man in een oranje hesje hield het verkeer tegen om een colonne auto's met zand en roestige balken door te laten. Sinds jaar en dag was het in Amsterdam gebruikelijk om in het voorjaar wanneer de eerste toeristen verschenen een paar belangrijke verkeersaders in de stad open te breken. Soms moest de riolering worden vernieuwd en dan weer werd er geasfalteerd. Als de laatste toerist tegen november naar huis was mocht de boel meestal weer dicht. Dit keer hadden ze bij de gemeente iets verzonnen waarvoor de stad jaren open zou liggen: er

2

1

kwam een nieuwe metrolijn.

Uiteindelijk bereikte hij toch nog binnen een half uur de ingang van de universiteit aan de Oude Turfmarkt. Er waren slagbomen. Nadat hij zich had gemeld via de intercom mocht hij erdoor. Hij parkeerde bij het woonwijkje dat een jaar of dertig geleden op het terrein was neergezet.

Het was rustig op het terrein. Hij was hier heel lang niet geweest. Toen het nog een ziekenhuis was had een vriend van hem hier een tijdje gelegen met een gebroken been. Hij herinnerde zich dat hij een paar keer op bezoek was gegaan maar hij wist niet meer in welke van de gebouwen dat was geweest. Er stonden nu oude en nieuwe gebouwen door elkaar. Er waren veel struiken en bomen en plantenbakken die allemaal nog volop groen waren. De zomer was blijkbaar niet van plan om er al mee op te houden. Een jongen was met een grote professioneel uitzijnde camera foto's aan het maken van twee meisjes. Hij liep naar de plek waar een paar surveillancewagentjes van de politie stonden. Een doorgang die afgesloten kon worden met een stevig hek gaf toegang tot een driehoekig pleintje dat omsloten werd door oude bakstenen gebouwen. Voor de deur stond een agente die hij wel kende maar van wie hem de naam niet meteen te binnen wilde schieten.

‘Helemaal naar boven,’ instrueerde ze Klaassen. ‘Ik stuur iedereen die naar binnen wil naar de mensa even verderop. Mijn collega vangt ze daar op.’

Klaassen liep snel de trappen op. Helemaal boven trof hij hoofdagent Wil Wildschut op de gang. Ze was weer dikker geworden. Hij zag haar van opzij. De afstand van haar navel tot haar rug leek wel groter dan die van haar nek tot haar kruis. Hij vroeg zich af of haar uniformen speciaal voor haar gemaakt werden. Het leek onwaarschijnlijk dat ze haar maat in voorraad hadden.

‘Hoi Wil.’ Hij moest maar niet meteen vragen welk dieet ze momenteel volgde.

‘Goedemorgen Hans, het slachtoffer ligt in de bibliotheek. Dat is hier meteen rechts. Mijn nieuwe collega Chris Welling zit in de bibliotheek bij de achteruitgang. Wees een beetje aardig tegen hem want het is zijn eerste dag.’

‘Hebben ze je weer met een nieuw uilskuiken opgezadeld?’

‘Elke twee maanden komt er weer een verse stagiair. Dat houdt nooit op. Hij ging uit z’n dak toen hij hoorde dat we een lijk hadden,’ vertelde Wildschut.

‘Dat gaat gauw over,’ zei Klaassen. ‘Mijn eerste was een zelfmoord.’

Hij voelde weer het zware koude lijf in zijn armen en rook de zoetige geur van het lange donkerblonde ongekamde haar van de jonge man dat tegen zijn gezicht aan kwam terwijl iemand anders bezig was om het touw los te snijden. Wildschut knikte. Ze keken elkaar even aan. Zij waren begonnen in een tijd toen er nog geen psychologen en praatgroepen waren. Ze kenden allebei wel collega’s die er op een of andere manier aan onderdoor waren gegaan.

Wildschut ging over tot de orde van de dag: ‘Hier in het kamertje heb ik het stel dat de vermoorde vrouw gevonden heeft. Een secretaresse en een student. Je bent de eerste bobo. De anderen zullen wel onderweg zijn.’

Klaassen knikte: ‘Hou die twee maar even hier. Ik ga eerst even naar het slachtoffer kijken.’

Hij liep de bibliotheek in door twee klapdeuren. Hij rook meteen de lijkenlucht. Dat betekende dat ze er al minstens een paar uur lag. Hij stond stil en haalde zijn zakdoek tevoorschijn en duwde hem tegen zijn neus en zijn mond. Tegenover de deuren stonden drie bureaus die tegen elkaar aan waren geschoven. Rechts, ongeveer twee meter van de bureaus begonnen de boekenkasten. De kasten waren ongeveer drie meter breed en stonden twee aan twee naast elkaar met ertussen een middenpad. De kasten liepen niet tot aan de muren, maar aan de zijkanten waren ook looppaden. In het aan beide zijkanten schuine dak waren dakkapellen die nissen vormden. In elke nis stond een tafel en een stoel, een perfecte plek om te studeren.

Tussen de derde en de vierde kast zag hij haar liggen maar Klaassen liep eerst door naar 4

achteren. Aan het eind van de bibliotheek was, twee treden lager gelegen, een studeerruimte en daarachter was nog een andere studeerruimte. Tussen de bibliotheek en de studeerruimtes zaten geen deuren. Ze waren met bogen met elkaar verbonden. Boven

de boog naar de eerste studeerruimte hing een foto van Marlon Brando. In de achterste ruimte stond agent Chris Welling met het bovenlichaam in een hoek van negentig graden voorovergebogen naar de muur naast de achterdeur te kijken. Zijn billen leken wel hoekig in plaats van rond alsof de uniformbroek over een skelet hing.

‘Agent Welling, een goedemorgen,’ zei Klaassen nogal hard.

De jonge man schrok zichtbaar en kwam schielijk overeind waarna hij zich omdraaide. Ze gaven elkaar een hand.

‘Klaassen,’ zei hij, ‘je valt met je neus in de boter op je eerste dag.’

Hij realiseerde zich dat de uitdrukking die hij gebruikte een beetje vreemd was. Het rook hier niet naar boter. Hij drukte zijn zakdoek wat steviger tegen zijn gezicht.

‘Ja meneer,’ zei de jongen.

Hij was moeilijk te verstaan omdat ook hij een witte zakdoek voor zijn mond en voor zijn neus hield. Klaassen keek Welling even onderzoekend aan. Welling keek met zijn grote blauwe ogen nieuwsgierig terug. De nieuwe agenten werden elk jaar jonger. Dit exemplaar leek ondanks zijn niet geringe lengte wel net ontsnapt uit de zandbak. Zijn babyface werd nog niet ontsierd door puistjes en het leek of hij zich ook nog niet hoefde te scheren.

‘Veel succes in je loopbaan bij de politie!’ zei Klaassen waarbij hij zijn best moest doen om oprecht te klinken.

Hij gaf de carrière van het mannetje nog geen drie maanden.

‘Dank u wel meneer.’

Hij verplaatste zijn aandacht naar de plek waar Welling naar had staan kijken. Op de muur naast de achterdeur was met plakband een aardappelschilmesje bevestigd. Om de deurklink zat een touwtje. Het hing los maar kennelijk hoorde het vast te zitten aan een haakje dat in de muur was bevestigd.

‘Vreemd,’ zei Klaassen.

‘Behoorlijk vreemd,’ beaamde Welling.

‘Nergens aangezeten?’ vroeg Klaassen.

‘Natuurlijk niet, ik ben niet achterlijk!’ antwoordde Welling.

‘Agent Welling,’ zei Klaassen, ‘dat geïrriteerde toontje wil ik niet meer van je horen.’

Hij zag een blos zich razendsnel over het gezicht van de jongen verspreiden en langs zijn hals onder de kraag van het krakend nieuwe lichtblauwe overhemd richting schouders

1

trekken.

‘Nee, meneer. Sorry meneer.’

De jongen week een beetje naar achteren.

Klaassen onderdrukte een glimlach en vroeg: ‘Wat is hier achter?’

‘De secretaresse zegt dat er een trappenhuis is. Het is de nooduitgang voor als er brand is.’

Van de brandweer mag de deur niet op slot. Het personeel van de bibliotheek is bang dat de boeken gepikt worden en via deze achterdeur onopgemerkt mee naar buiten worden genomen. Daarom is de deur normaal afgesloten met een touwtje. Met het aardappelschilmesje kan het touwtje, wanneer er brand is, worden losgesneden. Welke idioot verzint nou zoiets?’ antwoordde Welling.

‘Goed dat je dat al hebt uitgezocht! Ga maar een verdieping naar beneden en kijk of je daarvandaan in het trappenhuis kunt komen. Zorg dat er niemand aan de achterkant naar boven gaat. Ik wil niet dat er iemand hier door de achterdeur binnen komt stampen,’

instrueerde Klaassen.

‘Ja, meneer.’

Welling beende weg.

6

1

Klaassen liep terug naar de bibliotheek om de dode vrouw te bekijken. Ze lag op haar rug met haar voeten naar het middenpad. Waarschijnlijk was ze wel een mooie meid geweest. Dood was ze alleen nog maar dood. Met haar bruine ogen staaarde ze naar het plafond en hij keek onwillekeurig even omhoog of er iets te zien was. Hij keek even naar de rechthoekige lichtgrijze platen en de metalen richels waarmee ze op hun plaats werden gehouden. Bestond er iets dat saaier was dan een systeemplafond? Zou dit het laatste geweest zijn dat ze gezien had in haar leven? Haar schedel was ingeslagen. Hij verbaasde zich over de kleren die ze aanhad. Ze droeg een lichtgeel badpak met daaroverheen een kuitlange wijde gele tullen rok. Was ze van plan geweest om te gaan zwemmen? Aan haar voeten had ze witte sandalen met hele hoge hakken, geen schoenen om een eind op te lopen. Klaassen kwam overeind en liep om de kast heen om haar hoofd vanaf de andere kant van dichtbij te kunnen bekijken. In het pad dat aan de zijkant van de boekenkasten lag trof hij een merkwaardig voorwerp aan. Het was een roestige staaf waaraan een ketting vastzat en aan de ketting zat weer een metalen bal die voorzien was van grote puntige uitsteeksels. Hij vroeg zich af hoe zwaar het ding was. Waarschijnlijk was het de bedoeling dat je het een paar keer rondslingerde voordat je er iemand een dreun mee verkocht. Was daar wel ruimte voor tussen de boekenkasten? En waarom was ze niet gewoon weggelopen? Had de moordenaar het ding misschien van een afstand naar haar toe geslingerd?

Hij hurkte neer en bekeek aandachtig het hoofd van de jonge vrouw. Aan de linkerkant van haar hoofd, boven haar oor, zat een flinke deuk. Onder het haar vermoedde hij breuklijnen zoals in een gekookt ei dat is ingetikt. Het blonde haar dat halflang was, was met geronnen bloed aan en in het hoofd vastgekleefd. Hij probeerde zich voor te stellen hoe ze daar gestaan had en hoe ze gevallen was. Er was niet veel ruimte in het pad tussen de kasten en hij vroeg zich af waar de moordenaar had gestaan.

Opeens zag hij twee grote, in leren laarzen verpakte voeten in het pad. Hij keek omhoog. Er stond een jonge man in een motorpak met een koffertje.

‘Ik ben Wiebe Gasthuis, de politiedokter. Ze is goddank dood.’

‘Goddank?’ Klaassen werd boos.

‘Een meid van zo te zien amper twintig?’

‘Nee, zo bedoel ik het niet. Maar ik ben altijd bang dat ze nog een beetje leven en dat ik dan iets moet doen. Als ze dood zijn kan ik er niks meer aan verpesten, begrijp je.’

‘Je bedoelt dat je een dokter bent met faalangst?’ constateerde Klaassen. 7

1

‘Ja,’ antwoordde de dokter, ‘ja, zo zou je het kunnen noemen.’

‘Je kunt hier anders genoeg verpesten, namelijk bewijsmateriaal. Je mag nu heel voorzichtig even naar haar kijken, maar kom in godsnaam nergens aan totdat de technische dienst en de fotografen geweest zijn.’

Klaassen stond op uit zijn gehurkte houding. Zijn benen waren een beetje gaan tintelen. Hij gaf de dokter een hand en stelde zich voor. Daarna liep hij langs de zijkant van de bibliotheek door de klapdeuren terug naar het gangetje waar hij was binnengekomen. Hij stopte zijn zakdoek weer weg. In het gangetje rook je niets. 8

1

Wildschut stond nog steeds op de gang.

‘De TD en de cameraploeg zijn beneden aan het uitladen,’ vertelde ze.

‘Mooi zo. En waar zijn die mensen die haar gevonden hebben?’ vroeg Klaassen. Wildschut bracht hem naar een kamertje even verderop in de gang. Er zaten een jongen en een meisje. Het meisje was tenger en ze hilde. Met haar handen zat ze een zakdoekje te verfrommelen. Haar nagels waren afgekloven. De jongen was gezet en zou over een paar jaar wel te dik worden. Hij droeg een geruite broek met een gebloemd overhemd en rode bretels. Hij leek een beetje op een clown. Misschien kon je dat verwachten van iemand van de theaterwetenschap. De jongen zat een beetje witjes op zijn onderlip te bijten.

‘Dit is inspecteur Klaassen en dit zijn Meesje Paauwe en Theo de Klos,’ stelde Wildschut ze voor.

‘Aangenaam,’ mompelde Klaassen en gaf ze allebei een hand. ‘Jullie hebben het slachtoffer gevonden begrijp ik, maar weten jullie misschien ook wie het is?’

‘Ellie Alto, een van onze eerstejaars,’ antwoordde de jongen.

‘Mooi. Dat is alweer een zorg minder, dat we weten wie het is. Kende je haar goed?’

‘Wanneer is het studiejaar begonnen?’

‘We hebben net een introductieweek achter de rug. Ik heb het groepje eerstejaars begeleid waar ze inzat. Ik ben een week lang met haar opgetrokken,’ antwoordde Theo.

‘Ik heb haar inschrijfformulier en een pasfoto beneden op het secretariaat’, voegde meisje Meesje er aan toe.

‘Mooi, mooi, mooi,’ zei Klaassen en keek peinzend naar Wildschut.

‘Ik heb hier een kantoortje nodig en er moet koffie komen, kun je dat regelen?’

‘Koffie is onderweg. Beneden is een collegezaaltje dat je kunt gebruiken. Je mag ook de kamer van de hoogleraar, professor Kalkhoven, zolang hebben,’ zei Wildschut.

‘Kun je het adres uitzoeken van de naaste familie van het slachtoffer?’ vroeg Klaassen.

‘Heb ik al gedaan,’ antwoordde ze. ‘Ze woonde bij haar ouders in Haarlem.’

‘Goed, daar ga ik dan zo meteen eerst naartoe.’ Klaassen klonk wat korzelig. Wil Wildschut was net even te efficiënt naar zijn zin. Hij had liever jonge onervaren agentes die een beetje tegen hem opkeken en af en toe een stomme fout maakten zodat je ze op vaderlijke toon streng maar toch ook vriendelijk terecht kon wijzen. Er kuchte iemand op de gang. Klaassen draaide zich om. De dokter stond achter hem. Klaassen liep naar buiten, deed de deur achter zich dicht en legde zijn wijsvinger tegen zijn lippen.

‘Ze is ruim vierentwintig uur dood,’ fluisterde de dokter.

9

1

‘Dat betekent dat ze zondag in de vroege ochtend is overleden. Als je kunt uitvinden hoe laat ze zaterdagavond heeft gegeten kan ik het tijdstip van overlijden tamelijk nauwkeurig bepalen. De doodsoorzaak is een klap op het hoofd geweest. Ze is van voren of van bovenaf op het hoofd geslagen, waarschijnlijk met dat rare ding dat achter die boekenkast ligt. Ze moet van die klap vrijwel op slag dood geweest zijn. Ze ligt eigenlijk te recht in dat gangetje dus waarschijnlijk is ze na de klap verplaatst of recht neergelegd. Meer kan ik niet aan haar zien zonder haar te verplaatsen.’

‘Mooi,’ zei Klaassen, hoewel de dokter hem weinig nieuws vertelde.

‘Het technisch onderzoek kan nog wel een tijdje duren. Wat wou je nu verder gaan doen?’

‘Ik zal een overlijdensverklaring opstellen en dan ga ik daarna terug naar het lab. Ze geven ons wel een seintje als we met haar verder kunnen.’

Klaassen knikte, draaide zich om en liep de kamer weer in waar Meesje, Theo en Wildschut zaten.

‘Aan jullie heb ik een paar vragen,’ begon hij, ‘hoe laat waren jullie hier?’

‘We waren hier om kwart over acht,’ antwoordde Theo.

‘Kwamen jullie gelijktijdig of na elkaar?’

‘We kwamen tegelijk. Meesje begint altijd om half negen. Ze is meestal de eerste in dit gebouw en dat vindt ze een beetje griezelig. Daarom ga ik vaak met haar mee ‘s ochtends.’

‘Werken jullie hier allebei?’

‘Ik ben secretaresse.’

‘Ik ben aio.’

Klaassen keek hem glazig aan.

‘Assistent in opleiding. Ik schrijf een proefschrift en de helft van de tijd geef ik les. Het is

een baan voor vier jaar,' verduidelijkte de jongen.

'Jullie kennen elkaar goed?'

'Theo is mijn vriend,' antwoordde Meesje terwijl ze Theo's hand vastpakte. Klaassen voelde een lichte ergernis. Hij hield niet van kleffe stelletjes.

'Wonen jullie samen?'

Ze keken elkaar aan en zeiden toen gelijktijdig: 'Nee.'

'Goed. Jullie kwamen vanmorgen samen hier aan. Wie van jullie ging het eerst naar binnen?'

Klaassen wist dat de regel dat het lijk dikwijls gevonden werd door de moordenaar in dit geval niet opging omdat er gewerkt werd in dit gebouw. De dader hoefde niet bang te zijn dat zijn slachtoffer niet ontdekt zou worden. Dat betekende natuurlijk niet dat Meesje en

1

Theo het niet gedaan konden hebben.

'Ik,' zei Meesje. 'Ik heb de benedendeur en de deur van deze verdieping opengedaan. Theo wilde in de bibliotheek gaan zitten om te studeren. Ik werk op het secretariaat. Mijn kamer is een verdieping lager.'

'Heb jij zelf geen sleutels?' vroeg Klaassen aan Theo.

'Wel van de buitendeur en van de assistentenkamer maar niet van de bibliotheek.'

'Ik heb een moedersleutel voor alle kamers in het gebouw,' vertelde Meesje. Klaassen zag dat ze een beetje was gekalmeerd. Ze frommelde niet meer met het zakdoekje.

'Kun je uitzoeken wie er allemaal sleutels van dit gebouw hebben?' vroeg Klaassen aan Wildschut. Ze knikte en schreef het op.

Hij wendde zich weer tot Meesje: 'Is je iets bijzonders opgevallen? Was er iets anders dan anders toen je de deur beneden open deed en toen je naar boven kwam?'

'Mm, ik geloof het niet,' zei Meesje.

'En jij, Theo?'

'Nee, alles was net als altijd.'

'En wat gebeurde er toen je de deur hier had opengedaan?' vroeg hij aan Meesje.

'Ik ging naar binnen om wat ramen open te zetten. Het is hier 's zomers altijd erg benauwd onder dat schuine dak.'

'Benauwd?'

Met de ramen dicht moest de lucht niet te harden zijn geweest.

'Het stonk. Ik dacht dat er misschien weer ergens een dode muis lag. Dat gebeurt vaker. We zetten altijd muizenvalletjes.'

Hij vroeg zich af of ze de waarheid sprak. Een dode muis kon inderdaad ook vreselijk

stinken. Waarschijnlijk had ze nog nooit een lichaam in ontbinding geroken en je verwacht natuurlijk geen lijk als je 's morgens op je werk komt.

‘Welke ramen deed je open?’

Hij wist eigenlijk niet waarom hij dat vroeg. Soms zei je maar wat om getuigen aan de praat te houden.

‘De ramen achter het bureau voorin waar Anna de Zwart, onze bibliothecaris, overdag zit. Toen ik het raam open deed begon Theo te schreeuwen. Ik rende naar hem toe en hij zat op zijn knieën naast Ellie.’

‘Dus jij hebt haar gevonden?’ vroeg Klaassen aan Theo.

‘Ja,’ zei Theo, ‘ik liep de bibliotheek in om mijn spullen op het tafeltje in de achterste 11

1

dakkapel te gaan leggen want dat is mijn favoriete plek om te studeren. Toen zag ik haar liggen. Heb ik geschreeuwd Meesje? Dat weet ik niet meer. Ik zat meteen naast haar om te voelen of ze nog leefde maar ze voelde koud en dood aan. Toen hebben we meteen de politie gebeld.’

‘Je hebt aan haar gevoeld? Waar heb je haar aangeraakt?’

‘Ik heb haar hand gepakt omdat ik haar pols wilde voelen maar toen zag ik ook haar hoofd en het was meteen wel duidelijk dat het allemaal niet meer hoefde.’

‘Hebben jullie een idee wie haar vermoord kan hebben?’ vroeg Klaassen. Hij keek hoe ze reageerden op het woord ‘vermoord.’

Meesje en Theo keken elkaar verbaasd of misschien wel geschrokken aan en schudden toen gelijktijdig van nee.

‘Wanneer hebben jullie haar voor het laatst gezien? Ik bedoel toen ze nog leefde?’

‘Zaterdagavond op het feest,’ zei Theo.

‘Feest?’ vroeg Klaassen.

‘Ja, er was een feest in de mensa hier op het terrein, ter afsluiting van de eerstejaars introductieweek,’ zei Theo.

De deur ging open en een lange man stak zijn hoofd om de hoek.

‘Ha, gevonden. Klaassen we moeten naar Haarlem om de familie van het slachtoffer in te lichten.’

‘Dit is mijn collega, hoofdinspecteur Hein-Piet Keijzer,’ stelde Klaassen hem voor.

‘Ik kom eraan Keijzer. Wildschut, kun jij de verklaring van Theo en Meesje tot zover uittikken? Als we straks terugkomen wil ik nog verder met jullie praten, dus blijf in de buurt of laat aan mevrouw Wildschut even weten waar je bent. Mag ik dat inschrijfformulier van Ellie Alto en haar pasfotootje hebben?’

Ze liepen de kamer uit. Meesje ging hen voor. Op de gang en in de bibliotheek was het nu druk. Overall waren mensen in witte overalls met witte capuchons over het hoofd en kapjes

voor hun mond bezig met voor Klaassen onbegrijpelijke werkzaamheden. Er klonk geroezemoes en er flitsten lampen. Op het portaal een verdieping lager stond een aluminium doodkist rechtop tegen de muur. Klaassen liep even met Meesje mee naar het secretariaat. Ze viste het inschrijfformulier met het pasfotootje van Ellie uit een hangmap en overhandigde het aan Klaassen.

12

1

Buiten was het nog steeds rustig. Het was nu kwart voor tien. De studenten begonnen blijkbaar niet zo vroeg of misschien zaten ze al binnen in de collegezalen. Klaassen genoot weer van de onverwachte dorpse rust op dit terrein dat toch middenin het oudste deel van de stad lag. Ze liepen terug naar de auto en gingen op weg naar Haarlem. Sinds een aantal maanden zat Klaassen opgescheept met Keijzer. Klaassen was woedend naar de nieuwe hoofdcommissaris gestapt toen hij had vernomen dat hij moest gaan samenwerken met iemand die veel jonger was maar die niettemin hoger in rang was dan hijzelf.

‘Hij moet de praktijk leren van een oude rot. Operationeel ben jij gewoon de baas en doet hij wat je zegt. Doe er je voordeel mee. Je kunt wel een opfriscursus voor de theorie gebruiken. Hij heeft nog nooit lager dan een negen gehaald op een examen. Zie het als een uitdaging!’ had de hoofdcommissaris gezegd.

‘Een uitdaging!’ had Klaassen geroepen.

Hij was bijna gestikt van woede.

‘Klaassen, ik beschouw dit gesprek als beëindigd!’

De hoofdcommissaris was blijkbaar zo flexibel als een betonnen muur. Thuis was hij volgens Sonja nog een week niet te harden geweest totdat ook zij er genoeg van had: ‘Stel je niet zo ongelooflijk aan! En woorden als ‘rat’, ‘minkukel’ en ‘mietje’ over je collega wil ik hier in huis niet meer horen, en al helemaal niet waar de kinderen bij zijn. Doe normaal tegen die man en nodig hem uit om te komen eten!’

Hij had ingebonden. Nu, na drie maanden samenwerking was de verhouding tussen de mannen nog niet bepaald hartelijk. De uitnodiging om te komen eten had hij nog steeds niet uit zijn strot gekregen. Keijzer hing de hele dag de wijsneus uit maar het feit dat hij hoger was in rang liet hij gelukkig niet merken.

Hij zette de radio aan. De spreekkoren tijdens de wedstrijd ADO Den Haag-Ajax van zaterdagavond werden voor de zoveelste keer uitgezonden.

‘Waarom heeft u de ploeg niet van het veld gehaald?’ vroeg de radioverslaggever aan de Ajax-trainer.

‘We stonden op dat moment met 2-3 voor,’ antwoordde de trainer.

‘Nou en?’ zei Klaassen.

‘ADO had natuurlijk van het veld moeten lopen!’

Tot Klaassens ergernis en verbazing wist Keijzer ook nog eens alles van voetbal. Dat verwachtte je niet van zo’n bal uit Blaricum.

‘Verder houd ik erover op. Ik wil morgen nog wel gewoon mijn huis uit kunnen stappen,’

13

1

hoorden ze de trainer zeggen.

Ze reden Haarlem binnen. ‘We moeten naar Haarlem Noord,’ zei Keijzer die kaart las. Klaassen zette de radio weer uit.

‘Zeg maar hoe ik moet rijden. Ik weet alleen de weg naar Zandvoort.’

Weldra reden ze door een slaapverwekkende vooroorlogse wijk met arbeiderswoningen. Tot Klaassens teleurstelling vonden ze de straat en het huisnummer zonder problemen. Hij had liever nog wat uitstel gehad van het gesprek dat ze zo dadelijk moesten gaan voeren. Je wende niet aan dit soort klussen. Normaal zette hij zijn auto schuin op de stoep maar dit keer parkeerde hij uiterst zorgvuldig in om de rotklus nog een paar minuten uit te stellen. . Even later zaten ze in de huiskamer bij de heer en mevrouw Alto. Klaassen schatte dat ze allebei een jaar of zestig waren, vrij oud om nog een dochter van negentien te hebben. Hij liet de pasfoto van Ellie zien.

‘Ja dat is onze dochter Ellie,’ beaamden de ouders.

‘Ik moet u tot mijn spijt medelen dat uw dochter dood is,’ zei Klaassen. De Alto’s keken hem aan. Toen keken ze elkaar aan.

‘Nee,’ zei mevrouw Alto en ze stond op, ‘blieven de heren misschien een kopje koffie?’

Ze liep de kamer uit. Meneer Alto’s gezicht was van wit veranderd in grijs en hij keek van Keijzer naar Klaassen en van Klaassen naar Keijzer. Zijn handen pakten elkaar vast en begonnen te bewegen alsof ze elkaar wasten.

‘Mijn vrouw,’ begon hij.

In de keuken viel iets stuk. Alto legde even een hand voor zijn ogen en stond vervolgens op.

‘Even mijn vrouw helpen,’ zei hij en verdween naar de keuken. Klaassen en Keijzer keken elkaar heel even aan maar keken toen allebei snel naar iets anders. Klaassen stond op en drentelde wat heen en weer. Hij merkte dat hij kippenvel had gekregen. Ook voelde hij zich een beetje opgelucht. Hij had gedaan waarvoor hij was gekomen. Hij had een bom laten ontploffen in dit huis. Het was nu afwachten hoe de bewoners zouden reageren en of ze nog in staat zouden zijn om een paar vragen te beantwoorden. Intussen bestudeerde hij het interieur. Het bestond uit eikenhout en leer. Een eikenhouten bankstel met bruine leren kussens. Een eikenhouten eettafel met dito stoelen met leren zittingen en rugleuningen. De televisie stond in een eiken wandmeubel. De meubels waren eigenlijk te groot voor de kamer.

Keijzer had weer eens zijn pakje shag tevoorschijn gehaald en was bezig om een plukje tabak regelmatig te verdelen over een vloeitje.

14

1

Op de eiken salontafel lagen een tv-gids, een boekje met cryptogrammen en een stapeltje leesboeken uit de openbare bibliotheek die als zodanig te herkennen waren omdat er witte plakkertjes op de rug van de harde kaften zaten. Op de eettafel stond een bos gele chrysanten. In de vensterbank stonden begonia's en cactussen in koperen potten. De deur naar de tuin stond open. Buiten stonden tuinmeubels, twee grote witte kunststof stoelen met erin kussens met een stof met grote gele en oranje bloemen. Klaassen zag op de grote ovale tafel kopjes en borden staan. Ze hadden de Alto's blijkbaar gestoord toen ze zaten te ontbijten in de tuin.

Mevrouw Alto kwam de kamer weer binnen. Ze droeg een blad met kopjes koffie. Je hoorde de kopjes dansen op de schoteltjes. Achter haar kwam Alto de kamer binnen. Hij had een grote witte zakdoek in zijn hand en hij huilde. Mevrouw Alto zette het blad met kopjes neer op de salontafel en liep toen naar het wandmeubel. Ze zocht in een kastje en haalde een asbak tevoorschijn. Ze zette de asbak neer bij Keijzer.

'Ze functioneert gewoon door,' dacht Klaassen. 'Als er een atoombom valt gaat zij rustig aardappels zitten schillen.'

Ze gingen allemaal weer zitten.

Mevrouw Alto gebaarde met haar hand naar de koffie en zei: 'Was het een overdosis?'

Klaassen en Keijzer keken haar verbaasd aan.

'Gebruikte uw dochter drugs?' vroeg Klaassen.

Nu keken de Alto's allebei verbaasd op naar de rechercheurs.

'Weet u dat niet?' vroeg Alto, 'Maar wat is er dan gebeurd?'

'Uw dochter is vanmorgen gevonden in de bibliotheek van het Instituut voor Theaterwetenschap van de universiteit.'

'Dan heeft ze daar een overdosis genomen,' stelde Alto vast. Klaassen en Keijzer keken elkaar even aan en Klaassen vervolgde aarzelend: 'Uw dochter heeft een tik tegen haar hoofd gehad met een zwaar voorwerp.'

'We dachten dat het goed ging,' zei mevrouw Alto. 'Ze had dat jaar in die kliniek gezeten en toen heeft ze haar eindexamen gedaan. Ze zei dat ze die rommel nooit meer zou nemen. Ze wilde gewoon een studentenleventje de eerste paar jaar. Ger, ze heeft al die tijd gewoon weer gelogen tegen ons.'

'Op haar hoofd geslagen?' vroeg Ger Alto verbijsterd, 'maar wie heeft dat gedaan en waarom precies. Wanneer is het gebeurd?'

'Dat zijn voor ons ook nog allemaal vragen. We weten nog niet wie het heeft gedaan. We hebben haar anderhalf uur geleden gevonden en het onderzoek is nog maar net begonnen.'

15

1

We willen u graag wat vragen stellen,' zei Klaassen.

Keijzer had een notitieblokje tevoorschijn gehaald en maakte aantekeningen. Klaassen stelde de vragen.

‘Wanneer heeft u uw dochter voor het laatst gezien?’

‘Zaterdagochtend. Ze is om een uur of twaalf naar Amsterdam gegaan. Ze had ‘s avonds een feest. Ze moesten ‘s middags repeteren voor een toneelstukje dat ze ‘s avonds gingen opvoeren.’

Mevrouw Alto deed het woord.

‘Woonde uw dochter op kamers?’

‘Nee, ze woont, woonde nog thuis.’

‘Maar ze bleef twee nachten weg zonder dat u haar miste?’

Hij hoorde hoe verwijtend dat klonk en hij schaamde zich meteen. De Alto’s keken elkaar even aan. Alto begon te snikken en verborg zijn gezicht achter zijn zakdoek. Zij keek Klaassen strak aan.

‘Het spijt me. Zo bedoel ik het niet,’ zei hij. ‘Misschien is het beter als we later terugkomen?’

Hij zag dat ze op haar lippen beet. Toen duwde ze haar vuist tegen haar mond.

‘Het wordt toch nooit meer goed,’ zei ze toen. ‘Het is nu vreselijk. Het is morgen vreselijk en over tien jaar is het nog steeds vreselijk. Het maakt allemaal niets meer uit. Wat vroeg u ook alweer?’

Klaassen stelde zijn vraag anders: ‘Waar heeft uw dochter zaterdagavond geslapen?’

‘Zaterdagavond is ze bij een studiegenootje blijven logeren, bij een zekere Freddie. Daar heeft ze woensdagavond ook al geslapen. Ze zou zondag weer naar huis komen. We waren een beetje ongerust en ze heeft ook niet gebeld. Dat deed ze anders wel. Maar het is ook allemaal nieuw, dat studeren. We moeten er allemaal aan wennen en dokter Schiller heeft gezegd dat we haar een beetje haar gang moeten laten gaan. We dachten dat ze nog een nachtje bij die Freddie gebleven was.’

Terwijl ze praatte streek ze voortdurend over haar bovenbeen alsof ze onzichtbare kreukels in haar rok wilde gladstrijken.

‘Wie is dokter Schiller?’

‘Dat is de psychiater van de gezinstherapie.’

‘Heeft u nog meer kinderen?’

‘Ja, een zoon van zeventien.’

‘Woont hij thuis?’

16

1

‘Ja.’

Klaassen keek nog eens naar de koperen bloempotten en naar de puzzelboekjes op tafel. In de kamer wees niets erop dat in dit huis twee tieners woonden.

‘U zegt dat uw dochter drugs gebruikte, weet u van wie ze die kreeg?’

‘Ze kwam in disco’s en cafés hier in Haarlem. Er was een dealer die noemden ze ‘Sjajax’, ik weet niet hoe hij in het echt heet. Heeft Sjajax haar vermoord?’

Ze keek hem aan en hield even op met over haar been te wrijven.

‘We hebben echt nog geen idee wat er is gebeurd, mevrouw.’

Ze bleef hem even aankijken alsof ze hem niet geloofde en begon toen weer over haar been te wrijven.

‘Wat voor drugs gebruikte ze?’

‘Ecstasy, cocaïne, heroïne. Toen ik die injectienaald vond hebben we hulp gezocht.’

‘Hoe kwam ze aan geld voor drugs?’

‘We hadden eerst niks in de gaten. Ze zal wel van ons gepikt hebben. Ze werkte bij een boekhandel op zaterdag. Die eigenaar kwam op een avond praten. Hij had haar betrappt toen ze honderd euro uit de kassa probeerde te stelen. We geloofden hem niet. Maar twee weken later vonden we die spuit. Toen begrepen we hoe laat het was.’

‘Is ze wel eens in aanraking geweest met de politie?’

Ze aarzelde en keek naar haar man. Het bleef een tijdje stil. Klaassen keek van de een naar de ander en wachtte af. Keijzer keek op van zijn blocnote.

Alto nam het woord: ‘Ze is een keer opgepikt door een surveillancewagen. Ze liep langs een drukke verkeersweg op zo’n plek waar van die meisjes, ze wilde, nu ja u weet wel, maar die agenten vonden haar zo vreselijk jong. Ze hebben haar meegenomen en naar huis gebracht. Ze was toen net zestien. Het is de enige keer in mijn leven dat ik haar heb geslagen.’

‘Bedoelt u dat ze zich wilde prostitueren?’ vroeg Keijzer.

Alto knikte en begon weer te huilen.

‘Was dat de enige keer of is ze daar mee doorgedaan?’ vroeg Klaassen.

‘Dat was de enige keer. Daarna kreeg ze methadon van de huisarts,’ stamelde Alto. Zijn vrouw praatte haastig verder: ‘Ellie is een heel begaafd meisje. Ze kon lezen toen ze vier was. De psychiaters zeggen dat we te veel van haar geëist hebben, dat ze teveel van zichzelf eiste. Ze mocht nooit iets fout doen. Ze was intelligent en artistiek. Ze deed aan ballet. Daar had ze alles voor over. Ze wilde een prima ballerina worden. U weet misschien, nee dat kunt u niet weten, dat moet je mee hebben gemaakt, wat daar voor 17

1

nodig is. Ze was zes jaar toen ze op ballet ging. Ze was meteen helemaal verkocht. Ze moest en zou twee drie keer per week op les. Eerst vonden we het niet goed maar ze wilde zo graag. En de bevestiging ging niet over. Toen ze tien was trainde ze drie uur per dag. Dat lijfje was van elastiek en die benen waren van staal. Ze had er alles voor over. Ze had een ijzeren discipline. Na de lagere school zou ze naar een speciale school voor dansers gaan. Ze moest gekeurd worden en toen werd ze medisch ongeschikt bevonden.’

Klaassen knikte af en toe begrijpend maar dat was niet echt nodig. Mevrouw Alto was niet

meer te stoppen.

‘Voor ballet moet je op een bepaalde manier gebouwd zijn. Ze was ontroostbaar. Van het ene moment op het andere stortte haar wereld in. Haar droom lag in scherven. Ze was pas twaalf jaar maar ze vond dat haar leven mislukt was. De dag na de keuring gooide ze al haar balletschoenen weg. Ze wilde met ballet niets meer te maken hebben. Ook als je nog zo jong bent is het niet goed om van het ene op het andere moment te stoppen met trainen.’

‘Dan krijg je een sporthart,’ onderbrak Klaassen haar. Als ze zo doorging kon Keijzer haar onmogelijk bijhouden. Hij had spijt dat hij geen opnameapparaatje had meegenomen. Mevrouw Alto keek even in zijn richting maar het leek of ze hem niet zag en toen ratelde ze weer door: ‘Bovendien verveelde ze zich stierlijk. Ze had nooit geleerd om zich op een andere manier te vermaken dan met ballet. Ze had natuurlijk alleen maar vriendinnetjes die ook van die fanatieke balletmeisjes waren. De vriendinnetjes werden allemaal wel goedgekeurd en gingen naar het internaat. Eline probeerde, onder druk van ons, een paar sporten. Ze heeft geturnd, getennist, gevoetbald en paard gereden. Maar dat kon natuurlijk het ballet niet vervangen. Ze blonk nergens in uit zoals ze bij ballet had gedaan. Ze kon het niet verdragen dat ze niet de beste was. Ballet is een unieke combinatie van topsport en theater. Ook het theater, het uitbeelden van een fantasie miste ze in de sport.’

Ze pakte haar kopje koffie en begon te roeren. Klaassen vroeg zich af aan hoeveel instanties en hulpverleners ze dit verhaal al had verteld. Het klonk af en toe alsof ze het uit haar hoofd had geleerd. Ze zette het kopje weer neer zonder te hebben gedronken en begon weer over haar been te wrijven.

‘Hoe ging het verder?’ vroeg Klaassen.

‘Ze ging naar de middelbare school hier in de buurt. Het eerste jaar kwam ze zonder moeite door. Ze was zeer intelligent. Maar ze was vervelend in de klas. Ze bleef depressief. Ze was boos op zichzelf omdat ze er geen rekening mee had gehouden dat ze afgekeurd zou kunnen worden voor dat ballet. Ze was boos op haar lichaam omdat het volgens haar niet goed in elkaar zat. Toen ze in de tweede klas zat begon het echt mis te gaan. Ze 18

1

spijbelde vaak en bracht de middagen door in koffieshops. Ze begon toen ook uit te gaan in de weekends. In de discotheek leerde ze allerlei drugs kennen. De drugs namen langzamerhand de plaats in van het ballet: geestelijk en lichamelijk kon ze zich eraan overgeven.

Die drugs, dat merkten we pas toen het al een paar jaar aan de gang was. Je kunt geen cursus volgen om te leren hoe je ouder van een modern kind moet zijn. Je moet alles in de praktijk leren. Het is ook allemaal zo heel anders dan toen we zelf jong waren. We hebben alles fout gedaan en nu is ze dood.’

Ze viel ineens stil. Ze hield ook op met over haar been te wrijven. Klaassen zag dat haar handen zich ontspanden. Haar hoofd zakte een beetje naar voren alsof ze in slaap dreigde te vallen.

‘Het ging goed. Het ging al ruim twee jaar goed,’ vervolgde Ger Alto het verhaal. In

tegenstelling tot zijn vrouw praatte hij aarzelend en liet hij af en toe een stilte vallen.

‘Je blijft altijd bang. Toen ze eenmaal besloten had om af te kicken deed ze ook dat met een ijzeren discipline. Zodra ze clean was heeft ze zich op haar schoolwerk gestort en de verloren jaren weer ingehaald. Ze is met vlag en wimpel geslaagd voor haar eindexamen. Ze was fanatiek in alles wat ze deed.’

Het bleef een tijdje stil. Mevrouw Alto zat weer geconcentreerd over haar been te wrijven.

‘Hoelang geleden is ze afgekickt?’ vroeg Keijzer.

‘Al bijna drie jaar.’

‘Heeft u de laatste tijd iets gemerkt waardoor u dacht dat ze weer gebruikte?’

‘Nee, ik bedoel, je bent er altijd bang voor, maar iets gemerkt, nee dat niet.’

‘Mogen we haar kamer zien?’ vroeg Klaassen.

‘Tine?’ vroeg Alto.

Ze schrok op.

‘Tine? De heren willen Eline’s kamer zien.’

Ze zuchtte en stond toen op. Ze gingen allemaal naar boven. Ellie’s kamer was op zolder.

‘Die meiden maken altijd zo’n troep!’ zei mevrouw Alto.

Ze raapte een spijkerbroek op van de grond en barstte in tranen uit, voor het eerst sinds ze het nieuws over haar dochter gehoord had. Haar man sloeg zijn armen om haar heen. De beide rechercheurs stonden er bedremmeld bij. Klaassen was het liefst mee gaan huilen, vooral toen hij aan de muur een poster van Lenny Kravitz zag hangen, dezelfde poster die op de kamer van zijn oudste dochter hing.

De kamer zag er verder uit als de kamer van een meisje dat alles al heeft. Er was veel 19

1

elektronische apparatuur: een stereo-installatie, een televisie, een videorecorder en een computer. Er waren een paar planken met boeken. Er waren vooral schoolboeken en wat romans van populaire Nederlandse schrijvers. De muren hingen vol met posters. Hans herkende Prince en Marilyn Monroe. Keijzer vertelde hem dat de balletdanser die op de grote poster boven het bed stond Nurejev heette en dat de poster met de ballerina’s een reproductie was van een schilderij van Degas.

Mevrouw Alto was weer een beetje bedaard en ze maakte aanstalten om de kleren van Ellie die op de grond lagen te gaan opruimen.

Klaassen legde een hand op haar arm en zei: ‘Ik moet u vragen om de kamer voorlopig even te laten zoals hij is. Onze experts moeten hem nog grondig onderzoeken.’

‘Geen sprake van, daar komt niets van in!’ zei Alto.

‘Jullie blijven met je vingers van de spullen van mijn dochter af!’

‘In deze kamer kunnen we misschien aanwijzingen vinden waarmee we de moordenaar van uw dochter op kunnen sporen,’ zei Klaassen.

‘Ja Ger,’ zei mevrouw Alto, ‘ik wil weten wat er gebeurd is, ik wil weten wie het gedaan heeft, ik wil dat die schoft... ‘

Ze maakte haar zin niet af maar begon weer te huilen.

‘Kom,’ zei Klaassen, ‘we gaan weer naar beneden. Het stoffelijk overschot zal in de loop van de dag worden overgebracht naar het gerechtelijk laboratorium voor verder onderzoek. Ik moet één van u verzoeken om uw dochter daar voor ons te komen identificeren. Wanneer u dat prettig vindt kunnen we een surveillancewagen sturen om u op te halen.’

20

1

‘Zag je wat hij met zijn handen deed toen je het vertelde?’ vroeg Keijzer. Ze zaten alweer op de Haarlemmerweg.

‘Alsof hij ze waste,’ peinsde Klaassen.

‘Pontius Pilatus,’ zei Keijzer.

Klaassen zweeg. Hij vroeg zich af wie Pontius Pilatus ook alweer was. Hij ging nog liever dood dan dat hij het aan Keijzer zou vragen. Hij moest niet vergeten om aan Kim te vragen om het voor hem op te zoeken op internet. Op zijn werk was internet verboden en thuis waren zijn kinderen de baas over de pc.

‘Hij voelt zich schuldig,’ merkte Keijzer op.

‘Logisch. Als er iets is met je kind dan denk je altijd had ik maar dit of had ik maar dat...’

Klaassen kneep in het stuur en gaf gas.

‘Denk je dat hij het heeft gedaan?’ vroeg hij toen.

‘Statistisch is de kans heel groot dat de dader tot de naaste familie behoort.’

Keijzer zou wel gelijk hebben. Klaassen kreeg het weer koud.

‘Was ik maar tandarts geworden of metselaar of zo,’ zei hij.

‘We moeten ze vragen wat ze zaterdagavond gedaan hebben. We moeten ook het broertje spreken. Hij is een mogelijke verdachte.’

Keijzer klonk zakelijk.

‘Jongen van zeventien vermoordt zus, klerelijer!’

Klaassen stond op de rem. Een fietser die aan de verkeerde kant van de straat reed en die zich van rode stoplichten niets aantrok zat bijna op de bumper. De fietser keek niet op of om en reed gewoon door en hij trok weer op.

‘Het doet jou niks hè, zo’n moord,’ bitste hij tegen Keijzer. Keijzer keek even verbaasd opzij.

‘Het is mijn werk. Als je te emotioneel bent kun je niet objectief blijven.’

Dat wist Klaassen natuurlijk ook wel maar hij bleef het meisje voor zich zien dat naar een feestje was gegaan en het er niet levend van af had gebracht.

‘Hebben die mensen soms een motief om hun dochter te vermoorden?’ vroeg hij aan Keijzer. Het klonk als een beschuldiging.

‘Als ze weer is gaan gebruiken en ze kunnen er niet meer tegen?’ opperde zijn collega. Klaassen wist dat ze niets mochten uitsluiten.

‘Er kan natuurlijk van alles aan de hand zijn in zo’n gezin wat ze ons niet aan onze neus gaan hangen,’ mompelde hij.

21

1

Agente Wildschut kwam hen tegemoet toen ze naar het gebouw van theaterwetenschap liepen.

‘Ik heb geregeld dat de verhoren worden afgenomen in het collegezaaltje op de vierde verdieping. Om één uur komt de technicus om de apparatuur te installeren dus jullie hebben nog een uurtje vrij,’ zei ze.

‘Kon ze niet eerder komen?’ vroeg Klaassen geërgerd. ‘Zeker weer zo’n trut met ouderschapsverlof.’

‘Het is een hij en hij kon inderdaad niet vroeger komen omdat hij ouderschapsverlof heeft op maandagmorgen,’ antwoordde Wildschut.

Klaassen kreunde.

‘Niet leuk, Hans,’ zei Wildschut streng, ‘we hebben met de bonden hard gevochten om dat ouderschapsverlof voor elkaar te krijgen.’

‘Je hebt gelijk,’ zei Klaassen snel. De vakbonden konden hem gestolen worden maar Wildschut zat in allerlei medezeggenschapscommissies en wilde in strikt vertrouwen nog wel eens vertellen wat er speelde in het corps. Dat was een uitstekende reden om haar te vriend te houden.

‘Ik heb met de getuigen afgesproken hoe laat ze er moeten zijn. Vanaf één uur komen ze om het half uur. Hier heb je de lijst,’ zei Wildschut en ze gaf een blad papier aan Keijzer.

‘Ik heb alle eerstejaars van theaterwetenschappen besteld voor een verhoor, plus professor Kalkhoven, die assistent in opleiding Theo de Klos die de eerstejaars begeleidt en de secretaresse, Meesje Paauwe. Dan is er nog een docente, Anna de Zwart, maar die is niet op komen dagen vanmorgen. Op het feest zaterdagavond waren een paar honderd mensen. We zijn bezig om een lijst te maken van alle mensen die er geweest zijn. Aan alle studenten die hier vanmorgen het gebouw in wilden hebben we gevraagd of ze op het feest geweest zijn en zo ja of ze namen weten van mensen die er ook waren. Er is hier dag en nacht een bewakingsdienst op het terrein. De bewaker die dienst had in de nacht van zaterdag op zondag komt straks ook.’

Keijzer bekeek de namenlijst en gaf hem toen aan Klaassen.

‘Oké,’ zei Klaassen, ‘wij gaan even eten en dan zijn we hier tegen enen om met de getuigen te praten.’

‘Kantine proberen?’ vroeg Klaassen aan Keijzer.

‘Nee, niet naar de mensa,’ zei Keijzer, ‘daar gaan al die studenten onze gesprekken af zitten luisteren. Zullen we lekker naar een hamburgertent gaan?’

‘Hou je van hamburgers?’ vroeg Klaassen ontzet. ‘Weet je wel wat daar in zit?’

22

1

‘Ik ben dol op hamburgers. Mijn ouders zijn vegetariër. Ik heb tot mijn tweeëntwintigste verplicht gezond moeten eten.’

‘Laten we meteen even de omgeving hier bekijken.’

Ze stonden op het driehoekige pleintje voor het gebouw van theaterwetenschap.

‘De enige uitgang van dit pleintje is door het hek,’ constateerde Klaassen. Ze liepen door het hek.

‘Hier naar rechts door het poortje kun je het terrein af, tenminste als je lopend bent of met de fiets. Met de auto zou je dat paaltje omver moeten rijden.’

Klaassen keek even en liep naar links. Verderop zag hij een glazen schuifdeur. Ze liepen er naartoe. Links waren oude gebouwen en rechts was een speelplaatsje met een zandbak en een groene glijbaan en gele wipkippen. Aan kleur was geen gebrek in het moderne peuterleven. Ze liepen door naar de schuifdeur die automatisch open ging. Ze stonden nu in een overdekt straatje.

‘Dit is de Oudemanhuispoort,’ zei Keijzer.

Klaassen opende een grote houten deur en betrad het pleintje daarachter. Het pleintje was omsloten door oude gebouwen. In het midden was een grasperk. Er stonden bankjes. Er was niemand op het pleintje. Keijzer wees naar het beeld dat in het grasperk stond van een vrouw met een helm.

‘Dat zal wel Pallas Athene zijn, de godin van de wijsheid.’

Er landde een merel op de helm van de vrouw.

‘Dat is een merel,’ zei Keijzer.

Klaassen probeerde hem te negeren om nog even te kunnen genieten van de weldadige rust zo middenin de stad. Hij was zelf nooit zo’n studiebol geweest. Na het VWO was hij meteen gaan werken. Nu hij hier om zich heen keek leek het studentenleven hem zo gek nog niet. Misschien zouden zijn dochters hier over een paar jaar college gaan lopen. Kim kon goed leren en haalde hoge cijfers. Ze wilde sportarts worden. Tenminste, vorige week wilde ze dat nog.

Ze liepen weer terug de Oudemanhuispoort in en via de poort naar de Kloveniersburgwal. Ze staken de Amstel over en even later liepen ze over het Rembrandtplein waar alle terrasjes vol zaten. Even verderop vonden ze een broodjeszaak. Keijzer nam een hamburger en een grote beker koffie. Klaassen hield het bij een broodje kaas en een glas melk. Ze gingen aan een tweepersoonstafeltje bij het raam zitten om de zaak door te nemen.

23

‘Een jonge vrouw wordt dood aangetroffen in een bibliotheek,’ begon Klaassen.

‘Een drugsverslaafde wordt doodgeslagen,’ antwoordde Keijzer.

‘Ze was geen junk meer. Ze was afgekickt,’ wierp Klaassen tegen.

‘We denken dat ze is vermoord maar weten we dat wel zeker? Misschien was het een ongeluk,’ zei Keijzer, ‘en is de dader in paniek gevluht in plaats van hulp te gaan halen.’

‘Misschien lag dat ding op de kast en is het er min of meer vanzelf vanaf gerold. Met andere woorden, misschien is er helemaal geen dader,’ opperde Klaassen.

‘Dat ding heet een goedendag. Het is een moordwapen dat stamt uit de Middeleeuwen. We zullen moeten nagaan waar de goedendag vandaan komt.’

Keijzer pakte zijn vork en mes en begon in zijn broodje hamburger te snijden.

‘Een broodje hamburger eet je met je handen,’ zei Klaassen geërgerd. Hij keek om zich heen om te zien of Keijzers belachelijke tafelmanieren de aandacht trokken. Keijzer legde zijn vork en mes neer en pakte met twee handen zijn broodje. Hij sperde zijn mond wijd open en nam een flinke hap. Ketchup en mayonaise lekten aan alle kanten naar buiten. Het vlees stulpte aan de achterkant uit het broodje en een plakje augurk begon langzaam naar beneden te glijden, viel toen op de rand van het tafeltje en daarna verder naar beneden. Keijzer vloekte, stond op en gebruikte twaalf servetjes om de ketchup van zijn broek te vegen waardoor de vlek steeds groter werd. Klaassen deed zijn best om niet te lachen.

‘Misschien is de goedendag niet het moordwapen,’ zei hij.

‘Dat is buitengewoon onwaarschijnlijk,’ zei Keijzer die weer was gaan zitten. Hij had gelukkig wel eerst zijn mond leeg gegeten voordat hij antwoord gaf. Vervolgens propte hij de rest van het broodje in zijn mond en begon toen met veel gesmak zijn vingers af te likken. Je kon niet beweren dat deze man niet van zijn eten genoot. Klaassen dacht aan het nieuwe recept voor morieljes in maderasaus en besloot dat hij Keijzer niet te eten zou vragen.

‘Oké,’ zei Klaassen ‘vrouw wordt dood aangetroffen in bibliotheek, de dood is veroorzaakt door een tik op haar hoofd met een goedendag.’

‘Waar komt die goedendag vandaan? Wie beschikt er tegenwoordig nog over zo’n wapen? Het lijkt me een museumstuk. Daar bestaan er vast niet veel van,’ zei Keijzer.

‘Dus met een beetje geluk kunnen we de eigenaar van die goedendag en dus onze moordenaar snel traceren?’ vroeg Klaassen.

‘Is ze overleden op de plek waar we haar hebben gevonden of is ze na haar dood nog verplaatst?’ Keijzer scheurde een zakje suiker open en toen nog een en toen nog een.

‘Als ze na haar dood verplaatst is dan was er iemand bij haar toen ze stierf of er is iemand

1
bij haar geweest tussen het tijdstip dat ze stierf en dat ze werd gevonden. En ze lag heel

recht in dat gangetje. Ze kan niet zo gevallen zijn,' zei Klaassen.

'Kan het zelfmoord geweest zijn? Misschien heeft ze op een of andere manier dat ding op haar hoofd laten vallen. Vervolgens heeft iemand haar gevonden en haar recht gelegd. Hij of zij heeft toen ook het briefje waarin ze afscheid nam meegenomen.' Keijzer slurpte zijn koffie naar binnen en veegde zijn mond af met de achterkant van zijn hand.

'Gelul. Ze is vermoord. Maar wat was het motief van de moordenaar?' vroeg Klaassen.

'Sjajax kunnen we misschien beschouwen als verdachte. Ik zal recherche Haarlem vragen om hem uit te nodigen voor een verhoor. Hij is ongetwijfeld een bekende van de politie,' zei Keijzer. 'Wil je nog wat hebben? Ik haal nog een koffie.'

'Nee, dank je.'

Keijzer stond op en liep naar de toonbank. Klaassen keek uit het raam naar de voorbijgangers. Hij hoorde een mobieltje. Hij keek om zich heen en realiseerde zich toen dat het zijn eigen toestel moest zijn. Hij haalde het apparaatje uit de zak van zijn leren jack, vouwde het open en drukte het tegen zijn oor terwijl hij 'hallo' zei.

'Ja Vonny,' zei hij na een lichte aarzeling.

Meestal had ze nachtdienst. Hij had haar een paar maanden geleden na een feestje naar huis gebracht en dat was een beetje uit de hand gelopen. Sindsdien had hij haar niet meer gesproken en hij hoopte maar dat ze er niet over zou beginnen.

'Ik heb de hoofdcommissaris aan de lijn voor je,' zei ze slechts. Ze klonk neutraal.

'Hallo!' zei een man.

'Mijnheer Amstel, u spreekt met Hans Klaassen,' zei Klaassen beleefd.

'Klaassen, ik hoor dat er een studente vermoord is. Ik word net gebeld door de voorzitter van het College van Bestuur van de universiteit. De man wil weten wanneer we een persconferentie geven want daar wil hij graag bij zijn. Weten we al wie het gedaan heeft?'

'We hebben de identiteit van het slachtoffer vastgesteld. Haar naam is Eline Alto en ze was negentien jaar oud. Verder weten we nog niets zeker. We hebben met haar ouders gesproken. De technische recherche onderzoekt de plaats delict. We gaan straks de eerste getuigen verhoren.'

'Mooi! Bel mij vanmiddag om half vijf en neem vanmiddag ook even contact op met de afdeling voorlichting.'

'Jawel mijnheer.'

'Heb je al contact gehad met de officier?'

'Nog niet.'

25

1

'Wil je hem dan ogenblikkelijk bellen!'

De verbinding werd verbroken. Klaassen vouwde zijn telefoontje op en stopte het weer in

zijn zak. Keijzer zat inmiddels weer tegenover hem en keek hem vragend aan.

‘Voorzitter van het College van Bestuur, wat betekent dat?’ vroeg Klaassen.

‘Dat is de hoogste baas van de universiteit. Had je hem aan de telefoon?’

‘Nee, ik had Amstel aan de lijn, maar die voorzitter had hem gebeld om te vragen of we een persconferentie gingen geven en of hij daarbij mocht zijn. Die types willen graag met hun gezicht op de buis om reclame te maken voor hun universiteit. Mijn vrouw wil ook altijd dat ik op tv kom.’

‘Bepaald geen reclame, als je studentes vermoord worden!’

Keijzer veegde met zijn wijsvinger de laatste mayonaise van zijn bord en likte zijn vinger af.

Toen Keijzer eindelijk klaar was met zijn koffie zei Klaassen: ‘Kom, we gaan. Ik moet even de officier bellen en de getuigen zitten te wachten.’

Ze liepen terug door de altijd drukke Reguliersbreestraat langs de mooiste bioscoop van de wereld en de goede banketbakker en langs de pornowinkel met de etalage vol hardroze plastic speelgoed waarvan hij net zo lief niet had geweten dat het bestond. In de Nieuwe Doelenstraat stonden de hotelportiers in hun prachtige kostuums. Waarschijnlijk waren het de enige Amsterdammers die er niet slonzig bijliepen.

‘Misschien hebben die wel iets gezien?’

‘Even onthouden!’

Keijzer had ook wel eens een goed idee.

Ze vonden nog een toegang tot het BG-terrein waar je met een auto naar binnen kon zonder dat je een slagboom hoefde te passeren.

26

1

De eerste getuige op het lijstje van agente Wildschut was Frederique Reynders. Ze stond op de gang te wachten toen Klaassen en Keijzer terugkwamen. Ze was klein van stuk. Haar middelblonde haar droeg ze in een paardenstaartje. Ze was gekleed in een spijkerbroek en een T-shirt. Klaassen constateerde dat ze iets te dik was voor de mode. Er bolde wat vet op boven de rand van de strakke heupbroek, puppieveet. Ze had een navelpiercing, een klein gouden ringetje. Ze droeg sportschoenen maar ze had geen sokken aan. Klaassen nodigde haar uit om mee naar binnen te gaan. Ze gingen het collegezaaltje binnen waar de technicus alle opnameapparatuur had geïnstalleerd. Hij was nog aanwezig om even te controleren of alles goed werkte.

Klaassen stelde zoals gewoonlijk de vragen.

‘Weet je waar dit gesprek over gaat?’

‘Omdat Ellie dood is?’

‘Hoe goed kende je haar?’

‘Niet zo goed. Ik ken haar pas een week. We zagen elkaar hier iedere dag. We zitten in een

groepje met vijf eerstejaars dus dan leer je elkaar wel snel kennen.’

‘Wanneer heb je haar voor het laatst gezien?’

‘Zaterdagavond op het feest.’

‘Kun je je herinneren hoe laat je haar precies voor het laatst gezien hebt?’

‘Ik was geloof ik om drie uur thuis. Op het laatst heb ik nog gedanst met een jongen die ik niet kende. Het was nogal donker in de feestzaal. Ellie zal ook wel met iemand gedanst hebben. Ik kan het me niet zo goed herinneren. Het was erg druk.’

‘Je heet Frederique maar wordt je ook zo genoemd?’ vroeg Klaassen.

‘Alleen door m’n moeder. Verder noemt iedereen me Freddie,’ antwoordde ze.

‘Hadden jij en Ellie niet afgesproken om samen naar huis te gaan?’

‘Nee.’

‘Volgens haar ouders zou Ellie zaterdagavond bij een zekere Freddie blijven logeren.’

‘Bij mij? Daar weet ik niks van. Heeft ze dat thuis gezegd?’

‘Ze heeft tegen haar ouders gezegd dat ze bij jou zou blijven slapen net als, wanneer ook al weer?’ Hij keek naar Keijzer. Keijzer bladerde door zijn notitieblokje en zei ‘afgelopen woensdagavond.’

‘Nee,’ zei Freddie verbaasd, ‘wat gek? Woensdag heeft ze ook niet bij mij geloged. Ze is helemaal nooit bij mij thuis geweest.’

‘Weet je misschien waar ze dan naar toe was? Zou ze misschien bij een van de andere eerstejaars gebleven kunnen zijn? Is er nog iemand die Freddie heet of Fred?’

27

1

‘Ik weet niet waar ze zaterdagavond naar toe is gegaan. Woensdagavond ging ze naar huis. Ik heb haar zelf nog achter op de fiets naar de bus gebracht. We hebben bij de studenten verder niemand die Fred heet.’

‘Welke bus?’

‘De bus naar Haarlem. Ik weet het nummer niet.’

‘Welke halte?’

‘Het busstation op de Marnixstraat.’

‘Hoe laat was dat?’

‘Ik denk ongeveer om half twee. Het café ging om één uur dicht.’

‘Welk café was dat?’

‘*Het Vrolijke Rund.*’

‘En zaterdagavond? Kun je ons vertellen wat er allemaal gebeurd is op het feest?’

‘We hebben ‘s middags gerepeteerd voor het toneelstukje en daarna zijn we gaan eten bij

de Italiaan.'

'Wie waren daar allemaal bij?'

'Bij de repetitie waren Ellie, Romula en ik en Theo en Dirk en Philip. Hayo en Meesje zijn mee geweest naar de Italiaan.'

'Wie is Hayo?'

De naam kwam niet voor op het lijstje van Wildschut.

'Hayo is mijn buurjongen uit Alkmaar en Meesje is de secretaresse van het instituut.'

Klaassen knikte.

'Om een uur of negen waren we terug in de mensa voor het feest. We moesten om tien uur optreden. We hebben ons hier in dit zaaltje omgekleed en geschminkt. De meisjes waren de vrouwen van Blauwbaard en de jongens waren ridders die ons kwamen redden. Het toneelstukje was een groot succes. Wij hadden alle drie een badpak aan met een gazen rok eroverheen. Romula heeft de rokken gemaakt. Ellie en ik hebben ons kostuum de hele avond aangehouden. Blauwbaard wordt op het laatst doodgeslagen met een goedendag.'

'Hoe kwamen jullie aan die goedendag?'

'Die heeft Bert Pels gevonden op zolder.'

'Wie is Bert Pels?' onderbrak Klaassen haar.

Hij keek naar haar tanden en vroeg zich af waarom die meisjes toch allemaal een beugeltje moesten. Zo'n fietsenrekkenbekkie had tenslotte ook wel wat.

'Dat is de barkeeper van café *Het Vrolijke Rund*. Dat is een café hier vlakbij waar iedereen altijd komt.'

28

1

Klaassen knikte. Hij was ook wel eens in dat café geweest.

'Oké, en wat gebeurde er met die goedendag in jullie toneelstuk?'

'De ridders slaan Blauwbaard dood met dat ding. Dat krijg je niet te zien, maar je hoort Blauwbaard brullen. Het publiek krijgt alleen de goedendag te zien. Die hadden we lekker vol gesmeerd met bloed uit de feestartikelenwinkel en ook nog met tomatenketchup.'

'Wie deden er allemaal mee met het toneelstuk?' vroeg Klaassen.

'Ja,' zei Freddie.

'Het toneelstuk heette dus Balt. Er was een toernooi met drie ridders: Theobalt, Dirkbalt en Philipbalt. Theo de Klos was Theobalt, Dirk Eik was Dirkbalt en Philip Linde was Philipbalt. Ze reden op paarden die gemaakt waren van zwabbers. Het was een geheim toernooi, georganiseerd door de vrouwen van Blauwbaard. De vrouwen waren dus Ellie, Romula en ik. Ze mochten omstebeurt met een bal tegen een paaltje schieten. Wie het vaakste raak schoot had gewonnen. De winnaar van het toernooi moest Blauwbaard de harsens inslaan. Dirk won. We hadden niet afgesproken wie er zou winnen zodat de

wedstrijd zo echt mogelijk zou zijn. Blauwbaard zelf kreeg je niet te zien. Dirk kwam op het laatst triomfantelijk weer op met de goedendag die droop van het bloed. We waren dus met z'n zessen.'

'Wat hebben jullie na het toneelstuk met die goedendag gedaan?'

'We hadden met Bert afgesproken dat we hem in de bibliotheek zouden neerleggen. Ik denk dat de jongens hem naar boven hebben gebracht. Ik heb me niet afgeschminkt of omgekleed. Ik ben de hele avond in mijn toneelkostuum op het feest gebleven. Na ons traden er nog een paar groepjes eerstejaars op. Daarna was er een band. Ik danste eerst met Hayo maar toen kregen we ruzie.'

Freddie beet op het topje van haar wijsvinger.

'Waarover had je ruzie?'

'Hij doet zo kleverig. De band speelde *Rock around the Clock* en toen zei hij dat ie *around the Clock* met me wilde dansen. Ik vind hem wel aardig maar ik wil nu studeren en het leuk hebben hier en hij loopt me achterna en, nou ja ik weet niet. Ik was heel kwaad en ik heb geroepen dat ie op moest donderen.'

Klaassen keek haar aan en zei: 'En toen was jouw avond verpest.'

Freddie schoot in de lach en antwoordde: 'En toen was zijn avond verpest, maar mijn avond helaas ook.'

'En is ie toen opgedonderd?'

'Hij liep naar buiten en Ellie ging hem achterna.'

29

1

'Weet je nog hoe laat dat was?'

Ze haalde haar schouders op. Hij bleef haar vragend aankijken.

'Een tijdje later ben ik gaan dansen met een jongen die ik niet kende. Om een uur of half drie ben ik aan die jongen ontsnapt en ben ik naar huis gegaan. Theo en Meesje waren ook aan het dansen. De anderen heb ik geloof ik niet meer gezien.'

'Weet je ook niet ongeveer hoe laat het was toen Hayo naar buiten liep?'

Ze aarzelde: 'Nee, niet precies, maar het zal een uur of twaalf geweest zijn.'

'Heb je Ellie daarna nog gezien? Is ze nog teruggekomen naar de feestzaal?'

'Ik kan het me niet herinneren. Het was heel erg druk.'

'Heb je een idee waarom Ellie vermoord is?'

Freddie keek hem verbaasd aan en schudde van nee.

'Was ze misschien ergens bang voor, werd ze misschien bedreigd?'

'Bedreigd? Waarom? Wie wordt er nou bedreigd? Mij heeft ze daar in ieder geval niets over verteld.'

‘Is je de afgelopen week iets bijzonders aan haar opgevallen. Was ze misschien gespannen?’

‘Nee, maar zoals ik al zei, ik ken haar pas een week. Dan weet je toch niet of iemand gewoon doet of niet?’

‘Gebruikte ze drugs?’

Ze keek verbaasd.

‘Eerlijk zeggen!’

Hij deed zijn best om vaderlijk te klinken.

Ze haalde haar schouders op alsof hij maar rare vragen stelde.

‘Goed, Freddie, bedankt voor nu. Mocht je nog iets te binnen schieten wat van belang kan zijn dan hoor ik het wel van je. Oh ja, we willen graag naam, adres en het telefoonnummer van je buurjongen Hayo weten.’

30

1

De volgende getuige was Romula Bos. Ze was lang en slank. Ze had een wilde bos donkere krullen en donkere ogen. Ze droeg een zwart minirokje en een zwarte coltrui met lange mouwen. Aan haar blote voeten droeg ze sandalen met hoge hakken. Haar mond was net zo fel rood als de nagels van haar tenen en haar handen. Klaassen keek haar onderzoekend aan. Voor een vrouw die wist dat ze mooi was zou ze wat hem betreft heel wat minder brutaal mogen zijn. Hij voelde iets in zijn maag. Waarschijnlijk was dat angst. Romula lachte hem stralend toe en zei: ‘Ik bijt altijd pas na een half uurtje inspecteur, wat wilt u van mij weten?’

Het viel hem nog mee dat ze ‘inspecteur’ zei en niet ‘inspecteurtje’. Nadat ze haar gegevens hadden genoteerd begon hij: ‘Kun je vertellen wat je zaterdagavond gedaan hebt?’

‘Ja, ik was even op het feest hier. ‘s Middags hadden we gerepeteerd en toen hebben we bij de Italiaan gegeten. Om negen uur waren we terug. We hebben ons in dit zaaltje hier verkleed en geschminkt. We voerden een zelfgemaakt toneelstukje op. Het ging over de vrouwen van Blauwbaard. Het toneelstuk was om tien uur.’

‘En daarna was je op het feest?’

‘Eh, nou nee, heel even maar, eigenlijk niet.’

‘Wat heb je dan gedaan?’

‘Ellie Alto is toch vermoord?’

‘Ja, Eline Alto is vanmorgen dood aangetroffen hier in de bibliotheek.’

‘Ja, dan kan ik u maar beter alles vertellen.... Ik was een beetje, ik vind Theo de Klos nogal leuk. Na het toneelstuk ben ik teruggedaan naar de kleedkamer. Toen Theo even later ook kwam zei ik tegen hem dat ik even met hem wilde praten. We zijn samen in het trappenhuis gaan zitten. Ik heb een verhaal opgehangen over een ongelukkige jeugd en

toen deed hij zijn armen om mij heen. Dat doen ze altijd als ik zeg dat mijn vader me slaat.'

Klaassen en Keijzer keken elkaar even aan.

'Ik heb twee dochters,' zei Klaassen, 'ik zal de tip doorgeven.'

Romula lachte vrolijk en ging verder: 'Toen hebben we in het donker zitten vrijen.'

'Waar zaten jullie precies?'

'Naast de deur van de bibliotheek. Er kwam nog iemand naar buiten maar die heeft ons gelukkig niet gezien.'

'Wie was dat?'

'Ik weet het niet. Ik moest zo lachen dat ik niet durfde te kijken. Hij kwam naar buiten en

1

rende meteen naar beneden.'

'Hoe weet je dat het een man was?'

'Ja, dat weet ik eigenlijk niet, maar ik geloof toch wel dat het een man was.'

'Jullie zaten naast de deur van de bibliotheek. Heb je iets gehoord in de bibliotheek?'

Ze schudde haar haar naar achteren en pakte het vast alsof ze er een knotje van wilde maken. Ze bewoog haar lichaam alsof ze had doorgeleerd voor raamhoer. Hij bleef haar aankijken. Ze keek uitdagend van hem naar Keijzer en toen weer terug. Deed ze altijd zo of zou ze deze act speciaal voor de politie opvoeren?

'Ik geloof het niet. Maar ik dacht dat er niemand was, boven. Pas toen die man naar buiten kwam bedacht ik dat Theo en ik niet alleen waren op de zesde verdieping.'

'Heeft de man de deur achter zich op slot gedaan?'

'Nee. Hij sloeg hem gewoon dicht en rende naar beneden.'

'Tot hoe laat hebben jullie daar gezeten?'

'Toen ik weer beneden kwam was het kwart over twaalf. Theo is nog even boven blijven zitten om een shaggie te roken. Op het feest heb ik Dirk en Philip opgezocht en toen zijn we met z'n drieën de stad in gegaan. Ik had geen zin om op het feest dat trutje waar Theo verkering mee heeft tegen het lijf te lopen.'

'Wie bedoel je?'

'Meesje Paauwe, de secretaresse van het instituut.'

'Waarom vind je haar een trutje?'

'Ach, ze irriteert me vreselijk.' Ze rolde met haar ogen. Het waren mooie, kunstig opgemaakte ogen.

'Ze houdt Theo ook voortdurend in de gaten. Daarom had ik er eerlijk gezegd ook wel plezier in om hem min of meer onder haar neus te verleiden.'

‘Denk je dat ze dat heeft gemerkt?’

‘Ik heb geen idee, inspecteur.’

‘Heb je Ellie gezien op het feest?’

‘Ik kan het me niet herinneren. Het was nogal donker in de zaal. Ik geloof dat ik Freddie Reynders heb zien dansen met een onbekende gozer. Dirk en Philip stonden vlak bij de ingang en ik heb ze meteen mee naar buiten genomen.’

‘Heb je Hayo nog gezien, die vriend van Freddie?’

‘Ja, die kwamen we later tegen in de shoarmatent. Hij stond te huilen omdat niemand van hem hield en omdat zijn geld op was. We hebben hem naar het station gebracht en hem op de trein naar Alkmaar gezet. Onderweg naar het station hebben we ‘daar was laatst een 32

1

meisje loos’ gezongen.’

Hij keek naar haar rode vingernagels en zag dat ze niet echt waren. Ze waren op haar eigen nagels geplakt. Hij vroeg zich af wat er eigenlijk wel echt aan haar was.

‘Hoe laat kwamen jullie hem tegen?’

‘Het werd alweer licht toen we shoarma gingen eten. Hayo had de eerste trein terug.’

‘Wat was Ellie voor iemand?’

‘Een gewoon meisje. Klein, blond, giechelen, beetje verlegen. Net zo’n typje als Freddie.’

Het was hem niet opgevallen dat Freddie verlegen was. Bestonden er eigenlijk nog wel verlegen meisjes?

‘Heb je enig idee waarom ze vermoord is?’

‘Nee, ik zou het echt niet weten.’

‘Is je iets vreemds opgevallen de afgelopen week. Was ze misschien bang of werd ze bedreigd?’

‘Ik heb niks vreemds gemerkt. Maar ik kende haar natuurlijk nauwelijks.’

‘Gebruikte ze drugs?’

De vraag leek haar niet te verbazen.

‘Niet dat ik weet.’

‘Weet je waar Ellie woensdagnacht naartoe is gegaan?’

‘Is ze toen niet gewoon naar huis gegaan? We waren woensdagavond bij café *Het Vrolijke Rund* van Bert Pels, de vriend van Anna de Zwart. Toen het café dicht ging zijn we allemaal naar huis gegaan. Anna en Meesje zijn wat eerder vertrokken. Ik ben met Dirk en Philip naar huis gefietst. Freddie en Ellie hebben Theo naar huis gedragen. Hij was ladderzat. Misschien is Ellie bij Freddie blijven slapen of bij Theo?’

‘Bedankt Romula. Als je nog iets bijzonders te binnen schiet horen we dat graag.’

Ze heupwiegde de kamer uit.

‘Wat een mooie vrouw!’ zuchtte Keijzer.

Wildschut kwam binnen en vroeg: ‘Eerst koffie of eerst de volgende patiënt?’

‘Koffie en meteen de volgende,’ besliste Klaassen.

De volgende was professor Lejo Kalkhoven. Kalkhoven was een lange kalende vijftiger. Hij was gekleed in een zwart kostuum dat er erg duur uitzag. Om zijn hals droeg hij een knalgeel zijden dasje dat met een strik was vastgemaakt. Hij had zijn agenda in zijn hand.

‘Heren, ik kom u alleen even vertellen dat ik nu geen tijd voor u heb. Vanmiddag is de opening van het academisch jaar, een must voor iedere ambitieuze academicus. Kunnen we 33

1

misschien een andere afspraak maken?’

‘Heeft u morgenochtend tijd?’ vroeg Keijzer.

‘Om tien uur neem ik een tentamen af bij mij thuis.’

‘Dan komen wij om negen uur even bij u langs.’

Kalkhoven aarzelde: ‘Ik moet dat tentamen nog voorbereiden. Maar anderzijds zou het wel prettig zijn wanneer ik morgen niet naar het instituut hoef. Het is hier nu veel te onrustig om te werken en ik heb een deadline voor het inleveren van een artikel.’

‘Dan komen wij graag morgenochtend even bij u langs,’ besloot Keijzer. Na Kalkhoven was Theo de Klos aan de beurt. Nu hij stond zagen ze dat hij ongeveer een meter vijftientig lang was. Hij had blauwe ogen en donkerblonde krullen. Hij was stevig. Klaassen verbaasde zich weer over de geel geruite broek en het gebloemde overhemd. De jongen droeg sandalen aan zijn opvallend grote blote voeten. Klaassen keek op het formulier waarop Wildschut die ochtend de persoonsgegevens van De Klos had genoteerd. Hij was vijftientig en dus wat ouder dan de andere studenten.

‘Weet jij wie Ellie vermoord heeft?’ vroeg Klaassen.

‘Nee,’ antwoordde Theo geschrokken, ‘ik heb geen flauw idee.’

‘Wanneer heb je Ellie voor het laatst gezien?’

‘Vanmorgen in de bibliotheek.’

‘En daarvoor?’

‘Zaterdagavond op het feest.’

‘Vertel eens wat er zaterdagavond is gebeurd?’

‘We hebben ons toneelstukje opgevoerd. Dat was om tien uur. Daarna heb ik de hele avond gedanst met mijn vriendin Meesje. Ellie deed mee met het toneelstukje. Ze was daarna ook op het feest.’

‘Heb je gezien met wie ze heeft gedanst of gepraat?’

‘Na de opvoering van ons stukje ben ik met Freddie en Ellie de zaal ingelopen. We hebben met ons drieën staan praten. Hayo, het vriendje van Freddie kwam erbij en Kalkhoven en

Meesje natuurlijk. Toen we een tijdje hadden staan praten ben ik terug gegaan naar de kleedkamer in het gebouw van theaterwetenschap om me af te schminken en om te kleden. Daarna ben ik weer teruggesgaan naar het feest en heb met Meesje gedanst.'

Klaassen keek hem een tijdje onderzoekend aan. Het was interessant dat hij niet begon over wat er met Romula in het trappenhuis was gebeurd.

'Dus toen jij je ging omkleden bleven Freddie en Ellie achter in de zaal?'

34

1

'Ja.'

'En Kalkhoven?'

'Die bleef ook in de zaal.'

'En Meesje?'

'Ook.'

'Wie waren er in de kleedruimte?'

'Romula en Dirk en Philip.'

'Hadden de meisjes geen aparte kleedkamer?'

'Waarom?'

Klaassen beseftte dat hij een ouderwetse man was.

'Wat is er met de goedendag gebeurd na het toneelstuk?'

'Dirk en Philip hebben hem naar de bibliotheek gebracht en hem daar boven op een van de boekenkasten gelegd.'

'Heb je aan iemand verteld dat de goedendag naast Ellie op de grond lag vanmorgen?'

'Nee.'

'Mooi. Zou je dat, in het belang van het onderzoek, nog even vóór je willen houden?'

'Ja natuurlijk, maar iedereen wist dat we de goedendag in de bibliotheek neer zouden leggen na afloop van het stuk.'

'Iedereen?'

'Iedereen die mee was naar de Italiaan want daarna hebben we het ding opgehaald bij Bert Pels en toen hebben we dat met hem afgesproken. Bert en Anna zouden hem zondag gaan ophalen uit de bibliotheek.'

'Dat is blijkbaar niet gebeurd.'

'Nee.'

'Je zegt dat je nadat je je had omgekleed meteen bent teruggesgaan naar het feest. Klopt dat?'

'Ja, dat klopt.'

Hij bleef hem aankijken. De jongen kon goed liegen.

‘Romula Bos heeft verklaard dat ze met jou in het trappenhuis heeft gezeten.’

‘Shit, die trut. Ze had me nog zó beloofd dat ze het aan niemand zou vertellen.’

‘Het gaat om een moord, Theo.’

‘Ja, dat maakt de zaak natuurlijk wel anders. Maar wij hebben niks gezien waar u wat aan zou kunnen hebben.’

‘Jullie zaten vlakbij de plaats waar het gebeurd is en als jullie niets gezien hebben dan is
35

1

ook dat van belang. Heb je iets gezien of gehoord toen je in het trappenhuis zat?’

‘Er kwam een man uit de bibliotheek. Hij rende vlak langs ons naar beneden.’

‘Wie was het?’

‘Dat weet ik niet, ik heb niet naar hem gekeken. Ik dacht ‘als ik niet naar hem kijk dan ziet hij mij ook niet’. We zaten naakt in het trappenhuis. Ik legde mijn hand op Romula’s mond omdat ik niet wilde dat ze iets zou zeggen. Ik keek naar haar en niet naar die man.’

‘Hoe weet je dan dat het een man was?’

‘Ik zag zijn schoenen.’

‘Wat voor schoenen droeg hij?’

‘Mannenschoenen. Lage bruine schoenen met veters. Ze waren niet glad bovenop maar ze hadden zo’n werkje.’

‘Brogues,’ zei Keijzer. ‘Zulke schoenen heten brogues.’

Klaassen ademde hoorbaar in door zijn neus en ging verder:

‘Zou je op willen letten of je iemand ziet die zulke schoenen draagt?’

‘Oké.’

‘Hoe laat was je weer terug in de feestzaal?’

‘Dat weet ik niet precies. Dat moet om een uur of twaalf geweest zijn.’

‘Heb je Ellie nog gezien toen je weer terug was in de feestzaal?’

‘Ik dacht van wel.’

‘En de anderen, Dirk, Philip en Freddie?’

‘Dirk en Philip stonden bij de bar. Freddie heb ik zien dansen met een sociologiestudent.’

Keijzer maakte een aantekening.

‘Ken je die student?’

‘Van gezicht.’

‘Als je hem ziet, wil je hem dan vragen om zich bij ons te melden?’

‘Oké.’

‘Weet je waar Ellie woensdagnacht geweest is?’

‘Woensdagnacht? Woensdagavond zijn we met z’n allen naar het café geweest. Freddie en Ellie hebben mij naar huis gebracht. Ze zijn samen weggegaan.’

‘Is Ellie later niet alleen teruggekomen naar jouw huis?’

‘Nee, was dat maar waar. Ik heb de meisjes nog voorgesteld om een orgie te houden maar ze wilden niet. Meisjes zijn eigenlijk ontzettend kinderachtig in die dingen.’

‘Je kunt nu gaan, Theo. We zien elkaar nog wel van de week.’

36

1

Toen Theo weg was kwam Wildschut weer binnen.

‘En,’ vroeg ze aan Klaassen, ‘weet je al wie het gedaan heeft?’

‘Ik hoop die De Klos. Wat is dat een vervelend mannetje. Die zou ik graag eens zes jaar willen opsluiten.’ Hij wendde zich tot Keijzer: ‘Noteer even dat we na laten gaan of de buschauffeur haar gezien heeft op woensdagavond.’

‘Wie krijgen we nog te spreken vanmiddag?’ vroeg Keijzer terwijl hij een shaggie begon te draaien.

‘Meesje Paauwe zit te wachten op de gang. Ik had Anna de Zwart ook ingepland maar ze is vandaag niet op het werk verschenen. De heren Eik en Linde komen straks. De man van de bewakingsdienst heeft nachtdienst gehad. Je kunt hem morgen pas spreken. Je mag hier trouwens niet roken.’ Wildschut keek vuil naar het shaggie.

‘Weet ik. We moeten ook praten met Bert Pels, de baas van café *Het Vrolijke Rund*. Hij zou zondag met Anna de Zwart de goedendag op komen halen uit de bibliotheek. Je hoeft geen afspraak te maken, we gaan straks wel even langs dat café.’ Keijzer stopte het shaggie terug in het pakje tabak.

Klaassen draaide een telefoonnummer.

‘Klaassen hier, weet je al iets?’ Hij luisterde en keek naar Wildschut die een paar zoetjes in een bekertje koffie gooide.

‘Bedankt.’ Hij legde de telefoon neer: ‘De dokter zegt dat de doodsoorzaak een klap op het hoofd is geweest met een zwaar voorwerp. Het tijdstip van overlijden ligt tussen drieëntwintig uur zaterdagavond en twee uur zondagmorgen. Ze heeft geen heroïne, cocaïne of ecstasy gebruikt. Er zijn geen sporen van injectienaalden op het lichaam te vinden. Ze was in een goede lichamelijke conditie. Haar gebit was goed onderhouden. Ze ziet er niet uit als een junk. Ze had een beetje alcohol in haar bloed en in haar maag, rode wijn. Er zaten spermaresten in haar vagina, dus ze heeft seksueel contact gehad maar dat kan best eerder op de dag geweest zijn. Er zijn geen verwondingen aangetroffen. Er is niets dat wijst op verkrachting of een seksueel misdrijf.’

‘Voor ik het vergeet. Je vrouw heeft gebeld,’ onderbrak Wildschut Klaassen. ‘Of je terug wilt bellen. Ze zei dat het over de zaal ging.’

‘We zijn twaalfeneenhalf jaar getrouwd,’ antwoordde Klaassen. ‘We geven een feest maar we zoeken nog een zaaltje. Is nog een heel gedoe. Nu ja, Sonja regelt alles, maar toch.’

‘Ze had dus een vriendje, maar wie?’ vroeg Keijzer zich hardop af.

‘Sonja een vriendje? Nee hoor. Die is trouw tot de dood ons scheidt.’

‘Ellie natuurlijk. Ik heb ‘t over Ellie. We hebben al een aardige lijst potentiële 37

1

moordenaars, althans, mensen die in de buurt van Ellie of van de bibliotheek waren op de avond van de moord: Theo de Klos zat op de trap, Ellie is achter Hayo aan de feestzaal uitgelopen en de Haarlemse dealer heeft misschien een motief. Waarom iemand haar zou willen vermoorden is onbekend. Het kan ook een ongeluk geweest zijn met die goedendag. Kan ze het op een of andere manier zelf gedaan hebben?’

‘Als de goedendag bovenop de boekenkast lag, dan had ze op een stoel of een trap moeten klimmen om hem erop te leggen of hem eraf te halen. Ik ben een stuk langer dan het dode meisje en ik kom met mijn hand niet bovenop zo’n boekenkast. Ik heb het vanmorgen even geprobeerd. Er stond geen stoel of trapje naast het slachtoffer,’ Wildschut stak haar armen in de lucht en ging op haar tenen staan.

‘Misschien stak die steel uit, is ze gesprongen om hem te pakken en heeft ze toen die ijzeren bal op haar hoofd gekregen. We gaan uitproberen of dat mogelijk is,’ zei Keijzer. Wildschut zakte door haar knieën en sprong toen omhoog. Bij het neerkomen deinde haar omvangrijke lichaam nog een tijdje na. Klaassen bedacht dat hij wel weer eens een gelatinepudding kon maken. Inmiddels had hij zijn vrouw aan de lijn en luisterde een tijdje braaf naar haar.

‘Dus we zijn verplicht om bij hen de hapjes te bestellen? Maar ik krijg korting bij die traiteur omdat ik een keer een bekeuring voor hem heb zoekgemaakt. En wat kost het dan bij hen?’ zei hij in de telefoon.

‘Oké, dan ga ik wel even mee kijken. Zeg ik hang je nu op want ik moet werken.’

‘Zal ik Meesje Paauwe binnen roepen?’ Wildschut wachtte het antwoord niet af en liep naar buiten.

Meesje kwam een paar passen het zaaltje in en bleef toen staan alsof ze niet goed verder durfde. Ze was ongeveer een meter zeventig lang. Ze had rossig krullend haar dat strak naar achteren was getrokken en ergens achter op haar hoofd was vastgezet. Ze droeg een felrode zomerjurk met korte plofmouwjes en een wijde rok. Het lijfje zat strak.

‘Aangeklede bezemsteel,’ dacht Klaassen onwillekeurig. Aan haar voeten droeg ze verstandige sandalen. Ze zag er raar ouderwets uit alsof ze haar kleren in een voddenkist had gevonden. Maar misschien was ze juist wel heel modern gekleed. Ze had een smal onopvallend gezichtje dat misschien mooi was op een foto. Klaassen nodigde haar uit om te gaan zitten. Keijzer schonk een bekertje koffie voor haar in.

‘Gaat het weer een beetje met je? Je bent natuurlijk heel erg geschrokken vanmorgen.’

Klaassens belangstelling was oprecht. Hij zag dat haar handen waarin ze nerveus een zakdoekje verfrommelde zich een beetje ontspanden.

‘Ja,’ zei ze, ‘het gaat wel weer maar het was een vreselijke ochtend.’

‘Het spijt me dat we je meteen na zo’n traumatische gebeurtenis moeten ondervragen. Maar dat is nodig omdat je je nu nog allerlei details kunt herinneren die je over een paar dagen misschien alweer vergeten bent,’ zei Keijzer die blijkbaar ook met haar te doen had.

‘Ik begrijp het. Vraagt u maar wat u weten wilt.’

‘Ik wil het met je hebben over zaterdagavond,’ begon Klaassen, ‘kun je ons vertellen wat er zaterdagavond gebeurd is?’

‘Ik ben om zeven uur naar de Italiaan gegaan. Daar trof ik Theo en de studenten. We hebben er gegeten. Daarna zijn we even bij café *Het Vrolijke Rund* langsgegaan om de goedendag op te halen. Toen zijn we hiernaartoe gegaan. Ik ben doorgelopen naar de feestzaal. De anderen gingen zich omkleden voor het toneelstukje. Eerst waren er allerlei toneelstukjes en toen was er een band. Om een uur of vier zijn Theo en ik naar huis gegaan.’

‘Heb je Ellie gezien op het feest?’

‘Ja, na het toneelstukje bleef ze in de zaal. We stonden te praten bij de bar, Freddie, Ellie, Kalkhoven en ik. Dirk en Philip kwamen er later ook bij toen ze zich hadden omgekleed. Freddie ging dansen met Hayo. Na een tijdje kregen ze ruzie. Freddie stond te schreeuwen tegen die arme Hayo. Hij rende de zaal uit en toen ging Ellie hem achterna. Ik heb gedanst met Kalkhoven. Later kwam Romula terug. Ze had zich afgeschminkt. Ze ging naar buiten met Dirk en Philip. Toen was Theo er opeens weer. Ik heb de rest van de avond met hem gedanst. We hebben ook nogal wat mensen gesproken.’

‘Is Ellie daarna nog teruggekomen in de zaal?’

‘Ja, nee, ik weet het niet meer. Ik heb er eigenlijk ook niet op gelet waar de eerstejaars waren.’

‘Weet je misschien of Ellie drugs gebruikte?’

‘Drugs? Dat weet ik niet. Ik kende haar nog maar net. Woensdagavond ben ik mee geweest met Theo z’n eerstejaarsgroepje naar het café. Verder zag ik ze natuurlijk wel op de gang of in de bibliotheek van het instituut, maar daar gebruiken ze gelukkig geen drugs.’

‘Wat was Ellie voor meisje?’

‘Gewoon, ‘n aardig meisje. Zoiets als Freddie. Ik kon die twee eerst niet uit elkaar houden.’

‘Ellie heeft woensdagnacht niet thuis geslapen. Heb je enig idee waar ze die nacht geweest is?’

‘Nee.’

‘Weet je of ze misschien een vriendje had?’

‘Nee, dat zou ik niet weten.’

‘Dank je, Meesje. We spreken elkaar nog wel deze week. Tot ziens.’

Meesje vertrok. Klaassen riep Wildschut binnen.

‘We houden ermee op voor vandaag. Wie hebben we nu nog niet gehad?’

‘Eik en Linde zitten op de gang op hun beurt te wachten. Je moet nog met Anna de Zwart, Bert Pels en die dealer uit Haarlem praten. Anna heb ik nog niet kunnen bereiken. Van recherche Haarlem heb ik het adres van die dealer dus die kunnen we even ophalen als jullie tijd voor hem hebben.’

‘Dealer mañana. Wij gaan zo nog even langs bij café *Het Vrolijke Rund*. Die twee studenten doen we nog even.’

Een kleine slungelige blonde jongen met jeugdpuistjes kwam het zaaltje binnen.

‘Ik ben Dirk en ik moet zo naar mijn krantenwijk, mag ik alvast binnenkomen?’ Hij wachtte het antwoord niet af maar ging alvast zitten. Hij droeg een witte spijkerbroek, een rood t-shirt met korte mouwtjes en gympen aan blote voeten. Hij had een dun blond snorretje en bruine ogen. Hij had een basebalpetje achterstevoren op zijn hoofd. Hij zakte onderuit in zijn stoel en legde zijn rechervoet op zijn linker knie. Zijn handen hield hij in zijn zakken. Hij deed duidelijk zijn best om er zo brutaal mogelijk uit te zien. Klaassen was geamuseerd en begon meteen: ‘Hoe oud ben jij, Dirk?’

‘Bijna achttien, mijnheer. Ik ben dus zeventien, eigenlijk.’

‘Wat kun je ons vertellen over zaterdagavond?’

‘Niks mijnheer. Ik bedoel, ik weet niet wie het gedaan heeft.’

Klaassen zweeg en bleef hem vragend aankijken.

‘Ik bedoel, wij hebben die goedendag naar de bibliotheek gebracht, Philip en ik dus. We hebben hem bovenop de boekenkast gelegd en toen zijn we weer naar beneden gegaan.’

‘En wanneer was dat precies?’

‘Meteen toen het afgelopen was. Toen ons toneelstukje dus afgelopen was bedoel ik.’

‘Hadden jullie een sleutel van de bibliotheek?’

‘Nee, de deur was open. Tenminste, ik had geen sleutel en Philip ook niet geloof ik.’

‘Namen jullie de voordeur of de achterdeur?’

‘De voordeur.’

‘Zijn jullie ook weer door de voordeur vertrokken?’

‘Nee, door de achterdeur. Philip heeft met zijn zakmes het touwtje doorgesneden waar de deur mee dichtzat. We waren nieuwsgierig. We wilden wel eens weten waar die deur op uitkwam.’

Klaassen stopte een hand in zijn haar en trok eraan. Het was een gebaar dat hij vaak maakte als hij nadacht. Het eerste raadsel in deze zaak was opgelost. Ze wisten wie het touwtje bij de achterdeur van de bibliotheek hadden doorgesneden. Hij zuchtte en bedacht dat hij vanmiddag nog naar de kapper had willen gaan. Sonja klaagde al weken dat zijn haar te lang was. Hij keek weer naar de jongen en vroeg verder.

‘En wat hebben jullie daarna gedaan, toen jullie de goedendag op de kast hadden gelegd?’

‘Toen zijn we naar de kleedruimte, dat was hier in dit zaaltje, gegaan om ons af te schminken.’

‘Dus jullie zijn via het trappenhuis aan de achterkant naar deze verdieping gegaan?’

‘Ja, meneer.’

‘Wie waren er in de kleedruimte?’

‘Romula en even later Theo. Freddie en Ellie waren geloof ik in de zaal gebleven. Die hebben zich niet omgekleed. Toen we klaar waren zijn we naar het feest gegaan. We hebben een tijdje staan praten en drinken bij de bar. Ik heb nog even met Meesje gedanst. Toen kwam Romula en toen zijn we met ons drieën de stad in gegaan.’

‘Heb je toen je naar de bibliotheek ging en toen je terug kwam nog iemand gezien onderweg, op de trap of in de bibliotheek zelf?’

‘Nee, mijnheer.’

‘Heb je Ellie nog gezien toen je terug was op het feest?’

‘Nee mijnheer.’

‘Weet je misschien of Ellie drugs gebruikte?’

‘Ellie aan de drugs? Nee hoor, geen sprake van. Ze werd van de week nog kwaad op me omdat ik haar een stickie aanbood.’

Dat duidde erop dat ze clean was.

‘Rook jij stickies?’

Het joch schrok en ging ineens rechtop zitten.

‘Euh, ik eh, ik bedoel niet vaak hoor maar alleen heel af en toe eigenlijk.’

‘Gebruik je soms ook andere middelen?’

‘Nee mijnheer, absoluut niet.’

‘Cocaïne?’

‘Nee, echt niet.’

‘Heroïne? Ecstasy? Crack?’

‘Nee nooit.’

‘Hoe kom je aan die hash?’

41

1

‘Thuis bij de koffieshop.’

‘Waar is thuis?’

‘Ik kom uit Tilburg, meneer.’

Klaassen keek hem aan. Hij realiseerde zich nu pas dat de jongen met een Brabantse zachte g praatte. Zijn dochter Kim had een vriendje met een zachte g. Hij had thuis nog geen jongens aangetroffen maar zijn dochter Cil die geen geheimen kon bewaren had hem het nieuws verteld. Sonja had er nog niets over gezegd. Die wachtte kennelijk nog op het juiste moment om erover te beginnen.

‘Had Ellie een vriendje?’ vroeg hij aan de jeugdige Tilburger die hij om een of andere reden opeens een stuk irritanter vond.

‘Dat weet ik niet.’

‘Weet je misschien waar Ellie woensdagnacht geslapen heeft?’

‘Woensdag, dat was die avond dat we bij Bert waren. Toen heeft ze samen met Freddie Theo naar huis gebracht. Misschien is ze wel bij Freddie blijven slapen.’

‘Of bij Theo?’

‘Nee, dat kan niet. Theo gaat met Meesje.’ Het joch was toch wel aardig ondanks die g.

‘Ga maar naar je krantenwijk. Ik spreek je deze week nog wel.’

Dirk rende het lokaal uit. Ze hoorden hem op de gang tegen Philip zeggen: ‘Ze denken dat jij het gedaan hebt dus bel je advocaat maar vast.’

Philip kwam binnen en zei: ‘Ik heb het niet gedaan. Ik ontken alles.’

‘Rustig maar,’ zei Keijzer, ‘je vriendje maakte een wat misplaatste grap.’

‘Weet ik, doen wij altijd, vinden wij grappig,’ zei Philip. Ook Philip was klein en slungelig en had jeugdpuistjes en een dun snorretje. In plaats van lichtblond haar met donkerbruine ogen had hij echter donkerblond haar met lichtblauwe ogen.

‘We kennen elkaar al vanaf de kleuterschool. We maken samen grappen en muziek en we zaten altijd samen op voetballen.’

Klaassen handelde het verhoor snel af. Het was duidelijk dat wanneer je Eik al had gesproken Linde er nog weinig aan toe te voegen kon hebben. Philip vertelde dat ze er een stoel bij gepakt hadden om de goedendag op de kast te leggen. De staaf had bovenop de kast gelegen en had niet over de rand gestoken. De stoel hadden ze weer netjes terug gezet tegen de muur, en nee, ook Philip had geen sleutel van de bibliotheek gehad, de deur was open. Ook Philip had Ellie niet meer gezien op het feest. Ook Philip wist niets van een vriendje of waar ze woensdagnacht was geweest.

‘Ik heb ’t wel gehad voor vandaag,’ zei Klaassen tegen Keijzer. ‘We gaan even langs die

kroegbaas en dan moeten we nog naar de officier van justitie. Hij wil overleggen wat we tegen de pers gaan zeggen. Hij verwacht dat de zaak heel veel aandacht gaat krijgen. Het is toch wat anders dan een moord op een onderwereldfiguur of op een temeier.’

Even later liepen ze weer buiten over het Binnengasthuisterrein. Ze liepen nu de andere kant uit richting Oudezijds. Rechts was een oud rond gebouw waar een nieuwe voornamelijk glazen constructie tegenaan was gezet. Binnen was een restaurant of kantine. Het zat vol studenten. Ze liepen nu op een ander oud gebouw af en gingen naar rechts en meteen weer naar links. Klaassen zag nog een manier om het terrein te verlaten. Ook hier waren slagbomen net als bij de ingang aan de Oude Turfmarkt die hij met de auto had genomen.

Café *Het Vrolijke Rund* was aan de overkant.

‘Wil je wat drinken?’ vroeg de kroegbaas toen ze aan de bar waren gaan zitten. Binnen was het rustig. Het terras dat bij het café hoorde zat vol.

‘Een pilsje zou wel smaken,’ zei Klaassen ‘maar doe toch maar liever koffie want ik ben nog aan het werk.’

‘Ook een koffie graag,’ zei Keijzer.

Bert nam zelf een chocomel.

Klaassen bestudeerde het café. Het was van het model pijpenlaasje. Rechts was de bar met barkrukken. Links langs de muur stonden drie tweepersoonstafeltjes. Achterin de zaak stond een ronde tafel waar je met een gezelschap van een stuk of acht mensen zou kunnen zitten. Café Klaassen, de zaak van zijn ouders, was veel groter geweest. Daar hadden ze Perzische tapijtjes op tafel en je kon er bitterballen eten en uitsmijters. Hij zou wel eens willen weten hoeveel Bert omzette. Hij kende de barkeeper van gezicht. Hij kwam wel eens vaker in ‘*Het Vrolijke Rund*’. Bert Pels was een grote schonkige man met een pokdalig gezicht, bepaald niet moeders mooiste. Zijn postuur zou hem wel van pas komen als er lastige klanten de deur uit gewerkt moesten worden.

‘We hebben van een aantal getuigen gehoord dat u samen met Anna de Zwart afgelopen zondag een goedendag zou gaan ophalen in de bibliotheek van het Instituut voor Theaterwetenschappen,’ begon Klaassen.

‘Anna en ik zouden inderdaad zondag die goedendag ophalen uit de bibliotheek. Maar we kregen ruzie vrijdagavond en ik heb haar sindsdien nog niet te pakken kunnen krijgen. Ze is hier woedend het café uitgelopen. Waarschijnlijk is ze daarna gaan drinken. Ze is alcoholiste. Als ze eenmaal begint gaat ze door tot ze omvalt. Meestal wordt ze dan door een taxichauffeur of door de politie naar huis gebracht en in bed gestopt. Het gebeurt ook wel dat ze met een vreemde man mee naar huis gaat.’

‘Wordt ze vaak dronken?’ vroeg Klaassen en nam een slokje koffie.

‘Zo’n twee, drie keer per jaar.’

44

1

De mannen staarden een tijdje zwijgend naar de bar.

‘Waar hadden jullie ruzie over?’ bedacht Klaassen opeens.

Bert keek verlegen in zijn glas en antwoordde na een tijdje: ‘Ik wil met haar trouwen.’

‘Wil ze niet?’ vroeg Keijzer.

Bert schudde nauwelijks merkbaar zijn hoofd.

‘Ze wil niet met me samenwonen. Ze zegt dat dat haar benauwt. Ik zou veel beter voor haar kunnen zorgen als we bij elkaar zouden wonen. Ik denk dat ze dan ook minder zou drinken. Ik vind het zelf ook niet altijd leuk in m’n eentje. Ze zegt dat ze vrij moet zijn en dat ik er niet tegen zou kunnen om met haar onder een dak te wonen. Ach, zoveel maakt het natuurlijk ook niet uit of we wel of niet bij elkaar wonen. Ze werd vrijdag woedend toen ik erover begon.’

‘Weet je waar ze nu is?’ vroeg Klaassen.

‘Waarschijnlijk ligt ze thuis in haar bed met de dekens over haar hoofd getrokken. Ik krijg steeds het antwoordapparaat als ik bel. Ze komt altijd na een paar dagen, als ze haar roes heeft uitgeslapen weer boven water. Ben jij getrouwd?’ vroeg Bert aan Keijzer.

‘Geweest,’ antwoordde Keijzer en zweeg. Klaassen keek zijn collega verbaasd aan. Het feit dat hij getrouwd was geweest was nieuw voor Klaassen.

‘Hoe komt u aan een goedendag?’ vroeg Klaassen.

‘Dit is een heel oud pandje,’ zei Bert. ‘Ik was boven een kamer aan het opknappen. Ik heb al het behang afgestoken, er zaten minstens vijftien lagen over elkaar. Afijn, er kwam een kastdeur tevoorschijn en in die kast zat de goedendag. Toen die jongelui vorige week zaten te overleggen over een toneelstukje heb ik gezegd dat ze het ding mochten lenen.’

‘Een kostbaar object om zomaar uit te lenen?’ merkte Keijzer op.

‘Ik heb geen idee wat zo’n stuk oud roest waard is. Ik was van plan om er eens mee naar dat tv-programma te gaan waar ze antiek taxeren.’

‘Waar was je zaterdagavond?’ vroeg Klaassen.

‘Ik was hier. Het café is in het weekend tot twee uur open. Meestal ben ik nog tot een uur of drie bezig met opruimen.’

‘Was er nog meer bediening aanwezig?’

‘Ja, zaterdag waren we met z’n drieën.’

‘Zijn jullie alledrie tot drie uur gebleven?’

‘Nee, de jongens zijn om half drie vertrokken.’

De jongen die op het terras bediende kwam net binnen met een blad vol met vuile glazen.

‘Dennis, tot hoe laat was jij hier zaterdagavond?’ vroeg Bert. 45

1

‘Kwart voor drie,’ zei Dennis prompt. ‘Die dronken Engelsen wilden maar niet weg.’

Dennis begon de glazen om te spoelen.

‘Bert, heb je misschien sleutels van de bibliotheek?’ vroeg Klaassen.

‘Nee.’

‘Heb je sleutels van het huis van Anna?’

‘Ja, dat wel.’

‘Wacht even,’ zei Keijzer die aantekeningen zat te maken, ‘mijn pen is leeg.’ Hij pakte zijn rugzak en begon erin te rommelen. Hij haalde een tweede pen tevoorschijn. Bert schonk weer koffie in.

‘Ken je de namen van de studenten die hier vorige week woensdagavond waren?’ vroeg Klaassen.

‘Nee, de studenten ken ik nog niet. Anna en Meesje Paauwe en Theo de Klos waren er.’

‘Waren er nog meer mensen behalve het groepje van theaterwetenschappen?’

‘Ja, de woensdagavond is altijd redelijk druk. Er zaten mensen aan de bar en aan die tafeltjes.’ Hij wees naar de tafeltjes langs de muur.

‘De studenten zaten aan de grote ronde tafel achterin. Ze werden steeds luidruchtiger. Ze begonnen met die goedendag te zwaaien en er gingen wat glazen aan diggelen. De andere klanten begonnen zich geloof ik te ergeren en vertrokken gaandeweg, stelletje zeikerds. Ik hou wel van een beetje reuring in de tent.’

Klaassen wist het. De omwonenden klaagden nogal eens over geluidsoverlast.

‘Hoe laat vertrokken ze?’

‘Even na enen. Anna en Meesje vertrokken een uurtje eerder. Anna moest de kat eten geven anders was ze wel gebleven.’

‘Het meisje dat vermoord is heeft woensdagnacht niet thuis geslapen. Heb jij gehoord of gemerkt waar ze gebleven kan zijn?’ Klaassen legde het fotootje van Ellie op de bar. Bert keek een tijdje.

‘Zonde van zo’n jong ding,’ zei hij toen. ‘Ze vertrokken met z’n drieën. Zij en dat andere blondje hadden Theo tussen zich in. Theo was toeter. Ze zal toch niet bij Theo zijn gebleven? Joost mag weten wat al die wijven in die jongen zien.’

Klaassen zuchtte en trok maar weer eens aan zijn te lange haar. Getuigen zagen altijd van alles maar meestal was het net niet wat je wilde weten.

‘Denk je dat je de moordenaar ooit te pakken zult krijgen?’ vroeg Bert.

‘In een geval als dit is de kans dat we hem te pakken krijgen vrij groot. Het lijkt erop dat ze vermoord is door iemand die haar kende. Dat maakt het zoeken een stuk eenvoudiger,’

46

zei Keijzer. ‘De statistische pakkans ligt in zo’n geval rond de tachtig procent.’

‘Dan lopen er toch nog heel wat moordenaars ongestraft rond,’ zei Bert.

‘Ongestraft door justitie,’ zei Keijzer. ‘Je weet natuurlijk nooit hoe iemand zich voelt die zoiets gedaan heeft.’

‘Kleffe kwal!’ dacht Klaassen.

‘Waarschijnlijk heel tevreden. Je kan je daar best goed bij voelen. Er zijn oorlogsmisdadigers die nooit gepakt zijn en die een plezierig leven leiden als nuttig en gerespecteerd lid van de samenleving,’ zei Bert.

Keijzer zat Bert strak aan te kijken. Misschien dacht ie wel dat Bert een oorlogsmisdadiger was. Bert keek strak terug.

‘Je moet ook nog kunnen bewijzen dat iemand het gedaan heeft. Het komt regelmatig voor dat je weet wie het gedaan heeft maar dat je het bewijs niet rond krijgt,’ Klaassen keek op zijn horloge.

Keijzer legde geld op de bar.

‘Koffie is van het huis,’ zei Bert.

‘Sorry, ik wil niet onbeleefd zijn maar ik mag niets aannemen. Maar evengoed bedankt,’ zei Keijzer. ‘Mag ik een bonnetje?’

‘Zoals je wilt.’ Bert sloeg te hard op de toetsen van de kassa. Klaassen begreep zijn irritatie. Hij stak zijn hand op en riep: ‘Bedankt.’

Toen ze weer buiten liepen riep hij: ‘Als je bij mensen thuis bent drink je toch ook koffie? Waarom doe je zo moeilijk? Je beledigt die man!’

‘De regels zijn glashelder,’ zei Keijzer.

‘Regels, m’n reet!’ Klaassen liep zwijgend terug naar het BG. Keijzer ging naar zijn fiets: ‘Ik ga naar het bureau om mijn aantekeningen uit te typen.’

‘Ik ga naar de officier. Ik zie je morgen wel weer.’

Klaassen was blij dat hij voor de rest van de dag van zijn collega verlost was. Hij liep terug naar zijn auto en vroeg zich af hoe hij nu weer eens om de bouwputten voor de nieuwe noord zuid lijn heen zou rijden. Er moest toch een snelle route te vinden zijn. Het liep tegen half vijf. De middagspits teisterde de stad.

Een uur later stapte hij het kantoor van De Grand binnen. De Grand keek hem met zijn waterige blauwe ogen aan over zijn brilletje met dun gouden montuur. Hij was als altijd gekleed in een donker kostuum dat iets te groot leek voor zijn skeletachtige postuur. Boven op zijn hoofd stond een plukje van het korte stroblonde haar recht op. Klaassen maakte zijn 47

excuus omdat hij een half uur te laat was. De Grand beduidde hem met een knikje dat hij

kon gaan zitten. Het plukje haar wuifde mee.

Klaassen bracht verslag uit en De Grand luisterde aandachtig. Klaassen wist dat De Grand de komende tijd alle verslagen die gemaakt werden van de getuigenverklaringen nauwlettend door zou nemen.

‘Heb je aan de ouders gevraagd of ze een vriendje had?’ vroeg De Grand.

‘Dat ben ik geloof ik vergeten.’

‘Bel ze nu maar even,’ De Grand knikte naar de telefoon. Het plukje haar leek stil te staan terwijl het hoofd bewoog. Klaassen toetste een negen voor de telefoniste.

‘Kunt u mij doorverbinden met de familie Alto in Haarlem?’ hij noemde het adres. Terwijl hij wachtte zei hij: ‘We weten nog niet eens zeker of het een moord was. Het zou ook een ongeluk kunnen zijn.’

De officier knikte. Het plukje haar wuifde. Klaassen vroeg zich af of hij de officier een potje gel zou durven geven. Een strafzaak kon mooi mislopen op het rare kapsel van de officier van justitie.

‘Goedemiddag met Klaassen, recherche. Ik was vanmorgen bij u.’ Klaassen zag dat De Grand begon aan het tekenen van een nieuwe pinguïn in de marge van het dossier dat voor hem op zijn bureau lag.

‘Ja, dat begrijp ik,’ zei Klaassen. ‘Ik zal ze bellen en als het even kan regelen dat u haar vanavond nog mag zien.’ Mevrouw Alto ratelde door in zijn oor. Hij probeerde haar te onderbreken: ‘Mevrouw Alto, ik heb een dringende vraag. Had Ellie een vriendje?’

Even later legde hij neer.

‘Geen vriendje. Nooit gehad ook. Is dat niet raar?’

De officier haalde nauwelijks merkbaar zijn schouders op.

‘Wat kan ik op dit moment doen om jullie te helpen?’ vroeg hij.

‘We hebben te weinig mensen op de zaak. Op dat feest zijn honderden mensen geweest. Die moeten allemaal gehoord worden.’

De Grand tikte even met de achterkant van zijn potlood op het dossier.

‘Ik zal bellen met Amstel dat jullie meer mensen nodig hebben. In ieder geval de eerste week om al die studenten te spreken. Jij en Keijzer moeten je concentreren op het kleine groepje eerstejaars en op de omgeving van het slachtoffer. Hoe is de samenwerking tussen jullie?’ Hij keek Klaassen onderzoekend aan. Klaassen haalde zijn schouders op en zei:

‘Och.’

‘Mmm, hij gaat het nog ver schoppen. Niet iemand om een vijand van te maken.’

48

1

‘Hoe gaan we het publiek voorlichten?’ Klaassen veranderde liever van onderwerp.

‘Morgen om vier uur geven we een persconferentie. De persofficier zal straks een korte

schriftelijke verklaring uitgeven. De telefooncentrale is nu al overbelast.'

'Dodelijk ongeval, willen mogelijke getuigen zich melden? Zoiets?' stelde Klaassen voor. De Grand knikte weer. Klaassen vroeg zich af wat het plukje zou doen als hij nee zou schudden. Hij besloot om een klein testje uit te voeren: 'Kunnen we niet vanavond al een persconferentie geven?'

De Grand schudde heftig van nee. Het plukje maakte een discodansje.

'De voorzitter van het College van Bestuur wil erbij zijn. Hij was vanmiddag verhinderd. Hij is bevriend met Amstel en met de burgermeester. We kunnen hem onmogelijk passeren.'

Klaassen stond op. Ze hadden alles besproken.

'Tot morgen half vier?'

'Ja, half uurtje voorbespreken moet genoeg zijn,' zei De Grand. Toen hij de deur uit liep riep De Grand: 'Klaassen!'

Hij draaide zich om.

'Hans, je weet dat je een veroordeling in gevaar kan brengen als je je niet aan de regels houdt?'

Klaassen trok zijn mondhoeken naar achteren in een glimlach maar hij voelde dat zijn ogen niet wilden meedoen. Hij stak zijn hand op en zei: 'Tot morgen.'

Even later stond hij voor de deur van de kapper. Ze waren binnen aan het vegen. Op de deur hing een bordje 'gesloten'. Hans klopte op het raam en begon te roepen of ze hem niet nog even konden knippen.

'Meneer, morgen bent u de eerste,' riep de kapper terug.

49

1

Hij was om zeven uur thuis. Kim en Cilla hingen voor de tv. Hij liep naar de keuken en keek in de koelkast. Er stond een bord met eten. Gekookte aardappels met jus en een sudderlapje en sperziebonen. Hij zette het bord in de magnetron. Hij maakte een flesje bier open en nam er een slokje uit. Toen zijn eten warm was liep hij met zijn bord en zijn biertje naar de bank en ging tussen de meiden in zitten. Cilla zei 'hoi pap' en kroop tegen hem aan. Kim zei 'hoi pap' en schoof naar de hoek. Kim was nooit erg aanhalig geweest. De jongen met de zachte g moest er maar aan wennen.

'Waar is mamma?' vroeg hij.

'Naar salsa. Ze is net weg.'

Hij vergat het altijd maar op maandagavond zat Sonja op salsa-les met die kwal. Daarna zou ze wel meteen doorgaan naar haar werk. Ze had weer eens nachtdienst. Ze was verpleegster. Hij besloot om maar thuis te blijven bij de kinderen en niet meer te gaan tennissen die avond.

50

De volgende morgen om negen uur troffen de chercheurs elkaar op de stoep van professor Kalkhoven. Klaassen was er als eerste. Hij besloot om voor de deur op Keijzer te wachten. Hij liep naar de waterkant en draaide zich toen om en bekeek de klokgevel van het grachtenpandje. De professor woonde in een fraai monument. Een donkergrijs hardstenen trappetje leidde naar de donkergroene voordeur. Onder het trappetje zat een raam met tralies. Hij keek om zich heen en zag toen dat Keijzer even verderop bezig was om zijn fiets vast te zetten aan de brugleuning.

Even later liepen ze door een lange gang met ongelijke witte marmeren vloertegels waarvan sommigen waren gebarsten. Kalkhoven ging ze voor naar zijn studeerkamer die aan de tuin grensde. Hij was gekleed in een kamerjas met grote groene en witte bloemen. Onder zijn kamerjas had hij al een overhemd aan en een zwarte broek met een scherpe vouw. Hij droeg zwarte gladde schoenen. Het meest opvallend aan zijn kleding was ook nu het zijden dasje dat dit keer rood was. Zijn kleding leek net zo ouderwets als het interieur van het huis. De kamer had antieke eiken lambriseringsen en een geornamenteerd plafond. Tegen een wand stonden boekenkasten. Op het visgraatparket lagen een paar Perzische tapijtjes. Op het bureau stond een laptopje te midden van grote stapels papier. Ook de oude leren bank lag vol met boeken en met paperassen. In de wand tegenover de deur bevond zich een zwart stenen schoorsteenmantel. Klaassen staarde gefascineerd naar het schilderij dat daar boven hing. Het stelde een zeventiende-eeuws Hollands interieur voor. Door een deur keek je in een kamer met een zwart-witte tegelvloer en een buffetkast. Op een krukje voor het raam zat een vrouw. Ze was gekleed in een prachtige jurk van groen fluweel. Op haar strak opgestoken haar droeg ze een kanten mutsje. Ze had een borduurraam op schoot.

‘Aardig hè,’ zei Kalkhoven. ‘Het is een vervalsing. Dit is nu een échte Van Meegeren! Ziet u waarom dit schilderij niet uit de zeventiende eeuw kan zijn?’

Klaassen en Keijzer bekeken nu allebei aandachtig het schilderij en riepen toen bijna gelijktijdig: ‘Het lichtknopje!’

Op een deurpost achter in het vertrek zat een koperen lichtknopje.

‘Maar wij komen niet voor de kunst,’ zei Klaassen zodra ze uitgelachen waren.

‘Kende u Ellie Alto?’

‘Ja zeker. Ze was een van onze vijf eerstejaars.’

‘Wanneer heeft u haar voor het laatst gezien?’

‘Zaterdagavond op het feest ter afsluiting van de eerstejaarsintroductieweek. Onze studenten voerden een toneelstukje op over Blauwbaard. Het was zeer geslaagd. Ellie speelde een van de vrouwen van Blauwbaard.’

‘Wie speelde eigenlijk Blauwbaard?’ Vroeg Klaassen.

Keijzer had zijn notitieblokje tevoorschijn gehaald uit zijn rode rugzakje en stond druk te

schrijven.

‘Niemand. We kregen Blauwbaard niet te zien. Hij wordt ook buiten het toneel vermoord. We kregen alleen de goedendag te zien die onder het bloed zat.’

‘Heeft u Ellie na het toneelstuk nog gezien?’

‘Ja, ze was later op het feest. Ik heb nog even met haar staan praten.’

‘Waarover?’

‘Over het toneelstuk.’

‘Heeft u haar ook met andere mensen zien praten of dansen?’

‘Ja, met haar jaargenoten en met Theo de Klos, onze aio.’

‘Hoe laat heeft u haar voor het laatst gezien?’

‘Dat zou ik echt niet meer weten. Het was erg druk en de verlichting was spaarzaam.’

‘Weet u of ze misschien drugs gebruikte?’

‘Drugs? Hoe bedoelt u, wat voor drugs?’

Hij klonk verbaasd. Klaassen keek hem aan. Hij vroeg zich af of de man toneelspeelde.

‘Heeft u haar wel eens zien roken?’

‘Nee, ik geloof niet dat er iemand rookte van dat groepje.’

‘Gebruiken uw studenten drugs?’

‘Dat zal wel. Ik let er nooit zo op. Je ziet ze wel eens een stickie roken. Maar als ze snuiven of spuiten of pillen slikken dan doen ze dat in ieder geval niet waar ik bij ben.’

‘Heeft u misschien iets vreemds opgemerkt aan Ellie. Maakte ze de indruk dat ze bang was of dat ze bedreigd werd?’

‘Ik weet het niet. Ze was hier pas een week. Het was een heel gewoon meisje.’

‘Weet u of ze een vriendje had?’

‘Vriendjes? Mijn lieve man, dat interesseert me niet.’

Klaassen keek hem weer aan. Hij was nog nooit door iemand ‘mijn lieve man’ genoemd.

‘Tot hoe laat was u op het feest?’

‘Dat zal tot een uur of twee geweest zijn.’

‘Wie ging als laatste weg uit dit gebouw? Heeft u misschien het gebouw afgesloten?’

‘Nee, ik heb niet afgesloten. Waarschijnlijk is de beveiliging als laatste in het gebouw geweest.’

Toen ze weer buiten stonden zei hij: ‘Ik vraag me af waar zo’n man zo raar heeft leren praten.’

Keijzer antwoordde: ‘Hij heeft op een katholieke kostschool gezeten, niet ongebruikelijk voor een boerenzoon. Die ouders hebben het vaak te druk met hun bedrijf. Daarna heeft hij klassieke talen gestudeerd in Leiden ‘

‘Goed zo, je hebt je huiswerk gedaan,’ Klaassen had zich voorgenomen om vandaag zo vriendelijk mogelijk te zijn tegen zijn collega. Keijzer stapte op zijn fiets. ‘Tot zo bij theaterwetenschap!’

Klaassen ging lopen.

53

1

In het zaaltje waar de verhoren plaatsvonden zat een mannetje te wachten. Hij had een uniform aan. Hij stelde zich voor: ‘Ik ben Hennie Park van de bewaking. Ik had dienst van zaterdag op zondag.’ Het mannetje keek hem vragend aan. Zijn mond hing een beetje open. Keijzer zat al op zijn plek. Hij had alvast koffie ingeschonken en hij was nu bezig met het draaien van een shaggie.

‘Is u iets bijzonders opgevallen die nacht?’ vroeg Klaassen terwijl hij ging zitten.

‘Er was een groot feest op het terrein. Ik moest het gebouw van milieukunde en theaterwetenschap ’s nachts afsluiten. Normaal hoef ik daar zaterdagavond niet binnen te zijn. We kijken alleen of de ramen en deuren op de begane grond heel en dicht zijn. Bij inbraak gaat er een alarm af.’

‘En als er nu via het dak iemand naar binnen wil?’ Klaassen was beroepshalve geïnteresseerd in beveiligingsmaatregelen.

‘Op alle deuren en ramen waar je menselijkerwijs van buiten af bij zou kunnen zit een alarm. Het alarm wordt gezien in onze meldkamer.’

‘Hoe laat heeft u het gebouw gecontroleerd?’

‘Dat zal om een uur of twee zijn geweest.’

‘Bent u ook in het gebouw geweest?’ vroeg Klaassen verder.

‘Ik ben helemaal naar boven gelopen en ik heb alle toegangsdeuren naar de verdiepingen gecontroleerd. Ik heb overal geroepen of er nog iemand was. Je wilt niet iemand insluiten.’

‘Zou dat kunnen?’

‘Niet echt want je kunt altijd naar buiten via het achtertrappenhuis maar dat zal niet iedereen weten.’

‘Was u ook op de bovenste verdieping in de bibliotheek?’

‘De deur van de bibliotheek was dicht maar zat niet op slot. Ik heb even naar binnen gekeken. Alles zag er normaal uit. Ik heb de deur op slot gedraaid en ben weer naar beneden gegaan.’

‘Als u naar binnen was gelopen dan had u het slachtoffer gevonden,’ zei Klaassen. Park zweeg een tijdje en wreef over zijn hoofd en zei toen: ‘Als, als... As is verbrande turf.’

‘Heeft u ook de achterdeur van de bibliotheek gecontroleerd?’

‘Dat heeft niet veel zin want de achterdeur mag niet op slot. Het is een nooduitgang bij brand. Ik heb wel van buitenaf de buitendeur van het trappenhuis gecontroleerd. Die deur was dicht. Ik heb hem nog extra op slot gedraaid. Van binnenuit kun je hem natuurlijk altijd open doen.’

54

1

‘Maar heeft u misschien gezien of de achterdeur van de bibliotheek dicht of open was?’

‘Dat kan ik me niet herinneren. Maar als ie open had gestaan was me dat zeker opgevallen want dan tocht het.’

‘Heeft u het zaaltje waar we nu zitten ook gecontroleerd?’

‘Jazeker, ik heb de deur op slot gedaan. Dat stond in de speciale instructie.’

‘Wat is de speciale instructie?’

‘De gebruikers van het gebouw kunnen speciale maatregelen vragen wanneer er iets aan de hand is dat anders is dan anders. Vanwege het feest hadden ze gevraagd om dit zaaltje even te controleren. Blijkbaar hebben ze hier nog iets gedaan die avond.’

‘Dit was de kleedkamer voor de studenten die meededen aan de toneelstukjes.’

‘Nou kijk, dat wist ik niet. Maar daarom krijg je dan zo’n formulier zodat je je niet een ongeluk schrikt als je iets vreemds tegenkomt.’

‘Heeft u nog mensen gezien op het terrein?’

‘Ja, het was druk. In de feestzaal speelde een band. Er waren veel mensen binnen. Er zaten ook veel jongelui buiten, stelletjes, u kent dat wel.’

‘Weet u ook precies hoe laat u in het gebouw was? Maken jullie daar aantekeningen van?’

‘Jawel, in mijn logboek noteer ik hoe laat ik ergens naar binnen ga en hoe laat ik weer naar buiten kom.’

‘Mogen we dat logboek hebben?’

‘Dat moet ik aan mijn baas vragen.’

‘Graag zo snel mogelijk,’ zei Keijzer.

‘Nou,’ zei Klaassen, ‘we zijn zo’n beetje klaar. Kunt u nog even uw naam, adres, geboortedatum en telefoonnummer noteren?’ Hij schoof een formulier en een pen naar Park. Deze begon te schrijven.

Agent Chris Welling kwam binnen. Hij bracht het rapport van de patholoog en de uitgetypte verhoren van de vorige dag.

Toen Park vertrokken was, lazen Klaassen en Keijzer de verslagen door terwijl ze bekertje na bekertje koffie naar binnen slurpten. Ze namen intussen de vragen door die de vorige dag waren gerezen.

Wie zijn er zaterdagavond allemaal in de bibliotheek geweest?

Eik en Linde hebben de goedendag teruggelegd. Ellie is in de bibliotheek vermoord. De

patholoog denkt dat ze is overleden op de plaats waar ze is gevonden. De moordenaar was dus ook in de bibliotheek.

Keijzer las voor uit het verslag van de technische recherche: op de goedendag zijn geen 55
1

vingerafdrukken aangetroffen. Er zat hier en daar wat bloed op en ketchup maar niet veel. Ook zijn er sporen aangetroffen van chloor.

Chloor?

Keijzer en Klaassen keken elkaar aan.

Klaassen zei: 'Het lijkt erop dat iemand het ding heeft proberen schoon te maken maar dat werk niet helemaal af heeft gekregen.'

'Het bloed dat op de goedendag is aangetroffen komt overeen met het bloed van het slachtoffer,' las Keijzer.

'Dus we concluderen dat de goedendag inderdaad het moordwapen is. De dader heeft het na de moord schoongemaakt maar is daar om een of andere reden niet helemaal in geslaagd. Misschien is hij gestoord bij dat werk of heeft hij het ding in het donker schoon staan maken?'

'Misschien stond hij het ding schoon te maken toen hij de nachtwaker aan hoorde komen en is hij toen vertrokken door de achterdeur?'

'Het is wel verdraaid vervelend dat er geen vingerafdrukken opzitten,' zei Keijzer.

'Theo de Klos en Romula Bos hebben voor de deur van de bibliotheek gezeten en hebben een man naar buiten zien komen. Wie is die man? Is die man de moordenaar? Misschien is Theo, nadat Romula naar beneden ging de bibliotheek binnen gegaan en heeft hij Ellie vermoord? Hoe betrouwbaar is Theo de Klos? Hij wilde aanvankelijk geheim houden dat hij met Romula voor de bibliotheek had gezeten. Hebben Theo en Romula misschien samen Ellie vermoord?'

'Maar waarom dan?' vroeg Keijzer.

Klaassen dacht hardop verder: 'Waar is Hayo naar toe gegaan met Ellie? Zijn ze samen naar de bibliotheek gegaan en heeft Hayo daar Ellie vermoord? Is Hayo de man die naar buiten is gekomen? Waarom werd Ellie vermoord?'

'Als wij de moordenaar hebben dan weten we het motief!' zei Keijzer triomfantelijk.

'Tenminste, als ie ons vertelt waarom hij het heeft gedaan.'

Klaassen probeerde geamuseerd te kijken. Keijzer had een grapje gemaakt. Nog even en ze zouden vrienden worden.

56

1

'We moeten die Hayo spreken en Sjajax,' zei Klaassen tegen Welling die binnenkwam met de ochtendkranten.

‘Hayo is zoek,’ zei de jongen.

‘Bingo!’ riep Klaassen. ‘Doe maar een opsporingsbericht.’

‘Alsjeblieft,’ zei Welling en legde een reeds ingevuld formulier voor een opsporingsbericht op tafel. Binnen één uur na het uitgaan van het verzoek zou Hayo’s signalement in heel Europa bekend zijn. Klaassen las het vluchtig door en zette zijn handtekening.

‘Kunnen jullie Sjajax straks even ophalen?’ vroeg hij.

‘Is na twee uur goed? Wildschut is nu naar het vrouwenoverleg.’

‘Oké. Het is toch maar voor de record want die Hayo heeft het gedaan,’ antwoordde Klaassen. ‘Breng hem maar naar het bureau. Wij gaan zo even naar Alkmaar om met de ouders van Hayo te spreken. Als we terug zijn doen we Sjaak.’

Meesje Paauwe kwam het zaaltje binnen. ‘Om elf uur zou hier eigenlijk een college gegeven worden. Zou u het bezwaarlijk vinden om te verhuizen naar de kamer van professor Kalkhoven?’ vroeg ze.

‘Nee hoor, dat is goed.’ Keijzer deed er niet moeilijk over. Meesje ging de rechercheurs voor de trap op. Voor de kamer van het secretariaat stond een student te wachten.

‘De deur is open, het is de laatste rechts,’ wees Meesje en liep zelf met de student het secretariaat binnen. Keijzer en Klaassen liepen door. Ze bekeken het naambordje: Prof. dr. Lejo Kalkhoven. Klaassens mobieltje ging. Het was Sonja. Hij nam op. Keijzer opende de deur, wierp een blik naar binnen en gooide de deur toen weer dicht.

‘Wat is er?’ vroeg Klaassen die niets gezien had. Uit de kamer klonk een onderdrukte schreeuw.

‘Ja, ik ga vandaag echt naar de kapper. Kun je niet slapen?’

Keijzer leunde even met zijn hoofd tegen de deurpost en zei toen nogal hard: ‘Wij gaan eerst even het trappenhuis waar de achterdeur van de bibliotheek op uitkomt bekijken.’

Hij liep de deur door aan het eind van de gang en ging de trap op. Toen hij bijna boven was draaide hij zich om en ging op de trap zitten. Klaassen liep achter hem aan.

‘Ze keek me aan en kwam klaar. Tenminste ik denk dat ze toen klaarkwam. Nee ik weet het eigenlijk wel zeker.’

Klaassen keek hem verbijsterd aan en zei in zijn telefoontje: ‘Ik moet ophangen. Tot vanavond.’

‘Wie, wat, vertel, wat is er aan de hand? Wat zag je, wie was het?’

57

1

‘Die mooie vrouw, Romula. Ze lag op het bureau met haar hoofd aan de kant van de deur. Toen ze de deur open hoorde gaan sperde ze haar ogen open en keek me recht in mijn gezicht. Die De Klos stond aan de andere kant van het bureau tussen haar benen met zijn handen om haar heupen onder haar billen.’

‘Jezus,’ zei Klaassen. ‘Een druk baasje, die De Klos. Het is pas half elf. Terwijl zijn vriendin op nog geen tien meter afstand brieven zit te typen. We gaan hem eens even helpen.’

Klaassen rende de trap af en de gang door en liep naar de kamer van Meesje. Hij bleef in de deuropening staan omdat hij de gang in de gaten wilde houden. Keijzer ging zitten op de stoel naast het bureau. Hij haalde een pakje shag uit de zak van zijn colbertje en begon een shaggie te draaien. De kamer was vrij klein en werd voor de helft gevuld met een enorm kopieerapparaat waarmee je ook gekleurde kopieën kon maken.

‘Is Anna de Zwart al boven water?’ vroeg Klaassen.

‘Ze was hier vanmorgen even. Ze raakte erg overstuur toen ze hoorde wat er gebeurd is. Ze is nu eerst even naar Bert maar ze zei dat ze straks meteen naar jullie toe zou gaan.’

‘Was Anna eigenlijk op het feest?’

‘Ze zou wel komen maar ik heb haar de hele avond niet gezien. Ze zal wel te dronken zijn geweest om te komen. Ik vind het schandelijk dat ze zo veel drinkt. Ze had allang ontslagen moeten worden.’

Klaassen zag de deur van kamer 511 open gaan. Romula kwam naar buiten. Ze droeg een coltrui en een zwart minirokje met een brede rode ceintuur. Ze lachte stralend naar Klaassen, wierp hem een kushand toe en verliet de gang door de achterdeur.

‘Met wie had je ook weer gedanst op het feest?’ vroeg Klaassen aan Meesje.

‘Met Theo en met mijn baas Lejo en met Dirk Eik.’

Keijzer stopte zijn shaggie in het pakje shag en deed het pakje shag in de zak van zijn colbertje.

‘Je was toch gestopt met roken?’ zei Klaassen tegen hem.

‘Zie je mij roken dan?’ vroeg Keijzer. ‘Ik draai shaggies als ik moet denken.’

Meesje giechelde.

Klaassen maakte een beweging met zijn hoofd en zei: ‘Kom, we gaan onze nieuwe kamer eens bekijken.’

58

1

Theo deed net het raam open toen ze binnenkwamen.

‘Het is hier een beetje benauwd,’ zei hij.

‘Heb jij het een beetje benauwd, jong?’ Klaassen klonk behoorlijk sarcastisch. ‘Hoe lang denk je dat je dit gedoe vol kunt houden? Je vriendin zit nota bene een paar kamers verderop brieven te typen.’

‘Ik ga het haar binnenkort vertellen. Dit houd ik niet vol. ‘s Nachts Meesje en overdag Romula. Ik ga kapot.’

Er werd op de deur geklopt. Een klein rond vrouwtje van een jaar of veertig dribbelde

driftig de kamer binnen.

‘Dag Anna,’ zei Theo, ‘gaat het weer een beetje?’

‘Mevrouw De Zwart, neemt u plaats,’ zei Keijzer en schoof een stoel naar voren. Klaassen draaide een telefoonnummer en vroeg aan Welling om koffie te brengen en de geluidsapparatuur. Theo verliet de kamer.

‘Ik ben zo vreselijk geschrokken vanmorgen toen ik het hoorde,’ zei ze. Ze had zwart geverfd, kort geknipt haar. Ze droeg een brilletje met hele sterke glazen zodat haar groene ogen veel groter leken dan ze echt waren. Ze was heel erg scheel. Klaassen vroeg zich af welk oog hij moest aankijken. Hij besloot om het linker te nemen. Ze droeg een bordeauxrode, jersey doorknoopjurk die tot halverwege haar kuiten viel. Aan haar voeten droeg ze zwarte pumps. Ondanks het feit dat ze erg bruin was van de zon keek ze nogal witjes uit haar ogen. Welling kwam binnen met de koffie en de opnameapparatuur. Klaassen zette de recorder aan en noemde dag en het uur en de namen van de aanwezigen in de kamer. Keijzer maakte aantekeningen.

‘Ik denk niet dat ik u kan helpen,’ begon Anna, ‘ik ben het hele weekend dronken geweest. Op vrijdagmiddag heb ik een gesprek gehad met Lejo Kalkhoven. Hij stelde voor dat we samen een nieuwe postmoderne interpretatie van Shakespeare zouden maken en dat we daar een boek over zouden schrijven. Hij stelde voor om samen Shakespeare te deconstrueren. Ik heb gezegd dat deconstrueren ver beneden mijn stand is en dat als ik al iemand zou willen deconstrueren dat hij dat zelf is en dat ik daar dan een kettingzaag bij zou willen gebruiken. Hij kan zijn eigen naam niet eens goed spellen. De man weet niets van Shakespeare en ik weet niets over het postmodernisme en dat zou ik graag zo willen houden. Vervolgens probeerde hij me met bedekte dreigementen over te halen om mee te werken aan dat idiote plan van hem. Hij zei dat mijn academisch werk onberispelijk is maar dat mijn drankzucht het goed functioneren hier op het instituut toch behoorlijk belemmert en dat hij daar eindelijk eens werk van wilde gaan maken. Hij wilde me nog één 59

1

kans geven. Ik ben toen kwaad weggelopen naar mijn vriend Bert en die maakte alles nog een graatje erger door weer eens met me te willen trouwen. Toen heb ik mijn eerste dubbele whisky genomen.’

‘U kunt niet goed met Kalkhoven overweg?’ vroeg Klaassen. Hij begreep weinig van haar verhaal. Hij had het idee dat ‘deconstrueren’ geen goed Nederlands woord was. Hij bedacht dat een vrouw die een collega met een kettingzaag te lijf wilde best wel eens een studente met een goedendag had kunnen bewerken. Hij wist nog steeds niet goed in welk oog hij moest kijken. Hij probeerde nu maar eens het rechter.

‘Kalkhoven is een uitstekende manager. Hij weet overal geld vandaan te slepen voor onderzoek. Bij de studenten valt hij nogal in de smaak omdat hij altijd leuke reisjes en uitstapjes organiseert. Zijn publicaties verdienen echter nauwelijks de naam wetenschappelijk en in vakkringen wordt hij absoluut niet serieus genomen. Niets te vertellen en toch een oude hoer is ‘t. Ons instituutje wordt met opheffing bedreigd en ik zou het zeer betreuren als dat zou gebeuren. Wij bieden hier een studieprogramma dat uniek is voor Nederland en Vlaanderen. Kalkhoven is niet gehecht aan het vak. Hij zou net

zo goed wasmiddelen kunnen verkopen maar hij vindt het wel prettig dat hij hier min of meer eigen baas is en daarom doet hij zijn best om het instituut te behouden. Voor ons persoonlijk is het geen ramp als we worden opgeheven. Ze beloven mij een eigen leerstoel in de faculteit geesteswetenschappen en Lejo heeft een aanbieding gekregen om de fondsenwerving op zich te nemen als lid van het College van Bestuur.'

'Dat zou dus voor u allebei promotie betekenen?' Klaassen wist alles van kantoorpolitiek. Het opheffen van goedlopende afdelingen was ook bij de politie een geliefde bezigheid voor managers die van reorganiseren hun beroep hadden gemaakt. Hij besloot dat het rechter oog het goede was.

'Ja, ik denk dat we allebei een loonschaal hoger zouden komen. Ik zou me dan professor mogen noemen. Leuk voor de burens maar ik schrijf er natuurlijk geen artikel meer of minder om en ik denk dat Lejo liever hier blijft omdat hij zijn buitenlandse reisjes zou missen.'

'Kunt u ons vertellen wat u het afgelopen weekeinde gedaan heeft?'

'Vrijdagavond ben ik naar een concert geweest in een jazzcafé. Daarna ben ik met een paar mensen die ik daar ontmoet heb gaan dansen in een discotheek. Toen ben ik met ene Jan mee naar huis gegaan. Zaterdag ben ik met die Jan naar het strand gegaan. Ik denk dat we

's avonds weer terug zijn gegaan maar dat kan ik me niet meer herinneren. Zaterdagavond en zondag zijn weg. Alcoholisch geheugenverlies noemt de dokter dat. Zondagavond werd

1

ik wakker in mijn eigen bed.'

Klaassen vond zichzelf ineens een verschrikkelijk saaie lul. Hoeveel jaar was het niet geleden dat hij voor het laatst een nacht had doorgehaald?

'Heeft u het adres of het telefoonnummer van Jan?' Als ze een alibi had konden ze haar schrappen als verdachte. Dat scheelde weer.

'Misschien heb ik dat wel ergens opgeschreven. Ik zal thuis nakijken of er bij de telefoon misschien ergens een telefoonnummer slingert.'

'Kende u Ellie?'

'Ja. Ik heb vorige week een introductiecollege gegeven aan de eerstejaars en ik ben een paar keer met ze naar het café geweest.'

'Is u iets bijzonders opgevallen aan Ellie? Was ze gespannen of bang?'

'Ze was niet gespannen of bang, maar er was wel iets aan de hand. We waren woensdagavond bij Bert in het café. Iemand vroeg aan Ellie of ze morfine gebruikte. 'Nee, was het maar waar,' zei ze. Het klonk echt alsof ze dat meende, alsof ze verdoofd wilde worden.'

Klaassen verbaasde zich over haar opmerkingsgave.

'Weet u misschien waar ze woensdagnacht is geweest?'

‘Woensdagavond waren we in het café met de eerstejaars maar ik ben vroeg weggegaan. Ik ben even met Meesje mee gefietst. Ze fietst niet graag alleen ‘s avonds laat en voor mij is het nauwelijks om. De studenten zullen wel tot sluitingstijd bij Bert gebleven zijn denk ik.’

‘Waar woont u?’

‘In Nieuw Sloten.’

Meesje woonde op een van de mooiste pleintjes van Amsterdam, herinnerde hij zich. Als je wilde dan kwam je er langs wanneer je naar Nieuw Sloten fietste.

‘Weet u of Ellie misschien een vriendje had?’

‘Ik zou het niet weten. Ik heb haar niets over een vriendje horen zeggen.’

‘Heeft u enig idee waar ze woensdagnacht geslapen kan hebben? Ze is die nacht namelijk niet thuis geweest en tegen haar ouders heeft ze gezegd dat ze bij Freddie heeft overnacht maar Freddie weet van niets.’

‘Nu ja, dan zal ze wel een vriendje hebben waar haar ouders niet van mogen weten.’

61

1

In Alkmaar moesten ze in een voorname negentiende-eeuwse wijk zijn.

‘Wat zijn er toch veel van die oude herenhuizen,’ mijmerde Klaassen. ‘In elke provinciestad in Nederland heb je dit soort wijken voor de welgestelden. Het lijkt wel of in de negentiende eeuw iedereen in Nederland een notabele was.’

‘Dat komt omdat plaggenhutten en krotwoningen minder lang mee gaan,’ zei Keijzer. Ze stopten voor een grote ouderwetse villa. Op het hoge smeedijzeren tuinhek hing een bord: ‘H.J. van Aken, tandarts, ingang om de hoek’. Rechtdoor was een portiek. Naast de voordeur hing een bord: ‘Rob Reynders, Advocaat’.

‘De vader van Freddie Reynders,’ zeiden Klaassen en Keijzer gelijktijdig en keken elkaar even aan.

‘De advocaat van dat televisieprogramma, hoe heet het ook al weer,’ zei Klaassen.

‘Linkrecht.’ Keijzer wist echt alles.

De rechercheurs liepen om het huis heen naar de ingang van de tandarts. Er waren twee deurbellen, een voor de praktijk en een voor H.J. van Aken. Ze kozen voor H.J. Mevrouw van Aken stond net koffie te zetten toen ze binnen kwamen. Ze wist niet waar Hayo was. Hij was zondagochtend thuisgekomen en zondagavond weer vertrokken.

‘Hij was helemaal over zijn toeren omdat ons buurmeisje Freddie zo onaardig tegen hem gedaan heeft op dat feest. We hoorden gisteravond van Rob en Charly Reynders dat er een meisje is vermoord en dat u Hayo wilt spreken. Lust u misschien een kopje koffie?’

Ze liep met een roestvrijstalen thermoskan koffie naar de huiskamer en Klaassen en Keijzer volgden haar.

‘We hebben alle vrienden waar hij zou kunnen zijn gebeld maar niemand weet waar hij is.’

‘Wat doet Hayo?’ vroeg Klaassen.

Ze mochten gaan zitten. Klaassen nam plaats op een paarse leren bank. Keijzer zakte weg in een lila fauteuil die te laag voor hem was. Mevrouw van Aken koos een blauwe leren stoel. Alle meubels leken nieuw.

‘Hij zit op de pedagogische academie.’

‘Heeft hij kleren of zijn paspoort meegenomen?’

Ze keek geschrokken op van het koffie-inschenken.

‘Paspoort? Denkt u dat hij naar het buitenland is gegaan? Die moord, u denkt toch niet dat Hayo het gedaan heeft en toen is gevlucht? Dit is belachelijk’

Ze liep naar een glanzende kast die tegen de muur stond en tikte tegen een paneel dat opensprong. Erachter werden laden zichtbaar. Ze moest even zoeken.

‘Kijk, hier is zijn paspoort.’

62

1

‘Blijft hij wel eens vaker een paar nachten weg?’

‘Meneer, hij is negentien jaar. Hij doet waar hij zin in heeft. Meestal belt hij wel waar hij is.’

Ze was weer gaan zitten.

‘Mogen we even zijn kamer zien?’

‘Nee, mijnheer. Dat mag u niet,’ zei ze gedecideerd. ‘Mijn zoon heeft recht op zijn privacy. Als u zijn kamer wilt zien dan zult u dat aan hem zelf moeten vragen.’

‘Bent u niet ongerust?’ vroeg Klaassen.

‘Ja natuurlijk ben ik ongerust. Ik ben zijn moeder. Natuurlijk ben ik ongerust als hij een paar nachten wegblijft. Maar dat hoort er nu eenmaal bij als je kinderen hebt. En ik verzoek u om nu weer weg te gaan want ik heb nog meer te doen vandaag.’

‘Nog een vraag mevrouw,’ zei Klaassen, ‘heeft Hayo een paar dichte schoenen met een werkje bovenop?’

Ze dacht even na en zei toen: ‘Ja. En gaat u nu weg?’

‘Tot ziens mevrouw en bedankt voor de koffie,’ zei Keijzer.

‘Hebben we genoeg voor een huiszoekingsbevel?’ vroeg Keijzer toen ze weer buiten stonden.

‘Dat gaan we natuurlijk proberen maar ik denk niet dat dat lukt. Hij liep de feestzaal uit en Ellie ging hem achterna. Dat is de laatste keer dat Ellie levend is gezien. Hayo is daarna nog gezien door Romula en Dirk en Philip en door zijn moeder. Hij is sinds zondag spoorloos maar dat is pas twee dagen. Hij kan natuurlijk ieder moment weer boven water komen. Het is verdacht dat hij is verdwenen. Aan de andere kant kende hij Ellie nauwelijks. Er is geen motief.’

Ze stapten in de auto. Klaassen keek nog even naar het huis en meende dat hij in een kamer boven de luxaflex zag bewegen.

‘s Middags zat Sjajax op het bureau. Hij was gekleed in een spijkerbroek met daarop een Ajaxshirt. Sjajax ontkende alles.

‘Wanneer heb je Ellie voor het laatst gezien?’ blafte Klaassen. Hij had de pest aan dealers.

‘Kweetniet meneer.’

‘Je wordt verdacht van moord, klootzak!’ blafte Klaassen weer.

‘Ik wil mijn advocaat erbij hebben. U mag mij niet uitschelden,’ antwoordde Sjajax vriendelijk.

‘Waar was je zaterdagavond?’

63

1

‘Kweetniet meneer, mag ik even mijn advocaat bellen?’ vroeg Sjajax beleefd.

‘Nogal kort van memorie ben je, dat je niet meer weet waar je zaterdagavond was!’

Sjajax zei niets. Keijzer zat in de vensterbank en rolde traag een shaggie.

‘Hoeveel dope verkocht je Ellie per week?’

Sjajax haalde zijn schouders op en haalde een aansteker uit de zak van zijn colbertje en bood Keijzer een vuurtje aan.

‘Nee, dank u,’ glimlachte Keijzer, ‘ik rook niet.’

‘Mafkees!’ zei Sjajax.

‘Goed,’ zei Klaassen ‘we houden je vast omdat je die pillen bij je had.’

‘Die zijn voor eigen gebruik weet je wel, daar kan je me niet op pakken.’

‘Officieel is het verboden om ze te bezitten. We kunnen je vasthouden. Maar als je vertelt wat je over Ellie weet en waar je zaterdagavond was dan mag je weer naar huis.’

Sjajax keek op zijn horloge en zei: ‘Oké, het is dat ik zo meteen een date heb met een lekker wijf maar je moet niet denken dat ik er een gewoonte van ga maken om medewerking te verlenen aan een politieonderzoek. Wat moest je ook weer weten?’

Klaassen balde zijn vuisten en vroeg: ‘Wanneer heb je Ellie voor het laatst gezien?’

‘Dat zal zo’n jaartje of twee, drie geleden zijn,’ zei Sjajax kalm.

‘Waar was je zaterdagavond?’

‘Afgelopen zaterdag?’ herhaalde Sjajax.

‘Jaaahhh, afgelopen zaterdag,’ schreeuwde Klaassen.

‘Afgelopen zaterdagavond was ik naar Den Haag naar het voetballen meneer, ADO-Den Haag tegen Ajax meneer.’

‘En wat heb je na de wedstrijd gedaan?’

‘Na de wedstrijd van afgelopen zaterdag bedoelt u?’

Klaassen voelde zijn hart bonzen. Hij probeerde om tot tien te tellen. Hij wist dat hij idioot reageerde maar had geen idee waarom.

‘Als u bedoelt, na de wedstrijd van afgelopen zaterdag, meneer, toen ben ik daarna nog even met de ME-ers mee geweest naar het politiebureau.’

Klaassen beende de kamer uit en knalde de deur onnodig hard achter zich dicht. Hij liep naar het keukentje en plensde toen wat koud water in zijn gezicht. Hij droogde zich af met een papieren handdoekje. Toen liep hij naar zijn kamer en logde in op de database met gegevens over voetbalsupporters. Hij zag meteen dat hij dat eerder had moeten doen. Binnen een fractie van een seconde verscheen de kop van Sjaak op het beeldscherm. Sjajax behoorde tot de harde kern van de F-side. Waarom had Keijzer hem niet gewaarschuwd?

64

1

Die bestudeerde toch supportersgeweld?

‘Je kunt gaan,’ zei hij tegen Sjajax zodra hij weer in de verhoorkamer was.

‘Het lijkt wel of ie boos is,’ zei Sjajax. ‘Heb ik soms iets verkeerd gezegd?’

Keijzer zei niets. Hij haalde zijn pakje shag te voorschijn en begon weer een nieuw shagje te rollen.

‘U hoort nog van mijn advocaat,’ zei Sjajax, ‘zo laat ik me eigen niet behandelen. Wat denkt u eigenlijk wel.’

‘Hij was zaterdagavond op het journaal. Ze hebben in close-up opnames dat ie een Hagenees op z’n gezicht slaat. Daarna heeft ie de hele nacht en zondag ook in het huis van bewaring gezeten. Maandag is hij voorgeleid en veroordeeld tot een geldboete en honderd uur plees boenen in een bejaardentehuis wegens openlijke geweldpleging. Kortom, hij heeft een alibi,’ zei Klaassen.

Sjajax stak olijk zijn duim omhoog naar Klaassen, gaf hem een vette knipoog en vertrok.

‘Fuck,’ zei Klaassen, ‘Fuck, fuck, fuck. Als ik toch ergens een tyfushekel aan heb dan is het aan die kleine arrogante lefgozertjes, aan die zogenaamde criminelen, aan die amateur gangstertjes.’

De telefoon ging. Klaassen nam op.

‘Stuur hem maar meteen naar boven.’

Even later werd er op de deur geklopt. Er stond een jongeman voor de deur. Hij was een meter negentig lang, had een atletisch lichaam, bruine krullen en bruine ogen.

‘Dag, ik ben Hayo van Aken.’ Hij klonk bedeesd.

Nadat hij Klaassen en Keijzer een hand had gegeven zei Klaassen: ‘Ga zitten. Wil je koffie?’

Hayo wilde koffie. Klaassen liep de kamer uit. In het keukentje was het een bende. Het

koffiezetapparaat stroomde weer eens over. Het water liep over het aanrecht en drupte langs de kastjes op de vloer. Hij pakte een stapel papieren handdoeken en begon de boel op te vegen. Welling kwam binnen met een pak koffie in zijn hand. Klaassen wees op een papier dat aan de muur hing en zei: lees eens voor wat daar staat?’

‘Eerst koffie in de filter, dan pas water bijvullen!’ las Welling.

‘Nou?’ zei Klaassen.

‘Ja, maar,’ begon Welling.

‘Dat staat daar niet voor niets! Ruim de boel op en breng ons straks even koffie als ie is doorgelopen!’

Hij ging weer terug. Keijzer zette de recorder aan.

65

1

‘Vertel maar wat er zaterdagavond is gebeurd,’ zei Klaassen.

‘Ik was op het feest van Freddie,’ zei Hayo. ‘Freddie werd boos op me en zei dat ik op moest donderen. Toen ben ik naar buiten gerend. Ellie rende me achterna. Ze haalde me buiten in en greep me bij mijn arm. Ze vroeg me wat er aan de hand was. Ik rukte me los en zei: ‘Rot op, bemoei je er niet mee.’ Daar heb ik achteraf wel spijt van. Ze bedoelde het natuurlijk aardig en nu is ze dood. Er kwam nog een man naar ons toe die aan haar vroeg of ze misschien hulp nodig had. Hij dacht blijkbaar dat ik haar lastig viel in plaats van dat zij mij lastig viel.’

‘Wat was dat voor man?’

‘Hij droeg een valse baard,’ zei Hayo.

Klaassen en Keijzer keken elkaar aan. Hier zat iemand zonneklaar te liegen. Valse baarden zag je alleen bij Sinterklaas en misschien bij het carnaval maar daar was Klaassen nog nooit geweest.

Keijzer keek op de klok: ‘We moeten naar de persconferentie.’

‘We houden je nog even hier,’ zei Klaassen.

‘Waarom?’ vroeg Hayo. ‘Dat kan toch niet zomaar?’

‘We nemen je in voorlopige hechtenis. Straks praten we verder.’ Keijzer liep de gang op en kwam even later terug met Welling en Wildschut. Welling had een thermoskan bij zich.

‘Breng hem maar naar de politiecel. Hij mag één telefoontje plegen.’

66

1

‘Eerst even bellen,’ zei Klaassen toen de agenten met Hayo verdwenen waren en hij pakte de telefoon.

‘Ik zie je over vijf minuten beneden?’ zei Keijzer.

Klaassen belde naar huis: ‘Ben je wakker? Al uren op? Buurman aan het boren? Kijk even

tv straks. Kun je ook de video aanzetten? We houden een persconferentie.’ Hij greep naar zijn haar.

‘Nee, weer geen tijd gehad. Gisteren was de kapper net dicht.’ Hij luisterde geduldig terwijl ze hem uitmaakte voor stomme zak die nooit eens deed wat ze vroeg.

‘Je hebt gelijk,’ meestal kalmeerde ze als hij dat zei. ‘Wat eten we? Was het mijn beurt om te koken? Ik ben bang dat het wat later wordt.’ Had ie nou maar niet gebeld. ‘Oké, oké, oké, dan kook ik morgen dat belooft ik je. Ik moet weer door. Ga nog maar een paar uurtjes pitten.’

67

1

Hij kwam de kamer binnen waar de persconferentie werd voorbereid. Gelukkig was hij niet de laatste. Pal na hem kwam De Grand binnen. De hoofdcommissaris stelde hem voor aan de voorzitter van het College van Bestuur. De rol van voorzitter van iets belangrijks was de man op het lijf geschreven. Het was een echte brulkikker. Hij had een grote imponerende gestalte. Je zou ook kunnen zeggen dat hij nodig eens veertig kilo moest afvallen. Hij was gekleed in een driedelig lichtgrijs kostuum. In zijn vestzak had hij een horloge aan een ketting. De man kon ongetwijfeld urenlang aan het woord blijven zonder ook maar iets te zeggen. Dat was een buitengewoon nuttige eigenschap voor iemand die straks de pers te woord zou staan. Dan was er de persofficier. Zij gaf altijd hele korte persconferenties. Dat kwam omdat ze de meest ingewikkelde zaken altijd in drie woorden wist samen te vatten. Die drie woorden herhaalde ze dan nog drie keer in verschillende volgorde voor de journalisten die het niet meteen snapt en klaar was kees. Klaassen ging aan tafel zitten naast Keijzer. De Grand kwam aan de andere kant naast hem zitten. De persofficier nam plaats aan het hoofd van de tafel. De hoofdcommissaris en de voorzitter zaten naast elkaar aan de andere kant. Klaassen betreurde het dat de brulboei bij de voorbereiding aanwezig was. Nu konden ze niet vrijuit van gedachten wisselen.

‘Wie gaan er voor de camera?’ vroeg de persofficier.

‘Hoofdinspecteur Keijzer en ik blijven hier naar de opnames kijken,’ zei De Grand. De kleine fragiele man had al zoveel misdadigers het vuur na aan de schenen gelegd dat hij minstens drie kogelbrieven per week mocht ontvangen. Hij werd uit veiligheidsoverwegingen zoveel mogelijk buiten beeld gehouden.

‘Goed,’ zei de persofficier, ‘wat willen we kwijt?’ Ze keek naar De Grand. De Grand sloeg zijn armen over elkaar en wees naar Klaassen.

‘We kunnen vertellen wie ze was. We zijn bezig om na te gaan wat er precies is gebeurd in de nacht van zaterdag op zondag. Verder willen we graag weten waar ze de nacht van woensdag op donderdag heeft doorgebracht,’ zei hij.

‘We hebben zojuist een getuige in voorlopige hechtenis genomen maar ik weet niet of we dat al bekend moeten maken?’

De Grand keek hem aan en vroeg: ‘Wie en waarom?’

‘Hayo van Aken. hij heeft zich zojuist vrijwillig gemeld. Toen Ellie achter hem aan naar buiten liep kwam er een man met een valse baard naar hen toe, zegt hij. Dat zal hij wel

verzonnen hebben dus we gaan hem stevig verhoren.’

‘Vraag hem maar om een DNA-test,’ knikte De Grand. Het plukje haar stond nog steeds recht op zijn hoofd.

68

1

‘We zeggen dat we iemand in voorlopige hechtenis hebben maar we gaan niet vertellen wie het is,’ zei De Grand tegen de persofficier.

‘Is dat een van mijn studenten?’ vroeg de voorzitter.

‘Het is de buurjongen van een van uw studenten,’ antwoordde De Grand.

‘Willen we een oproep doen aan het vriendje om zich te melden?’ vroeg De Grand aan Klaassen.

‘We hebben haar ouders nog niet ingelicht dat er sperma is gevonden. Ze weten niet dat ze een vriendje had,’ zei Klaassen.

‘Dan houden we het vriendje nog maar even geheim. U beseft dat deze informatie vertrouwelijk is?’ De Grand wendde zich tot de voorzitter.

‘Ik zal zwijgen als het graf,’ zei de voorzitter, ‘vergeeft u mij het gebruik van dit beeld onder deze omstandigheden.’

De persofficier gaf instructies: ‘De commissaris en de voorzitter zitten in het midden, Klaassen rechts en ik links achter de tafel. Als iemand twijfelt over een te geven antwoord neem ik het wel over.’

Ze keek de tafel rond en ging verder.

‘De commissaris houdt het verhaal. Vervolgens geeft hij het woord aan de voorzitter. Daarna mogen de journalisten vragen stellen. Klaassen geeft antwoord. Als je iets niet kwijt wilt zeg je gewoon dat je daar in het belang van het onderzoek geen mededeling over kunt doen. We blijven maximaal een kwartier.’

‘Veel succes!’ riep De Grand toen ze de kamer verlieten.

69

1

Een kleine twintig minuten later waren ze weer terug in de vergaderkamer.

‘Mijn complimenten mensen,’ zei De Grand, ‘dat hebben jullie uitstekend gedaan!’

De commissaris was drie minuten aan het woord geweest, de brulkikker vijf en Klaassen had drie vragen beantwoord. De regionale televisiezender had de persconferentie helemaal uitgezonden. Waarschijnlijk zouden er in de nieuwsuitzendingen van allerlei zenders een of twee minuten van worden uitgezonden. De commissaris nodigde de voorzitter uit om nog even mee te gaan naar zijn kantoor. De persofficier verontschuldigde zich en vertrok. Klaassen bleef met De Grand en Keijzer achter in de vergaderkamer.

‘Is het nog gelukt gisteravond om het bezoek van de ouders aan het mortuarium te

regelen?’ vroeg De Grand.

‘Het heeft een paar woedende telefoontjes gekost,’ zei Klaassen. ‘Die hufters waren vergeten om door te geven dat ze klaar waren met de autopsie. Morgenochtend verwacht ik de analyse van de TD van het onderzoek van de kamer van het slachtoffer. Haar mobiele telefoon en haar pc worden nagekeken. We hopen dat ze veel zat te chatten. Misschien dat we daar iets uit kunnen halen.’

‘Goed,’ zei De Grand, ‘de commissaris heeft toegezegd dat er de eerste twee weken behalve jullie en Welling en Wildschut nog twintig man op de zaak zitten.’

‘Sorry, moment,’ Klaassens telefoon ging.

Hij liep de kamer uit. Terwijl hij stond te telefoneren zag hij dat aan het eind van de gang in de hal nog een groep journalisten stond. Zo te zien hadden ze de camera’s en de microfoons nog niet ingepakt.

‘Waar woon je?’ vroeg hij in de telefoon. ‘Dan kom ik straks even langs.’

Hij liep naar de hal. Tussen zes draaiende camera’s stond Welling druk te praten. Hij maakte met zijn handen een beweging alsof hij met een golfstick zwaaide. Klaassen had zelf vele uren moeten besteden aan cursussen en seminars over omgaan met de pers.

‘Welling!’ riep Klaassen.

Welling schrok en draaide zich om naar Klaassen.

‘Kun je even meekomen?’ vroeg Klaassen nors.

Welling zei tegen de journalisten: ‘Sorry, dames en heren, de plicht roept,’ en liep achter Klaassen aan.

‘Waar is Wildschut?’ vroeg Klaassen.

‘Even plassen.’

Ze liepen de vergaderkamer binnen.

‘Dit is agent Welling,’ zei Klaassen, ‘dit is meneer De Grand, de hoofdofficier van justitie.’

70

1

Agent Welling heeft zojuist een persconferentie gegeven.’

De Grand keek Welling belangstellend aan en vroeg: ‘Wat heb je ze verteld, Welling?’

‘Ik heb uitgelegd wat een goedendag is en ik heb voorgedaan hoe je daar iemand mee z’n hersens in kunt slaan!’ zei Welling stralend.

De Grand wendde zich af terwijl hij een grote witte zakdoek tevoorschijn haalde waar hij snel zijn gezicht in verborg. Keijzer stond met open mond naar Welling te kijken.

‘Hebben ze jou op de politieopleiding niet geleerd dat een agent niet met journalisten mag praten?’ vroeg Klaassen kwaad.

Welling keek hem glazig aan: ‘Maar dit was toch televisie?’

Het begon langzaam tot de agent door te dringen dat zijn actie niet op prijs werd gesteld.

‘Als jij nog één keer iets doet zonder overleg met Wildschut dan plaats ik je onmiddellijk over naar Hoogezand. Heb je dat begrepen?’

Welling keek hem ontzet aan, knikte toen en keek vervolgens naar zijn schoenen.

‘Nou?’ zei Klaassen.

‘Ja, meneer,’ fluisterde Welling.

‘En nu wegwezen!’

Welling verliet pijlsnel de kamer. Klaassens mobieltje begon weer te piepen.

‘De commissaris,’ zuchtte Klaassen. Hij liep de gang op en kwam even later weer binnen.

‘AT5 heeft Welling rechtstreeks uitgezonden. Waar ligt Emmercompascuum?’ vroeg hij aan Keijzer.

‘In Drente, wordt dat Wellings nieuwe uitdaging?’

‘Nee, dat wordt ónze nieuwe uitdaging. Welling krijgt de zak. Ik ben degene die hem de zak moet gaan geven.’

Keijzer keek geschrokken en De Grand keek hem vragend aan.

‘De commissaris weet het nog niet maar ik verdom het. Ik zou zo’n kind nooit aannemen maar ik ga hem er niet uitgooien omdat hij zich als een kind gedraagt. Bovendien heeft hij net geleerd hoe hij koffie moet zetten.’

De Grand gaf hem een klein knikje. Het plukje haar wuifde hem bemoedigend toe.

‘Kom, Keijzer, we gaan nog even met Hayo van Aken babbelen.’

‘Tot morgen,’ zei De Grand.

71

1

Een paar uur later belde Klaassen aan bij een adres op een kade niet ver van waar hij zelf woonde. Op het naambordje bij de eerste verdieping stond ‘Witteveen’. Na een minuutje werd er open gedaan. Bovenaan de trap stond Frederique Reijnders. Ze liet hem binnen. Door de smalle gang in het appartement betraden ze de woonkamer. Het huis lag vol met speelgoed. Hier moesten minstens acht peuters wonen. In het huis hing de weëig zoete geur van babyzeep en babyvoedsel. Hij kreeg een hand van een vrouw met een vermoeid gezicht ‘Marjan Witteveen’ zei ze en van een grijze man met een baard en een paardenstaart ‘Kees’ zei hij.

De acht peuters waren op dit moment ergens anders. Het journaal van acht uur was op tv. De nieuwslezer had het net over de moord op een studente in Amsterdam. Welling stond te kakelen voor de camera. Van de officiële persconferentie werd helemaal niets uitgezonden.

‘Wat een schattige agent,’ zei Marjan Witteveen.

‘Ja we zijn allemaal gek op hem,’ zei Klaassen.

Freddie kwam de kamer binnen met een kopje koffie en een plakje cake op een schoteltje.

Kees Witteveen haalde een stapel kranten van een stoel en legde hem op de grond.

‘Ga zitten,’ zei hij.

Klaassen ging zitten en roerde in zijn koffie. Hij keek om zich heen. Het huis leek op zijn eigen huis. Twee kamers die verbonden waren door schuifdeuren. Ze zaten in de voorkamer en de deur naar de achterkamer stond op een kier. Waarschijnlijk was links van de voorkamer nog een zijkamer. De keuken zou wel aan de achterkant zijn in een uitbouw. De meubels waren oud en versleten. Tegen de muur stond een bruine houten buffetkast waarop een bontgekleurd theeservies stond uitgesteld.

‘Er was een man in het café op woensdagavond. Hij legde zijn hand op haar arm,’ zei Freddie.

‘Kun je beschrijven hoe die man eruit zag?’ vroeg Klaassen.

‘Hij was oud en grijs. Minstens een jaar of veertig.’

Marjan en Kees zaten elkaar aan te kijken. Ze waren allebei een jaar of veertig. Klaassen zelf was achtenveertig. Hij voelde zich een jaar of honderd.

‘Hij was niet zo groot. Hij had een baard en een snor en een bril.’

‘Hij zat woensdagavond in het café, dus de anderen hebben hem ook gezien?’ vroeg Klaassen.

‘Ja ik denk wel dat ze hem allemaal gezien hebben en Bert heeft met hem zitten toepen aan de bar.’

‘Had ie misschien een valse baard?’ vroeg Klaassen.

72

1

‘Wat?’ vroeg Freddie.

Ze dacht natuurlijk dat hij gek was geworden.

‘Had ie misschien een valse baard?’ herhaalde hij.

‘Nu neemt u me in de maling,’ zei Freddie. ‘Ik zal nog eens een tip geven, zeg!’

‘Ik meen het serieus. Kun je morgen even langs komen op het bureau om foto’s te bekijken?’ vroeg Klaassen.

‘Ja, natuurlijk. Denkt u dat die man een misdadiger is?’

‘Je weet maar nooit. We moeten alle mogelijkheden nagaan. Het is nog steeds een raadsel waar Ellie woensdagnacht gebleven is.’

‘Ze zal wel bij een vriendje geweest zijn,’ zei Freddie.

‘Ja, dat denkt iedereen, maar het is merkwaardig dat dat vriendje zich nog niet bij ons heeft gemeld. Heeft ze jou verteld dat ze een vriendje had?’

‘Nee, en ik dacht eigenlijk niet dat ze iemand had want we hebben het er wel over gehad dat we leuke jongens gingen versieren op het feest.’

‘Hadden jullie al leuke jongens op het oog?’ vroeg Klaassen nieuwsgierig. Ze haalde haar schouders op maar bleef hem aankijken.

‘Dirk en Philip misschien?’ vroeg hij.

‘Met Dirk en Philip kun je vreselijk lachen maar ze zijn nog zo jong,’ zei Freddie. Klaassen zag vanuit zijn ooghoek Marjan in de lach schieten.

‘Theo de Klos dan?’ vroeg Klaassen door.

‘Theo is wel een lekker ding maar hij heeft al genoeg vrouwen.’

Klaassen dacht aan de beginnende pens en aan de terugwijkende haargrens van De Klos en vroeg zich af waarom al die vrouwen toch als bakstenen voor hem vielen.

‘Wie dan allemaal?’ vroeg hij.

‘Hij gaat officieel met Meesje. Woensdagavond wilde hij ook wel met Ellie en mij toen we hem naar huis brachten.’

‘Maar dat hebben jullie niet gedaan?’

‘Nee.’

‘Echt niet?’

‘Nee, écht niet, natuurlijk niet. Wat denkt u wel.’

‘Freddie kwam woensdagavond om een uur of twee thuis. We hebben samen nog eieren staan bakken in de keuken. Ik had late dienst gehad,’ zei Kees Witteveen.

‘Maar hoe weet je dat Theo nog meer vriendinnen heeft?’ vroeg Klaassen weer.

‘Ik heb hem vanmiddag betrapt,’ zei Freddie.

73

1

‘Ik stond in de rij in de mensa voor de kroketten en de soep en zo. Ik hoorde geluid achter een deur naast me. Er viel iets en ik hoorde iemand kreunen. Ik deed de deur open om te kijken wat er aan de hand was. Theo stond in de kast tussen de emmers en de bezems. Romula zat geknield voor hem op de grond. Ze was hem aan het uhh, pijpen,’

Freddie bloosde en sloeg haar ogen neer bij het woord pijpen.

‘Theo keek mij aan en toen zei hij ‘grmrf’. Ik geloof dat hij op dat moment... Nou ja, toen het tot me doordrong wat ze aan het doen waren deed ik natuurlijk snel de deur weer dicht.’

‘In de bezemkast? Schandalig!’ Kees was diep geschokt.

Hij klonk als een lid van een christelijk gereformeerde mannenvereniging.

‘Och Kees toch,’ zei Marjan ‘wij hebben toch ook eens boven op die kerktoren ge-uh?’

‘Daar weet ik niets van,’ zei Kees ‘dan was je zeker met iemand anders.’

‘Ik stap maar eens op,’ zei Klaassen tegen Freddie.

‘Ik laat u even uit,’ Freddie stond op.

‘Bedankt voor de koffie en de heerlijke cake,’ zei Klaassen tegen Marjan. In de gang zei Freddie: ‘Ik hoorde van mijn vader dat u Hayo heeft gearresteerd. Maar hij heeft het niet gedaan. Je moet hem, sorry, u moet hem vrijlaten.’

‘Je mag wel jij zeggen hoor,’ zei Klaassen, ‘en maak je maar niet ongerust over Hayo.’

‘Nee?’ ze keek hem ongerust aan.

‘Het komt allemaal in orde,’ loog Klaassen.

Hij had het idee dat er helemaal nooit meer iets in orde zou komen maar dat kon je niet zeggen tegen een kind. Hij voelde zich ineens doodziek. Hij wankelde even en hield zich vast aan de muur.

‘Wat is er met u?’ vroeg Freddie geschrokken.

‘Niet lekker,’ zei Klaassen ‘gauw frisse lucht.’

Langzaam liep hij de trap af terwijl hij zich met beide handen aan de trapleuningen vasthield.

74

1

Eindelijk thuis strompelde hij de trappen op naar driehoog en liep meteen door naar de wc om te kotsen. Toen hij even later op zijn bed lag kwam Sonja de slaapkamer binnen. Ze ging naast hem zitten.

‘Wat ben je weer lekker vroeg thuis,’ zei ze.

Haar sarcasme raakte hem als altijd. Hij deed zijn ogen open.

‘Je ziet wit,’ constateerde ze.

Gelukkig keek ze nog wel eens naar hem. Hij zei niets.

‘Er is nog boerenkool,’ zei ze.

Hij voelde zijn maag een poging doen om er nog wat uit te gooien. De kamer draaide. Hij sloot zijn ogen. Hij was blij dat hij uit de badkamer een emmer had meegenomen die nu naast het bed stond. Sonja ging de kamer weer uit. Hij schrok wakker toen ze de slaapkamer weer binnen kwam.

‘Heb je de hele nacht met je kleren aan op bed gelegen? Ben je ziek? Moet ik bellen dat je niet komt?’ vroeg ze.

Ze klonk onvriendelijk. Ze werd altijd kwaad als hij ziek was. Hij keek op de wekker. Het was kwart over zeven. Hij had de deur al uit moeten zijn. Hij voelde zich weer volkomen normaal. Hij kwam overeind: ‘Ik voel me prima.’

Zij zag er moe uit na een nacht werken. Ze kreeg steeds meer lijntjes in haar gezicht alsof ze op een tekening begon te lijken. Hij probeerde haar te omhelzen.

‘Je stinkt als een beer!’ Ze draaide haar hoofd weg en duwde hem van zich af, ‘ga maar gauw douchen voordat de meiden de badkamer innemen.’

Een paar uur later zat Freddie bij hem op het politiebureau. Ze vroeg bezorgd hoe het met hem ging terwijl ze foto's bekeek van criminelen. Ze herkende twee cliënten van haar vader maar de man met de baard uit het café zat er niet tussen. Een tijdje later kwam Keijzer binnen. Klaassen staarde een tijdje naar de blauwe zijden das met de grote strik die Keijzer omhad. Hij knipperde een paar keer met zijn ogen, onderdrukte een schaterlach en besloot toen om er niets over te zeggen. Ze brachten de rest van de ochtend op het bureau door. Hayo van Aken zat nog steeds vast. Hij bleef hardnekkig volhouden dat hij een man met een valse baard had gezien. Hij had toegestemd in een DNA-test. Klaassen was een uur bezig geweest met het invullen van de benodigde formulieren. De rechter-commissaris zou vandaag beslissen of ze hem nog langer vast mochten houden. Ze lazen de getuigenverhoren door die tot nu toe gehouden waren. Er was nog steeds een team rechercheurs bezig met het verhoren van getuigen. Tot nu toe waren er namen van meer dan vierhonderd personen geregistreerd die aanwezig waren geweest op het feest. Klaassen en Keijzer schreven af en toe iets op een bloknoot en verplaatsten stapels papier van de ene kant van het bureau naar de andere. Ze zetten de pc aan, gingen koffie halen, raakten op de gang in gesprek met een collega en gingen dan weer achter de pc zitten en deden even een computerspelletje. Klaassen dacht aan Emmercompascuum. Misschien kon je daar nog wel een leuk boerderijtje kopen voor een schappelijke prijs. Er waren nog geen dreigende e-mails of brieven van de commissaris binnengekomen. Klaassen had agent Welling uit de kantine gehaald waar hij het stralend middelpunt was geweest van een groep agenten en hem doordrongen van het feit dat hij zich gedeisd moest houden en dat het beter was om voorlopig uit de buurt van de commissaris te blijven.

Wildschut kwam binnen: 'Ik kom even mijn excuus aanbieden omdat ik die jongen gisteren uit het oog ben verloren.'

'Daar koop ik weinig voor,' zei Klaassen, 'de commissaris wil dat ik hem ontsla.'

'Ontslaan? Dat kan toch niet?' Ze plofte neer op een stoel. Klaassen wachtte even op de reactie van de stoel. De stoel kraakte maar bleef verder heel.

'Ik ga wel eens even bellen met de vakbond. En misschien moet ik hem herinneren aan de rellen in de Vondelstraat.'

'Hoezo?' vroeg Klaassen.

'Hij vertelt toch in elk interview dat hij vroeger nog stenen heeft gevangen met de Amsterdamse dienders?'

'En?' vroeg Klaassen.

'We zaten allebei in de ME. Hij stond naast me. Ik ving die steen. Ik heb zes weken plat gelegen met een hersenschudding.'

Keijzer keek op van zijn computer.

‘Ik kan me verder niks herinneren. Ik weet alleen nog dat hij naast me stond. Toen ik wakker werd lag ik in het ziekenhuis. Ik weet niet wat er is gebeurd.’

‘Jullie zijn oude vrienden? Bewaar dat verhaal maar voor als je het nog eens echt nodig hebt. Misschien vergeet ie Welling weer als we hem een paar dagen uit het zicht houden. Gaan jullie vandaag maar een beetje wijkdienst doen. Dat moet dat jong tenslotte ook leren. Keijzer en ik zijn hier nog wel even bezig en we gaan vanmiddag weer naar Haarlem om nog eens met de familie Alto te praten. We hebben het broertje nog niet gesproken.’

Wildschut hees zichzelf met moeite overeind uit haar stoel en trippelde vervolgens kwiek de kamer uit.

Keijzer haalde zijn pakje shag uit de zak van zijn colbertje, stopte het weer weg en haalde een pakje tandenstokers tevoorschijn.

‘Ik ga de gegevens eens even invoeren in de database,’ zei hij en ging weer achter zijn computer zitten. Klaassen herinnerde zich dat hij die avond moest koken. Hij pakte zijn mobieltje en zocht een nummer op in het geheugen.

‘Met Klaassen spreekt u. Kan ik voor vanavond zeven uur een tafeltje bespreken voor vier personen? Dank u wel.’ Ziezo, dat was ook weer geregeld.

77

1

‘Je gaat er vanuit dat de man met de schoenen de moordenaar is?’ vroeg Klaassen. Ze stonden voor het stoplicht op het Haarlemmerplein te wachten tot ze links af mochten.

‘Dat ligt het meest voor de hand,’ antwoordde Keijzer. ‘Misschien was hij al in de bibliotheek toen Dirk en Philip binnenkwamen of hij is samen met of na Ellie de trap opgelopen.’

De tram die links achter hem op de halte stond begon te rijden. De auto rechts trok op om rechtdoor te rijden. Twee schooljongens die van rechts kwamen fietsten door rood. Klaassens hart stond even stil. De bestuurder rechts stond op de rem. De schooljongens stonden nu op de tramrails te wachten tot de auto’s die van de andere kant kwamen voorbij waren. Ze stonden onbekommerd met elkaar te kletsen. Hij bedwong zijn impuls om uit de auto te springen en ze met de koppen tegen elkaar te slaan. Hij had er domweg geen tijd voor. Het licht voor linksaf sprong op groen. De jongens fietsten door. Hij trok op en zette het gesprek met Keijzer voort: ‘Kende ze hem?’

‘Dat is een goede vraag. Als ze hem kende dan had ze met hem afgesproken in de bibliotheek of ze zijn samen naar de bibliotheek gegaan omdat ze een rustige plek zochten.’

Ze reden voorlopig op de Haarlemmerweg.

‘Misschien waren ze allebei al in de bibliotheek toen Dirk en Philip binnenkwamen.’

‘Nee, want Dirk heeft Ellie nog binnen gezien in de feestzaal.’

‘Ze kan ook later vermoord zijn. We weten toch het tijdstip niet precies?’

‘Ze is uiterlijk om twaalf uur voor het laatst gezien door Hayo. Volgens de patholoog die haar maag-en darminhoud heeft geïnspecteerd is de kans dat ze om één uur nog in leven was 16% en de kans dat ze om half twee nog in leven was 5%. Laten we er dus maar vanuit gaan dat ze tussen twaalf en één is vermoord.’

Keijzer moest een fotografisch geheugen hebben.

‘Dus de man met de schoenen vermoordt Ellie, wast de goedendag schoon met gebruik van bleekwater en rent vervolgens langs Theo en Romula de trap af.’

‘Inderdaad.’

‘Waar heeft hij de goedendag schoongemaakt? Er is geen water in de bibliotheek.’

‘Op de gang wel, bij de wc’s.’

‘Dan hadden Theo en Romula hem moeten zien.’

Daar moest zelfs Keijzer een tijdje over nadenken: ‘Misschien is hij via de achteruitgang naar een wasbak op een van de lager gelegen verdiepingen gegaan?’

‘Zijn alle wastafels en gootstenen in het gebouw onderzocht op bloedsporen en op chloor?’

78

1

‘Dat weet ik niet,’ zuchtte Keijzer ‘ik zal het navragen bij de technische jongens.’

‘Waarschijnlijk is de moordenaar met een emmertje met sop naar de bibliotheek gegaan, heeft hij na de moord de goedendag afgewassen en is toen met z’n emmertje naar buiten gegaan,’ Klaassen vond het tijd om een beetje te gaan zieken.

‘Dat is inderdaad onzin,’ zei Keijzer die er rustig onder bleef, ‘Zelf neem ik ook nooit een emmertje sop mee als ik iemand ga vermoorden. Waarschijnlijk is de moordenaar gewoon later terug gekomen en heeft toen de goedendag schoongemaakt.’

‘Als de moord met voorbedachten rade is gepleegd dan heeft ie misschien inderdaad een emmertje sop meegenomen om de boel na afloop een beetje schoon te kunnen maken.’

Klaassen zag links de molen en gaf gas. Voorlopig waren er geen stoplichten.

‘Waarom die moeite?’ Keijzer twijfelde blijkbaar ineens weer aan zijn eigen theorie, ‘de moordenaar hoefde toch alleen maar handschoenen aan te trekken om geen vingerafdrukken achter te laten?’

‘Misschien iemand die niet wilde dat de boeken vies werden? Iemand die bij de bibliotheek werkte? Was het iemand die een sleutel van de bibliotheek heeft? Dan kan hij de goedendag ook de volgende dag hebben schoongemaakt,’ dacht Klaassen hardop verder.

‘Hoewel je de bibliotheek vanaf het achtertrappenhuis altijd binnen kunt omdat het slot daar bestaat uit een eindje touw.’

‘De voordeur was de hele avond open, dus iedereen kon gewoon naar binnen, maar als hij de volgende dag is teruggekomen dan hoefde hij alleen maar een sleutel van het gebouw te

hebben en niet van de bibliotheek zelf,' zei Keijzer.

'Maar de moordenaar kan ook in de bibliotheek gewacht hebben tot iedereen was vertrokken en toen pas tevoorschijn zijn gekomen om in alle rust de goedendag schoon te maken.'

'Als de moordenaar in de bibliotheek is blijven wachten dan was dus de man met de schoenen niet de moordenaar. Maar wat een drukte was het dan in de bibliotheek, zeg.'

Klaassen reed door Halfweg. De maximumsnelheid gold niet voor de politie, althans, de boetes golden niet, althans, niet voor hem. Hij kende namelijk een mannetje bij het computercentrum in Groningen.

'Misschien hebben Romula en Theo samen Ellie vermoord,' zei Keijzer. 'Misschien is er helemaal geen man met schoenen met een werkje de trap af gerend. Romula en Theo hebben samen Ellie vermoord en ze hebben de man verzonnen om ons op een dwaalspoor te brengen. Na de moord hebben ze de goedendag schoongemaakt. Ze hebben hem alleen niet zo goed schoongemaakt.'

79

1

'En wat was het motief?' vroeg Klaassen.

'Misschien is het gewoon een ongeluk geweest. Ze durven niet te vertellen wat er is gebeurd uit angst dat ze gestraft zullen worden.'

'Misschien hebben Dirk en Philip samen Ellie vermoord,' opperde Klaassen.

'Misschien hebben ze,' zei Klaassen, 'Met z'n vieren,' vulde Keijzer aan, 'Ellie vermoord?' besloot Klaassen.

Hij moest weer op voetgangers en fietsers gaan letten. Ze reden door het centrum van Haarlem. En even later waren ze er al. Hij parkeerde, stapte uit en ging op zoek naar een parkeermeter.

Toen Alto open deed flitste er een camera. Klaassen keek om en zag de fotograaf staan. Ze gingen snel naar binnen. Het leek alsof Alto een beetje was gekrompen. Zijn gezicht was nog steeds grijs en zijn schouders waren gebogen. Klaassen schudde zwijgend zijn hand. Keijzer zei: 'Nogmaals gecondoleerd.'

Ze werden weer binnengelaten in de iets te volle woonkamer. De gordijnen aan de straatkant waren dicht.

'Paparazzi,' zei Alto.

'Daar gaan we zo even mee praten,' beloofde Klaassen.

'Mijn vrouw ligt te rusten. Ik hoop dat u het met mij af kunt?'

'Dat zal wel lukken.' Klaassen was eigenlijk wel blij dat ze er niet bij was.

'We willen uw zoon ook even spreken. Is hij thuis?' informeerde hij.

'Ik ga hem even voor u roepen.'

Ze wachtten en keken rond. Op de salontafel lagen nog dezelfde bibliotheekboeken. Keijzer pakte het bovenste boek *Alles over zoetwatervissen* en begon erin te bladeren. Klaassen bedacht dat hij weer eens moest gaan vissen met zijn vader nu het nog lekker weer was. Vissen, naar de kapper, eten koken, hij had gewoon nergens tijd voor. Misschien was het helemaal zo gek nog niet om naar Emmercompascuum te verhuizen. Er was vast wel een ziekenhuis in de buurt waar Sonja kon gaan werken. Misschien was er dichtbij ook wel een waterpolovereniging voor Kim te vinden en Cilla vermaakte zich overal. Ze zouden weer een hond kunnen nemen en kippen. Hij zou Welling opjuinen om nog een paar persconferenties te geven.

Alto kwam weer binnen met achter zich een blonde jongen. Ronnie Alto was klein voor zijn zestien jaren. Hij gaf de rechercheurs zwijgend een hand zonder ze aan te kijken. Ze gingen allemaal zitten. Keijzer had een lijstje bij zich met de telefoonnummers en de 80

1

namen van de mensen met wie Ellie contact had gehad op haar mobieltje. Er was ook een lijstje met namen van personen met wie ze de afgelopen maand had gechat. Het had de computerdeskundigen van de politie weinig moeite gekost om die te achterhalen. Geen van de chatters had blijkbaar veel moeite gedaan om de eigen identiteit te verhullen. Met de mobiele nummers waren ze snel klaar. Alto en Ronnie herkenden de namen van vriendinnen van Ellie. Verder had ze een keer met haar tandarts gebeld en een paar keer met het Riagg. Alle mobiele belsters zouden de komende dagen even worden verhoord door de politie. Dat was routine. De chatters waren allemaal onbekenden. Ze zaten verspreid over heel Nederland en er zaten er ook een paar in het buitenland. Ze had tijdens de chatsessies met niemand persoonlijk afgesproken en ze had ook geen adressen of telefoonnummers uitgewisseld. De chatters konden in de reserve voor als ze echt hopeloos vast zouden komen te zitten met het onderzoek.

‘Wat hebben jullie eigenlijk zelf gedaan op zaterdagavond?’ Klaassen probeerde de vraag te laten klinken als menselijke belangstelling en niet als het vissen naar een alibi. Dat de geknakte vader en de pijnlijk verlegen jongen iets met de moord te maken zouden hebben kon hij niet geloven. Alto keek hem een tijdje achterdochtig aan voordat hij antwoord gaf.

‘Mijn vrouw en ik zijn naar de bioscoop geweest. Daarna hebben we iets gedronken op een terrasje op de Grote Markt. Ronnie was op een schoolfeest. We hebben hem daar om één uur opgehaald.’

Klaassen was opgelucht dat het hele gezin over een waterdicht alibi bleek te beschikken. Het zou alleen nog even worden gecheckt door een agent of een beginnende rechercheur. Goed recherchewerk bestond er voornamelijk uit dat je niets mocht vergeten.

‘Heeft u al een spoor?’ vroeg Alto.

‘We moeten u iets vertellen.’

Hij zag dat Alto schrok. ‘Uw dochter heeft niet lang voor ze stierf seksuele gemeenschap gehad.’

Zijn reactie was voorspelbaar: ‘U bedoelt dat ze is verkracht?’

‘Nee, zeker niet. Bij een verkrachting worden vaak bepaalde kneuzingen gevonden en

tekenen dat een slachtoffer zich heeft verzet. Daarvan was hier geen sprake. We denken eerlijk gezegd dat ze een vriendje had.'

Alto was sprakeloos. Ronnie keek naar het boek over de vissen en toen naar een poot van de salontafel.

'Ronnie, weet jij misschien of ze een vriendje had?'

Ronnie schudde van nee en keek de tuin in.

81

1

'Ron, het kan zijn dat haar vriendje haar heeft vermoord. Als je iets weet moet je het ons vertellen.'

Ronnie schudde nog een keer van nee en keek naar zijn knie. Klaassen gaf het op. 82

1

Weer buiten liepen ze meteen naar de fotografen. Het waren er maar twee. Een eindje verderop in de straat tegen een blind muurtje hadden ze twee klapstoeltjes neergezet en een tafeltje. Ze namen foto's terwijl ze op hen toeliepen.

'Is er nieuws? Heeft u de dader?'

Beleefd blijven en zo min mogelijk op vragen ingaan was de strategie. Alleen vertellen wat je zelf kwijt wilde.

'Jongens, moet dit nou? Die mensen hebben hun dochter verloren en nu zitten ze met de gordijnen dicht omdat jullie hier staan.'

'Wij moeten ook leven.'

'Voor wie werken jullie?'

'Freelance.'

Dat was jammer want dan kon je ze ook niet via hun baas bewerken. Hij kon ook niet gaan zeggen dat er voorlopig geen nieuws te verwachten was want dat zou als groot nieuws gebracht worden. Hij besloot om te dreigen.

'Ik sommeer jullie om hier weg te gaan. De politie gaat surveilleren om te verzekeren dat jullie ook wegblijven.'

Hij draaide zich resoluut om en liep weg. Toen ze weer in de auto zaten zag hij tot zijn verbazing dat de fotografen bezig waren om hun spullen in te pakken.

'Ze mogen daar best zitten,' zei Keijzer.

'Misschien weten ze dat niet.'

Keijzer liet zich doorverbinden met het dichtstbijzijnde politiebureau. Daar werkten agenten die de beroerdesten niet waren en beloofden om de straat in de gaten te houden. 83

1

Tegen vieren waren ze terug op het Bureau. Voor de deur kwamen ze Hayo van Aken

tegen. Hij kwam net naar buiten: 'Ik mag naar huis van de rechter-commissaris!'

Klaassen wilde het toch niet opgeven.

'Heb je nog even? Je bent in het bezit van een paar bruine brogues?' Hij deed zijn best om het woord zo Frans mogelijk te laten klinken. 'Zouden we die mogen onderzoeken?'

'Schei nou toch eens uit man!' Hayo wist dat hij de slag had gewonnen.

'Schoenen,' legde Keijzer uit. 'Hij bedoelt dat je bruine schoenen hebt met een werkje bovenop. Mogen we die onderzoeken?'

'Mij best,' zei Hayo.

'Dan laat ik je even thuis brengen door een paar agenten. Kunnen ze meteen de schoenen mee terug nemen,' Klaassen was alweer aan het bellen.

'Ook best, maar dan moet wel de sirene aan!' Een nette jongen die een beetje brutaal werd.

'Wildschut en Welling zijn hier over vijf minuten. Ze brengen je naar Alkmaar. Tot ziens,' hij gaf de jongen een hand. Een moordenaar is ook maar een mens.

'Liever niet tot ziens.'

'Nog een fijne avond!' zei Keijzer.

Klaassen dacht aan zijn eigen avond. Hij kreeg geheid bonje met Sonja omdat hij niet zelf ging koken. Zou hij haar een sms'je sturen om het bezoek aan de Italiaan aan te kondigen of was het beter om haar straks te 'verrassen'? Hij greep naar zijn haar: 'Keijzer, ik moet nu even naar de kapper anders kom ik er thuis niet meer in.'

84

1

'Nog iets gehoord over Emmercompascuum?'

Het leek wel of het plukje haar van De Grand een beetje was gaan liggen. Klaassen besloot om het potje gel dat hij bij de kapper had gekocht toch maar in zijn jaszak te laten zitten.

'Geen e-mail en geen brief gezien, hopelijk waait het over,' Klaassen was er toch niet helemaal gerust op.

'Ontslag van Welling ligt juridisch nogal lastig. Zorg er wel voor dat hij niet nog meer bokken schiet.'

'We doen ons best. Hij is nogal impulsief en Wildschut moet ongelofelijk vaak plassen.'

Pokerface De Grand moest zowaar glimlachen: 'Ook de persofficier is not amused. Stuur Welling maar even bij haar langs om zijn excuus aan te bieden.'

Klaassen bracht vervolgens verslag uit over het bezoek aan Haarlem. De Grand werd pas weer enthousiast toen hij de compositietekening te zien kreeg die op aanwijzing van Freddie, Hayo en Bert Pels was gemaakt van 'de man met de baard'.

'Die laten we vanavond nog verspreiden!'

Het plukje haar veerde weer op. Klaassen kneep in het potje gel in zijn jaszak. 85

1

Sonja zag zijn hoofd en ze zag dat hij geen boodschappen bij zich had.

‘Jongens! We gaan gezellig bij de Italiaan eten!’ riep hij zo vrolijk mogelijk terwijl hij naar Sonja’s gezicht bleef kijken.

‘Ja, lekker, pizza!’ riep Cilla.

Sonja keek even naar haar kind, aarzelde een paar seconden en besloot toen blijkbaar om de avond van het kind niet te verpesten. Ze zei tenminste niets. Hij liep naar haar toe en gaf haar een kus op haar wang. Hij zou pas op zijn lazer krijgen als de kinderen naar bed waren. Oh nee, ze had nog steeds nachtdienst.

‘Ga maar even douchen en trek andere kleren aan,’ zei ze.

Ze wist dat hij er een hekel aan had als ze hem bemoederde maar ze was hem nu tijdelijk even de baas en hij deed zonder protest wat ze zei.

Even later liepen ze op de Overtoom. Sonja voorop met naast zich Cilla. Cilla had haar arm om haar moeders middel geslagen en hield haar stevig vast waardoor de jurk van Sonja scheef omhoog werd getrokken zodat er veel meer been zichtbaar was dan zijn vrouw verantwoord vond. Het vakantiebruin zat er nog op en het stak mooi af bij het lichte linnen jurkje. Het was alweer een tijdje geleden dat hij haar benen had mogen aanraken. Hij vroeg zich af of ze misschien een stel waren dat voor de kinderen bij elkaar bleef. En toen vroeg ie zich af of mensen die voor de kinderen bij elkaar bleven het nog wel eens met elkaar deden. Ondertussen liep Kim naast hem te babbelen.

‘Dat is goed,’ hoorde hij zichzelf zeggen. Wat vond ie nu weer goed? Dat Hugo zijn fiets mocht lenen?

‘Wie is Hugo eigenlijk. En wanneer moet ie mijn fiets lenen. Heeft ie zelf geen fiets?’

‘Dat vertel ik net. Je luistert helemaal niet.’

‘Sorry, ik dacht even aan iets anders. Wil je het alsjeblieft nog een keer vertellen?’

‘Hugo woont in Eindhoven en hij komt volgend weekend logeren.’

De zachte g was in aantocht! Hij keek naar het meisje naast hem. Ze was een hoofd groter dan haar moeder. Ze had twee blonde staartjes en ze had stevige schouders en armen van het waterpolo. Op haar bovenarm zat een kleine tatoeage van een bloemetje. Hij wist dat het nep was, een plakplaatje. Tot nu toe waren ze er in geslaagd om hun dochters af te houden van piercings en andere verminkingen.

‘Maar hoe ken je hem dan?’

‘Gewoon, op internet.’

Zijn kinderen vonden de vreemdste dingen gewoon.

‘Maar dan ken je hem toch helemaal niet? Misschien is het wel een man van 86

1

tweeënzestig?’ hij wist van Cilla dat ze hem al eens had gezien op de Uitmarkt maar hij wilde het verhaal ook van haar zelf horen.

‘Ik had met hem afgesproken op de Uitmarkt. Toen heb ik hem gezien, samen met Cilla. Hij is zeventien en hij is heel leuk!’

Hij keek weer naast zich. Ze keek even naar hem op en hij zag in haar ogen dat hij niets had in te brengen. Hij lachte en legde zijn arm om haar heen om meteen weer los te laten. Ze hield er niet van om te worden aangeraakt.

Ze waren bij de Italiaan. Ze werden hartelijk welkom geheten door Manolo. Manolo was een Turk maar hij had een Spaanse moeder. Ze kwamen hier al twintig jaar. Manolo wist dat Kim geen kaas lustte op de pizza en hij zorgde ervoor dat Cilla altijd extra veel ansjovis kreeg. Klaassen nam zelf altijd pasta met olie en knoflook. Alleen de keuze van Sonja was een beetje onvoorspelbaar. Vandaag bestelde ze lasagne.

‘Je haar zit belachelijk. Je lijkt nu helemaal op een fascist,’ zei Kim. Sonja schudde zachtjes haar hoofd en Cilla aaide voorzichtig over zijn stekeltjes. Sonja zei niet veel aan tafel. Waarschijnlijk zat ze na te denken over de preek die ze tegen hem zou gaan afsteken. Kim praatte honderduit over school en over Hugo en over haar waterpoloteam dat dit jaar waarschijnlijk kampioen zou worden. Cilla at haar pizza maar half op en begon toen tegen hem aan te hangen. Hij vroeg zich af of ze misschien ziek werd. Waarschijnlijk had ze gewoon last van de warmte. Het was al dagenlang dertig graden. Op de terugweg liep Cilla naast hem en Kim liep naast Sonja. Het was al donker. Terug in hun eigen straat liep Sonja naar haar auto. Ze moest meteen door naar haar werk.

‘Gaan jullie maar vast naar boven. Ik wil nog even met mamma praten’ zei hij tegen de meiden.

Hij liep achter Sonja aan en pakte haar bij haar schouders toen ze de deur van haar auto open deed.

‘Luister even naar me. Het spijt me dat ik niet heb gekookt.’

‘Dat spijt je helemaal niet!’

Daar had ze natuurlijk gelijk in.

‘Ik heb al mijn aandacht voor mijn werk nodig. Ik kan niet de hele dag over karbonades en veldsla nadenken. Dat gaat gewoon niet.’

‘Had me dan tenminste even gebeld. Je zet me voor het blok waar Cilla bij is. Je gebruikt de kinderen om je zin door te drijven.’

Hij keek haar verbluft aan. Zo uitgekookt was hij helemaal niet.

‘Lieve schat, dat deed ik niet expres?’

87

1

Ze keek hem aan om te zien of het waar was. Ze zuchtte. Blijkbaar geloofde ze hem want ze legde beide handen op zijn hoofd en betastte de stekeltjes: ‘Je ziet er echt verschrikkelijk uit!’

Ze kuste hem. Hij trok haar tegen zich aan, opgelucht dat hij weer in genade was aangenomen. Ze liet hem even begaan en maakte zich toen los: 'Ik kom te laat!'

Hij keek haar na toen ze de straat uit scheurde.

88

1

Tien minuten later was hij met Kim in het Vondelpark. Cilla wilde niet mee. Ze had geen zin gehad om te rennen. Hij stond bij een lantaarnpaal en trok zijn rechtervoet naar zijn bil. Hij voelde zijn dijbeen. Hij deed de oefening met zijn andere been. Kim boog voorover en legde terwijl haar benen gestrekt waren haar handen plat op de grond en haar neus op haar knieën. Hij trok zijn linker knie op en trok hem met zijn rechterhand naar rechts. Kim stond te springen.

'Zullen we?' zei hij na nog een paar strekoefeningen.

Ze vertrokken. Als hij dit niet drie keer per week deed zou hij nooit meer een boef kunnen vangen. Ze begonnen rustig. Kim praatte en hij lette op zijn ademhaling. Kim kon hem er tegenwoordig uitsprinten maar ze werd gelukkig toch nog altijd wat eerder moe dan haar vader. Ze waren niet de enige idioten die door het park renden. Er waren honderden uitslovers in korte broeken. 'Vijftien!' riep Kim.

Ze telde mensen met foute zweetbandjes om het hoofd.

'Doe je mee aan de Dam tot Dam loop?'

'Geen tijd. Eerst moeten we die moordenaar vinden.'

Ze bleven even staan om te kijken naar de jongens en meisjes die op skateboards om bierflesjes heen slalomden. Toen gingen ze weer verder. Hij keek op het polshorloge dat ook zijn hartslag opnam. Hij wilde niet boven de 130 komen maar dat viel nog niet mee. Zijn conditie ging achteruit. Ze deden twee rondjes en eindigden bij het Kattenlaantje. Toen hij braaf zijn strekoefeningen stond te doen stond er ineens een man naast hem:

'Hans! Long time no see. Hoe gaat ie? Heb je nog wat voor me?'

'Hé John. Ik moet dat joch ontslaan omdat hij de pers te woord heeft gestaan, maar dat heb je niet van mij,' antwoordde hij.

'Wie was dat?' vroeg Kim.

'Niemand. Hoe gaat het op school? Wanneer heb je je eerste proefwerk?'

Ze mocht niet weten dat hij lekte naar de pers.

'Weet ik niet. We hebben nu al elke dag SO en we zijn pas twee weken bezig!'

Kimberley was snel af te leiden. Van het woord proefwerk kreeg ze steevast de pest in. Toen ze weer thuis waren vroeg Cilla of ze weer een hond mocht.

'Dan laat ik hem altijd zelf uit!' beloofde ze.

89

1

Het lichtknopje rinkelde. Het was aardedonker in de kamer. Hij draaide zich op zijn zij en greep naast zich. Hij voelde niets. Het lichtknopje bleef maar rinkelen. Hij stond op en legde zijn handen op de muur. Zijn handen tastten de muur af op zoek naar het lichtknopje. Het rinkelen hield op. Even later begon zijn mobiele telefoon te piepen. Hij wist ineens dat hij lag te dromen. Hij deed zijn ogen open. Hij keek naast zich op de wekker. Het was kwart voor drie. De telefoon begon weer te rinkelen en hij nam op:

‘Klaassen.’

‘Met Vonnie, we hebben een dode vrouw bij de Sloterplas. Ze heet Romula Bos. Het schijnt dat jij haar kent?’

‘Waar precies?’ hij hield het kort.

Hij had nu geen zin in een gesprek met Vonnie.

‘Achter het Christoffel Plantijnpad ter hoogte van het Colenbranderhof op een eiland.’

Hij wist precies waar het was. Het was de buurt waar hij was opgegroeid.

‘Waarschuw Keijzer en geef maar door dat ik onderweg ben.’ Hij legde neer. Hij greep naar zijn hoofd en voelde stekeltjes in plaats van zijn eigen haar. Romula Bos dood? Hij hoopte dat het niet waar was. Hadden ze te maken met een seriemoordenaar of waren er duistere zaken gaande bij het Instituut voor Theaterwetenschappen? Of had ze zelfmoord gepleegd? Hij trok zijn spijkerbroek, overhemd en leren jack aan. Hij schreef een briefje en legde het op zijn hoofdkussen: ‘2.45 Moet weg, H.’

Hij had geen idee of hij die nacht zijn bed nog zou zien.

Toen hij buiten stond zag hij dat zijn auto weer stond ingesloten. Eigenlijk moest hij de buurman zijn nest uitbellen maar hij besloot om de fiets te nemen. Hij sjeesde over de Overtoom en het Surinamerplein. Op de Lelylaan ging het ineens heel hard waaien. Hij hield rechts aan en reed naar beneden. Hij moest even rechts om en ging toen onder de A10 door. Het begon te regenen met grote lauwe druppels als van een plafond dat begon te lekken. Hij zag een lichtflits. Een tijdje later volgde de donder. Hij fietste zo hard als hij kon. Hij was nu in de buurt waar hij was opgegroeid. Hier en daar brandde licht maar er was niemand op straat. Er woonden nu in deze buurt voornamelijk Marokkanen die er ongelukkig waren. Wat was het verschil met toen hij jong was? Misschien waren het wel de landjes en de dijk. De dijk was aangelegd in de jaren dertig en had vervolgens veertig jaar braak gelegen. Op de dijk en op de landjes deed je alles wat niet mocht: spijbelen, fikkie stoken, neuken, stickies roken, bankovervallen en revoluties beramen. Op de dijk reed nu een sneltram, op alle landjes stonden flats. Misschien moesten ze wel gewoon hier

90

1
en daar wat flats opblazen en er weer landjes van maken om de stad weer leefbaar te maken.

Hij karde door de Comeniusstraat langs een eindeloze rij scholen. Hij fietste het park in en reed over het bruggetje waarmee het eiland aan de oever werd verbonden. Het regende nu heel hard. Rechts in de struiken zag hij vaag het schijnsel van zaklantaarns. Hij reed door naar het parkeerterrein bij het jachthaventje. Er stonden twee surveillancewagens, een

motor en een auto van de TD. Hij zette zijn fiets vast aan een lantaarnpaal. Ook midden in de nacht in het zicht van een paar politieauto's kon je fiets worden gestolen. Het was tien over drie.

Hij rende naar een van de auto's en stapte achterin. Voorin zaten twee agenten. Op de achterbank zat een mannetje met een hondje op zijn schoot. Het hondje had het lijk gevonden. De agenten vertelden dat de dokter en de mensen van de TD op het eiland waren. Het eiland was eigenlijk een schiereiland. Het was met een brug verbonden aan de oever. Er liep een weggetje overheen dat eindigde bij het parkeerterrein van een jachthaventje. Klaassen praatte met het mannetje. Het mannetje rilde in de warme zomernacht. Klaassen aaide de Jack Russell over zijn kop. Ook het hondje rilde een beetje.

‘Vertelt u maar wat er is gebeurd.’

‘Het was warm en ik kon niet slapen. Ik ging nog maar een blokje om met Eddie. We lopen altijd over het eiland naar het eind van de pier en dan weer terug. Zo laat mag hij wel los want je komt toch niemand meer tegen. Hij begon te blaffen. Ik riep hem maar hij kwam niet terug. Toen ben ik hem achterna gelopen de struiken in en daar lag iemand. Ze bewoog niet en ze haalde geen adem. Ik ben naar huis gerend en heb de politie gebeld.’

‘Bent u iemand tegengekomen op de heenweg of op de terugweg?’

‘Nee, niemand.’

‘Heeft u auto's of fietsen gezien onderweg?’

‘Nee.’

‘De agenten brengen u even naar huis.’

Klaassen keek naar de schoenen van de man. Ze waren bruin en ze hadden een werkje bovenop.

‘We hebben uw schoenen nodig omdat we alle schoenafdrukken in de buurt van de dode moeten bekijken.’

Klaassen stapte uit en haalde een paraplu uit de achterbak van de auto. Niet dat een paraplu veel uitmaakte want hij was toch al doorweekt. Hij liep over het eiland in de richting van de zaklantaarns. Eigenlijk was hij bang. Hij liep tussen hoge bomen. Hij had wel eens 91

1

geholpen met her reanimeren van iemand die door de bliksem geëlektrocuteerd was via een paar boomwortels. Het water werd niet meer tegengehouden door het dichte bladerdek maar het kwam met bakken naar beneden. Dat maakte het onwaarschijnlijk dat ze nog voetafdrukken of andere sporen zouden vinden. Het was een donkere nacht. Er was geen maan. Er stonden wel lantaarnpalen maar door de dichte regen haalde het licht niet eens de grond. Naast het pad zag je al niks meer. Telkens na het helle licht van een bliksemflits leek de duisternis nog veel dieper. Iemand kwam hem tegemoet. Pas toen hij heel dichtbij was herkende hij Wiebe Gasthuis, de politiedokter. Klaassen zag de straaltjes water bij Gasthuis langs zijn nek zijn motorjack inlopen. Hij hief de paraplu omhoog zodat ze er samen onder stonden.

‘Ze heeft een klap op haar hoofd gehad en ze is dood,’ zei Gasthuis.

‘Ze is nog niet zolang dood. Ik heb haar maaginhoud nodig om het tijdstip te kunnen vaststellen. We moeten terug. Het is veiliger om in een auto te zitten met dit weer. De TD komt ook deze kant op.’

Ze liepen terug. Een bliksemflits stond een seconde stil, zette de bomen in het licht en werd bijna meteen gevolgd door een harde klap. Het onweer hing ongeveer recht boven hun hoofd. Ze stapten in het busje van de TD.

‘Kooi van Faraday,’ zei Gasthuis, ‘hier zijn we veilig’.

Het eilandje stond vol bomen en struiken. Er kwamen twee vrouwen in witte pakken met capuchons aanrennen en daarachter nog een lange man met een paraplu. De vrouwen van de TD stapten voorin en de lange Chinees achterin bij Gasthuis en Klaassen. In de Chinees herkende Klaassen inspecteur Fooklong van bureau Osdorp. De vrouwen van de TD deden hun capuchons af waaronder geblondeerde haren tevoorschijn kwamen, trokken hun latex handschoenen uit en stelden zich voor. Ze heetten Anneke en Julia. Ze zagen het somber in. De tent die ze over de struiken waaronder het slachtoffer lag heen hadden willen zetten was weggewaaid door de windvlagen die aan het onweer vooraf waren gegaan. Mogelijke voetsporen spoelden weg bij deze regen. In het gunstigste geval zou degene die Romula onder de struik had gelegd zijn kleren gescheurd hebben aan een tak en zouden ze misschien een draadje of een stukje stof terugvinden.

Ze zagen een auto naderen en stoppen. Klaassens mobieltje begon te piepen. Keijzer was gearriveerd.

‘We wachten even tot het onweer voorbij is. Het is nu te riskant om onder de bomen te gaan lopen. De TD is al op de PD geweest,’ Klaassen voelde zich altijd een beetje belachelijk als hij in afkortingen sprak.

92

1

Hij verbrak de verbinding en zei: ‘Volgens mijn collega Keijzer zitten we in een kooi van Faraday.’

In de auto zweeg iedereen terwijl de regen gestaag op het dak kletterde. Klaassen en Gasthuis bekeken de foto’s die de TD had gemaakt met een digitale camera. Een dood gezicht dat extra wit was door het flitslicht van de camera. De ogen waren nog open. Boven de coltui had ze een beetje een onderkin. Waarschijnlijk lag haar hoofd dus een beetje achterover. In het echt was ze mooi geweest. Dat zou je niet zeggen als je deze foto’s zag.

‘Haar schedel is ingeslagen,’ Gasthuis wees op de rechterkant van het hoofd. Klaassen zag niets bijzonders.

‘Haar krullen bedekken het trauma,’ doceerde Gasthuis.

‘Kan ze gevallen zijn?’

‘Er waren sleepsporen. Iemand heeft geprobeerd om haar te verstoppen. Er zitten een paar foto’s tussen van een halve hakafdruk.’ Blijkbaar had Anneke de foto’s gemaakt. Klaassen

vond de hakafdruk. Het kon de schoen van het mannetje met de hond zijn. Wat deed zo'n mannetje trouwens midden in de nacht op zo'n plek?

'Is het eilandje misschien een ontmoetingsplaats voor homo's?' vroeg hij aan Fooklong.

'Niet speciaal. Er zijn twee gebouwen van de scouting. Misschien loopt er wel eens een pedo langs maar het is er zolang het licht is altijd druk met mensen die naar het jachthaventje gaan.'

'Ik geloof dat we wel weer naar buiten kunnen,' Julia deed het portier open en stapte uit. Klaassens benen sliepen. Keijzer kwam aanlopen.

'Waar bleef je?'

'Ik kon het niet vinden, de GPS deed het niet. Hoe laat waren jullie hier?' Ze keken allemaal naar Fooklong.

'2.07. De TD was er om 2.38. Ze had een tasje om haar middel. Daarin vond ik een collegekaart. Toen ik 'Theaterwetenschappen' zag staan heb ik jullie laten waarschuwen.'

'Ik moet de commissaris bellen,' zei Klaassen.

Dat was natuurlijk het laatste waar hij zin in had.

'Laten we eerst maar even naar haar gaan kijken.'

De vrouwen van de TD hadden inmiddels aan iedereen een witte overall gegeven. Achter elkaar liepen ze het eiland op. Het was droog. Fooklong had de twee agenten geïnstrueerd om het bruggetje af te sluiten met rood-wit lint en om iedereen die het eiland op wilde tegen te houden. Het kon niet lang meer duren voordat de eerste journalisten zouden

1

arriveren. Het verbaasde Klaassen dat ze er nog niet waren. Een meter of twintig voorbij de brug rechts van het weggetje waren de struiken waar het slachtoffer onder lag. Ze hoorden geritsel en Klaassen zag een dier wegschieten. Was het een kat of een rat? Ze konden haar hier niet te lang meer laten liggen. Fooklong boog de struiken opzij en Klaassen en Keijzer schenen met hun zaklantaarns en keken. Klaassen herkende Romula meteen. Bij de foto's had hij nog getwijfeld. Haar haren plakten nu nat tegen haar schedel en het trauma was nu duidelijk zichtbaar. Er zat een deuk in haar schedel. De vrouwen van de TD hadden staan overleggen: 'We gaan schijnwerpers neerzetten. Zolang wij hier rondstampen blijven de ratten wel weg. We pakken de struiken in zodat we beter bij haar kunnen. Dan is het ook makkelijker om haar weg te halen.'

Klaassen was het ermee eens.

'Het eiland wordt afgezet. Als het licht is gaan jullie het helemaal uitkammen. Misschien ligt het moordwapen ergens. Een beetje dreggen rond het eiland kan ook geen kwaad. Ik ga de commissaris bellen.'

Hij pakte zijn mobieltje: 'Vonnie, kun je me doorverbinden met de hoofdcommissaris?'

Hij keek op zijn horloge. Het was kwart voor vijf. De telefoon ging drie keer over en werd toen opgenomen. Even later hing hij weer op.

'We kunnen twee maal zoveel mensen inzetten als we denken nodig te hebben en we

worden om half negen verwacht op zijn kantoor.’

Het was een prettig gesprek geweest waarin de plaatsnaam Emmercompascuüm niet was gevallen. Fooklong begon mensen te regelen. De waterpolitie moest komen om ervoor te zorgen dat er niemand vanaf het water het eiland op zou komen. De brandweer zou duikers sturen zodra het licht werd. De TD moest tien mensen sturen om het eiland uit te kammen. De GG en GD kwam met een lijkwagen. Vanaf half zeven zouden er twaalf agenten aanwezig zijn om het bruggetje te bewaken. Klaassen en Keijzer hielpen Julia en Anneke met de struiken. Ze werden ingepakt en voorzichtig samengebonden in grote lappen jute. Romula lag met haar handen naast haar hoofd. Ze droeg een coltruitje zonder mouwen en een rokje. Ze had maar één schoen aan, een rood sandaaltje. Dat was goed nieuws. Wanneer ze het tweede sandaaltje zouden vinden dan wisten ze iets over de route die met haar was afgelegd. Ze overlegden hoe ze onder de struiken terecht was gekomen. Het leek erop dat ze aan haar armen was vastgepakt en zo onder de struiken getrokken. Het zou ook kunnen dat ze op de struiken gegooid was en er toen doorheen gevallen, geduwd of getrokken. Misschien zouden ze onder het lichaam nog sporen vinden. Julia en Anneke wisten zeker dat ze aan gebroken takjes in de struiken wel zouden kunnen zien welk van de 94

1

twee scenario's het juiste was. De dokter kwam ook nog even naar haar kijken. Hij schatte haar gewicht op ongeveer 65 kilo. Dat maakte het nogal een zware klus om met haar te slepen. Waarschijnlijk hadden ze haar dus met zijn tweeën of met nog meer mensen hier gedumpt. Hij bekeek voorzichtig haar handen en nagels.

‘Er zijn zo op het oog geen sporen van verzet,’ concludeerde hij. Ook tilde hij de schoenloze voet op. De wreef was geschaafd.

‘Misschien is dat wel tijdens het slepen gebeurd,’ gaapte de dokter. Klaassen rilde. Hij had zijn natte jack uitgetrokken maar zijn spijkerbroek en zijn schoenen waren nog steeds nat. Ze vroegen zich af waarom ze juist hier lag. Het was geen plek waar ze lang verborgen had kunnen blijven. Wiebe Gasthuis vertrok. De vrouwen van de TD

waren druk in de weer met het nemen van monsters op en rond het lichaam. Het begon licht te worden. Klaassen en Keijzer bekeken de rest van het eilandje. Achter het parkeerterrein aan het eind van het pad waren terreinen en gebouwen van de kanovereniging en van de watersportvereniging. Beide terreinen waren met grote hekken afgesloten. Meer naar rechts stonden twee houten gebouwen van scouting Phoenix.

‘Dat is een vogel die telkens weer uit de as verrijst.’ Ook om zes uur 's ochtends kon Keijzer het niet laten om te laten merken dat hij had doorgeleerd.

‘Al een vat, kist of krat van de Phoenix gehad?’ zei Klaassen.

‘Wat?’ zei Keijzer.

‘Dat stond op een kistenfabriek bij Halfweg. Daar kwamen we altijd langs als we naar Zandvoort gingen. Ervoor was een fontijn die 's avonds prachtig werd verlicht.’

Ze liepen door. Achter de gebouwen van de padvinders begon een soort pier of dijkje dat een eind de Sloterplas in stak. Op het dijkje stonden evenals op het eiland allemaal eiken.

Aan het eind waren twee bankjes. Ze gingen even zitten om te genieten van de optrekkende nevel boven de plas waar ze nu min of meer middenin zaten. Het begon net licht te worden.

Om een uur of half zeven was er al zoveel politie aanwezig dat Klaassen, Keijzer en Fooklong besloten dat ze wel even naar huis konden om te douchen en te ontbijten. Een paar uur later zaten de drie rechercheurs op de kamer van de hoofdcommissaris. De officier was er ook.

‘Klaassen, ondanks het feit dat je nog geen enkel resultaat hebt geboekt in de zaak Alto krijg je toch de leiding over het onderzoek naar de moord op Romula Bos. De reden is dat we ons geen tijdverlies kunnen veroorloven.’

95

1

Klaassen bedacht dat de hoofdcommissaris misschien wel veel van dieren hield of dat hij andere goede eigenschappen had. De officier keek naar het dossier dat voor hem op tafel lag en maakte bedachtzaam een schetsje van een pinguïn op de kartonnen kaft. Keijzer en Fooklong keken gegeneerd naar het tafelblad. Klaassen bleef de commissaris aankijken en zei: ‘Jawel, commissaris.’

‘Met het onderzoek bemoei ik me niet. Jullie weten wat je te doen staat. Wel wil ik dat jullie in overleg met mijn secretariaat weer een persconferentie beleggen.’

Klaassen voelde dat hij zijn ogen licht samenknep terwijl hij weer zei: ‘Jawel, commissaris.’

Hij vroeg zich intussen af waarom de commissaris geen filmster was geworden als hij zo graag op de televisie wou. Een plastisch chirurg zou van die kop best nog iets kunnen maken.

‘We moeten ermee rekenen dat iemand het gemunt heeft op de studenten van Theaterwetenschappen,’ de officier stelde meteen de belangrijkste kwestie aan de orde.

‘Klaassen, laat me wel weten hoe je de beveiliging regelt!’ commandeerde de commissaris.

‘Ik had gedacht om ze door Welling en Wildschut te laten halen en brengen naar de universiteit. ’s Avonds moeten ze voorlopig even thuisblijven. Freddie zit wel veilig bij haar hospita maar voor de jongens moeten we een logeeraadres regelen. Misschien kunnen we ze samen ergens onderbrengen.’

‘Welling is toch ontslagen?’

Klaassen was even vergeten dat hij de naam Welling beter niet kon laten vallen in het bijzijn van de hoofdcommissaris: ‘Het ligt juridisch niet eenvoudig. Mijn memo daarover is naar u onderweg,’ verzon hij.

Dat was fout want dat memo moest hij dus straks meteen gaan schrijven, alsof hij niets beters te doen had vandaag.

‘Ik ga een logeeraadres regelen voor Eik en Linde en daarna gaan we naar Zutphen om met de ouders van het slachtoffer te praten.’

Fooklong hield de supervisie over het onderzoek bij de Sloterplass en hij zou ook een begin maken met het verhoren van de studenten in de studentenflat in Osdorp waar Romula een kamer had gehad en met het onderzoek van de kamer zelf.

96

1

Pas tegen twaalfen vertrokken Klaassen en Keijzer naar Zutphen om de ouders van Romula te spreken. Ze hadden de studenten bij elkaar geroepen om ze in te lichten over de moord op Romula. Vervolgens hadden ze een paar instanties af moeten bellen om een onderduikadres voor Dirk en Philip te regelen. De ouders van de drie studenten hadden allemaal opgebeld en klonken allemaal volslagen hysterisch. Het had Klaassen anderhalf uur gekost om ze een beetje te kalmeren. Inmiddels had hij in een wetboek zitten bladeren op zoek naar duistere wetsartikelen en imponerende Latijnse woorden om in zijn memo voor de hoofdcommissaris te verwerken. Uiteindelijk had hij maar aan Wildschut gevraagd om wat tekst te verzinnen.

‘De politie van Zutphen heeft ze vanmorgen op de hoogte gebracht,’ vertelde Klaassen toen ze eindelijk de stad uitreden.

‘De heer Bos heeft vervolgens de hoofdcommissaris gebeld en hem voor rotte vis uitgemaakt omdat hij iedereen maar laat vermoorden in de hoofdstad. Vervolgens heeft hij de voorzitter van het college van de AU gebeld en ook hem uitgemaakt voor alles wat lelijk is. Hij zei dat het natuurlijk overal bekend is dat het in Amsterdam een kolerezooi is en dat er nu maar een hele dikke muur omheen gezet moet worden zodat er niemand meer in of uit kan.’

‘Dan staat ons nog wat te wachten,’ zei Keijzer.

‘Ik ben blij dat ik mijn duurste pak heb aangetrokken. Ik heb gebeld met de collega’s in Zutphen. Bos is chirurg en hij is professor in Nijmegen. Mevrouw Bos heeft een galerie in Zutphen. Ze verkoopt oude schilderijen en ze organiseert tentoonstellingen van werk van jonge kunstenaars.’

Keijzer zag er inderdaad keurig uit maar hij had ook weer zijn belachelijke zijden dasje om. Klaassen reed en Keijzer las het verslag voor dat gemaakt was van het verhoor met Romula op de dag dat het lichaam van Ellie Alto was gevonden.

‘Ik dacht dat ze toen een grapje maakte,’ zei Keijzer.

‘Wat bedoel je?’ vroeg Klaassen.

‘Ze zei toch dat ze altijd aan jongens vertelde dat haar vader haar sloeg en dan legden de jongens een arm om haar heen.’

‘Die blauwe plekken op haar rug! Ik dacht ook dat het een grapje was maar die vader sloeg haar natuurlijk echt!’

Gasthuis had ’s ochtends gebeld met de mededeling dat haar rug overdekt was met blauwe plekken en bloeditstortingen die er al een tijdje moesten zitten. Romula Bos werd regelmatig mishandeld. Het verklaarde waarom ze ook met warm weer steeds een coltrui

97

had gedragen.

Het stadje Zutphen lag mooi te zijn aan de IJsel.

‘Daar zou ik nou wel willen wonen,’ zei Keijzer, wijzend naar de huizen in de vestingwal, met de grote tuinen aan de rivier.

Even later bleek dat de familie Bos in zo’n huis woonde. Een goed geconserveerde dame deed open.

‘Mevrouw Bos?’ vroeg Klaassen.

‘Nee, mevrouw Bos is mijn dochter,’ antwoordde ze. ‘komt u binnen, heren.’

Ze ging de heren voor naar een grote kamer die uitzag op de tuin en op de rivier. De kamer was klassiek ingericht met antieke kasten, grote bruine leren leunstoelen en Perzische tapijten. De schilderijen aan de muur leken modern. Klaassen keek met enige verbazing naar een schilderij van een ouderwetse koffiepote. Op de salontafel lagen kranten met koppen als ‘beeldschone dochter van chirurg vermoord’ en ‘gruwelijke roofmoord in Amsterdam-West’. De journalisten hadden zoals gewoonlijk weer van alles bij elkaar gefantaseerd.

Mevrouw Bos bleek een twintig jaar oudere en twee keer zo dikke uitgave van Romula. Haar ogen waren roodomrand en haar gezicht was pafferig van het huilen. Ze was gekleed in een trainingspak en haar voeten waren gestoken in twee als leeuwenkoppen vermomde pantoffels. Ze stelde zich voor als Ineke Bos en vervolgde meteen: ‘In de krant staat dat het een lustmoord was’.

‘Dat is niet waar, mevrouw,’ zei Klaassen snel. ‘We hebben geen enkele aanwijzing die daarop zou kunnen duiden.’

‘Mijn moeder brengt zo koffie. Mijn man is naar Nijmegen. Hij doet vanmiddag een paar operaties. Hij wil geen patiënten teleurstellen. Ik verwacht hem om een uur of zeven weer terug. Wat wilt u weten?’

‘Kunt u ons wat meer vertellen over uw dochter?’

‘Mijn dochter was negentien jaar.’ Ze boog haar hoofd en perste haar lippen op elkaar. Toen keek ze uit het raam en daarna naar het plafond en toen kon ze weer verder.

‘Ze heeft hier op het stedelijk gymnasium gezeten. Ze kon heel goed leren. Ze was artistiek begaafd. Ze kon mooi tekenen, ze speelde gitaar in een bandje en ze had altijd een hoofdrol bij de jaarlijkse toneeluitvoering. Ze wilde naar een kunstacademie maar mijn man wilde daar niet van horen. Vorig jaar heeft ze op een dure meiden kostschool gezeten in Zwitserland. Daarna wilde ze nog steeds naar de kunstacademie en haar vader wilde dat ze in Leiden zou gaan studeren. Dat ze theaterwetenschappen ging studeren in Amsterdam

1
was een compromis. Mijn man maakt zich nu de vreselijkste verwijten dat hij haar naar Amsterdam heeft laten gaan.’

‘Had ze vrienden of vriendinnen of vriendjes?’

‘Ja, veel. Het was zo’n lieve vrolijke meid. Ze had heel veel vrienden.’

Ze keek Klaassen recht aan en knipperde heel erg met haar ogen.

‘Had uw dochter ook vijanden?’ vroeg hij, ‘Kunt u een reden bedenken waarom iemand haar zou willen vermoorden?’

‘Nee. Het was een onschuldig jong meisje. Wie zou haar nu willen vermoorden?’

‘Heeft u de laatste week nog contact met haar gehad?’

‘Jawel, ze belde vaak op. Ze had het erg naar haar zin in Amsterdam. Toen dat andere meisje vermoord werd deze week wilde mijn man haar meteen terug naar huis halen. Ik heb hem tegen gehouden. Ik zei: je kunt haar niet in een gouden kooi stoppen. Ik wou dat we haar terug hadden gehaald dan was dit niet gebeurd.’

‘Hoe waren de verhoudingen binnen uw gezin. Waren er wel eens conflicten? Was uw dochter boos dat ze niet naar de kunstacademie mocht?’

‘Daar hebben we inderdaad een paar keer flinke ruzie over gehad. Maar uiteindelijk heeft ze zich er bij neergelegd. Ze moest ook wel want mijn man weigerde om een studie aan een kunstacademie te betalen.’

‘Heeft u een reden om te denken dat de moord op uw dochter iets te maken heeft met de moord op Ellie Alto?’

‘Ik weet wel dat er zoiets als toeval bestaat maar dat zou toch onbegrijpelijk zijn?’

‘Misschien wist ze iets over die moord. Misschien had ze de moordenaar gezien en moest ze daarom dood? Ze was toch vlakbij toen dat andere meisje werd vermoord? Ze vertelde me door de telefoon dat de moordenaar na die moord vlak langs haar de trap is afgelopen.’

‘Heeft ze daar iets over gezegd tegen u?’

‘Ja. Ze zat met haar nieuwe vriendje op het trapportaal naast de bibliotheek. Ze hoorden een doffe bons en even later kwam er een man de deur uitgerend. Ze heeft die man niet goed kunnen zien omdat het donker was maar misschien denkt die man wel dat ze hem zou kunnen herkennen?’

‘Een interessante theorie,’ zei Klaassen. ‘U begrijpt natuurlijk dat wij druk op zoek zijn naar deze man.’

De moeder van Ineke Bos kwam binnen met koffie.

‘Wanneer krijgen we ons kind terug?’ vroeg mevrouw Bos.

‘Het lichaam wordt vrij gegeven zodra de arts klaar is met het pathologisch onderzoek.’

99

1

De oude mevrouw schonk koffie in en zei: ‘U mag het niet te lang maken heren, mijn dochter is heel erg van streek.’

‘Heeft u concrete aanwijzingen dat uw dochter de moordenaar van Ellie Alto heeft

herkend?’ vroeg Klaassen.

‘Alleen zijn schoenen heeft ze gezien. ‘Het zijn van die schoenen met zo’n werkje bovenop,’ zei ze. ‘Pappa heeft ook zulke schoenen en Leo ook.’‘

‘Wie is Leo?’ vroeg Klaassen.

‘Leo is de professor bij wie ze studeerde.’

‘Lejo ook,’ herhaalde Klaassen. ‘Lejo ook,’ herhaalde Keijzer.

‘Mogen wij die schoenen van uw man meenemen voor onderzoek?’

‘Ik zal ze even halen. Tenminste, als hij ze niet aanheeft naar zijn werk.’

Ze stond op en liep de kamer uit.

‘Kalkhoven kwam uit de bibliotheek nadat hij Ellie had vermoord. Hij heeft Romula gezien en is bang dat zij hem heeft herkend. Hij volgt haar ’s avonds en slaat haar dood,’ bedacht Keijzer hardop.

‘Dan is ook De Klos in gevaar,’ constateerde Klaassen.

Pas toen Ineke Bos even later weer terugkwam met de schoenen in haar hand toonde ze verbazing over het verzoek.

‘U denkt toch niet dat mijn man er iets mee te maken heeft?’

‘Mevrouw, dit hoort bij de routine. In een moordonderzoek wordt alles en iedereen tegen het licht gehouden. Daarom moet ik ook u vragen waar u gisteravond was.’

‘We waren thuis. Ik heb televisie gekeken en mijn man zat in zijn studeerkamer boven te werken. Ik zal om een uur of elf naar bed zijn gegaan want dat doe ik altijd. Mijn man blijft altijd wat langer op.’

‘Heeft u gemerkt dat uw man naar bed ging?’

‘Dat kan ik me niet herinneren. Soms word ik wakker en soms slaap ik door en soms lig ik nog te lezen.’

‘En waar was u op zaterdagavond 12 september.’

Ze keek Klaassen vragend aan.

‘De avond waarop Ellie Alto werd vermoord,’ verduidelijkte hij, ‘vorige week zaterdag.’

‘Hier, thuis,’ zei ze, ‘of nee, sorry, we waren naar de opera in Düsseldorf.’

‘U en uw man?’

‘Nee, mijn man houdt niet van de opera. Ik ga altijd met een kennis.’

‘Hoe laat kwam u thuis?’

100

1

‘Zondagmiddag. We zijn daarna nog uit geweest in Düsseldorf en toen hebben we een hotel genomen.’

‘Hoe heet uw kennis?’

‘Peter Prins.’

‘Heeft uw man daar geen bezwaar tegen?’ vroeg Klaassen een beetje verbaasd.

‘Nee hoor, mijn man is niet jaloers. Daar is trouwens ook geen enkele reden voor. Mijn vriendschap met Peter is platonisch. Bovendien is hij homoseksueel.’

‘Wij moeten terug naar Amsterdam,’ zei Klaassen ‘wij kunnen helaas niet wachten tot uw man terug is. Wilt u hem onze condoléances overbrengen?’

‘Waarom begon je niet over de mishandeling?’ Keijzer klonk verontwaardigd.

‘Daar wil ik ook die man bij hebben. Ze mag hem niet waarschuwen dat we dat soort vragen gaan stellen.’

Ze zwegen een tijdje.

‘Er stond voor een paar ton antiek in die kamer,’ mompelde Keijzer .

‘Heb jij daar verstand van?’ vroeg Klaassen.

‘Ja,’ zei Keijzer. ‘Ik heb daar verstand van.’

Keijzer pakte zijn telefoon en koos een nummer.

‘Mevrouw Bos, u spreekt met inspecteur Keijzer. Ik heb nog een vraag,’ zei hij. ‘was uw dochter rijk? Ik bedoel, is er een erfenis?’

Hij luisterde naar het antwoord en zei toen: ‘Dank u wel.’

‘Twee miljoen!’ riep hij.

‘Euri?’ Klaassen floot tussen zijn tanden.

‘Haar ouders erven alles,’ zei Keijzer en hij koos weer een nummer op zijn zaktelefoon.

‘Hallo Wildschut, Keijzer hier. We zijn op de terugweg. Kan iemand even de financiën van de familie Bos nagaan? Bezit, schulden, hypotheek, inkomsten, uitgaven, bankrekeningen en zo? Dank je wel.’

‘Eigen dochter vermoorden voor geld?’ zei Klaassen.

‘Kan toch?’ vroeg Keijzer.

‘En die blauwe plekken? Zou papppie haar vermoord hebben? Hij zat boven en zijn vrouw zat beneden. Het is een groot huis. Hij kan best een paar uurtjes weg zijn geweest. Zij ook trouwens.’

‘Het kan natuurlijk. Hij kan net even te hard hebben geslagen,’ Klaassen kneep in het stuur. Kindermishandeling kwam veel voor. Misschien zag je het niet omdat je het gewoon niet wilde weten.

101

1

‘Misschien dreigde ze dat ze aangifte zou gaan doen wegens mishandeling? Bekende Nijmeegse chirurg slaat zijn dochter. Zie je de voorpagina’s van de roddelbladen al voor je?’ zei Keijzer: ‘Ze kregen ruzie. Het liep uit de hand en hij sloeg haar dood.’

102

1

Ze troffen Lejo Kalkhoven nog op zijn kamer op het Instituut voor Theaterwetenschappen.

‘Mooi dasje heeft u om!’ zei hij tegen Keijzer.

‘Dank u!’ zei Keijzer.

Klaassen keek naar de roze das van Kalkhoven en zei niets.

‘Heren, wat kan ik voor u doen? Willen jullie koffie?’

‘Graag,’ zei Klaassen.

Kalkhoven liep de kamer uit om koffie te gaan halen. Klaassen keek hem na vanuit de deuropening. Kalkhoven liep het keukentje in aan het eind van de gang. Keijzer haalde een boek uit de boekenkast en sloeg de titelpagina open. Kalkhoven kwam de kamer weer binnen met een blaadje waarop drie bruine plastic bekertjes stonden. Op het blaadje lagen plastic roerstaafjes, suikerklontjes en pakjes met poedermelk.

‘Wat verschrikkelijk dat Romula nu ook vermoord is. Er zal toch niet een of andere gek rondlopen die alle meisjes van het Instituut voor Theaterwetenschappen om zeep wil helpen?’ vroeg Kalkhoven.

‘Bent u hier vaak?’ vroeg Klaassen.

‘Ja, het is hier lekker rustig. Mijn kinderen zijn deze week bij mij. Thuis is het me te druk. Mijn vriendin past op de kinderen. Dat vindt ze leuk.’

‘Bezit u een paar bruine leren schoenen met een werkje bovenop?’ vroeg Klaassen. Kalkhoven stak een been in de lucht en zei: ‘Kijk!’

‘Bent u bereid om deze schoenen af te staan voor laboratoriumonderzoek?’

‘Een ongebruikelijk verzoek. Kunt u tegen zweetvoeten?’ grapte Kalkhoven. Klaassen keek hem strak aan en Keijzer bestudeerde de ruggen in de boekenkast.

‘Ik zal de schoenen morgen voor u meenemen,’ zei Kalkhoven.

‘We willen ze graag nu meteen hebben,’ zei Klaassen.

‘Maar ik heb geen andere schoenen bij me. Ik kan toch niet op mijn sokken naar huis?’ protesteerde Kalkhoven.

‘We kunnen even een agent naar uw huis sturen om andere schoenen voor u te halen,’ bood Klaassen aan en hij haalde zijn mobieltje tevoorschijn en drukte een geheugentoets in. ‘Welling? Kun je even naar de kamer van Kalkhoven komen? Tot zo.’

Nog geen minuut later kwam Welling binnen.

‘Zou je even naar het huis van professor Kalkhoven willen gaan om een paar schoenen op te halen?’ vroeg Klaassen.

Kalkhoven overhandigde een bos sleutels aan Welling en gaf zijn adres.

‘Waarschijnlijk is er wel iemand thuis, maar misschien ook niet. Mijn slaapkamer is op de

103

1
eerste verdieping aan de achterkant. Daar staan ergens een paar zwarte schoenen.’

‘Ik ben zo terug,’ zei Welling.

‘Bent u op de avond waarop Ellie Alto werd vermoord in de bibliotheek geweest?’ ging Klaassen verder.

‘Nee.’

‘Bent u op de avond van de moord op Ellie Alto in dit gebouw geweest?’ Klaassen keek hem doordringend aan.

Kalkhoven zuchtte en keek naar zijn schoenen.

‘Ik kan het maar beter vertellen. Ik ben een kwartiertje hier op mijn kamer geweest.’

‘Hoe laat was dat?’ vroeg Klaassen.

‘Dat weet ik niet precies, maar het zal omstreeks half twaalf geweest zijn.’

‘Waarom heeft u dat niet eerder verteld?’

‘Ik was het vergeten.’

‘Waar was u gisteravond?’

‘Gisteravond ben ik uit eten geweest met de voorzitter van het College, met Anna de Zwart en met Meesje Paauwe. We hadden een zakelijke bespreking over de toekomst van het instituut.’

‘Tot hoe laat heeft dat geduurd?’

‘We hebben tot een uur of elf in dat restaurant gezeten en daarna zijn we nog even naar café *Het Vrolijke Rund* geweest. Ik was tegen enen thuis.’

Klaassen rekende uit dat hij Romula dus niet vermoord kon hebben.

‘Op zaterdagavond toen u op uw kamer hier was, was er toen iemand bij u?’ vroeg Klaassen. Kalkhoven aarzelde even voor hij nee zei.

‘Waarom aarzelt u? Weet u het niet zeker?’ Klaassen had het gevoel dat de man iets belangrijks verzwegen.

Kalkhoven bestudeerde een tijdje zijn vingers en zei toen: ‘Ellie Alto had gevraagd of ze me even kon spreken. Ik heb gezegd dat ze naar mijn kamer mocht komen. Toen ze niet kwam opdagen ben ik weer terug gegaan naar het feest.’

‘Waarom heeft u dit niet eerder verteld?’ vroeg Klaassen nogmaals.

‘In de drukte ben ik het helemaal vergeten,’ zei Kalkhoven.

‘Hoeveel verdient u?’ vroeg Keijzer plotseling.

Klaassen kreeg de pest in omdat hij een belangrijk verhoor verstoorde.

‘Pardon?’ vroeg Kalkhoven.

104

1

‘Hoeveel verdient u?’ herhaalde Keijzer.

‘Iets van een ton. Waarom vraagt u dat?’

‘U heeft hier een aardige collectie bibliofiele boeken en eerste drukken. Die zijn niet goedkoop.’

‘Ik verzamel al jaren. Het is inderdaad een leuke collectie. Je koopt eens iets, je ruilt eens iets, je loopt eens ergens tegenaan. Ik verdien goed.’

‘Hoeveel kinderen heeft u?’

‘Ik heb drie kinderen. Ik ben gescheiden. Ik woon samen met mijn vriendin. U wilt nu wel erg veel van mij weten.’

‘U bent een verdachte. U was in dit gebouw toen Ellie Alto werd vermoord en u heeft geen alibi.’

‘Waarom in vredesnaam zou ik dat meisje hebben moeten vermoorden?’

‘Tja, misschien wilt u ons dat eens vertellen?’ Klaassen nam het weer over. Kalkhoven zei niets.

‘Kunt u van de boeken die op deze plank staan een lijst maken. Per boek wil ik graag vermeld hebben hoe u eraan komt en hoeveel u ervoor heeft betaald,’ Keijzer hield maar niet op over die stomme boeken.

Kalkhoven haalde geërgerd zijn schouders op en zei: ‘Dat weet ik allemaal niet zo precies meer. De meeste heb ik al jaren.’

‘Waarom wilde Ellie u spreken?’ vroeg Klaassen.

‘Ik heb geen idee.’ Kalkhoven bestudeerde zijn nagels.

Keijzer haalde een voor een boeken uit de kast, bladerde ze door en zette ze dan weer terug.

‘Schrijft u zelf ook boeken?’ vroeg Klaassen.

‘Dat zou ik wel willen maar daarvoor heb ik het veel te druk.’

Klaassen bleef hem vragend aankijken.

‘Ik publiceer een paar artikelen per jaar. Meestal werk in de zomervakantie aan de artikelen. Tijdens de collegeperioden verzamel ik materiaal. Ik probeer elk jaar een nieuw onderwerp te behandelen in een college waarover ik dan later weer kan publiceren. Kijk, daar liggen de drukproeven voor drie artikelen. Dat is de oogst van het vorige studiejaar.’

Hij wees op een heel dun stapeltje papier.

‘Is dat alles?’ vroeg Klaassen verbijsterd. Hij kende politiemensen die elk half uur zo’n stapeltje produceerden.

‘Hoeft u maar zó weinig te doen in een jaar?’

105

1

Kalkhoven keek gepikeerd: ‘Daar zit veel literatuuronderzoek aan vast.’

‘Dan doet u zeker wel veel ander dingen behalve artikeltjes schrijven?’ vroeg Klaassen.

‘Jazeker. Ik geef colleges, ik zit in veel commissies. Ik begeleid promovendi. Ik zit in allerlei besturen.’

‘U vergadert veel?’ vroeg Klaassen.

Keijzer had zijn blocnootje gepakt en was weer opnieuw begonnen om boeken uit de kast te halen. Hij maakte nu aantekeningen.

‘Heren, ik heb nog meer te doen vandaag,’ zei de geleerde.

‘Ja, wij ook,’ flapte Klaassen eruit.

Hij keek op zijn horloge. Het wachten was op Welling.

106

1

Eindelijk kwam de agent terug. Hij had een paar zwarte schoenen bij zich. Kalkhoven trok zijn brogues uit en overhandigde ze aan Klaassen. Keijzer deed snel het raam open en stak zijn hoofd naar buiten. Klaassen hield zijn adem in en gaf de schoenen aan Welling en zei:

‘Kun je deze even afgeven bij het lab? We zoeken bloedsporen van Ellie Alto en ze moeten kijken of de voetafdrukken die bij de Slotterplas gevonden zijn wellicht overeenkomen.’

Welling droeg de schoenen ver voor zich uit en hield zijn hoofd een beetje schuin opzij. De schoenen stonken verschrikkelijk.

‘Ik heb een alibi voor de moord op Romula!’ riep Kalkhoven verontwaardigd.

‘Dat zullen we natrekken,’ zei Klaassen, ‘tot zover bedankt voor de medewerking. Wij spreken u nog.’

Klaassen en Keijzer liepen samen met Welling die op de gang had staan wachten naar de parkeerplaats. Welling had de schoenen van Kalkhoven inmiddels in een plastic zak gestopt die hij zorgvuldig had dichtgemaakt.

‘Ik ben bij de persofficier geweest,’ Welling moest het even kwijt.

‘Was ze boos?’ informeerde Klaassen.

‘Die vrouw is gek. Ze had net haar tapijt uitgerold en toen moest ik er zonodig overheen met mijn vuile poten. Er lag gewoon zeil in haar kamer. Ik begreep er niks van maar ik heb beloofd dat ik het nooit meer zal doen.’

‘We hebben straks weer een persconferentie.’ Klaassen zag er tegenop.

‘Dirk Eik en Philip Linde waren vanmorgen op het politiebureau,’ vertelde Welling, ‘ze hadden zich plotseling herinnerd dat Kalkhoven op het feest aan Ellie had gevraagd of ze even bij hem langs wilde komen op zijn kamer.’

‘Ach, dat is nou ook toevallig,’ zei Keijzer. ‘Kalkhoven zelf heeft zich dat plotseling ook herinnerd. Hij heeft dat zojuist aan ons verteld. Hij heeft natuurlijk besloten dat hij dit beter zelf kon vertellen voordat iemand anders erover zou beginnen.’

‘Wat moest je toch met die boeken?’ vroeg Klaassen.

‘Als ik me niet vergis dan is dat plankje boeken een klein fortuin waard. Hij verzamelt eerste drukken van toneelstukken uit de achttiende en negentiende eeuw,’ zei Keijzer.

‘Ook weer typisch een aardige belegging voor een intellectueel met zwart geld. Iets waar de belastingdienst niet zo snel achter zal komen.’

‘Hoe komt zo’n man aan zwart geld? Hij zal toch niet ‘s avonds bijklussen in de bouw?’ zei Klaassen.

Keijzer haalde een pakje shag uit de zak van zijn colbertje en begon een shaggie te rollen.

‘Hij heeft een alibi voor de moord op Romula, zoals hij zelf triomfantelijk meende te 107

1

moeten opmerken. Het leek wel of hij wilde zeggen dat hij Ellie heeft vermoord maar Romula niet.’

‘Als hij veel geld heeft, hoe komt hij daar dan aan?’ vroeg Klaassen.

‘Misschien is hij wel gewoon rijk geboren of heeft hij naast zijn werk bij de universiteit nog andere inkomsten,’ veronderstelde Welling.

‘Wat voor reden heeft hij om Ellie te vermoorden?’ vroeg Klaassen.

‘Wie heeft Romula vermoord?’ zei Keijzer. ‘En waarom?’

‘Er hangen nogal veel schilderijen in het huis van Kalkhoven,’ zei Welling. ‘Hij is vast heel erg rijk.’

‘Welling, jij bent een domme agent, hou je mond en laat het deduceren en concluderen maar aan ons over,’ zei Klaassen.

‘Ja, meneer,’ zei Welling en tikte aan zijn pet. ‘Ik breng de schoenen naar het lab. Als er bloed van Ellie aan zit dan weten we dat Kalkhoven het gedaan heeft.’

Welling stapte in de politieauto die voor de deur stond. Wildschut zat aan het stuur.

‘We moeten even uit laten zoeken of Kalkhoven en mevrouw Bos elkaar kenden. Misschien bestaat er een zakelijke relatie tussen die twee. Misschien heeft Kalkhoven wel eens kunst aangeschaft in de galerie van mevrouw Bos,’ zei Klaassen.

‘En als er geen bloed aan de schoenen van Kalkhoven zit?’ vroeg Keijzer. ‘Het is vrijwel zeker dat er bloed op de schoenen en kleren van de moordenaar terecht moet zijn gekomen. Dus als er geen bloed op deze schoenen zit dan weten we dat Kalkhoven het niet heeft gedaan.’

‘Nee,’ zei Klaassen ‘als er geen bloed op deze schoenen zit dan weten we dat de moordenaar niet deze schoenen aan had tijdens de moord op Ellie. Misschien heeft Kalkhoven nog wel meer bruine schoenen met een werkje bovenop.’

‘Voor die moord op Ellie heeft niemand een goed alibi. Alleen Bert Pels heeft natuurlijk de hele avond mensen in zijn café gehad. Alle mensen die op het feest waren kunnen het gedaan hebben. En van buiten kan iedereen onopgemerkt naar binnen zijn gegaan,’ zei Klaassen.

‘Heb jij een paar bruine schoenen met een werkje bovenop?’ vroeg Keijzer.

‘Ja,’ antwoordde Klaassen.

‘Ik ook,’ zei Keijzer.

‘Heb jij een alibi voor die zaterdagavond?’ vroeg Klaassen.

‘Dat wel,’ zei Keijzer, ‘en jij?’

‘Ik niet,’ zei Klaassen.

108

1

‘Dan heb jij het gedaan,’ zei Keijzer.

‘Bewijs het maar,’ zei Klaassen.

Ze gingen naar de snackbar. Keijzer bestelde twee witte broodjes warm vlees.

‘Wist je dat ze dat maken van gemalen waterrat en oude kangaroo?’ waarschuwde Klaassen.

‘Verrukkelijk!’ kirde Keijzer, ‘mijn moeder zou een beroerte krijgen als ze wist dat ik dit at! Heb jij wel eens antroposofische lammetjespap gegeten? Dat is pas smerig!’

Klaassen nam een broodje kaas.

109

1

Even later zaten ze weer in vergadering ter voorbereiding van de persconferentie.

‘Dat memo heb ik nog niet ontvangen Klaassen!’

De commissaris moest natuurlijk aan de brulkikker, die er ook weer bij was, laten merken dat hij er bovenop zat. De persofficier merkte op dat iedereen zich diende te houden aan het uitermate zorgvuldig uitgerolde PR-beleid. Klaassen bedacht dat ze misschien rare dingen zei omdat ze zelf ook op haar lazer had gehad van een of andere chef. Vervolgens vertelde ze dat er ook buitenlandse pers aanwezig zou zijn op de persconferentie en dat er zelfs een cameraploeg van CNN klaarstond. Klaassen zag de commissaris en de voorzitter opveren. De officier tekende twee hele dikke pinguïns.

Na de persconferentie had hij nog een tijd met de officier zitten praten over de richting die ze uitmoesten met het onderzoek.

‘Ik drink altijd een glaasje vóór het eten, doe je mee?’ had de officier gezegd. Hij had een fles en twee kleine glaasjes tevoorschijn gehaald. Klaassen deed mee. De fles had geen etiket.

Ze hadden het eerst maar weer eens over Ellie Alto.

‘We hebben in de bibliotheek zelf zoveel vingerafdrukken, kauwgum, haren, nagels en ander van mensen afkomstig materiaal gevonden dat we hebben geconcludeerd dat er veel bezoekers komen en dat er erg weinig wordt schoongemaakt. De getuigenissen van de studenten die op het feest zijn geweest zijn warrig en spreken elkaar vaak tegen. Diverse mensen hadden bijvoorbeeld een student gezien op het feest die bij navraag met zijn

familie in een huisje op Texel heeft gezeten. Het lijkt ondenkbaar dat er nauwkeurig nagegaan kan worden wie er zich op welk tijdstip waar heeft bevonden,' vatte Klaassen samen.

'Misschien is het toch zinvol om een reconstructie te organiseren van de feestavond waaraan de studenten en de medewerkers van theaterwetenschappen deelnemen,' suggereerde de officier.

Het materiaal op de plaats waar Romula gevonden was bestond uit gebroken takjes. Ook hadden de vrouwen van de TD ongeveer honderd foto's kunnen maken voordat het onweer was losgebarsten.

'We hadden nog gehoopt dat er onder het lichaam nog voetsporen of zo werden aangetroffen maar ze lag gewoon in een modderpoel. De plek waar ze is gevonden ligt niet ver van de studentenflat waar ze woonde. We zijn bezig om uit te zoeken wat ze allemaal heeft gedaan op de laatste dag van haar leven.'

Ze wisten in ieder geval al dat ze 's avonds samen met Freddie Reijnders bij de mensa had

110

1
gegeten en dat de meisjes daarna samen naar een film waren geweest in het filmmuseum in het Vondelpark. Na de film hadden ze nog even wat gedronken op het grote terras. Het werd een beetje kil op het terras en daarom gingen ze naar huis. Ze hadden bij het filmmuseum afscheid genomen. Dat was om ongeveer kwart voor elf geweest. Freddie was vlakbij huis en had de uitgang naar de Vondelstraat genomen. Romula was naar alle waarschijnlijkheid door het Vondelpark gefietst naar de uitgang aan de Amstelveenseweg. Klaassen realiseerde zich dat ze langs zijn huis was gefietst. Vanaf zijn balkon keek hij uit over het park.

'Waar is haar fiets gebleven?' vroeg de officier zich af.

'Misschien staat ie gewoon in de stalling van de studentenflat. We zijn al druk op zoek,' Klaassen snoof de geur op van het bruine vocht in het kleine borrelglasje.

'De duikers hebben trouwens tot nu toe twee herenfietsen, een damesfiets, twee winkelwagentjes, een step en een paar van die plastic kindervoertuigjes uit de Sloterplas gevist. Alle fietsen zien eruit of ze al wat langer in het water hebben gelegen.'

Hij nam een klein slokje en proefde bedachtzaam. De alcohol brandde in zijn mond en had een rokerige karamelsmaak. Hij vroeg zich af of de officier het goedje misschien zelf gestookt had.

'We moeten de komende dagen maar eens wat hypothesen ontwikkelen over wat er gebeurd kan zijn,' zei de officier, 'dan hebben we voor onszelf een beetje houvast over hoe we verder moeten zoeken.'

111

1

Klaassen was om negen uur thuis. De meiden hadden ruzie over de afstandsbediening.

‘Tv uit en naar boven, jullie!’ hij kon vandaag niets meer hebben. Sonja was nog niet vertrokken.

‘Ik heb geruild. Ik wilde een nachtje thuis zijn. We moeten praten. Kom je uit de kroeg?’

Ze rook aan hem. Praten was het laatste waar hij zin in had. Dat werd toch altijd heibel. Hij ging eerst maar eens douchen. Het was alweer een warme dag geweest. Hij liet de temperatuur van het water zo heet worden dat hij het nog net kon verdragen. Eigenlijk kon hij niet meer op zijn benen staan van vermoeidheid maar hij wilde nog even opblijven om te kijken hoe het journaal de persconferentie had verknipt. Hij bleef lang onder de douche staan omdat hij eigenlijk al half sliep. Hij trok een badjas aan en liep naar de keuken. De tv was uit maar de meiden waren nog steeds niet naar boven. Hij schonk een glas cola voor zichzelf in en riep: ‘Moet ik wat voor je inschenken?’ Sonja gaf geen antwoord. Ze zat op het balkon met een glaasje rosé en ze las een boek. Ze had een bril op. Hij had haar nooit eerder met een bril gezien. Hij legde zijn hand in haar hals en masseerde een schouder spier.

‘Kunnen we een andere keer praten? Ik ben kapot.’

Ze keek hem nijdig aan: ‘Lul!’

Toen las ze weer verder. Hij vroeg zich af waarom hij eigenlijk nog bij haar bleef. Hij ging naar binnen en zette de tv weer aan. De commissaris en de brulkikker waren op de breedbeeld-tv zo mogelijk nog erger dan in het echt. Gelukkig kwamen ze deze keer allebei ruimschoots aan het woord. Dat zou hopelijk een goede invloed hebben op het humeur van de commissaris. De persofficier beantwoordde de vragen van de Engels sprekende journalisten met een accent dat net zo klonk als dat van de koningin van Engeland. Hij was plaatsvervangend blij met alle complimenten die ze daarvoor zou krijgen. Hij verbaasde zich over het nogal platte Amsterdams van de Neanderthaler met stekeltjehaar die ook een paar vragen mocht beantwoorden. De boodschap die ze deze keer hadden willen geven kwam wel goed over. Er werd een foto van Romula getoond en alle mensen die de vorige avond op of in de buurt van het eiland geweest waren werden verzocht om zich te melden bij de politie. Ook het sandaaltje werd getoond. Het andere exemplaar was nog zoek. Hij genoot van het gezicht van de commissaris toen John Mulder zijn vraag stelde: ‘Klopt het dat agent Welling wordt ontslagen omdat hij de pers te woord heeft gestaan?’

De commissaris aarzelde minder dan een fractie van een seconde voordat hij antwoordde: ‘Een aspirant agent is niet op de hoogte van alle details van een onderzoek. De 112

1

pers krijgt betere informatie van de officiële woordvoerders.’

‘Maar wordt hij ontslagen?’ drong Mulder aan.

‘Natuurlijk niet!’ zei de commissaris met goed gespeelde verontwaardiging. Klaassen lachte hardop.

‘Dat is toch die man die naast jou stond in het Vondelpark?’ vroeg Kim.

‘Naast mij?’ Hij kon heel goed toneelspelen.

Kim keek hem achterdochtig aan.

Terwijl ze zaten te kijken liep Sonja naar hun slaapkamer die naast de woonkamer was. Ze sloeg de deur met een venijnige klap dicht. Hij was te moe om kwaad te worden. Hij stuurde de meiden naar boven, ging zijn tanden poetsen en deed de lichten en de tv uit. Sonja zat in bed met haar boek. Hij trok zijn kamerjas uit en kroop tussen de lakens.

‘Nou moet je toch eens goed naar me luisteren,’ begon ze. De rest hoorde hij niet meer.
113

1

Het was Klaassen een raadsel waarom Keijzer zo nodig naar de bibliotheek van het Rijksmuseum moest. Hij wist niet eens dat ze ook een bibliotheek hadden. Bij de kassa kregen ze te horen dat de bibliotheek tijdelijk verhuisd was vanwege de grote verbouwing van het museum. Ze gingen weer naar buiten en reden naar het opgegeven adres in Zuid. Ze konden niet voor de deur parkeren en reden een eindje door. De straat stond vol hoge bomen en er waren veel geveltuintjes en bankjes voor de deur. De bewoners hier deden duidelijk hun best om de straat gezellig te maken. Bij het opgegeven huisnummer hing een groot bord waarop stond: Rijksmuseum, kantoren en studiezaal. Ze moesten aanbellen. De deur ging open en vervolgens stonden ze in een klein halletje. Op een bordje stond dat de binnendeur pas open ging wanneer de buitendeur gesloten was. Je zou haast denken dat hier goudstaven werden bewaard of dat ze in een nachtapotheek waren. Vervolgens kwamen ze in een ruime hal waar een receptioniste zat. Keijzer moest zijn rugzakje in een locker stoppen.

Vervolgens betraden ze de studiezaal.

Keijzer liet zijn legitimatie zien en vroeg: ‘Kunt u mij misschien helpen?’

‘Politie?’ De vrouw achter de balie keek verbaasd.

‘Ik heb ergens een schilderij gezien van een vrouw in een groene jurk. Het is een oud schilderij. De vrouw heeft een borduurraam op schoot. Ze heeft een kanten mutsje op haar hoofd. Ze is blond en het haar is strak naar achteren gekapt. Ze zit in een kleine kamer met een zwart witte tegelvloer. Het schilderij is zo geschilderd dat je door de open deur de kamer in kijkt.’

‘Weet u misschien de naam van de schilder, meneer?’ vroeg de bibliothecaresse.

‘Van Meegeren,’ zei Keijzer.

‘Dan is het een vervalsing. Van Meegeren was een beroemde vervalser van schilderijen.’

‘Ja,’ zei Keijzer, ‘dat is me bekend. Maar ik zou zo graag willen weten van welk schilderij en van welke schilder dit een vervalsing is.’

‘Van Meegeren verzong de taferelen die hij schilderde zelf, meneer,’ zei de bibliothecaresse. Hij schilderde in de stijl van Vermeer en verkocht ze dan alsof het echte Vermeers betrof.’

‘Heeft u boeken over Van Meegeren en misschien ook over Vermeer. Ik ben vooral geïnteresseerd in boeken met afbeeldingen van de schilderijen.’

‘Maar natuurlijk hebben we die. De catalogus staat daar achter u. Wanneer u voor elk boek

uw naam en het boeknummer en de titel opschrijft dan haal ik de boeken voor u op.’ Ze gaf Keijzer een stapeltje witte kaartjes.

114

1

‘U mag hier geen pen gebruiken. Hier hebt u een potlood.’

Op de balie stonden een paar bakjes met potloden. Keijzer liep naar de catalogus die in een pc zat en begon te zoeken. Klaassen bekeek de studiezaal. Er waren vier grote langwerpige tafels waaraan een paar mensen zaten die verdiept waren in hun boeken en af en toe met potlood wat opschreven. Twee studenten hadden hun eigen laptop meegenomen. Klaassen vroeg zich af waarom je niet met een pen zou mogen schrijven. Zou je hier misschien mapjes kunnen lenen waarin tekeningen van Rembrandt of zo zaten en waren ze bang dat je dan de vrouwen die erop stonden van een snor zou voorzien?

Langs de wanden stonden boekenrekken. Hij liep er langs. Hij zag encyclopedieën en catalogi van tentoonstellingen. Er was ook een kast vol woordenboeken. Keijzer liep naar de balie en leverde een paar kaartjes in. Toen liep hij weer terug naar de catalogus en zocht verder. Klaassen ging aan een van de tafels zitten en bestudeerde het tafelblad dat groen was in het midden en waar een houten rand van ongeveer tien centimeter breed omheen zat. Hij voelde met een vinger aan de groene stof en vroeg zich af of het papier was of biljartlaken of misschien wel leer.

Even later zaten Klaassen en Keijzer aan een lange tafel achter een stapel boeken waarin afbeeldingen van schilderijen stonden. Ze begonnen de boeken door te bladeren. Klaassen was na een half uur wel uitgebladerd. Keijzer had voor de zekerheid niet alleen boeken over Vermeer aangevraagd maar ook over allerlei andere schilders uit de zeventiende eeuw. Klaassen had allerlei straatnamen uit De Pijp doorgenomen: Ferdinand Bol, Govert Flinck, Albert Cuyp. Hij zag dat Keijzer het Museumkwartier bestudeerde: Gabriel Metsu, Paulus Potter en Johannes Vermeer. Hij wist niet goed waar hij op moest letten. Het was aangenaam koel in de zaal. Hij luisterde naar het gebrom van de airconditioning en naar de lichte tikjes van de toetsenborden van de laptops. Hij staaarde een tijdje naar de bibliothecaresse die nu bezig was om boeken terug te brengen. Hij keek liever naar een levende vrouw dan naar een vrouw op een schilderij. Ze was lang. Ze was nog zo jong dat er tussen haar brede heupen geen buik zat maar een kuil. Zoals het een bibliothecaresse betaamt had ze een klein brilletje op. Klaassen bedacht dat meisjes met kleine brilletjes in de mode waren. Je zag ze tegenwoordig overal. Toen ze merkte dat hij naar haar keek glimlachte ze en kwam naar hen toe.

‘Kunt u vinden wat u zoekt?’ fluisterde ze.

‘Eerlijk gezegd niet,’ fluisterde Keijzer terug, ‘maar ik weet ook niet of wat ik zoek wel bestaat.’

Ondanks dat ze niet de enige bezoekers waren klonk het toch raar dat ze fluisterden. 115

1

Ze lachte en zei: ‘Misschien kan de conservator u helpen? Hij is toevallig hier.’

Even later zaten ze in een kantoortje tegenover de conservator. De conservator was een

jonge man met strak achterover gekamd haar waar veel gel in zat. Hij droeg een bril met een heel dun gouden montuur. Hij had een roze met wit gestreept overhemd aan met een wit boordje en witte manchetten. Aan zijn linkerringvinger droeg hij een grote gouden zegelring en aan zijn rechteringvinger een gouden ring met een fonkelende steen. Om zijn hals droeg hij een gouden ketting. Hij rook naar de dure aftershave die Klaassen wel eens van Sonja cadeau had gekregen en waarvan hij om te beginnen de helft had weggegooid en de andere helft had aangelengd met water. Toen hij het vervolgens nog steeds te veel vond stinken had hij het in een periode van een maand of twee beetje bij beetje door de wasbak weggespoeld.

‘Wat doet een conservator?’ vroeg Keijzer.

Het interesseerde Klaassen geen bal wat een conservator deed. Ze hadden het druk en hij wilde terug naar het bureau.

‘Wij bewaren voorwerpen die de moeite van het bewaren waard zijn op zodanige manier dat we ze in goede staat aan de volgende generatie over kunnen dragen,’ sprak de conservator. ‘Maar waarmee kan ik u van dienst zijn? Mijn tijd is kostbaar.’

‘Excuus,’ zei Keijzer, ‘het is niet mijn bedoeling om u met prietpraat van het werk te houden. Ik werk bij de recherche en ik zoek achtergrondinformatie over oude schilderijen.’

De conservator knikte en keek hem afwachtend aan.

‘Is het mogelijk dat een particulier een oude meester bezit?’

‘Maar natuurlijk is dat mogelijk.’ zei de conservator. ‘Heel veel particulieren bezitten oude schilderijen. Soms hangen ze thuis bij iemand aan de muur of ze zitten in een kluis bij een bank maar vaak ook worden ze in bruikleen gegeven aan een museum. Het onderhoud en de verzekering zijn kostbaar en mensen vinden het riskant om opvallende en kostbare voorwerpen in huis te hebben. Om welke oude meester gaat het?’

‘Een Vermeer.’

‘Er is een catalogus van alle Vermeers.’

‘Ja,’ zei Keijzer, ‘die heb ik net doorgenomen. Maar het schilderij dat ik bedoel staat daar niet in. Kan het zijn dat het een nog onbekend schilderij van Vermeer is?’

De conservator glimlachte vriendelijk maar reageerde niet verbaasd.

‘U bent de derde nieuwe Vermeer deze maand. Er komen hier iedere maand tien Rembrandts en vijf Vermeers binnen.’

‘En nooit een keertje een echte?’ constateerde Keijzer.

116

1

‘Ik heb dat nog niet meegemaakt. Ik kan natuurlijk geen garantie geven dat het nooit zal gebeuren. Ik hoop natuurlijk zelf ook dat mij de eer te beurt zal vallen om een nieuw oud schilderij te ontdekken. Maar de kans is toch wel heel erg klein. Die schilderijen zijn al zo lang heel erg kostbaar. Ik kan me niet voorstellen dat iemand nog een Rembrandt ontdekt op de rommelzolder van zijn grootmoeder.’

‘Bestaat er misschien ook een zwart circuit? Zulke schilderijen worden toch ook wel eens gestolen?’ vroeg Keijzer.

‘Ja, gestolen schilderijen bevinden zich vaak in handen van privé-verzamelaars die de verleiding niet kunnen weerstaan om een werk dat wordt aangeboden te kopen. Een echte liefhebber doet misschien dingen die niet door de beugel kunnen om een mooi schilderij te mogen bezitten. Maar ook eventuele gestolen Vermeers staan afgebeeld in de catalogus die u heeft gezien. Mogelijk heeft u een vervalsing gezien? De bekende vervalser Van Meegeren heeft indertijd een aantal valse Vermeers afgeleverd.’

‘De eigenaar van het schilderij zegt inderdaad dat het een Van Meegeren is. In de kamer die is afgebeeld op het schilderij bevindt zich een koperen lichtknopje.’

De conservator barstte in schateren uit: ‘Ha ha, kostelijk, oh wat een goede grap! Je pikt die vervalsingen er toch altijd zo uit hè.’

‘Tja,’ zei Keijzer, ‘dat is nu net de moeilijkheid. Hoeveel kost een Vermeer?’

‘Ik zou geen prijs durven noemen. U moet denken aan tientallen miljoenen Euro’s.’

‘Dan geef ik het op.’ zei Keijzer. ‘Dan is het een Van Meegeren. Hoeveel zou een Van Meegeren waard zijn, denkt u?’

‘Och, misschien tienduizend Euro? Ik weet het niet. Misschien zijn het wel geliefde verzamelobjecten. Waarschijnlijk is het niet eens zo’n slechte belegging. Je hebt best kans dat ze opeens erg in waarde zullen gaan stijgen.’

‘Mag ik u danken voor uw geduld?’ Keijzer stond op.

Klaassen volgde opgelucht zijn voorbeeld. Zijn eigen geduld was al lang op. De conservator knikte.

‘Hier heeft u mijn telefoonnummer.’ De conservator overhandigde een visitekaartje. Keijzer liep weer terug naar de bibliotheek. De boeken die ze hadden doorgebladerd lagen nog op de tafel. Keijzer zocht er een paar uit en liep ermee naar de bibliothecaresse.

‘Mag ik deze lenen?’

Ze wees op een bordje waarop stond dat er geen boeken werden uitgeleend. Keijzer zuchtte maar ze gaf geen krimp. Even later stonden ze weer buiten waar het zomerweer aangenaam lauw op ze viel na de koelte binnen.

117

1

Ellie werd begraven. Iedereen was er. De aula zat helemaal vol. De studenten waren er. De politie was er. De pers was er. De voorzitter van het College van Bestuur was er. Lejo Kalkhoven, Anna de Zwart en Meesje Paauwe waren er. Bert Pels had voor een paar uur zijn café in de steek gelaten. De ouders van Romula Bos waren uit Zutphen gekomen. Zelfs Sjajax was komen opdagen. Ellie was natuurlijk een goede klant van hem geweest maar het leek Klaassen toch dat de familie zijn aanwezigheid niet op prijs zou stellen. Freddie Reijnders zat tussen haar vader en Hayo van Aken in. Klaassen zag Freddie en Hayo met elkaar praten. Hij zag hoe Hayo haar hand wilde pakken. Ze duwde hem van zich af. Klaassen vroeg zich af hoe opdringerig Hayo van Aken kon zijn en of hij

misschien agressief kon reageren op een afwijzing. Hij moest niet vergeten om na te gaan waar Hayo was geweest ten tijde van de moord op Romula Bos. De muziek begon. 'Les Sylphides,' fluisterde Keijzer naast hem. Vanuit een zijdeur kwam de familie van Ellie binnen. Mijnheer Alto ging achter de microfoon staan en haalde een vel papier uit zijn binnenzak. Toen de muziek afgelopen was zette hij zijn bril op, schraapte zijn keel en begon voor te lezen van het papier:

'Ik dank u allen hartelijk voor uw komst en voor het meeleven dat u de afgelopen dagen heeft getoond bij het trieste overlijden van mijn dochter.' Na deze woorden barstte hij in tranen uit.

Freddie stak haar arm door die van haar vader. In de zaal klonk aan alle kanten gesnik. Alto kon niet meer verder praten en ging zitten.

Er klonk weer enige minuten balletmuziek. Vervolgens nam de voorzitter van het College van Bestuur plaats achter het spreekgestoelte. Hij condoleerde de familie en zei het te betreuren dat hij Eline maar zo kort had mogen meemaken. Klaassen vroeg zich af of de voorzitter wel eens een student sprak. Hij gaf vast niet zelf les. Hij sprak over jonge mensen die hun weg nog moesten vinden in dit leven. Eline had door het plaatsgrijpen van deze gruwelijke gebeurtenis niet de kans gekregen om zich te ontwikkelen en om langer te leven. De voorzitter hoopte dat spoedig ontdekt zou worden hoe en waarom dit meisje had moeten sterven.

Klaassen bestudeerde zijn nagels en hoorde links achter zich iemand kuchen. Hij keek naar de messcherpe vouw in de broek van Keijzer die naast hem zat. Toen zag hij dat hij zelf per ongeluk bruine brogues had aangetrokken bij zijn zwarte broek. Hij schoof zijn voeten naar achteren onder zijn stoel. Er waren nu meer mensen aan het kuchen. Het leek wel of er in de zaal een epidemie was uitgebroken. Hij voelde een kriebel in zijn keel. De brulkikker had het over de verworvenheden van de hedendaagse maatschappij en dat dat

118

1
verantwoordelijkheden schept.

Toen de voorzitter een minuut of tien aan het woord was geweest was er weer muziek. Daarna was Ronnie Alto, het broertje van Ellie, aan de beurt.

'Ik lees een gedicht voor over Ellie,' mompelde hij. De begrafenisondernemer sprong op en verstelde iets aan de microfoon. Ronnie las voor:

Nu het niet meer mag,

mis ik de spierpijn in mijn benen.

Ik was gelukkig als ik zweefde,

ook al bloedden bij het neerkomen mijn tenen.

Afzien hoeft niet meer,

maar ik voel mij genaaid.

Zonder het te weten,

heb ik mijn laatste pirouette gedraaid.

Er klonk geginnik en gesnik in de aula. Toen was er weer muziek. Twee meisjes met gitaren zongen een liedje. Ze sloegen eenvoudige akkoorden aan. Het klonk best goed. Daarna kwamen de kraaien met de hoge hoeden naar voren en tilden de kist op de schouders. Een gordijn achter de kist zwaaide open. Op de muur achter het gordijn zat een levensgrote foto van een park. Na een fractie van een seconde realiseerde Klaassen zich dat het geen foto was maar echt. De dragers liepen langzaam het park in en de vele mensen in de aula vormden traag een stoet die de kist volgde. Langzaam liepen de mensen de heuvel af die van de aula naar de begraafplaats leidde. Er was nog geen spoortje rood of geel tussen het rijke groen van de vele bomen en planten. De warme zomer hield maar niet op dit jaar.

Sjajax kwam naar Rob Reynders en gaf hem een hand.

‘Hoe gaat het met je Sjaak?’ vroeg Rob.

Klaassen stond achter ze en hoorde het gesprek.

‘Z’n gangetje.’ zei Sjaak. ‘Ze hebben me laatst gepakt voor vechten bij het voetballen. Nu moet ik een paar weekends plees boenen in een bejaardentehuis. Maar verder gaan de zaken uitstekend.’

‘Vertel me maar niet wat je doet.’ zei Reynders.

‘Zullen we morgen gaan zeilen?’ hoorde hij Hayo aan Freddie vragen. 119

1

Freddie antwoordde niet maar begon sneller te lopen. Ze zigzagde tussen de mensen van de stoet door. Een grote groep stond nu rond het graf. Freddie probeerde zich naar voren te wurmen. Klaassen zag dat sommige mensen geërgerd naar haar keken. Ze drong tussen de mensen door tot Klaassen haar niet meer kon zien. De korte ceremonie bij het graf was alweer afgelopen. De stoet zette zich weer in beweging. Toen Klaassen bij het graf kwam mocht hij een schepje aarde op de kist gooien. De kist was al niet meer zichtbaar. In de koffiekamer bleven Klaassen en Keijzer braaf in de rij staan wachten totdat ze de ouders en het broertje van Ellie een hand konden geven. Klaassen zag Freddie schuin achter de familie staan waar ze een goed uitzicht had op de mensen in de rij. Toen hij bijna bij de ouders was deed Freddie een stap naar voren en trok hem naast zich de hoek in.

‘Ik moet u wat vertellen,’ zei ze, ‘ik geloof dat ik hem heb gezien.’

‘Wie?’ hij was nogal verbouwereerd.

‘De man met de baard uit het café,’ zei ze.

‘Zijn baard is eraf. Niet kijken, maar hij komt nu net de koffiekamer binnen. Hij heeft bruine schoenen aan met een werkje bovenop.’

Klaassen keek naar Freddie en zei: ‘Ga voor me staan met je rug naar die man. Ik wil niet dat hij jou herkent.’

Freddie keek Klaassen aan en Klaassen keek Freddie aan en Freddie draaide een kwart slag totdat ze tegenover Klaassen stond. Ze bleven elkaar zwijgend aankijken tot Klaassen zag dat de man alle familieleden had gecondoleerd. Klaassen kneep even in Freddie's

schouder en stapte toen langs haar op de man af en zei:

‘Mijn naam is Klaassen. Ik ben van de recherche, kan ik u even spreken?’

‘Blijft u een kopje koffie?’ vroeg de koffiejuffrouw.

De man gaf een stomp onder het volle dienblad. De kopjes en de koffie vlogen door de lucht. De koffiejuffrouw gaf een schreeuw en de man rende naar de uitgang.

‘Stop! Hou die man tegen!’ riep Klaassen en drong zich achter de man aan tegen de stroom in naar de uitgang.

Toen Klaassen buiten kwam was de man verdwenen. Er stond nog een lange rij mensen te wachten om naar binnen te kunnen. Klaassen rende de hoek van het gebouw om. Hij zag de man tussen de grafzerken door de heuvel afrennen. Wildschut zat hem op de hielen. Ze was net wat sneller en greep hem om zijn middel. Ze vielen allebei om. Wildschut was het eerst weer overeind. Ze zette haar knie in zijn rug en deed hem de handboeien om.

‘Mijn collega wil even met u praten. Daarna mag u naar huis,’ zei ze terwijl ze hem overeind hielp.

120

1

‘U gaat mee naar het bureau,’ Klaassen had ze ingehaald.

Hij keek de man onderzoekend aan: ‘Ik weet nog niet wanneer u weer naar huis mag.’

Keijzer en Welling waren ook aan komen sprinten. Klaassen was de enige die stond te hijgen. Hij moest toch wat vaker zijn rondjes in het park maken ’s avonds. Dat schoot er veel te vaak bij in. De man zei niks. Wildschut veegde met een witte zakdoek voorzichtig het grint van zijn wang. Er kwam een schaafwond tevoorschijn.

‘Wow, wat kun jij hard rennen!’ zei Welling tegen Wildschut. De agenten namen de man mee naar hun surveillanceauto.

Keijzer en Klaassen liepen naar hun eigen auto.

‘Het is de psychiater,’ zei Keijzer, ‘ik heb vorige week met hem gesproken. Hij wist niks.’

‘Hij is de man met de baard,’ zei Klaassen, ‘Freddie heeft hem herkend.’

‘De baard was er al af toen ik hem sprak. Ik heb er volstrekt niet aan gedacht dat hij de man met de baard zou kunnen zijn.’

Klaassen kon zich wel voor zijn kop slaan dat hij niet mee was gegaan om deze belangrijke getuige te verhoren: ‘Maar je weet toch dat de psychiater het altijd gedaan heeft, of ga jij nooit naar de film?’

De gedachte dat Romula Bos niet vermoord was als ze de psychiater eerder hadden aangehouden flitste door hem heen. Maar tegelijk was hij ook dolblij dat ze de moordenaar te pakken hadden: ‘Misschien kunnen we nu morgen eindelijk eens een vrije dag nemen!

Ik moet eigenlijk naar dansles met Sonja.’

‘Dansles? Dat is toch hopeloos in jouw geval?’ Keijzer klonk oprecht verbaasd.

‘Vertel dat maar eens aan mijn vrouw. Ze wil dat we op het feest het bal openen met een paso doble maar dat moet je wel zorgvuldig instuderen want anders ga je op je platte bek.’

‘Je kunt er best een uurtje tussenuit voor dansles.’

‘We hebben hem, denk je niet? We hebben onze killer te pakken. Goed gedaan jongens. Sigaartje? Promotie? Extra strepen op de mouw? Ik hoor het de hoofdcommissaris al zeggen,’ Klaassen raakte steeds meer in een juichstemming. ‘Eerst biedt ie natuurlijk zijn excuus aan dat ie ons naar Emmercompascuum heeft willen overplaatsen.’

‘Ik denk dat we al blij mogen zijn als we eindelijk eens een keer onze verlofdagen mogen opnemen,’ zei Keijzer. ‘Overigens denk ik nog steeds dat Kalkhoven het heeft gedaan. Ik vertrouw die dure boeken en dat schilderij niet.’

‘Die Kalkhoven deugt natuurlijk ook niet, maar een psychiater, natuurlijk heeft de psychiater het gedaan.’

121

1

‘U kijkt teveel naar films. Daarom denkt u dat de psychiater het gedaan heeft maar deze psychiater heeft het niet gedaan. Mag ik even mijn vrouw bellen?’

Klaassen knikte: ‘Ga uw gang.’

Keijzer kwam binnen met de koffie. Op het blad stonden een thermoskan, een paar plastic bekertjes, suikerklontjes, zakjes melkpoeder en plastic roerstokjes.

‘Nee, ik weet niet hoe lang dit gaat duren. Het is vanwege die moord op Ellie Alto. Ze was een patiënte van mij.’

‘Ik ga ook even mijn vrouw bellen,’ Klaassen liep de kamer uit. Toen hij weer terugkwam zat dokter Schiller nog steeds aan de telefoon: ‘Nee, daar hoeft je je niet druk over te maken. Dat is heel normaal. Ik heb er gisteravond nog even mijn gynaecologieboeken op nageslagen.’

Keijzer had zijn shag tevoorschijn gehaald en zat geconcentreerd een shaggie te draaien. Klaassen zei: ‘Nu graag het gesprek beëindigen. We gaan beginnen.’

‘Dag schat,’ zei Schiller, ‘hou je taai, ik moet nu ophangen. Ik kom zo snel mogelijk naar huis.’

‘Kunt u uw mobiel uitzetten?’

‘Mijn vrouw is hoogzwanger. Ik moet bereikbaar zijn.’

Klaassen en Keijzer keken elkaar aan. ‘Vooruit dan maar, alleen opnemen als het uw vrouw is.’

Klaassen leunde achterover in zijn stoel en dacht even na. Ze zaten deze keer in een echte verhoorkamer. Door de wand werden ze geobserveerd door de politiepsycholoog.

‘Wanneer heeft u uw baard afgeschoren?’ begon hij.

Het verhoor verliep moeizaam. Schiller ontkende alles. Zaterdagavond, alweer meer dan een week geleden was hij thuis geweest bij zijn vrouw. De woensdag daarvoor was hij op een congres voor psychiaters geweest in Rotterdam. Hij had nooit een baard gehad.

‘U bent herkend door iemand die u die woensdagavond in café *Het Vrolijke Rund* heeft gezien.’

‘Dat kan niet,’ zei Schiller, ‘ik was die avond in Rotterdam. Daar zijn getuigen die me toen gezien hebben.’

‘Waarom ging u er daarnet vandoor?’

Schiller moest hier even over nadenken en zei toen: ‘Mijn vrouw moet bevallen. Ik denk dat ik daar een beetje van in de war ben.’

‘Hoe kende u Romula Bos?’

‘Ik ken geen Romula Bos.’

122

1

‘Waarom heeft u Romula Bos vermoord?’

‘Ik heb niemand vermoord.’

Klaassen constateerde tevreden dat Schiller geërgerd raakte. Geëmotioneerde verdachten lieten meer los.

‘Kunt u iets vertellen over uw relatie met Ellie Alto?’ Keijzer mocht ook af en toe iets vragen.

‘Ik had helemaal geen relatie met Ellie Alto,’ riep Schiller boos.

‘U was toch haar psychiater?’

‘Oh, u bedoelt professioneel. Ja, ik heb haar al een paar jaar onder behandeling. Het ging het laatste jaar erg goed met haar. We overwogen zelfs om de behandeling helemaal te stoppen.’

‘Waaruit bestond de behandeling?’ Klaassen was echt benieuwd. Schiller keek hem vragend aan: ‘Hoe bedoelt u?’

‘Hoe behandelde u haar, wat deed u met haar?’

‘Voornamelijk praten. In het begin, toen ze was opgenomen in de ontwenningsskliniek kreeg ze ook medicijnen. Maar ik heb voornamelijk met haar en haar ouders gepraat,’ antwoordde Schiller.

‘Waarom ontkent u dat u een baard droeg?’ onderbrak Keijzer weer, ‘dat heeft weinig zin want u bent door een stuk of tien mensen gezien op die woensdagavond.’

‘Mag ik misschien nog een kopje koffie?’ Schiller wilde blijkbaar de regie overnemen.

‘Ik wil je even spreken.’ zei Klaassen tegen Keijzer.

Ze liepen samen de kamer uit en liepen naar het keukentje waar in het weekend koffie

gezet werd en hapjes klaargemaakt konden worden. De psycholoog voegde zich bij hen. Ze was opgepiept en ze had blijkbaar geen tijd gehad om zich aan te kleden. Hanja Krom zag eruit als een zandbakmoeder uit het Vondelpark. Ze droeg een korte broek en een shirtje met dunne schouderbandjes. Ze had teenslippers aan. Misschien waren alle zandbakmoeders wel psycholoog.

‘Liegt hij?’ vroeg Klaassen aan haar.

‘Wat denken jullie?’

Zij wist het dus ook niet.

‘Ik denk dat Freddie zich vergist heeft,’ Keijzer was zeker van zijn zaak.

‘Ik denk het niet,’ Klaassen twijfelde aan de psychiater maar hij twijfelde beslist niet aan Freddie: ‘We moeten hem arresteren en hier houden. Hij kan gevaarlijk zijn voor Freddie.’

‘Hij zal toch niet liegen over zijn baard?’ Keijzer klonk ontsteld. 123

1

Hij had waarschijnlijk nog niet genoeg verdachten zien liegen.

‘Hij past wel in het profiel van de dader. Het is een vriendelijke aantrekkelijke man. Hij ziet er vertrouwenwekkend uit. Zijn slachtoffers gaan daarom vrijwillig met hem mee. Hij is fysiek sterk genoeg om het gedaan te kunnen hebben. Hij zou best agressief kunnen zijn en ook berekenend. Uit zijn gedrag is tot nu toe niet af te leiden dat het een psychopaat is maar evenmin is het uit te sluiten. Probeer hem nog wat meer te provoceren,’ raadde Hanja aan.

‘Valse baard misschien? Hayo beweert dat er een man met een valse baard voor de deur stond toen hij naar buiten liep op de feestavond,’ opperde Klaassen.

‘Ik dacht dat jij de nuchtere realist was van ons tweeën Hans, maar nu geloof je opeens in een psychiater die een valse baard opplakt en vervolgens aan het moorden slaat.’

‘We organiseren een line-up,’ besliste Klaassen, ‘Bert Pels heeft een uur met hem zitten toepen. Dat hele groepje dat die woensdagavond mee naar het café was heeft hem gezien. Hayo heeft hem gezien op de avond dat Ellie vermoord werd. We zetten hem tussen tien kerels met valse baarden en we kijken of onze getuigen hem eruit pikken.’

‘Jij bent de baas,’ zei Keijzer, ‘maar ik houd het op Kalkhoven.’

‘We moeten de officier van justitie inlichten en Welling kan die line-up organiseren.’ zei Klaassen.

Ze gingen terug naar Schiller.

‘Het kan wel laat worden vanavond. Ik ga even wat te eten halen bij de chinees. Heeft u ergens trek in?’ vroeg Keijzer.

‘Ik ga naar huis,’ zei Schiller. ‘Het is welletjes. Jullie kunnen me hier niet vasthouden.’

‘Dat kunnen we wel hoor,’ sarde Klaassen. ‘En dat gaan we doen ook.’

‘Ik wil er een advocaat bij hebben,’ zei Schiller.

‘Jammer, maar dat kan helaas niet’ zei Keijzer.

Schiller keek hem een tijdje woedend aan en zei: ‘Ik bel mijn vrouw wel even. Ze is juriste, belastingrecht, maar ik denk dat ze ook wel iemand kent die van dit soort zaken iets af weet. Dan kan ze even uitzoeken wat mijn rechten zijn.’

‘Vertrouwt u ons niet?’ vroeg Keijzer.

‘Nee, natuurlijk vertrouw ik jullie niet!’

‘Als u niets heeft gedaan dan hoeft u niets te vrezen. Maar ik wil uw vrouw wel even bellen.’ Klaassen pakte het mobieltje van Schiller dat nog op tafel lag.

‘Wat is het nummer? Schrijft u het even op?’

‘Wat denkt u eigenlijk wel,’ schreeuwde Schiller, ‘U houdt me hier vast tegen mijn zin en
124

1

nu mag ik niet eens meer mijn eigen vrouw bellen? Daar krijgen jullie stront mee. Ik laat me zo niet behandelen. Ik heb niks gedaan, ik wil naar huis.’

Klaassen zweeg. Schiller stond op en liep naar de deur. Klaassen was eerder bij de deur en ging ervoor staan. Schiller probeerde hem opzij te duwen.

‘Kinderachtig,’ zei Klaassen, ‘en dat voor een psychiater.’

Schiller balde een vuist en sloeg Klaassen tegen zijn kaak, dat was althans zijn bedoeling, maar Klaassen ontweek de klap en Schiller sloeg zijn vuist met volle kracht tegen de deur. Hij riep ‘Auoeh’ en pakte met zijn andere hand zijn vuist vast. Er zat bloed op de deur. Schiller vloekte luid en ging toen weer zitten. De psycholoog kon tevreden zijn. Uiteindelijk haalde hij een pen en een opschrijfboekje tevoorschijn uit de binnenzak van zijn colbertje schreef een telefoonnummer op. Hij scheurde het blaadje eruit en overhandigde het aan Klaassen.

‘Braaf!’ pestte Klaassen nog even door.

Ze bleven Schiller doorzagen maar hij zei niets meer. Hij keek ze ook niet meer aan maar staarde naar het plafond. Om beurten konden Klaassen en Keijzer wat anders gaan doen en dan kwam Wildschut bij het verhoor zitten. Zo kabbelde de avond langzaam voort. Keijzer ging naar de chinees nadat hij eerst bij alle dienstdoende dienders was langs geweest om de bestellingen op te nemen. Welling spoorde een eigenaar van feestartikelen op en liet twintig valse baarden bezorgen. Klaassen telefoneerde met de officier van justitie, met mevrouw Schiller, met de hoofdcommissaris en ten slotte met een bevriende restauranteigenaar met wie hij langdurig overleg pleegde over de kwaliteit van Noorse garnalen, de prijs van Spaanse bubbeltjeswijn en over de huurprijzen van bierpompen en glazen.

Om negen uur was de line-up. Klaassen had Schiller beloofd dat hij naar huis zou mogen als de getuigen hem niet zouden herkennen.

Om twee minuten over negen wees Bert Pels Schiller aan als de man met wie hij die woensdagavond een uur had zitten toepen. Vijf minuten later wees Hayo Schiller aan als de man die op zaterdagavond buiten had gestaan toen hij de feestzaal was uitgerend en

toen Ellie hem was achternagekomen.

Ze namen Schiller in voorlopige hechtenis en daarna brachten Welling en Wildschut hem naar het huis van bewaring.

Klaassen was de volgende ochtend om half acht weer aanwezig op de verdieping van moordzaken. Hij was de eerste. Hij zette koffie en ging vervolgens achter de computer 125

1

zitten en voerde de gegevens over Schiller in in de database. Het verhoor zou om negen uur beginnen. Om tien over negen was iedereen aanwezig, Schiller en Keijzer en Hanja Krom die deze keer een mantelpakje aan had en een panty. Ook Welling en Wildschut waren weer present.

Schiller droeg een paar geruite pantoffels. Zijn bruine schoenen met het werkje bovenop waren de vorige dag meteen naar het laboratorium gebracht. Hij zag er slecht uit.

‘Ik heb bijna niet geslapen vannacht,’ klaagde hij. ‘In de cel naast mij zat een dronkelap die een paar uur lang vreselijk tekeer ging. Toen hij eindelijk stil was ben ik in slaap gesukkeld maar ik werd om de haverklap weer wakker omdat er steeds nieuwe mensen binnengebracht werden.’

‘Misschien mag je vanavond al naar een gevangenis. Daar is het een stuk rustiger,’ zei Klaassen.

‘Zullen we maar beginnen?’ Klaassen dronk zijn vierde bekertje koffie leeg.

‘Waarom heeft u Ellie Alto vermoord?’

‘Ik heb Ellie Alto niet vermoord.’

Keijzer haalde zijn pakje shag tevoorschijn en haalde er een shaggie uit. Klaassen beet op de knokkel van zijn rechterwijsvinger en keek Schiller peinzend aan.

‘Waarom droeg u een valse baard?’ vroeg hij.

Schiller keek naar Keijzer. Keijzer knikte hem bemoedigend toe.

‘Ik heb Ellie niet vermoord. Ik kan het beter vertellen want u komt er natuurlijk toch achter.’

Klaassen zat doodstil. Ze hadden hem! Hij ging praten!

‘Ik had een verhouding met haar maar ik heb haar niet vermoord. Ik hield van haar. Ik ben een stommeling en een idioot en ik moet nodig in therapie, maar ik ben geen moordenaar.’

Klaassen boog zich een klein beetje naar voren en vouwde net als Schiller zijn handen.

‘Als het bekend wordt dat ik een verhouding heb gehad met een patiënte dan betekent dat het einde van mijn carrière,’ zei Schiller.

‘Dat had je eerder kunnen bedenken,’ wilde Klaassen zeggen maar hij hield zich in. Het was beter om een verdachte die begon leeg te lopen niet te onderbreken. Hij deed zijn best om Schiller begrijpend aan te kijken.

‘Ik ben zoals dat heet jong en veelbelovend. Ik heb een jaar geleden de

psychiatrieopleiding voltooid. Ik ben een goede dokter. Ik heb al heel wat patiënten weer op het goede spoor gezet. Mensen die zwaar depressief waren weer laten geloven in de toekomst. Mensen die een groot verlies hadden geleden laten zien hoe ze toch weer verder

126

1

konden leven. Mensen verlost van kleine groene wezentjes die in de keukenkastjes of onder de bedden woonden. Het is belangrijk dat ik door kan gaan met mijn werk. En dat alles nog afgezien van mijn vrouw en mijn kind dat binnenkort geboren gaat worden.'

'En de aflossing van de hypotheek en de lening voor die mooie auto,' dacht Klaassen bij zichzelf.

'Ik kan me goed voorstellen dat u uw baan niet wilt kwijtraken,' fleemde hij.

'Een verhouding met een patiënte is zowat het ergste wat je kunt doen in mijn vak,' zei Schiller.

'Zoiets kan iedereen toch overkomen,' Klaassen was de aardige oom die alles begreep.

'Ik ken haar al een jaar of vijf. Ik zag natuurlijk niks in haar. Ze werd als een zielige jonge junkie die bezig was met afkicken, opgenomen in de kliniek. Ze was totaal niet aantrekkelijk. Ze bleef ongeveer een jaar in de kliniek. Ik werkte daar een half jaar in het kader van mijn psychiatrieopleiding. Na een jaar ging zij weer terug naar haar ouders in Haarlem en terug naar school. Ik was toen op mijn volgende opleidingsplek bij het Riagg in Haarlem en omdat ik haar al kende uit de inrichting besloot het team van het Riagg dat ik haar en haar ouders zou gaan begeleiden. Die begeleiding bestond uit gesprekken. Soms praatten we met het hele gezin tegelijk, maar ik had ook met haar ouders en haar broertje en met haar natuurlijk, individuele gesprekken.'

'En intussen, terwijl u met de hele familie alsmaar openhartige gesprekken zat te voeren, had u in het geniep een verhouding met haar. Of was misschien de hele familie openhartig op de hoogte?'

Keijzer klonk verschrikkelijk sarcastisch. Klaassen gaf hem onder tafel een schop.

'Nee,' zei Schiller, 'nee, toen was er nog niks aan de hand.'

'Het motief is zo eenvoudig,' sprak Keijzer die van geen ophouden wist. 'U heeft een verhouding met een patiënte. De patiënte dreigt om de verhouding bekend te maken. U

weet dat uw carrière dan voorbij is. Baan weg, vrouw waarschijnlijk ook weg, misschien wel onsmakelijke verhalen in de krant, nee dat lijkt u allemaal niks. Het is een veel betere oplossing om de patiënte uit de weg te ruimen.'

Hij trommelde met zijn vingers op tafel: 'Iemand anders, Romula Bos, ziet u als u wegrent van de plek waar u de moord gepleegd heeft. U besluit om ook deze getuige te vermoorden.'

Schiller zweeg.

'Even pauze,' Klaassen besloot dat het hoog tijd was om met Keijzer even de basisprincipes van de verhoortechniek door te nemen. Ze gingen de kamer uit. 127

‘Geen sarcasme!’ riep Hanja Krom.

‘Empathie, je bent zijn beste vriend, je begrijpt alles, je vergeeft alles. Zolang hij maar blijft praten!’

‘Sorry,’ zei Keijzer.

‘Ik weet het allemaal wel, maar als je tegenover zo’n hypocriete man zit dan is het ineens heel erg moeilijk.’

‘Geeft niet,’ zei ze beslist, ‘het komt wel weer goed. Hij wil graag alles vertellen. Je kunt af en toe eens begrijpend knikken. Probeer je in hem te verplaatsen. Stel je voor dat het je beste vriend is die tegenover je zit en die dit verhaal vertelt.’

Ze had er alle vertrouwen in. Klaassen hoopte dat ze gelijk had. De man moest alleen nog even bekennen en dan konden ze vanavond weer rustig naar het voetballen kijken op de tv. Ze gingen weer naar binnen. Keijzer mocht de eerste vraag stellen en dan zou Klaassen het weer overnemen.

‘Sorry voor de onderbreking. Waar waren we ook weer gebleven. U vertelde dat u haar in therapie had. Buitengewoon interessant om eens van een psychiater te horen hoe dat in z’n werk gaat. U begrijpt natuurlijk dat wij in ons werk ook heel veel met junks te maken hebben.’

Schiller ontkende nog maar eens dat hij Ellie had vermoord.

‘Vertel ons maar precies wat er is gebeurd,’ zei Klaassen.

Schiller ging aarzelend verder. Hij had sinds een half jaar een verhouding met haar. Eigenlijk was ze zijn patiënte al niet meer. Ze kwam nog maar één keer per maand voor therapie.

‘Sinds we met elkaar gingen deed ik geen therapie meer, dat vond ik ethisch onverantwoord.’

Het kon Klaassen niet schelen met wie de psychiater het deed. Zelf wilde hij ook best wel eens vreemd gaan. Schiller was Ellie de afgelopen winter een keer op straat tegen gekomen. Hij had toevallig een vrije middag omdat drie patiënten hadden afgebeld. Zij was ook vrij en ze hadden spontaan besloten om te gaan schaatsen op de ijsbaan. De schaatsen hadden ze gehuurd. Het was een leuke middag geweest. Ellie kon aardig kunstschaatsen en ze had hem les gegeven. Daarna betrapte Schiller zichzelf erop dat hij vaak boodschappen begon te doen op plaatsen waar hij dacht dat hij Ellie tegen zou kunnen komen. Op een dag kwam hij haar weer tegen en toen hadden ze een afspraakje gemaakt. Zo was de verhouding begonnen. Schiller wist niet waarom hij het gedaan had. Hij hield van zijn vrouw en door een verhouding te beginnen met een ex-patiënte stelde hij

niet alleen zijn huwelijk maar ook zijn carrière in de waagschaal. Hij was vooral in het begin waanzinnig verliefd op het meisje en in de liefde was alles geoorloofd. Misschien kon hij gewoon de verantwoordelijkheid niet aan van een gezin en een serieuze baan en

zocht hij onbewust naar een manier om te ontsnappen. Ook het feit dat het zo'n onmogelijke situatie was had het natuurlijk allemaal extra spannend gemaakt. Op de woensdagavond waarop Bert en Freddie Schiller gezien hadden, had hij een afspraak gehad met Ellie. Ellie was, toen Freddie haar bij de bushalte had afgezet teruggelopen de stad in. Ze hadden de nacht doorgebracht in het huis van vrienden van Schiller die met vakantie waren. Schiller wilde de relatie beëindigen omdat zijn vrouw bijna moest bevallen. Ellie had daarmee ingestemd. Ze nam de zaak nogal koel op. Op zaterdagavond was Schiller naar de feestzaal gegaan om nog eens met Ellie te praten. Hij was bang dat ze haar emoties over de verbroken verhouding niet toonde. Hij had in de buurt van de ingang van de feestzaal rondgehangen. Hij durfde niet naar binnen te gaan maar hij hoopte dat ze naar buiten zou komen en dat was gebeurd. Ellie had hem meegenomen naar boven, naar de bibliotheek. Ze waren door de achterdeur binnengekomen. Ze hadden bijna niets tegen elkaar gezegd maar waren elkaar bijna meteen in de armen gevallen. Ze hadden hartstochtelijk staan vrijen tussen de boekenkasten, alsof het de eerste keer was dat het gebeurde. Had hij toen maar de stem van zijn hart gevolgd en haar weer meegenomen naar het huis van zijn vrienden waar ze een paar dagen eerder ook geslapen hadden. Dan was ze nu niet dood geweest. Maar dat had hij niet gedaan. Hij had haar in de bibliotheek achtergelaten en was naar huis gegaan, naar zijn vrouw die elk moment kon bevallen.

Schiller moest zijn verhaal wel tien keer vertellen. Klaassen kwam telkens weer met nieuwe, iets andere vragen.

‘Waarom droeg u toch een valse baard?’

‘Omdat ik niet herkend wilde worden. Het kan me mijn carrière kosten als ze erachter komen dat ik met een patiënte een verhouding heb.’

‘Toen jullie de liefde bedreven in de bibliotheek, hoe deden jullie dat?’

‘Staande, we hadden haast.’

‘Maar hadden jullie je wel uitgekleet?’

‘Nee, ik had mijn broek naar beneden.’

‘Is dit nodig?’ Vroeg Keijzer.

Klaassen negeerde de vraag en vroeg aan Schiller: ‘Wat voor kleren had Ellie aan?’

‘Ze droeg een badpak met een gazen rok eroverheen. Ze was verkleed omdat ze aan een

1

toneelstukje had meegedaan.’

‘Had ze haar kleren uitgetrokken toen jullie stonden te vrijen?’

‘Nee, ik had het kruisje van haar badpak opzij geschoven. Het ging net.’

‘Waar heeft u de valse baard gelaten?’

‘Die heb ik thuis onder in een bureaula gelegd.’

‘Bent u niet bang dat uw vrouw hem vindt?’

‘Nee. Mijn vrouw kijkt nooit in dat bureau. Het zit altijd op slot omdat ik er vertrouwelijke gegevens over patiënten in bewaar.’

‘Praat u nooit met uw vrouw over uw patiënten?’

‘Nee, ik houd me aan het beroepsgeheim.’

‘Wist uw vrouw dat u een verhouding had?’ .

‘Nee, tenminste, ik denk het niet.’

‘Heeft u het toneelstuk waar Ellie aan meedeed gezien?’

‘Nee.’

‘Wist u waar het over ging? Heeft ze u erover verteld?’

‘Ja, ze heeft me erover verteld. Die woensdagavond in het café hadden ze een voorbespreking. Toen heb ik er ook het een en ander over gehoord.’

‘Weet u hoe Ellie vermoord is?’

‘Ze hebben haar schedel ingeslagen met die goedendag uit het toneelstuk.’

‘Hoe weet u dat?’

‘Dat heeft haar moeder me verteld door de telefoon. Ik heb haar ouders gebeld toen ik hoorde dat ze dood was.’

‘Wist u dat de goedendag in de bibliotheek was toen u daar met Ellie was?’

‘Nee, dat wist ik niet.’

‘Langs welke weg heeft u de bibliotheek verlaten?’

‘Door de voordeur. Niet aan de kant waar we binnen waren gekomen.’

‘Waarom niet door de achterdeur?’

‘Ik weet het niet. Er hing geloof ik een bordje ‘uitgang’.’

Het was inmiddels twintig over drie. Klaassen rommelde in de papieren die voor hem op zijn bureau lagen. Keijzer begon zijn achtste shaggie van die dag te draaien. Schiller vroeg of hij nog een kopje koffie mocht nemen.

‘Goed,’ zei Klaassen. ‘Dan gaan we het nog maar weer eens over de moord op Romula Bos hebben. Waar was u de afgelopen donderdagavond?’

‘Ik ben de hele avond thuis geweest.’

130

1

‘Kan uw vrouw dat bevestigen?’

‘Mijn vrouw was die avond bij haar moeder op bezoek. Ze kwam om ongeveer half twaalf thuis.’

‘Kende u Romula?’

‘Nee.’

Klaassen wendde zich tot Keijzer en zei: ‘Even pauze.’

De rechercheurs liepen de verhoorkamer uit en gingen naar het keukentje. Hanja voegde zich bij hen.

‘Wat denk jij?’ vroeg Klaassen.

‘We hebben meer dan genoeg om hem te arresteren voor de moord op Eline Alto,’ antwoordde Keijzer.

‘Hij heeft geen alibi voor de moord op Romula.’

Klaassen wendde zich tot de psycholoog: ‘Gaat hij bekennen als we hem onder druk zetten?’

‘Gisteren had hij zichzelf niet onder controle maar vandaag wel. Als hij bekent krijgt hij een lagere straf. Misschien moeten jullie dat maar even uitleggen.’

‘Ja,’ zei Klaassen ‘jammer dat hij niet gewoon bekent. Het is een lepe, uitgekookte schoft. Ik moet om vier uur naar dansles. Kunnen we het hierbij laten of denk je dat hij nog gaat bekennen als we hem nog een paar uurtjes blijven pesten?’

‘Ik wil ook naar huis,’ zei Keijzer.

‘Ik wil een biefstukje eten met gebakken aardappels en veel mayonaise en een grote bak sla. En daarna wil ik met een biertje voor de tv lekker zappen en de krant lezen. We laten hem terugbrengen naar het huis van bewaring. We vragen de bewaking of ze hem smerig eten willen geven en of ze vannacht af en toe flinke herrie willen maken in de buurt van zijn cel. Dan bekent ie morgenochtend wel.’

Klaassen had het idee dat Keijzer het een beetje door begon te krijgen.

‘Voor jullie zelf is het beter om te stoppen. Jullie hebben een vermoeiende week gehad,’ de psycholoog hakte de knoop voor ze door. Het was welletjes. Ze kregen een paar uurtjes vrij.

131

1

Klaassen haastte zich naar de dansschool. Sonja had een uur privéles geboekt. Dat had ze al een keer eerder gedaan maar toen was hij het vergeten. Ze was drie dagen kwaad gebleven. Hij kon zich geen leven zonder haar voorstellen maar het leven met haar was soms ook een bezoeking. Hij had op dansles gezeten toen hij zeventien was. Na een paar lessen was hij er mee gestopt. Alle meisjes hadden geklaagd dat hij op hun tenen stond.

‘Je bent een dappere vrouw dat je met mij durft te dansen!’ had hij tegen Sonja gezegd. Ze was eigenwijs en daar stond hij dan op het glimmende parket. Aan alle wanden waren spiegels. Ze zagen zichzelf oneindig vaak. De leraar had onnatuurlijk zwart haar. Hij deed drie passen voor. Hans deed drie passen na.

‘Nog een keer!’ zei de leraar.

Hans was vergeten wat hij moest doen. De leraar deed het weer voor. Hans deed het weer

na, en nog een keer en nog een keer. Nu moest hij dezelfde pasjes doen met Sonja in zijn armen. Hij trok haar tegen zich aan en was de pasjes weer vergeten.

‘Wat ben jij dom zeg!’ Ze leek het niet zo erg te vinden.

Toen het uur om was kende hij zowaar twaalf passen.

‘We gaan elke avond oefenen!’ Sonja was wild enthustiast.

Hij stond een beetje dom te lachen. Hij voelde zich een boer op klompen. Ze maakte meteen een nieuwe afspraak met de dansleraar.

Ze troffen een leeg huis. Cilla en Kim waren allebei naar een vriendinnetje. Hij wilde naar de samenvatting van Ajax gaan kijken maar Sonja trok hem mee naar de slaapkamer. 132

1

‘Of je Frederique Reynders even wil bellen. Het is dringend,’ zei Welling toen Klaassen ‘s ochtends op kantoor kwam.

‘Weet je het nummer voor me?’ vroeg Klaassen.

‘Ik zoek het wel even op,’ antwoordde Welling.

Klaassen liep naar zijn kamer en zocht Freddie's telefoonnummer op en draaide het. Terwijl de telefoon over ging kwam Welling binnen en legde een geel plakbriefje op zijn bureau waarop het telefoonnummer van Freddie stond.

‘Bedankt!’ mimede hij naar Welling en zei: ‘U spreekt met Klaassen van de recherche. Is Freddie thuis?’

Terwijl hij zat te wachten pakte hij een balpen en begon te schrijven op de blocnote die op zijn bureau lag. Hij maakte een lijstje dat begon met: bier, rode wijn, witte wijn, cola.

‘Ja hallo Freddie, ik moest je bellen?’

Hij luisterde en zei toen: ‘Waar staat ie nu?’

En na haar antwoord: ‘We komen hem meteen ophalen. Je moet hem vooral niet aanraken.’

Hij hing op en liep naar de kamer waar Keijzer zat.

‘Ga je even mee? We moeten even langs Freddie. Ze heeft een verrassing voor ons.’

Keijzer stond op en liep achter hem aan. Klaassen liep de trap af en ging de portiersloge binnen. ‘Kan ik even een uurtje een bestelwagentje meenemen?’ vroeg hij. De portier wees naar een bestelwagentje dat op de binnenplaats geparkeerd stond en zei:

‘Die kun je meenemen maar hij moet wel om twaalf uur terug zijn.’

‘Oké,’ zei Klaassen, ‘heb je de sleuteltjes voor me?’

‘Hoho, eerst even het formulier invullen,’ De portier pakte een formulier uit een bakje dat aan de muur hing.

‘Shit, dat is de verkeerde,’ mompelde hij.

Toen stond hij op en liep naar een kast die tegen de muur stond. Hij pakte zijn sleutelbos

en opende de kast. Ongeveer op ooghoogte in de kast zaten een stuk of dertig vakjes voor formulieren. Enkele vakjes waren leeg. De portier sloot de kast weer en deed hem op slot.

‘Ze jatten hier alles wat los en vast zit,’ zei hij. ‘Sorry, de formulieren zijn op dus je kunt dat wagentje niet mee krijgen.’

Klaassen deed zijn mond open en toen weer dicht en toen weer open en vroeg: ‘Wanneer komen er weer nieuwe formulieren?’

‘Zodra ik ze ophaal bij het magazijn.’

‘En wanneer gaat dat gebeuren?’

133

1

‘Ik mag hier niet weg. Straks komt iemand me even aflossen zodat ik naar de kantine kan. Dan ga ik meteen even langs het magazijn.’

‘Ik loop wel even naar het magazijn om de formulieren te halen,’ bood Keijzer aan.

‘Nou graag,’ de portier rommelde in het postbakje op zijn bureau waar ‘uit’ op stond en zei toen: ‘U moet formulier No 1128 hebben.’

Keijzer liep weg en Klaassen pakte een opschrijfboekje en een balpen uit zijn zak en begon te schrijven. De portier ging weer achter zijn bureau zitten en keek naar buiten. Klaassen schreef, kauwde nadenkend op zijn pen en schreef dan weer verder. Na ongeveer tien minuten kwam Keijzer weer terug. Hij had geen formulieren bij zich.

‘Je tweelingbroer heeft dienst bij het magazijn,’ zei hij tegen de portier.

‘Mijn tweelingbroer? Ik heb geen tweelingbroer. Ik heb helemaal geen broer. Ik ben enig kind,’ zei de portier verbaasd.

‘Ik kan die formulieren alleen meekrijgen als ik een aanvraagformulier overhandig waarop de handtekening staat van de chef van de afdeling en waarop het declaratienummer van de afdeling is vermeld voor de interne doorbelasting.’

‘Ja,’ zei de portier. ‘Op het formulier voor het bestelwagentje moet eigenlijk ook de handtekening van de afdelingschef staan maar ik dacht, als het maar voor een uurtje is knijp ik wel een oogje dicht.’

‘Kun je even zo’n formulier om formulieren aan te vragen invullen?’ vroeg Keijzer.

‘Ja,’ herinnerde de portier zich. ‘Dat is waar ook, je moet tegenwoordig een formulier invullen om formulieren te bestellen. Maar zo’n formulier heb ik niet. Die liggen alleen bij de boekhouding.’

Klaassen klapte zijn opschrijfboekje dicht en glimlachte naar de portier.

‘Geef me de sleuteltjes van die auto en dan vullen we de papieren wel in als we weer terug zijn.’

‘Geen sprake van,’ zei de portier. ‘U krijgt die auto alleen mee als u eerst dat formulier heeft ingeleverd.’

Klaassen glimlachte weer tegen de portier en zei op vriendelijke toon: ‘Als je nu niet meteen die sleuteltjes geeft dan sla ik je heel erg hard op je bek.’

‘Sorry meneer, maar wij mogen de sleuteltjes niet afgeven als er geen formulier is ingevuld. Tenzij het een spoedgeval is natuurlijk.’

Klaassen en Keijzer keken elkaar aan en toen zuchtte Keijzer en zei: ‘Dit is een spoedgeval, portier.’

De portier trok zijn wenkbrauwen op en wilde wat gaan zeggen maar zag toen dat Klaassen 134

1

een vuist balde en zijn arm naar achteren bewoog om flink uit te halen. Hij pakte zijn sleutelbos en maakte de la van zijn bureau open en haalde daar een autosleuteltje uit. Hij overhandigde het sleuteltje aan Keijzer en zei: ‘Een spoedgeval is natuurlijk wat anders, de volgende keer moet u dat er meteen bijzeggen. Alstublieft.’

‘De politie heeft veel te weinig mensen in dienst voor al het werk dat er gedaan moet worden,’ zei Keijzer toen ze wegreden.

‘Ik wou dat ik hem het ziekenhuis had ingeslagen,’ zei Klaassen, ‘nu blijf ik nog minstens een week agressief. Dat is niet goed voor hart en bloedvaten.’

‘Waar hebben we deze bestelwagen eigenlijk voor nodig?’

‘Freddie heeft de fiets van Romula gevonden.’

135

1

‘Nee, ik heb die fiets niet gevonden,’ legde Freddie even later uit, ‘ik heb hem gekocht, van een zwerver, voor twintig euro.’

Ze stonden op de kade naar een tamelijk oude zwarte damesfiets te kijken die stond vastgeketend aan een lantaarnpaal.

‘Hoe weet je dat dit de fiets van Romula is?’ vroeg Klaassen.

‘Wanneer heb je die fiets gekocht? Waarom heb je ons niet ogenblikkelijk gewaarschuwd?’ Keijzer was geïrriteerd. ‘Dan hadden we die zwerver kunnen arresteren. Weet je wel dat je strafbaar bent als je gestolen fietsen koopt?’

Freddie negeerde Keijzer en wees op een rood vlekje op de stuurstang, iets boven de lamp.

‘Het lieveheersbeestje, dat was haar handelsmerk. Ze had ook een tatoeage van een lieveheersbeestje aan de binnenkant van haar enkel.’

Klaassen haalde zijn leesbril uit zijn binnenzak en bekeek het vlekje. Het was inderdaad een plakplaatje van een lieveheersbeestje.

‘Ik heb de fiets gisteravond om negen uur gekocht. Ik ken die zwerver wel, hij scharrelt vaak rond in de buurt van het Binnengasthuis, ik kan hem jullie aanwijzen. Hij kwam gisteravond naar me toe en vroeg of ik deze fiets wilde kopen. Ik heb hem gekocht omdat ik dacht dat het de fiets van Romula zou kunnen zijn. Ik ben er mee naar huis gefietst en

heb toen boven een zaklantaarn gehaald om te kijken of er een lieveheersbeestje op het stuur zat. Daarna heb ik naar het politiebureau gebeld maar jullie waren allebei naar huis. Toen heb ik de fiets met mijn zwaarste fietsketting hier aan de lantaarnpaal gezet. Dat leek me veilig genoeg.'

'Je zou een goeie rechercheur zijn, Frederique, heb je tijd om nu even met ons mee te gaan naar het bureau om foto's van zwervers te bekijken?'

'Mag ik het fiets sleuteltje?' vroeg Keijzer. Hij trok een paar plastic handschoentjes aan.

'Nemen jullie de fiets mee? Dat kost je wel twintig euro. Ik ben maar een arme studente,' hakte Freddie.

Klaassen sloeg een arm om haar heen en riep: 'Maar natuurlijk krijg jij je onkosten vergoed. Daar gaan wij zo eens even een mooi formulier voor invullen.'

'Met een declaratienummer voor de interne doorbelasting,' zuchtte Keijzer.

'En natuurlijk de handtekening van de chef!' vulde Klaassen aan. 136

1

Later die morgen bekende Schiller nog steeds niet. Na een uitputtende ochtend aten Klaassen en Keijzer tussen de middag in de kantine van de politie. Het was er druk. Alle tafels waren bezet. Mannen en vrouwen in uniform of in burger zaten druk te praten en te lachen. De gesprekken in de kantine van de politie gaan doorgaans niet over het vangen van boeven. Er wordt gesproken over voetbal, over al of niet vermeende liefdesrelaties tussen collega's of over de zoveelste reorganisatie binnen het corps.

'Vasthoudende getuige,' merkte Keijzer op toen ze in de rij stonden bij de kassa.

'Ik begrijp niet dat ze de duimschroeven ooit hebben afgeschaft. Ik bedoel, je hoeft de duimen toch niet meteen onherstelbaar te verminken?' antwoordde Klaassen. Even later schoven ze aan bij de tafel van de narcoticajongens.

'Ik heb iets gevonden over die professor van je,' zei een van de rechercheurs tegen Keijzer. Klaassen keek Keijzer verbaasd aan.

'Ja, hij is nooit verdacht geweest hoor,' ging de rechercheur verder.

'Oh,' zei Keijzer, 'maar wat heb je dan over hem?'

'Vier jaar geleden is er een Nederlander van Turkse afkomst gepakt op het vliegveld van Istanboel, met een kilo heroïne in zijn koffer. Hij heeft twintig jaar gekregen in Turkije. Die gozer houdt vol dat hij van niks wist en dat iemand het spul in zijn koffer heeft gestopt. Nu ja, al die lui die gepakt worden zeggen dat natuurlijk.'

'Ja, maar wat heeft Kalkhoven ermee te maken?'

'Het was een student van Kalkhoven. Ze waren op studiereis naar Turkije. Kalkhoven heeft nog erg zijn best gedaan om de jongen vrij te krijgen. Hij heeft brieven geschreven naar de Turkse regering en naar de Nederlandse ambassadeur in Turkije.'

Klaassen zweeg en kneep een pakje mosterd leeg op zijn kroket. Hij zag agent Welling de kantine binnenkomen en de tafeltjes afspeuren. Zodra Welling Keijzer en Klaassen

opmerkte liep hij snel naar ze toe.

‘Ik heb een verrassing voor jullie,’ riep hij enthousiast. ‘Het lab belde net. Ze hebben vingerafdrukken gevonden op de fiets.’

‘Van Romula?’ vroeg Klaassen.

‘Ja,’ zei Welling, ‘en raad eens van wie nog meer?’

‘Schiller?’ vroeg Keijzer.

‘Nee,’ zei Welling, ‘Sjajax.’

‘Krijg nou wat,’ zei Klaassen.

‘Kennen Schiller en Sjajax elkaar?’ Keijzer was verbijsterd.

‘Schiller behandelt verslaafden, misschien kent hij ook dealers?’ opperde Klaassen. 137

1

‘Kennen jullie doctor Schiller misschien?’ vroeg hij aan de narcoticarechercheurs aan tafel.

‘Werkt hij niet bij de Jellinek?’ vroeg iemand.

‘Is Sjajax eigenlijk zelf verslaafd?’

‘We gaan Sjaak natuurlijk om te beginnen eens fijn een paar nachtjes opsluiten. Dan merken we dat vanzelf wel,’ stelde Klaassen voor.

‘Is die zwerver al gevonden?’ vroeg Keijzer aan Welling.

‘Nee, wat hebben ze vandaag voor soep?’

‘Tomaten,’ antwoordde Klaassen. ‘Als je toch in de rij gaat staan, wil je dan voor mij nog een vlaflip meenemen?’

‘En voor mij een pakje shag?’ vroeg Keijzer.

Welling liep naar het zelfbedieningsbuffet en Keijzer en Klaassen keken elkaar een tijdje zwijgend aan en gingen toen weer verder met eten.

‘Dat kan toch geen toeval zijn?’ Keijzer propte een flink stuk van zijn witte boterham met geplette kroket in zijn mond.

Klaassen slurpte een hap tomatensoep, morste op zijn kin en veegde de soep af met een papieren servetje.

‘Sjaak heeft Romula vermoord?’ probeerde Keijzer.

‘Hij heeft haar niet vermoord,’ zei Klaassen. ‘Hij was natuurlijk weer naar het voetballen die avond. Er zijn natuurlijk weer tv-beelden van.’

‘Misschien niet. Het is echt stom toeval dat we die fiets gevonden hebben. Daar zal hij niet op hebben gerekend. We moeten uitvinden wat zijn connectie met Romula was.’ Klaassen keek met diepe weerzin naar de grijze brij tussen de tanden van zijn collega die met volle mond zat te praten.

‘Hier is je shag en hier is je vlaflip.’ Welling kwam er bij zitten en begon zijn tomatensoep

naar binnen te lepelen.

‘Schiller heeft haar vermoord en daarna heeft hij haar fiets aan Sjaak gegeven die de fiets toen weer aan de zwerver heeft gegeven. Hebben we de zwerver al te pakken?’ vroeg Keijzer voor de tweede keer aan Welling.

‘Nee, maar we weten wie het is. Freddie heeft zijn foto aangewezen. Alle wijkagenten kijken naar hem uit.’

138

1

Anna de Zwart kwam binnen. Ze droeg een zeegroene jurk tot op haar kuit. De wijde rok had van voren een split. Onder deze jurk droeg ze een strak zwart mini-jurkje. Ze ging zitten en sloeg haar mollige benen over elkaar. Aan haar voeten droeg ze witte laarsjes met hele hoge naaldhakken. De lange jurk drapeerde ze zedig over haar knie. Ze legde haar armen op het bureau van Klaassen en leunde naar voren. Hij rukte zijn blik los van wat er te zien viel in de zwarte kanten bh en werd er weer aan herinnerd dat ze scheel was.

‘Ik heb Ellie vermoord,’ zei ze.

Klaassen zette zijn bekertje koffie, waaruit hij net een slok wilde nemen weer terug op zijn bureau. Hij pakte zijn telefoon en belde Keijzer: ‘Kun je even komen?’

Twee seconden later zat Keijzer op zijn vertrouwde plek in de vensterbank en vroeg Klaassen aan Anna of ze nog eens wilde herhalen wat ze zojuist gezegd had.

‘Ik heb Ellie Alto vermoord,’ zei ze weer.

Klaassen en Keijzer keken elkaar aan.

‘We gaan naar de verhoorkamer,’ besliste Klaassen.

Ze stonden op.

‘Wil je koffie?’ vroeg Keijzer vriendelijk aan Anna.

‘Graag.’

Klaassen zag dat haar onderlip begon te trillen. Ze beet erop. Keijzer liep de kamer uit naar het keukentje. Klaassen ging Anna voor naar de verhoorkamer. Keijzer kwam binnen met een blad met een thermoskankoffie en bekertjes en zakjes suiker en melk. Anna probeerde suiker en melk in haar koffie te doen maar haar handen trilden te erg.

‘Laat mij maar even,’ Klaassen haalde het pakje melkpoeder uit haar handen en scheurde het open.

‘T...t... twee klontjes alsjeblieft,’ stotterde Anna.

Er waren geen klontjes. Klaassen scheurde twee zakjes suiker open en gooide de inhoud in het bekertje.

Daarna roerde hij zorgzaam in Anna’s koffie en gaf haar toen het bekertje in haar hand. Keijzer haalde een nieuw pakje shag uit de zak van zijn colbertje.

‘Hoeveel pakjes shag consumeer je eigenlijk?’ vroeg Klaassen.

‘Ik doe ongeveer een week met een pakje,’ antwoordde Keijzer, ‘maar toen ik ze nog oprookte zat ik op een pakje per dag.’

Anna nam kleine slokjes van haar koffie en leek het gesprek niet te horen.

‘Anna, het is vervelend, maar zou je nog een keer voor de bandopname willen herhalen wat je zojuist gezegd hebt?’ vroeg Klaassen.

139

1

Anna vertelde voor de derde keer dat ze Ellie Alto had vermoord.

‘Vertel ons maar hoe het gegaan is.’

‘Ik was het vergeten. Het is gebeurd toen ik dronken was. Ik moet naar de AA voor een ontwenningsskuur en ik moet in therapie. Zo gaat het niet langer,’ begon Anna haar verhaal.

‘Een paar dagen geleden liet Theo foto’s zien van het toneelstuk. Ellie stond er goed op. Ze droeg een geel badpak met een tullen rok eroverheen.’

Er waren dus foto’s van het feest en ze waren vergeten om daarnaar te vragen. Klaassen kon zich wel voor zijn kop slaan.

‘Toen ik die foto zag realiseerde ik me dat ik wist hoe ze er die avond uit had gezien. De kostuums van de andere spelers waren nieuw voor me. Die zag ik voor het eerst. Ik vroeg me af hoe ik nou kon weten hoe Ellie gekleed was geweest toen ze werd vermoord. Gisteravond heb ik er met Bert over gepraat en we hebben ons suf gepiekerd of iemand mij verteld heeft welke kleding ze droeg. Ik kon me daar niets van herinneren. Zolang ik niet dronken ben heb ik een feilloos geheugen voor alles wat er gebeurt en wat mensen tegen me zeggen. Omdat ik me geen gesprekken kon herinneren over de kostuums kon ik alleen maar concluderen dat iemand het me, toen ik dronken was, verteld moest hebben, of, dat ik haar gezien heb toen ik dronken was. Ik heb er in bed heel lang over liggen piekeren. Op een gegeven moment, toen ik bijna in slaap was gevallen, begon ik het me ineens te herinneren. De goedendag zat onder de ketchup. Ik heb hem toen ingespoten met chloor en daarna afgespoeld onder de kraan. Ik ging hem op de kast leggen en toen lag ze daar. Ik dacht dat ze ook dronken was. Ik heb aan haar staan sjoorren maar merkte toen dat ze dood was. Toen heb ik haar benen recht gelegd. Daarna ben ik naar het bureau gelopen en heb ik geprobeerd om de politie te bellen. Ik was verschrikkelijk dronken want ik kon bijna niet meer lopen. Ik slaagde er niet in om het juiste nummer in te tikken. Ik ben wel honderd keer opnieuw begonnen maar telkens maakte ik weer een fout. Uiteindelijk ben ik met mijn hoofd op de telefoon in slaap gevallen. Ik weet niet hoe lang ik daar heb zitten slapen, maar toen ik wakker werd wist ik niet meer wat ik daar aan het doen was. De hoorn lag naast het toestel. Die heb ik weer op de haak gelegd. Toen ben ik naar mijn kamer gegaan. Daar had ik nog een klein flesje cognac voor noodgevallen. Dat heb ik leeggedronken en toen voelde ik me weer wat beter. Toen ben ik de stad weer ingegaan. Ik was Ellie totaal vergeten. Tot ik dus gisteren die foto’s zag.’

Anna zweeg. Keijzer zat verbijsterd naar Anna te kijken. Hij had een shaggie in zijn hand. Ook Klaassen bleef haar een tijdje peinzend aankijken. Misschien verwachtte hij dat ze

nog meer zou vertellen. De raadsels van het emmertje sop en van het feit dat Ellie heel recht in 140

1

het gangetje had gelegen waren in ieder geval opgelost. Maar of ze Ellie had vermoord was nog niet duidelijk. Toen leunde hij achterover in zijn stoel en vroeg: 'Kun je je herinneren dat je Ellie een klap hebt gegeven met de goedendag?'

'Nee, dat weet ik niet meer, dat moet ik verdrongen hebben.'

'Weet je nog dat je de bibliotheek bent binnengegaan?'

'Nee, dat geloof ik niet.'

'Dat geloof je niet?' herhaalde Klaassen.

'Ik kom daar iedere dag. Ik weet het niet, nee ik weet niet meer dat ik naar binnen ben gegaan.'

'Wat ging je doen in de bibliotheek?'

'Ik ging de goedendag ophalen. Bert en ik zouden hem eigenlijk zondag op gaan halen maar ik dacht ik neem hem mee naar huis voordat ie misschien gestolen wordt. Misschien is het ding wel veel geld waard en de bibliotheek is niet verzekerd tegen diefstal.'

'Kun je je herinneren dat je de goedendag hebt opgeraapt?'

'Nee, ik kan me herinneren dat ik hem stond schoon te maken bij de wasbak.'

'En toen je hem schoon had gemaakt ben je teruggedaan naar Ellie?'

'Ja.'

'Met de goedendag?'

'Dat weet ik niet meer.'

'Wist je dat Ellie daar lag toen je de goedendag stond schoon te maken?'

'Ja,' zei Anna, 'maar ik dacht dat ze dronken was. Eerst wilde ik haar gewoon in de bibliotheek laten tot ze was vanzelf wakker zou worden. Maar toen bedacht ik dat ze het gebouw niet uitkon zonder sleutel dus toen besloot ik om haar wakker te gaan maken om haar mee naar buiten te nemen.'

Dat klopte niet. Volgens de nachtwaker kon je altijd naar buiten. Misschien wist Anna dat niet.

'En toen ben je aan haar gaan sjorren?'

'Ja.'

'Hoe merkte je dat ze dood was?' vroeg Klaassen.

'Ze bewoog helemaal niet. Ze maakte geen geluid. Als je aan iemand begint te schudden die ligt te slapen dan maakt ie toch meestal wel geluid. Hij praat of hij zucht of hij draait zich om. Ellie deed helemaal niks. Ik zei nog 'doe niet zo flauw, je moet me niet in de maling nemen'.

Ze lag op haar zij. Ik trok aan haar schouder en toen draaide ik haar op haar rug. Ik zag dat
141

1

ze dood was. Ik heb haar recht gelegd. Toen ben ik de politie gaan bellen maar dat ging niet. Ik viel in slaap en toen ik weer wakker werd dacht ik alleen maar aan dat flesje cognac in mijn bureaula.'

'Waarom heb je haar vermoord?'

'Ik weet het niet meer. Ik kan het me niet herinneren. Het moet een ongeluk geweest zijn. Ik was natuurlijk zo dronken dat ik het ding op haar hoofd heb laten vallen.'

'Kun je je herinneren dat je haar vermoord hebt?'

'Nee, dat is de alcohol. De allerergste dingen kun je je nooit meer herinneren. Dat is ook het angstige, dat je later niet meer weet wat je allemaal gedaan hebt.'

'Misschien valt het wel mee,' Klaassen wilde haar geruststellen. 'Weet je misschien hoe laat je in de bibliotheek was?'

'Ik weet het niet.'

'Was het nacht? Was het donker buiten?'

'Nee het was licht buiten. Toen ik naar buiten ging was het licht. Het was heel vroeg, het was wel al licht maar het was nog nevelig en koud. De zon was nog maar net op.'

'Ben je iemand tegengekomen toen je naar binnen ging?'

'Ik weet het niet. Ik kan me niet herinneren dat ik naar binnen ben gegaan.'

'Ben je op het feest geweest? Was het nog aan de gang toen je naar de bibliotheek ging?'

'Ik weet het niet. Ik kan me er niks van herinneren.'

'Was het nacht of dag toen je naar binnen ging?'

Ze keek Klaassen aan en schudde haar hoofd. 'Ik weet er echt helemaal niets meer van. De taxichauffeur heeft me naar huis gebracht. Ze heeft me beloofd dat ze zich zal melden bij de politie om een verklaring af te leggen.'

De officier was niet blij met de bekentenis van Anna. Klaassen keek naar het kuifje dat strijdbaar rechtop stond en voelde aan zijn eigen haar. Het was nog steeds een schok dat er stekeltjes op zijn hoofd zaten in plaats van haar.

'We hebben Schiller gearresteerd voor de moord op Eline Alto. Deze bekentenis maakt de zaak tegen hem er niet beter op. Zijn advocaten zullen hier dolblij mee zijn. We zullen moeten bewijzen dat Anna de Zwart de moord niet heeft gepleegd.'

'Maar stel nu dat ze het wel heeft gedaan en we laten haar gaan' wierp Klaassen tegen.

'Misschien is ze gevaarlijk.'

De officier keek hem aan en vroeg: 'Denk je dat ze het heeft gedaan?'

Hij ademde in en keek naar de foto van de koningin die achter de officier aan de muur 142

hing. Toen keek hij weer naar de officier en zei: 'Nee.'

De officier vouwde zijn handen en bestudeerde zijn duimen: 'We kunnen haar achtenveertig uur vast houden. Ik ga het voorleggen aan de rechter-commissaris. Je hebt dus twee dagen om haar onschuld te bewijzen. Er moeten mensen zijn die haar 's nachts gezien hebben. Zoek uit in welke cafés ze gewoonlijk komt en stuur er rechercheurs langs met haar foto.'

Voetenwerk, meters maken, daar hield Klaassen wel van. Als je eenmaal wist wat er gedaan moest worden dan was het verder makkelijk. Hij zou er een paar mensen op zetten.

'Maar nu Sjaak,' ging de officier verder, 'waarom hebben jullie hem nog niet verhoord?'

'Hij is niet thuis. Hij gebruikt zijn gsm niet. Hij neemt geen geld op. We weten dus niet waar hij is.'

'Europol?'

'Zijn we aan het regelen. We zijn in zijn huis geweest. Hij heeft dertigduizend euro liggen in een brandkast. Hij heeft ook een paar pistolen. Hij is lid van een schietvereniging.'

'Ik herinner me niet dat ik een bevel tot huiszoeking heb ondertekend?' De officier keek hem verwijtend aan.

Klaassen sloeg zich op zijn voorhoofd: 'Helemaal vergeten!'

De officier keek hem doordringend aan: 'Je zou hem zó van me gekregen hebben.'

'Ja ja, sorry, ik ben het echt gewoon vergeten.'

'Dat doen we dan achteraf nog even. Ga nu maar naar Zutphen.'

143

1

Het was inderdaad hoog tijd dat ze met de meppende chirurg gingen praten. Keijzer las het verslag voor dat door een rechercheur was opgesteld over de financiën van de familie Bos.

'Romula Alexandra Bos was de erfgename van Alexandra Bos, de zus van haar vader. Alexandra Bos erfde, net als haar broer, een bescheiden vermogen van haar ouders. Ze was arts en verdiende goed. Met het geld dat ze had geërfd financierde ze haar hobby: ze handelde in opties. Dit deed ze in de jaren negentig toen de beurs floreerde. Anders dan de meeste gokkers zette ze een punt achter de optiehandel nadat ze op een dag een hele grote slag had geslagen.'

'Ja, Sonja en ik waren geloof ik de laatsten in Nederland die aandelen hebben gekocht. Gelukkig maar voor een paar duizend gulden. Een week later stortte de beurs in.'

'Alexandra Bos belegde haar geld in staatsobligaties. Toen bij haar een ongeneeslijke ziekte werd geconstateerd besloot ze om haar geld na te laten aan het nichtje dat naar haar was genoemd. Het geld werd vastgezet. Romula zou op haar dertigste verjaardag de beschikking krijgen over het kapitaal. Tot die tijd beheert haar grootvader het geld voor haar.'

‘We moeten dus ook even met opa gaan babbelen.’

‘De dokter verdiende de afgelopen vijf jaar gemiddeld vijf ton per jaar. Op het huis van de familie Bos rust een hypotheek van zeven ton. Meneer en mevrouw Bos zijn op huwelijksvoorwaarden getrouwd. Het huis staat op beider naam. De executiewaarde van het huis in Zutphen wordt geschat op acht ton. De familie heeft twee rijpaarden die verzorgd worden in een manege in de buurt. De familie bezit ook een bescheiden huisje in Frankrijk. Het huisje in Frankrijk hebben ze in de jaren zeventig verworven voor een bedrag van zesendertigduizend gulden.’

‘Wij gaan meestal camperen. Dat is ook best leuk. Wat heb jij eigenlijk gedaan in de vakantie?’

‘Duikbrevet gehaald op Curaçao en toen nog een weekje met mijn ouders naar de naturistencamping.’

‘Arme jongen,’ lachte Klaassen.

Hij moest er niet aan denken dat hij met zijn vader en zijn vaders vriendin Koosje naar een blootcamping zou moeten. Gelukkig was zoiets ook niets voor Koosje. Ze zag er altijd spic en span uit met haar kanten bloesjes en haar make-up en haar juwelen. Keijzer ratelde weer verder: ‘De heer Bos werkt doorgaans zestig uur per week en heeft niet veel tijd om geld uit te geven. Zijn enige dure hobby is zijn wijnkelder. Volgens welingelichte kringen in Nijmegen voert dokter Bos in zijn privépraktijk een enkele keer 144

1

wel eens een operatie uit tegen betaling in natura. Op deze manier zou hij wel eens een schilderij of een antieke kast verworven hebben.’

‘Hebben we de namen en adressen van de welingelichte kringen?’

Keijzer maakte een aantekening: ‘Ga ik navragen.’

‘Lekker als je daar moet wonen,’ Klaassen wees op een nieuwbouwwijk die pal naast de snelweg lag.

Keijzer liet zich niet afleiden maar las verder: ‘Hij rijdt in een Volvo, zij heeft een auto van de zaak, een Peugeotbusje. De galerie van Mevrouw Bos lijdt verlies. De vaste lasten aan huur, personele kosten en onderhoud van de galerie gaan ongeveer gelijk op met de inkomsten. Jaarlijks wordt er echter gemiddeld voor vijftigduizend euro meer kunst ingekocht dan er wordt verkocht. Mevrouw Bos zelf krijgt geen salaris uit de winkel. In feite is het bezit van de galerie een private kunstcollectie. Een grote onkostenpost is de zeer hoge verzekeringspremie tegen brand en inbraak die betaald wordt voor de galerie. Je rijdt veel te hard. Kan het wat langzamer?’

Keijzer kreeg praatjes. Klaassen reageerde er niet op.

Keijzer zuchtte en ging weer verder: ‘Mevrouw Bos treedt voor klanten wel eens op als expert en als onderhandelaar bij kunstaankopen. Ze laat zich dan betalen met een percentage van de waarde van het aangekochte kunstwerk. Deze inkomsten geeft ze als inkomsten van de galerie op aan de belasting. De boekhouding van de galerie is voorbeeldig. Mevrouw Bos heeft onlangs voor de galerie een lening met een looptijd van

twee weken afgesloten voor een bedrag van een miljoen euro.'

'Hallo!' onderbrak Klaassen.

'Is dat normaal?'

'Deze lening was bestemd voor de aankoop van een paar schilderijen van Van Mesdag.'

'Wie is dat nu weer?'

'Een schilder van zeegezichten. Heb je nog meer vragen of kan ik weer verder gaan?'

Klaassen grinnikte. Ze begonnen een beetje aan elkaar gewend te raken.

'De lening had een week geleden moeten worden terugbetaald maar dat is nog niet gebeurd.'

'Yes! Daar hebben we dus een motief. Zij heeft het gedaan,' Klaassen ging rechtop zitten en gaf nog wat gas bij.

'De manager van het bankfiliaal in Zutphen is van plan om te wachten tot na de begrafenis van Romula Bos voordat hij contact opneemt met mevrouw Bos over deze kwestie. De bank verstrekt wel vaker kortlopende leningen aan de galerie en acht het risico te 145

1

verwaarlozen omdat de heer Bos een riant salaris heeft.'

146

1

Deze keer waren zowel meneer als mevrouw Bos thuis.

'Meneer Bos, op het lichaam van uw dochter zijn sporen van mishandeling aangetroffen. Tijdens het verhoor dat we met haar hadden over de moord op Eline Alto vertelde ze terloops dat haar vader haar sloeg. We dachten toen dat ze een grapje maakte. Heeft u uw dochter wel eens geslagen?'

Bos keek eerst naar zijn vrouw en zei toen: 'Nee.'

Mevrouw Bos keek haar man strak aan en reikte met haar hand over haar schouder naar haar rug. Het was een onbewust gebaar.

'Hij liegt,' dacht Klaassen, 'en zijn vrouw slaat ie ook.'

'Weet u wie haar mishandelde? Aan de blauwe plekken op haar rug is te zien dat ze regelmatig werd geslagen.'

'Ik weet het niet,' kwam er nors uit.

'Mevrouw Bos? Heeft u misschien een idee?'

Ze aarzelde even en schudde toen haar hoofd.

'Mevrouw Bos, heeft u wel eens zaken gedaan met Professor Lejo Kalkhoven?'

Keijzer was echt geobsedeerd door de professor.

'Jawel, Kalkhoven heeft wel eens iets gekocht in de galerie.'

‘Wat heeft hij precies gekocht?’

‘Een tekening van Marc Chagall. Het was een ontwerp voor een operadecor. Kalkhoven is geïnteresseerd in objecten die met het theater te maken hebben.’

‘Dat was het enige?’

Keijzer mocht de kunstvragen stellen.

‘Ik heb een keer een taxatie voor hem gedaan van een schilderij van Van Meegeren.’

‘En?’

‘Moeilijk te zeggen. Waarschijnlijk niet de moeite om een verzekering voor af te sluiten.’

‘Mevrouw Bos, we willen graag weten hoe het zit met de lening van een miljoen euro die u onlangs heeft afgesloten,’ ging Klaassen verder.

Bos keek naar zijn vrouw: ‘Jij hebt een lening van een miljoen gesloten? Ben je nou helemaal van de ratten gebeten? Waar haal je het vandaan zeg! Hoe kom je op het idee! En waar heb je dat geld voor nodig?’

Ze kromp in elkaar: ‘Ik moest geld voorschieten voor een grote deal. We hebben drie werken van Van Mesdag gekocht voor een klant. Ik maak anderhalve ton winst maar hij kon pas na twee weken betalen en anders zouden de schilderijen weg zijn. Er was nog een koper. Ik had gewoon even dat krediet nodig.’

147

1

‘Dus dat geld heb je weer terug?’

Mevrouw Bos boog haar hoofd terwijl haar man stond te schreeuwen maar ze gaf geen antwoord.

‘En waar zijn die schilderijen?’

‘Er loopt een schadeclaim bij de verzekering,’ antwoordde mevrouw Bos.

‘Er is een ongelukje mee gebeurd.’

‘Wat voor ongelukje? Je gaat me toch niet vertellen dat die schilderijen gestolen zijn? Je gaat me toch niet vertellen dat je een miljoen hebt betaald voor schilderijen die niet bestaan?’

‘De auto van de vervoerder is tegen de vangrail geklapt. Daarna is de auto uitgebrand. De chauffeur is gelukkig ongedeerd. Hij kon nog uitstappen voordat de benzinetank ontplofte en de auto in brand vloog. De verzekeraars liggen in de clinch wie de schade moet betalen. Het ongeluk werd veroorzaakt doordat een andere auto rechts inhaalde en vervolgens onze chauffeur tegen de vangrail drukte. Mijn advocaat zegt dat we in ieder geval ons geld krijgen en dat ook alle onkosten zullen worden vergoed. Het is even de vraag of ze de inkoopprijs of de door mij bedongen verkoopprijs voor de schilderijen moeten vergoeden. Wij claimen natuurlijk de verkoopprijs.’

‘Waarom heb je me niks verteld!’ riep Bos.

‘Dat durfde ik niet. Toen ik laatst die tekeningen had gekocht ging je ook al zo te keer. Het is altijd hetzelfde met jou! Ik vertel jou niks meer!’

‘Is die bank helemaal besodemieterd om jou een fortuin uit te lenen zonder dat ik daar voor mee moet tekenen. Ik sleep hem voor de rechter!’

‘U kunt naar ik aanneem alle bewijzen voor deze transacties overleggen?’ vroeg Klaassen aan mevrouw Bos.

‘Waarom zou ze?’ riep Bos. ‘Spoort u liever de moordenaar van mijn dochter op!’

‘Uw dochter laat een behoorlijk kapitaal na. We trekken alle mogelijke motieven na.’

Bos raakte nu helemaal buiten zinnen: ‘Denkt u dat wij onze eigen dochter zouden vermoorden voor een paar rotcenten. Mijn huis uit! Hoe durft u zoiets te insinueren!’

Twee minuten later stonden Klaassen en Keijzer weer buiten.

‘Ik ben blij dat ik niet getrouwd ben,’ zuchtte Keijzer.

‘Hij sloeg zijn dochter en hij slaat zijn vrouw. Ze zei niks omdat ze bang voor hem is. We moeten maar eens met de huisarts van de familie en met vriendinnen van mevrouw Bos en van Romula gaan babbelen. Ongetwijfeld heeft een van beiden iemand in vertrouwen genomen over de klappen die hij uitdeelde. Anders wel een stom wijf, om zoveel geld te

1

lenen voor een paar schilderijtjes,’ zei Klaassen.

‘Ik ben benieuwd wat de verzekering ervan zegt,’ zei Keijzer. ‘Als ze niet uitbetalen hebben we inderdaad een dijk van een motief.’

Ze wandelden door het centrum van het stadje naar de bank. De manager ontving ze in een klein kantoortje. Toen ze vertelden dat de schilderijen waren verbrand en dat de verzekeringsmaatschappijen met elkaar in de clinch lagen trok hij een beetje wit weg maar zei hij luchtig: ‘Och, dat komt wel goed. Bos is goed voor zijn geld. Ik doe al jaren zaken met hem.’

De manager vertelde na enig aandringen bij welke maatschappij de galerie meestal de verzekeringen afsloot. Terwijl ze terugliepen naar de auto belde Keijzer met de verzekeringsmaatschappij. Toen hij even later de verbinding verbrak zei hij: ‘De verzekering weigert vooralsnog om uit te betalen. De fax waarop de verzekering voor het transport van de schilderijen werd aangevraagd kwam tien minuten voor de auto verongelukte binnen. De aansprakelijkheidsverzekering van de schuldlige dekt bij lange na niet de hele schade. Ze laten nagaan of het tijdstip van het ongeluk wel klopt. Bovendien wordt betwist wie de schuldlige was aan het ongeluk. De auto waarin de schilderijen zaten reed waarschijnlijk te hard. Het lijkt erop dat er een of meer rechtszaken gevoerd zullen gaan worden over deze zaak.

We gaan maar eens advies inwinnen bij onze eigen rechtskundige afdeling om een indicatie te krijgen of mevrouw Bos deze zaak kan winnen. Die bankmanager werd niet voor niets bleek. Als hij onzorgvuldig is geweest bij het verstrekken van zo’n grote lening kan hij zijn verdere carrière wel even vergeten als ie al niet wordt ontslagen.’

‘Zaten die schilderijen wel in de auto toen het ongeluk gebeurde? Waar is dat wrak?’

‘Denk je dat ze die schilderijen achterover heeft gedrukt?’

Keijzer ging weer bellen.

‘Het blijft onwaarschijnlijk dat mevrouw Bos haar eigen dochter zou vermoorden. Het is nog niet zeker dat ze een financiële strop heeft van een miljoen,’ mijmerde Klaassen. In de auto praatten ze verder: ‘Tja, Schiller, hij kan het nog steeds gedaan hebben. Hij was op de plaats van het misdrijf. Kunnen we hem eigenlijk naar huis laten gaan om de bevalling van zijn vrouw mee te maken?’

‘Zijn vrouw wil hem helemaal niet bij de bevalling hebben. Ze is razend vanwege die verhouding met Ellie. Ze wil gaan scheiden. Ze heeft wel verklaard dat hij ten tijde van de moord op Romula thuis was. Dat zal dus wel kloppen,’ vertelde Keijzer.

‘Maar zelf was ze toch weg, die avond?’ herinnerde Klaassen zich. 149

1

‘Ja, hij kan natuurlijk weg zijn gegaan. Hij zit in een lastig parket,’ Keijzer draaide maar weer eens een shaggy.

‘Je mag niet roken in de auto,’ Klaassen keek even opzij naar zijn collega. Keijzer reageerde niet.

‘De officier is overtuigd dat Schiller het heeft gedaan. Schiller mag binnenkort naar het Pieter Baancentrum. Misschien is er een connectie tussen hem en Sjaak via de junks die hij heeft behandeld,’ Klaassen controleerde in zijn spiegels of hij in kon voegen.

‘Intussen kan narcotica zich op de studie van leven en werken van de hooggeleerde Kalkhoven werpen. Die zwerver is trouwens ook nog steeds niet boven water.’

Keijzer keek hem vragend aan via de spiegel: ‘Wil je suggereren dat ie zich misschien ergens ónder water bevindt?’

‘Het derde slachtoffer met een stuk beton aan zijn been in de plomp gedonderd? Ik denk dat we met die mogelijkheid rekening moeten houden. Kunnen we hem met een politiebericht laten opsporen of maken we dan slapende honden wakker?’

‘Freddie is de enige die weet dat we de fiets gevonden hebben en dat we de zwerver zoeken. Ze heeft plechtig beloofd dat ze dat aan niemand zal vertellen. Ik denk wel dat we haar kunnen vertrouwen, dus, nee, het lijkt me niet verstandig om een politiebericht de lucht in te sturen. We weten nog niet of er een connectie is tussen de zwerver en Sjaak,’

beantwoordde Klaassen zijn eigen vraag.

‘Misschien is Sjaak ook wel dood.’

Ze zwegen een tijdje.

‘Mevrouw Bos kende Kalkhoven. Laten we er even van uitgaan dat Schiller Sjaak kende. Kalkhoven was ook aanwezig in het gebouw van theaterwetenschap op het tijdstip dat Ellie werd vermoord. Hij kan Ellie dus net zo goed vermoord hebben. Kunnen we zo even naar het Rijksmuseum?’

Klaassen maakte een schrikgebaar met beide handen waarbij hij het stuur losliet.

‘Moet dat echt?’

‘Ik heb dat boek over Van Meegeren uit. Misschien hangt er wel een schilderij dat lijkt op het schilderij van Kalkhoven.’

Achter zich hadden ze een tankwagen met LPG en voor ze reed ook een vrachtwagen. Inhalen kon even niet. Klaassen zette de radio aan. Het liep tegen drieën. Nog even en de files zouden weer beginnen. Zij reden de goede kant op. De file wilde de stad uit en zij wilden de stad in.

‘Oké, het zal nog wel lukken om voor vijven terug te zijn.’

150

1

Een uurtje later liepen ze in het museum. Het werd verbouwd. In de enige vleugel die nog open was waren de meesterwerken uit de Gouden Eeuw te zien. Dan konden de toeristen tenminste gewoon naar de *Nachtwacht* komen kijken. Het beroemde schuttersstuk hing niet eens achter glas. Er stonden twee bewakers voor die er natuurlijk van droomden dat ze nog eens een gek met een mes of een spuitbus zouden moeten overmeesteren. Keijzer was op zoek gegaan naar de Vermeers. Klaassen wandelde rond tussen de Amerikaanse bejaarden en probeerde zich te herinneren hoe het schilderij van Kalkhoven eruit had gezien. Een vrouw in een groene jurk met een borduurwerkje op schoot. Een zwart witte tegelvloer en een open deur waardoor je naar binnen keek. Achter in de kamer een raam of een deur met daarnaast het lichtknopje. Hij stond stil voor een schilderij van een vrouw in een kamer. Er was een roodbruine tegelvloer. Door de open deur keek je uit op een gracht. Hij keek naar de beschrijving die naast het schilderij hing. Er stond dat de doorkijkjes kenmerkend waren voor de schilderijen van Pieter de Hoogh. Keijzer kwam naast hem staan.

‘Bingo?’ vroeg Klaassen.

‘Hij lijkt er wel een beetje op. Volgens Frederik Kleuver, de schrijver van het boek over Van Meegeren hangen er nog niet ontdekte vervalsingen in musea waaronder minstens eentje van een Pieter de Hoogh.’

Klaassen keek weer naar het schilderij.

‘Knap hoe hij de diepte heeft geschilderd. Het moet heel moeilijk zijn om al die lijnen van de tegelvloer en de deuren en zo goed te krijgen.’

‘Helemaal niet moeilijk hoor!’ onderwees Keijzer. ‘Zie je dat steegje daar aan de overkant van het grachtje? Daar is het verdwijnpunt.’

Klaassen had wel eens een tasjesdief achterna gezeten die spoorloos was verdwenen, waarschijnlijk door een steegje in te schieten. Hij knikte begrijpend. Keijzer was echter nog niet klaar: ‘Daar wordt je blik naar toe getrokken. De Hoogh stak op dat punt een speld in het doek en bevestigde daar een touwtje aan. Alle lijnen in het schilderij trok hij vanaf dat punt langs het strak getrokken touwtje. Op röntgenfoto’s is het gaatje van de speld in het doek nog te zien.’

Klaassen had met Sonja in de stad afgesproken. Hij moest een nieuw pak voor het feest. Hij had nog gevraagd of ze dat niet zonder hem kon gaan kopen maar toen was ze boos geworden. Nu sjokte hij achter haar aan door het warenhuis. Ze liep eerst naar de afdeling met het herenondergoed. Hij bleef staan bij de truien.

151

1

‘Kom eens hier!’ riep ze.

Tussen de bakken met onderbroeken stonden alleen maar vrouwen. Hij kreeg het warm. Ze had een beige onderbroek uit een kartonnen doosje gehaald. Ze stopte haar handen erin om het textiel uit te spreiden en hield het bij hem voor.

‘Deze past wel, denk je niet?’

Hij zag een oude dame keurend naar zijn kruis kijken.

‘Ja goed, doe maar vier!’ zei hij snel.

‘Of heb je liever deze?’ vroeg Sonja.

Hij vroeg zich af of hij iemand was die een hartinfarct zou krijgen en of dit dan misschien een geschikt moment was.

‘Ik heb ook sokken nodig,’ piepte hij bij wijze van afleidingsmanoeuvre. Het werkte. Zij was dol op sokken. Dat had ook weer een nadeel want ze moest eerst elk paar apart bekijken. Na een uurtje had ze eindelijk een keuze kunnen maken en konden ze overgaan tot het passen van pakken. Nadat hij zeven pakken had gepast belde hij naar huis vanuit de kleedkamer. Sonja was de winkel weer in om ook de rest van de collectie op te halen. Kim nam op.

‘Wat zijn jullie aan het doen?’

Ze maakten huiswerk.

‘Huiswerk? Zou je niet liever tv gaan kijken of internetten? Bestellen jullie maar een pizza. Het kan nog wel even duren voor we thuis zijn.’

Uiteindelijk werden ze het eens over een grijs streepjespak met vest dat hem volgens de verkoper als gegoten zat. Sonja bekeek hem goedkeurend. Hij voelde zich iemand anders. Iemand die hij liever niet wilde zijn. Daarna werd er omgeroepen dat de winkel dicht ging en was de marteling voorbij.

152

1

Sjaak werd gevonden in Cannes. Twee Franse koddebeiers plukten hem van het strand waar hij campari zat te drinken in het gezelschap van vier mooie meiden. Ze konden hem zo snel vinden omdat hij een kamer had genomen bij een groot duur hotel, onder zijn eigen naam.

Om half zes arriveerden Welling en Wildschut op het bureau met Sjaak. Ze waren naar Parijs gevlogen waar ze Sjaak hadden overgenomen van de Franse politie. Ze brachten

hem meteen naar de verhoorkamer.

‘Wil je iets eten?’ vroeg Klaassen.

‘Nee dank je. Waarom ben ik gearresteerd?’

‘Gaan jullie maar naar huis,’ zei hij tegen de agenten.

‘We redden het verder wel.’

‘Vertel me maar vast waarvoor je me gearresteerd hebt, dan kan ik daar alvast eens over gaan nadenken.’ Sjaak wilde blijkbaar het verhoor gaan leiden.

‘Oké, je bent aangehouden omdat je verdacht wordt van de moord op Romula Bos.’

‘Attenooie, ik zeg niks voordat ik met mijn advocaat gesproken heb. Gaan jullie me voortaan arresteren voor iedere moord die gepleegd wordt in Nederland? Attenooie, moord. Ik zeg niks. Ik wacht tot mijn advocaat er is. Ik wil wel gratis, op kosten van de Nederlandse staat met het vliegtuig terug naar Cannes zodra jullie hebben vastgesteld dat ik geen reet met die moord te maken heb. En ik wil schadevergoeding want mijn reputatie bij die dames op het strand daar is nu natuurlijk naar de ratsmodee.’

‘Ach, wel nee, je kunt toch tegen die dames zeggen dat ze je kwamen arresteren omdat je Lamborghini dubbel geparkeerd stond?’

‘Ha, een goed idee, aan jou heb ik tenminste wat, of ik zeg dat ik gearresteerd ben omdat ik driehonderd veertig reed. Dat vinden ze vast ook niet erg.’

Keijzer stak zijn hoofd om de hoek.

Klaassen ging de gang op. Hanja Krom was er ook.

‘Zijn jullie geslaagd?’ vroeg Keijzer aan Klaassen.

‘Ik heb een nieuw pak met vest en een zijden stropdas van negenentachtig vijffennegentig met bruidspaartjes erop. Ik wilde liever een das met een onopvallend klein ruitje maar Sonja vond deze zo leuk. Denk je eens in: we stammen af van de aap en dan gaan we met van die intens lullige stropdassen rondlopen.’

‘Ja,’ zei Hanja, ‘de stropdas is een fallussymbool dus die kun je met recht lullig noemen.’

‘Nu doe ik helemaal nooit meer een stropdas om,’ zei Klaassen.

‘De stropdas is het symbool van de onderdrukking van de man..’

153

1

Keijzer keek de psychologe diep in haar ogen: ‘Prins Claus had groot gelijk toen ie hem afdeed.’

‘Zullen we Sjaak even laten wachten?’ vroeg Hanja.

‘Kwartiertje?’ stelde Keijzer voor.

Klaassen kreeg het idee dat hij onzichtbaar was.

‘Zullen we even verse koffie zetten?’

Keijzer verdween met Hanja naar het keukentje.

‘Nou, dan ga ik maar even mijn vrouw bellen,’ zei Klaassen hardop tegen de lege gang. Een half uurtje later kon het verhoor beginnen.

‘Waar was u op donderdagavond 16 september?’ begon Klaassen.

‘Wanneer precies?’ vroeg Sjaak.

Klaassen zei niets maar bleef rustig wachten. Wel balde hij zijn vuisten en ontspande ze toen weer.

‘Ik was op bezoek bij mijn moeder.’

Sjaak hield het niet lang vol om zijn mond te houden.

Klaassen sloeg een map open die voor hem lag en haalde er een foto uit.

‘Kent u deze vrouw?’ zei hij.

‘Leuk wijfie, ik ken haar niet.’

Sjaak bestudeerde aandachtig de foto van Romula.

Klaassen haalde nog een foto tevoorschijn en gaf hem aan Sjaak: ‘Herken je deze fiets?’

‘Leuke fiets, nooit gezien, heb je me daarvoor uit Frankrijk terug laten komen?’

‘In je hotelkluisje in Frankrijk lag dertigduizend euro. In je huis in Haarlem hebben we ook nog eens dertigduizend euro gevonden. Waarom stond dat geld niet op de bank?’

‘Waar bemoei je je eigen mee? Wat ik met mijn geld doe gaat jullie geen reet aan.’

‘Hoe kom je aan zoveel geld?’

Sjaak keek naar zijn nagels en zei: ‘Dat hoef ik toch niet te vertellen?’

‘Nee. Je hoeft geen enkele vraag te beantwoorden. Je hebt het recht om te zwijgen.’

‘Heb je een honkbalknuppel?’ Klaassen ging gewoon verder.

‘Nee. En al had ik er wel een. Het is niet verboden om een honkbalknuppel te hebben.’

‘Nog even over die fiets. We hebben je vingerafdrukken gevonden op het stuur en op het frame.’

‘Hoe kan dat nou?’ Sjaak keek op. Hij leek oprecht verbaasd.

‘Ja Sjaak, hoe kan dat nou?’ fleemde Klaassen.

154

1

Sjaak pakte de foto van de fiets en bestudeerde hem aandachtig.

‘Dan heb ik die fiets vastgehouden,’ zei hij, ‘dus dan moet ik die fiets wel eens gezien hebben.’

‘Dat is nou precies wat wij ook geconcludeerd hebben.’

Klaassen beet op de zijkant van zijn duim en bleef Sjaak onderzoekend aankijken.

‘Waar komt die fiets vandaan?’ vroeg Sjaak.

‘Sorry Sjaak, wij stellen de vragen en jij geeft de antwoorden,’ legde Klaassen geduldig uit.

‘Misschien is dit wel die fiets die ik laatst gejat heb,’ zei Sjaak aarzelend.

‘Ik had haast. Ik stond op het centraal station in Amsterdam. De tram kwam maar niet. Ik keek eens om me heen en deze fiets stond niet zo heel erg op slot. Er zat zo’n kettinkie omheen met een hangslotje. Ik heb altijd een haarspeld bij me voor noodgevallen dus dat slotje lag zó open. Ik moet de mensen toch aanbevelen om minimaal twee sloten op de fiets te hebben want voor ons is er eigenlijk ook geen lol meer aan als je elk slot binnen tien seconden open hebt. Nou, toen ben ik naar mijn afspraak gefietst en daar heb ik hem voor de deur laten staan. Toen ik weer buitenkwam was de fiets verdwenen.’

‘Wanneer was dat?’

‘Effe denken, dat was op een vrijdagmiddag. Dus dat was vorige week vrijdag.’

Keijzer begon aan een shaggie.

‘Oké, ik pak even een plattegrond van Amsterdam erbij. Daar mag je op aanwijzen waar de fiets stond.’

Hij stond op en liep de kamer uit. Keijzer kwam hem achterna.

‘Dat kan een lange avond worden,’ zei Klaassen, ‘ik stuur alvast iemand naar die moeder van hem om zijn alibi op het tijdstip van de moord te controleren.’

‘Ik mag geen verdachte slaan, ik mag geen verdachte slaan, ik mag geen verdachte slaan,’ zei Keijzer.

‘Je doet het prima!’ De psychologe lachte naar Keijzer.

Klaassen vroeg zich af wat er prima was aan Keijzer. Hij had nog geen woord gezegd. Hij liep naar zijn kamer en vond na een tijdje zoeken de kaart van Amsterdam. Toen hij terugkwam stonden de psycholoog en Keijzer nog steeds klef tegen elkaar aan te praten.

‘Kom, we gaan weer verder.’

‘Hij zal ook een goeie smoes moeten bedenken hoe ie aan dat geld komt,’ zei Keijzer.

‘Het zal toch niet waar zijn wat ie ons vertelt?’ vroeg Hanja.

‘Nee, natuurlijk is het niet waar. We gaan hem op tegenstrijdige uitspraken betrappen. Ik
155

1

ga hem laten aanwijzen waar die fiets stond. Dan ga ik hem vragen op welke tram hij stond te wachten. De tramhalte blijkt dan natuurlijk heel ergens anders dan de plek waar die fiets stond. Hij mag vertellen hoe laat hij op de tram stond te wachten en dan vragen we bij het vervoersbedrijf na of die tram toen vertraging had. We kunnen echt wel bewijzen dat hij liegt.’

Klaassen geloofde het zelf niet. Er reed geen tram op tijd in Amsterdam maar je moest

toch iets proberen. Ze gingen de verhoorkamer weer binnen om er paar uur later vermoeid weer uit te komen.

‘En je had je nog wel zó voorgenomen om de verdachte niet te slaan,’ grinnikte Hanja tegen Keijzer.

‘Ik deed maar net alsof. Ik raakte hem niet.’

Rechercheur Fooklong stond op ze te wachten.

‘Ik ben meteen in Geuzenveld bij die moeder van hem langs gegaan. Hij heeft niet zo’n erg sterk alibi. Het mensje is volgens mij zo dement als een deurknop. Voor de zekerheid moet er morgen wel even een dokter naar haar gaan kijken om te bevestigen dat mijn diagnose juist is. Hoe is het verhoor gegaan?’

‘Hij houdt vol dat hij de fiets heeft gestolen op het Stationsplein. We zullen moeten gaan bewijzen dat hij die avond bij de Sloterpas was. Je moet met zijn foto langs alle getuigen die gemeld hebben dat ze die avond in dat park waren. Hopelijk heeft iemand hem gezien. Het is monnikenwerk maar het houdt je van de straat,’ zei Klaassen tegen Fooklong.

‘We moeten die zwerver vinden.’

Keijzer kon van die overbodige opmerkingen maken.

156

1

Welling en Wildschut kwamen binnen met de zwerver tussen zich in: ‘Hij liep op het Damrak!’ juichte Welling.

‘Hij probeerde om een Uitkrant te verkopen!’ lachte Wildschut.

‘We zijn al een paar dagen naar je op zoek,’ zei Wildschut. ‘Waar zat je toch?’

De lange Hoppe zag er redelijk schoon uit maar hij was broodmager en zijn handen trilden. Klaassen en Keijzer sprongen overeind en Klaassen had bijna zijn armen om de man heen geslagen.

‘Onze missing link!’ riep Keijzer. ‘Gaat u zitten, wilt u koffie, wilt u een broodje, waar was u de hele week?’

‘Ik ben er een paar daagjes tussenuit geweest naar m’n zuster op de Veluwe. Daar mag ik twee keer per jaar een paar daagjes komme logeren in de schuur als ik m’n eigen van tevoren was.’

Henkie dronk zijn koffie met zes klontjes suiker. Klaassen staarde gefascineerd naar de etterende puistjes in het gezicht van de man.

‘Ben ik gearresteerd?’ vroeg Henkie belangstellend.

‘Nee,’ zei Klaassen, ‘nog niet. Maar we willen je wat vragen stellen over een fiets.’

‘Ik moet wel op tijd weg voor mijn methadon,’ zei Henkie.

‘Je hebt laatst voor twintig euro een damesfiets verkocht aan een studente,’ zei Klaassen

‘Die fiets heb ik niet gestolen, die heb ik eerlijk gekregen, echt waar.’

Klaassen en Keijzer wisselden een blik en toen zei Keijzer: ‘Maak dat de kat wijs, Henkie, wie geeft jou nou zomaar een fiets.’

‘Ik vond het ook gek, maar ik doe wel eens meer iets voor die man en toen kreeg ik die fiets om hem te verkopen en ik mocht het geld houden.’

‘Wat doe je dan voor die man?’

‘Ik breng wel eens een pakkie weg.’

‘En wat zit er dan in zo’n pakkie?’

‘Ja, dat weet ik niet hoor. Met mensen die willen weten wat er in zo’n pakkie zit loopt het meestal slecht af.’

Klaassen keek hem aan en bedacht dat je in het geval van Henkie ook niet kon spreken over iemand met wie het goed was afgelopen.

‘Ik wil de mensen geen kwaad doen. Ik heb heus wel eens iets gestolen want je moet wel als je aan de dope bent. Ik ben ziek, ik heb niet zo lang meer te leven zeggen de dokters. Ik kan nu nog voor me eigen zorgen. Maar als het niet meer gaat dan mag ik in het verpleeghuis dood gaan hebben ze gezegd. Dat wil ik toch liever dan dat ze me

1

doodschieten en dat ik dan in het IJ gegooid word omdat ik niet met m’n tengels van het pakkie af kon blijven.’

‘Ken je dan mensen met wie dat is gebeurd?’ vroeg Klaassen.

‘Zeg,’ zei Henkie, ‘dat is ook niet goed voor m’n gezondheid als ik dat allemaal aan jullie ga vertellen.’

‘Van wie heb je die fiets gekregen?’

‘Van Sjajax,’ antwoordde de zwerver prompt.

Klaassen en Keijzer keken elkaar aan. Keijzer haalde zijn pakje shag tevoorschijn. Hij maakte het open. Uit het pakje shag haalde hij een pakje vloeitjes.

‘U mag hier niet roken, agent!’ riep Henkie. Hij wees op het bordje dat naast de deur hing.

‘Nee, ik steek hem niet op, ik ga er alleen eentje draaien.’

‘Waar breng je die pakjes naartoe?’ vroeg Klaassen.

‘Die breng ik naar Sjajax,’ zei Henkie.

‘Maar van wie krijg je ze dan?’

‘Van niemand,’ zei Henkie.

‘Die pakjes komen toch niet uit de lucht vallen?’

‘Nee, ik vind ze in de vuilnisbak.’

Klaassen en Keijzer zwegen en keken hem vragend aan.

‘De mensen denken dat wij uit de vuilnisbakken eten,’ zei Henkie. ‘Maar dat is helemaal niet nodig. Wij krijgen eten genoeg. Bij de nachtopvang, bij de HVO, bij het Leger des

Heils en noem maar op. Ik zoek in de vuilnisbakken als een dekmantel. Je zoekt gewoon altijd in alle vuilnisbakken. In sommige bakken zit een pakkie. Er zit maar heel af en toe een pakkie in maar van de opdrachtgever moet ik elke dag gaan zoeken dan loopt 't minder in de gaten. Van tevoren weet je ook niet of er een pakkie is. Je weet nooit in welke bak.'

'Maar er staan duizenden bakken in de stad!' zei Klaassen

'Ja, nee, waar ik dus werk zijn het er een stuk of tien.'

'Waar jij werkt?'

'Anderen hebben weer hun eigen bakken.'

'Dus als ik een zwerver in een vuilnisbak zie graaien dan zoekt ie geen eten maar dan zoekt ie een pakkie?' vroeg Klaassen.

'Ja, dat weet ik natuurlijk niet. Er zijn erbij die niet naar de nachtopvang willen of die zijn niet goed tussen hun oren of het zijn buitenlanders die niet weten waar je moet eten. Maar de vaste jongens zoals ik die doen dat echt niet om aan hun eten te komen. Die zijn gewoon aan het bijklussen.'

158

1

'En je weet van tevoren niet of er een pakje is?'

'Ja, je krijgt natuurlijk wel een seintje. Hij belt me dat er iets aan zit te komen.'

'Wie belt je dan op?'

'Dat is de opdrachtgever. Mister x noem ik 'm ook wel. Ik weet niet wie dat is.'

'Mister x belt je en dan zegt ie dat er een pakje onderweg is?'

'Nee. Dat gaat natuurlijk allemaal in code. Hij belt en dan zeg ie 'met mij' en dan zeg ik

'waar ben je' en dan zegt ie 'ik zit in de tram'.

Nou, dan weet ik wel hoe laat het is. Dan is het pakkiedag.'

'Hoe vind je het goeie pakje? Zit er een bepaald papiertje om of zo?'

'Er liggen niet veel pakkies in de vuilnisbakken. Meest is het losse troep, of proppen of zo. Maar in de echte pakkies zit altijd een knikker. Die voel je wel door het papiertje heen dus dat kan eigenlijk niet missen.'

'En hoe laat zijn de pakjes er meestal?'

'Dat kan heel verschillend zijn. Soms is het 's middags en soms is het 's ochtends of het is ook wel eens tussen de middag. Je moet ook oppassen met de vuilnismannen. Je moet altijd zorgen dat je het pakkie te pakken hebt voordat de vuilnismannen ermee vandoor zijn. Eén keer waren ze me bijna te vlug af. Maar toen heb ik gevraagd of ik nog even mocht zoeken in de vuilnis en het mocht. Anders had er wat voor me gezwaaid.'

'En heb je de persoon die het pakje in de vuilnisbak gooit wel eens gezien?'

'Nou, dat geloof ik niet. Ik weet niet wie het is. Het gebeurt altijd als het druk is op straat.'

Hun zien mij misschien, maar ik zie hun niet.'

'En dan breng je het pakje naar Sjaak?'

'Ja, ik bel hem op. Ik zeg: 'Hallo, met mij.'

Dan zegt hij: 'Waar ben je?'

En dan zeg ik: 'Ik zit in de bus.'

Nou, dan zegt hij acht uur of half twee of vier uur en dan zien ik hem op de Dam om hoe laat hij gezegd heeft.'

'Jullie zien elkaar altijd op de Dam?'

'Ja.'

'En dan geef jij hem het pakje en hij geeft jou geld?'

'Euh, ja.'

'Of krijg je wat anders?'

'Ik krijg m'n geld.'

'Hoeveel geld krijg je?'

159

1

'Twintig euro.'

'Of krijg je ook wel eens een fiets.'

'Nee, ja, die fiets heb ik van hem gekregen. Maar dat was zomaar.'

'Was dat ook op de Dam?'

'Ja.'

'Was het toen je een pakje moest afgeven?'

'Nee, ik had geen pakkie voor 'm.'

'Maar je had wel met hem afgesproken?'

'Hij belde mij. Hij zegt: 'zit je in de bus?'

Ik zeg: 'Hoe weet jij dat nou?'

Hij zegt: 'Vanavond acht uur.'

Nou, ik erheen. Ik vond het gek want hij heb me nog nooit gebeld. Toen kreeg ik die fiets van 'm.

'Ga 'm maar snel verkopen' zegt ie nog tegen me.'

'En hoe ging het toen verder?'

'Nou, ik zeg: 'bedankt, Sjaak,' en toen ben ik op die fiets gestapt. En toen ben ik eens een eindje gaan fietsen. Het was lekker weer. Toen ben ik eens even een uurtje door de stad

wezen fietsen en toen ben ik naar het Leidseplein gegaan. Meestal kopen de mensen pas 's nachts een fiets als de trams niet meer rijden maar ik had geluk want er kwam een wijffie langs dat die fiets meteen wou kopen. Ik hoefde 't haast niet eens te vragen.'

De volgende ochtend liep Henkie weer zijn route langs de vuilnisbakken. Zijn mobiele telefoon werd afgeluisterd door de politie. Een observatieteam hield Henkie in de gaten. Ook Sjaak werd vrijgelaten. De recherche geloofde niet dat hij de fiets had gestolen op het centraal station maar ze hadden ook geen aanwijzing gevonden dat Sjaak op de plaats van het misdrijf was geweest. Om de pakjesman ertoe te brengen om weer eens een pakje te leveren was het beter dat Sjaak vrij was. Ook Sjaak werd dag en nacht geschaduwd door een observatieteam.

In het autopsierapport van Romula Bos stond dat zij was overleden aan inwendig letsel tengevolge van een klap tegen haar hoofd. Ze was overleden op de plek waar ze was gevonden. Ze was dus nog in leven toen ze de bosjes in was gesleept. Hoogst waarschijnlijk was ze toen al buiten bewustzijn. Er waren geen sporen van een worsteling of van een valpartij gevonden. De recherche had gezocht naar aanwijzingen dat ze van haar 160

1

fiets was gevallen en misschien ongelukkig terecht was gekomen. Voor die theorie werd geen aanwijzing gevonden. Degene die haar van het pad de bosjes in had gesleept had in ieder geval verzuimd om medische hulp in te roepen. De politie ging ervan uit dat ze was vermoord.

Het moordwapen was waarschijnlijk een of andere knuppel of een staaf geweest. Er hadden geen scherpe punten of uitsteeksels aan gezeten. Het was in geen geval een goedendag geweest.

Hanja Krom stelde profielen op van zowel de slachtoffers als de daders van beide moorden. De grote vraag was natuurlijk of beide moorden door dezelfde persoon gepleegd konden zijn dan wel dat kon worden uitgesloten dat beide moorden door dezelfde persoon waren gepleegd. De psychologe keek naar mogelijke overeenkomsten tussen de twee slachtoffers. Was er een psychopaat aan het werk die het voorzien had op een bepaald soort vrouwen? Hoe groot was de kans dat de dader opnieuw zou toeslaan? Hanja achtte die kans heel groot.

'Wie is daar?' riep een vrouw.

'Recherche!'

'Wie is daar?' riep de vrouw nog een keer.

Ze klonk een beetje bang.

Ze liepen de trappen op naar driehoog.

'Goedemorgen, wij zijn van de recherche. Mogen we even met u praten?' Klaassen liet zijn identiteitsbewijs zien.

In de deuropening stond een stevige vrouw met heel kort rossig haar. Ze was gekleed in een houthakkersoverhemd en een spijkerbroek. Ze had bruine mannenschoenen aan met

een werkje bovenop.

‘Bent u Theun de Kroon?’

Ze gaf hem een hand en zei: ‘Ik ben inderdaad Theun de Kroon. Komt u binnen.’

Ze ging hen voor naar de woonkamer en vroeg of ze koffie wilden. Toen ze naar de keuken was keken ze om zich heen. Het was een lichte etage. Op de vloer lagen houten planken. Tussen de voor en de achterkamer zaten nog de traditionele schuifdeuren. Klaassen zag dat alle deuren en deurposten nog origineel waren met het originele ouderwetse reliëf. Het houtwerk was professioneel in de verf gezet. Mooi glad, niet te dik en zonder de zakken waaraan je de amateurhuisschilder herkende. De plafonds 161

1

hadden ornamenten. De meubels waren strak en modern maar toch oud. In een hoek stond een houten stoel met een rode zitting en een blauwe achterleuning.

‘Dat is een Rietveldstoel,’ zei Keijzer.

‘Het zit voor geen meter!’

Klaassen stond snel weer op uit het onding.

Theun de Kroon kwam terug met een pot koffie.

‘Ga zitten!’ zei ze.

Ze namen plaats aan de eettafel. Gelukkig stonden daar wel normale stoelen.

‘Niet het interieur dat je verwacht bij een taxichauffeur?’ Keijzer klonk verbaasd.

‘Wat voor interieur had u dan verwacht? Rode pluchen gordijnen, een vitrinekast vol porseleinen Spaanse danseresjes en kristallen tuinkaboutertjes en ook nog twee grote valse honden, herders of bouviërs?’ lachte Theun.

‘De politie is niet bevooroordeeld, dat hoor ik meteen. Behalve taxichauffeur ben ik ook meubelmaker. Van het meubels maken kan ik niet leven. Ik kan er niet tegen om voor een baas te werken en ik rij graag auto. Daarom ben ik ook maar taxichauffeur geworden. Ik ben graag een vrije jongen.’

‘Wij zijn hier omdat u mevrouw Anna de Zwart op zondagmorgen 15 september naar huis heeft gebracht,’ legde Klaassen uit.

‘Dat klopt.’ Ze keek hem onderzoekend aan.

‘Heeft u de rit genoteerd?’

‘Uiteraard, taxichauffeurs zijn verplicht om al hun ritten te registreren.’

Ze stond op, deed een laatje open in een asymmetrische buffetkast en haalde er een multomap uit. Ze ging weer zitten, bladerde in de multomap en haalde er toen een blad uit en legde het op tafel. ‘15 september’ stond er boven. Daaronder een rijtje begin- en eindtijden en adressen. Ze wees een regel aan. 05.48 uur.

‘Muntplein-Nieuw Sloten. 6.2 km. 11,45 euro,’ las Klaassen.

‘Is u toen iets opgevallen aan mevrouw De Zwart?’

‘Ze was stomdronken,’ zei de taxichauffeuse.

‘Neemt u dronken mensen mee?’ Klaassen wist dat veel taxichauffeurs dat niet deden omdat ze bang waren dat de dronkenlappen moesten overgeven in de auto.

‘Ik heb haar al vaak thuisgebracht. Ze kotst nooit. Tenminste, niet in mijn auto.’

‘U heeft haar al vaak thuisgebracht?’ herhaalde Klaassen.

‘Meestal loopt ze op het Damrak. Ze slingert een beetje. Wanneer ik haar zie stop ik en zeg ik dat ze in moet stappen. Een enkele keer wil ze niet mee. Dan heeft ze misschien nog niet 162

1

genoeg op. Ik stap uit en doe het achterportier voor haar open en help haar naar binnen. Ze slaagt er zelf niet in om het portier open te krijgen. Soms is ze heel helder en vertelt ze me van alles maar soms kan ik helemaal niet verstaan wat ze zegt. Ik rij haar naar huis. Ik weet inmiddels wel waar ze woont. Ik haal de huissleutel uit haar tas en ik doe de deur open. Dan help ik haar uit de auto en breng haar naar binnen. Ik moet haar ondersteunen want ze kan bijna niet meer lopen. We stommelen samen de trap op naar haar slaapkamer. Ik trek haar schoenen uit en ik zet een glaasje water naast haar bed en dan vertrek ik weer.’

‘Een goede fee,’ zei Klaassen.

‘Ach, we kunnen allemaal wel eens wat hulp gebruiken,’ mompelde Theun.

‘Heeft ze die ochtend nog iets verteld?’

‘Dat ze iemand had vermoord,’ zei Theun.

‘Dat ze iemand had vermoord?’ riepen Klaassen en Keijzer tegelijk.

‘Waarom heeft u toen de politie niet meteen gewaarschuwd?’

Theun zei niets.

‘Mevrouw de Kroon, u had de politie moeten bellen. Waarom heeft u dat niet gedaan?’

Ze zuchtte en keek naar het plafond en toen keek ze weer naar Klaassen.

‘Ik geloofde er niks van. Dronken mensen zeggen wel vaker iets raars.’

‘Oké,’ zei Keijzer toen ze weer terugreden: “We weten nu dus zeker dat Anna het heeft gedaan. Ze zat om kwart voor zes in die taxi. Ze heeft een of twee uur in de bibliotheek doorgebracht. Dus laten we zeggen dat ze om kwart over vier de moord heeft gepleegd.’

Klaassen vond dat het niet klopte: ‘Waar heeft Ellie dan al die tijd gezeten? Is ze van half een tot vier uur blijven wachten tot iemand haar dood kwam slaan? Waarom is ze niet teruggegaan naar het feest?’

Ze praatten de hele dag over de zaak. Alsmaar weer namen ze allerlei scenario's door.

‘Kalkhoven heeft veel meer geld en bezittingen dan hij met zijn salaris verdiend kan hebben. Henkie vervoert af en toe pakjes voor Sjaak. Sjaak heeft toevallig de fiets van Romula Bos gestolen op het centraal station.’

‘Misschien is Kalkhoven rijk geboren. Misschien verdient hij geld met lezingen of met

boeken of misschien schrijft hij in de krant. Je weet niet wat die gasten allemaal nog meer doen. Misschien heeft hij al dat geld op de beurs verdiend. Hij moet genoeg geld hebben om te beleggen. Misschien handelt ie in opties of zo.'

'Kalkhoven is rijk van de handel in gestolen kunstwerken. Hij werkt samen met mevrouw
163

1

Bos. Die schilderijen zaten niet in die auto die is uitgebrand. Ze doen ook aan verzekeringsfraude.'

'Sjaak was ooit de dealer van Ellie en hij heeft de fiets van Romula gestolen. Dat kan toch geen toeval zijn?' ging Keijzer verder.

'Laten we even nuchter blijven. De belangrijkste connectie is dat de meisjes allebei theaterwetenschappen studeerden,' zei Klaassen.

'Misschien heeft Romula Ellie vermoord en heeft iemand anders daarna Romula vermoord? Dokter Schiller misschien?' veronderstelde Keijzer.

'De medewerkers van het Instituut voor Theaterwetenschappen hebben een alibi voor de moord op Romula Bos. Ze zaten te eten in een restaurant. Het was een vergadering over de toekomst van het instituut,' zei Klaassen.

'Dan zijn de studenten onze verdachten: Dirk Eik, Philip Linde, Frederique Reynders en Theo de Klos. Freddie is de laatste die Romula gezien heeft. Misschien is ze Romula achterna gefietst en heeft ze haar toen vermoord,' zei Keijzer.

'Dirk en Philip komen ook in aanmerking. Misschien hebben ze samengewerkt of misschien is een van de twee de dader. Ze hebben de goedendag naar de bibliotheek gebracht. Misschien hebben ze het ding per ongeluk op het hoofd van Ellie laten vallen. Bovendien wonen ze in dezelfde studentenflat als Romula Bos,' zei Klaassen.

'Nadat ze Ellie per ongeluk hadden gedood,' zei Keijzer, 'zijn ze met Romula gaan stappen. Ze hebben aan haar verteld wat er gebeurd is. Een paar dagen later hebben ze haar, uit angst dat ze het dóór zou vertellen, vermoord. Ze woonden in dezelfde studentenflat als Romula. Ze fietsten regelmatig samen naar huis. Ze wisten dus welke weg ze nam langs de Sloterplas. Ze hebben haar opgewacht, van haar fiets gesleurd en doodgeslagen.'

'Of ze is gewoon gestopt en afgestapt toen ze de jongens tegenkwam in het park?'

'Dan zijn ze dus ook gevaarlijk voor elkaar. Ze zullen dan bang zijn dat de ander doorslaat. Degene die het bangst is zal de ander misschien vermoorden?'

Het was half drie 's middags. De telefoon ging. Klaassen nam op.

'Bedankt!' riep hij en legde neer.

'Henkie is gebeld! Scenario 1 treedt in werking!'

'Yes!' zei Keijzer. 'Eindelijk actie!'

Opgewekt liepen Klaassen en Keijzer hun kamer uit en de trap af. Op de parkeerplaats van het politiebureau stapten ze in een politieauto. Ze reden naar het Rokin en parkeerden daar

op de bewaakte parkeerplaats. Ze bleven in de auto zitten. Aan het begin van het straatje dat naar het Binnengasthuis liep stond het wagentje van een straatveger. Ook op het grachtje naast de toegangsweg tot het BG was een straatveger bezig. Op het grachtje waren twee glazenwassers aan het werk en toevalligerwijs waren er ook glazenwassers bezig om de ramen te lappen van de winkels in het straatje. Klaassen en Keijzer zagen Kalkhoven aan komen lopen van het Spui.

‘Je bent erbij, mannetje,’ zei Keijzer.

‘Zullen we dat zo tegen hem gaan zeggen?’ zei Klaassen.

‘Je bent erbij mannetje. Dat is een zin uit een kinderboek. Dat heb ik nou altijd al graag tegen een boef willen zeggen.’

Ze stapten uit de auto en bleven van een afstandje kijken wat er gebeurde in het straatje. Henkie Hoppe kwam van de andere kant het straatje in. Toen Kalkhoven hem was gepasseerd vouwde hij het plastic tasje dat hij bij zich had op en gooide het in een van de afvalbakken. Een van de glazenwassers kwam op hem af en toonde een identiteitsbewijs. De tweede glazenwasser was van zijn trapje gesprongen en stond nu ook naast Kalkhoven. De straatveger zette zijn bezem tegen de pui, trok een paar plastic handschoenen aan die hij uit zijn jaszak had gehaald en haalde het plastic tasje uit de afvalbak. Even later liepen de twee glazenwassers met Kalkhoven tussen zich in naar de parkeerplaats. Klaassen zat alweer achter het stuur en Keijzer stond naast de auto te wachten. Keijzer hield het portier open voor Kalkhoven. Hij moest op de achterbank zitten tussen de twee glazenwassers in. Keijzer stapte weer vóór in. Terwijl hij zijn veiligheidsriem naar de sluiting trok zei hij: ‘Je bent erbij, mannetje.’

Via de achteruitkijkspiegel keken Klaassen en Keijzer elkaar een fractie van een seconde aan. Ze lachten.

Voordat ze aan het verhoor van Kalkhoven begonnen pakte Klaassen de telefoon: ‘We hebben Kalkhoven dus jullie kunnen Sjaak arresteren en naar het bureau brengen.’ Sjaak werd sinds hij was vrijgelaten voortdurend geschaduwd. Tien minuten later werd er teruggebeld.

‘Hij doet niet open? Heb je hem opgebeld? Misschien zit ie te kakken of staat ie onder de douche. Probeer het met ’n half uurtje nog maar eens.’

Een kwartier later ging weer de telefoon. Klaassen nam op en riep vrijwel meteen: ‘We komen eraan,’ en tegen Keijzer: ‘Hij heeft zelfmoord gepleegd. Hij ligt dood in huis.’

Ze renden het kantoor uit en de trap af. Ze scheurden naar Haarlem. 165

‘Ze zijn achterom gelopen. Door de tuin van de benedenburen zijn ze op zijn balkon geklommen. Hij woont op de eerste verdieping. Ze zagen hem liggen en zijn naar binnen gegaan. De balkondeur stond open. Hij heeft een kogelgaatje in zijn hoofd. Ze gingen iedereen waarschuwen, technische recherche en zo, dus het hele circus zal nu wel

onderweg zijn.’

Een kwartiertje later stonden ze te praten met Welling en Wildschut die Sjaak deze dag in de gaten hadden gehouden. Ze waren allebei in burger. Welling droeg een spijkerbroek en een rood T-shirt. Hij leek langer en dunner dan ooit. Wildschut droeg een lichtblauw trainingspak waarin ze er bepaald niet onopvallend uitzag. Sjaak was ’s ochtends om een uur of negen naar buiten gekomen en naar de bakker gegaan. Daar had hij een half gesneden volkoren en een kaascroissantje gekocht. Toen was hij weer naar huis gegaan. Af en toe hadden ze hem voor het raam gezien wanneer hij door de kamer liep. Om tien uur was hij naar buiten gekomen in een trainingspak en in zijn auto gestapt en naar De Hout gereden. Daar was hij een rondje gaan hardlopen. Wildschut had hem gevolgd. Na een half uurtje was hij weer naar huis gereden. De laatste keer dat ze hem voor het raam zagen was tegen tweeën. Om vier uur hadden ze hem dood in de woning aangetroffen. Ze hadden even gekeken of hij misschien nog leefde en of ze misschien iets konden doen maar toen ze geconstateerd hadden dat hij er erg dood uitzag waren ze weer naar buiten gegaan en hadden ze gewacht op versterking. Hij had geen bezoek gehad, althans er was door de voordeur niemand naar binnen gegaan of naar buiten gekomen. Het was sowieso een straat waar weinig gebeurde. ’s Ochtends gingen er wat mensen weg. De meeste stapten in een auto. Een tijdje later kwamen er wat kinderen en hun ouders naar buiten. De kinderen werden lopend of met de fiets of de auto naar school gebracht. Een enkele ouder kwam weer terug maar de meeste niet. Door een wat bredere zijstraat reed wat verkeer. Af en toe reed er een fiets of een auto door de straat. Er was een straatveger geweest en er was taxi door de straat gereden met een vrouw aan het stuur. Om een uur of drie kwamen de kinderen met begeleiders weer thuis. Even later kwamen de kinderen weer uit hun huizen en gingen spelen op de stoep. Op tafel lag een afscheidsbriefje. Bij het lichaam hadden ze geen wapen gezien. Hij lag op zijn buik. Misschien lag hij wel op het pistool. Een schot hadden ze niet gehoord.

Ze keken naar boven naar het raam van de woning van Sjaak. Ze zagen mensen in witte overalls met capuchons op door het huis lopen.

‘Zullen we maar even naar binnen gaan?’ stelde Keijzer voor. Ze liepen naar een busje van de technische recherche en trokken allebei een witte overall 166

1

aan met capuchon. Ze kregen van de chauffeur elk een paar sloffen van katoen. Voor de deur trokken ze de sloffen aan over hun schoenen.

‘Als smeris kun je toch makkelijker iemand vermoorden,’ merkte Klaassen op. ‘Als je DNA wordt gevonden kan dat gebeurd zijn tijdens het onderzoek.’

Ze gingen de woning van Sjaak binnen.

Het was een bovenhuis met een eigen opgang. De trap leidde naar de etage van Sjaak. Via de voordeur kwam je dus slechts één woning binnen. Het was geen trapportaal waar verschillende woningen op uit kwamen.

Op de eerste verdieping waren naast de gang twee kamers en suite die verbonden waren door schuifdeuren. De verdieping had nog de oorspronkelijke indeling. Waarschijnlijk was het huis rond negentienhonderd gebouwd. De inrichting was eenvoudig. In de voorkamer

stond een eettafel met vier stoelen er omheen. In de hoek stond een computer. Op het toetsenbord lag het briefje. Keijzer las het voor: ‘Lieve ma, Het spijt me. Het gaat niet meer. Ik heb twee vrouwen vermoord. Het zijn Ellie Alto en Romula Bos. Het spijt me. Sjaak.’

‘Gevoelige jongen die spijt heeft?’

Klaassen dacht aan het branieschoppertje dat ze hadden verhoord. Het zou kunnen.

‘Of het briefje is nep?’ veronderstelde Keijzer.

‘Hij kan Ellie Alto onmogelijk vermoord hebben want toen zat ie vast vanwege die vechtpartij bij ADO-Ajax,’ zei Klaassen.

Sjaak lag in de achterkamer tussen de dure leren bank en de enorme breedbeeldtelevisie. Klaassen en Keijzer stonden samen even naar hem te kijken.

‘Hij had nog geleefd als we hem eerder hadden opgepakt,’ zei Keijzer. Klaassen kreeg de pest in: ‘Wie bedenkt er nou dat zo’n nepgangster zelfmoord gaat plegen?’

Aan de achterkant was een balkon. De openslaande deuren stonden open. Er stond een rotan stoel waar een krant in lag. Het was het Haarlems Dagblad. Het was alweer een mooie zonnige dag en zo te zien had Sjaak op het balkon de krant zitten lezen. Tegenover het huis aan de achterkant waren geen huizen maar er was een grote blinde muur, de achterzijde van een groot gebouw. Er waren tuinen van de benedenburen. Aan de achterkant bevond zich ook de keuken die aan de zijkant een deur naar het balkon had. Klaassen en Keijzer stapten het balkon op en keken over de houten balustrade naar beneden. Op het stenen terras in de tuin van de benedenburen stond een vuilnisbak.

‘De collega’s zijn dus op die vuilnisbak gaan staan en hebben zich opgetrokken aan de 167

1

balustrade. De bevestigingsbouten van de regenpijp zijn handige voetsteuntjes,’ zei Keijzer.

‘Een eventuele moordenaar kan dat ook hebben gedaan,’ mompelde Klaassen, ‘en dan hebben onze gewaardeerde collega’s waarschijnlijk de eventuele sporen verpest. Wat een minkukels zijn het toch. Waarom zijn ze niet gewoon blijven wachten voor de deur. De TD

is met een lopertje in tien seconden binnen in zo’n huis. Aan een luie smeris heb je vaak veel meer dan aan een ijverige.’

Ze gingen de trap op naar de bovenverdieping. Boven waren een ruime slaapkamer en een vrij grote badkamer die toch klein leek omdat hij helemaal vol was gebouwd. In de badkamer was een groot wit bad met jacuzzi. Er was een grote witte douchecabine met een sproeisysteem waarbij het water uit heel veel gaatjes in de vier stijlen van de cabine kon sproeien zodat je van alle kanten nat gespoten zou worden als je erin stond. Verder waren er een wc en een bidet en twee wastafels. Alle kranen waren goudkleurig. De vloer en de muren waren bedekt met witte marmeren tegels. Er lagen goudkleurige hoogpolige badmatten en goudkleurige dikke handdoeken. Ze bekeken de toiletartikelen. Er was een elektrische tandenborstel. Er lag een scheerapparaat met tondeuse. Sjaak had

gemillimeterd haar. Er lagen twee half gebruikte tubes tandpasta van verschillende merken.

‘Beetje hoerig badkamertje,’ merkte Klaassen op.

‘Geen vrouwenspullen te bekennen, allemaal mannengeurtjes.’ Keijzer was blijkbaar bekend met de diverse merken. Er stonden allerlei deodorants en aftershaves.

‘Vriendjes misschien?’

‘Zo’n douche lijkt me wel lekker,’ zei Keijzer.

Ze bekeken de slaapkamer. Keijzer duwde met zijn vuist in het bed. Het bed gaf heel erg mee.

‘Waterbed,’ constateerde hij.

‘Hebben wij ook,’ zei Klaassen. ‘Ligt lekker hoor!’ Hij duwde ook even op het bed. ‘Deze is nog een stuk zachter dan ons bed.’

Het dekbedovertrek en de gordijnen waren goudkleurig. Het hoogpolige tapijt was goudkleurig. Er stonden witte porseleinen schemerlampen op de nachtkastjes naast het bed met goudkleurige lampenkappen.

‘Hij hield van goud,’ zei Keijzer.

‘Zou je denken?’ vroeg Klaassen.

Op een van de nachtkastjes lagen een brede gouden halsketting, een paar gouden armbanden en een paar gouden ringen.

168

1

‘Er bestaan sterke aanwijzingen dat de bewoner van dit huis van goud hield,’ zei Klaassen. Op het bed lagen een zwart trainingspak en een natte gouden handdoek. Op een stoel lagen wat kleren. Het bed was niet opgemaakt. De slaapkamer had een deur die toegang gaf tot een plat dak. De deur was niet op slot. Ze stapten naar buiten.

‘Lekker platje. Ik zou liever hier zitten dan op het balkon beneden.’

‘Beneden heb je schaduw,’ merkte Keijzer op. ‘Hier brand je weg.’

Het was inderdaad erg warm in de zon. Het plat leek niet bereikbaar vanuit de omliggende huizen. Ze keken naar boven. Het huis had een plat dak.

Ze gingen weer naar beneden. Op de woonverdieping was nog een zijkamertje aan de straatkant. Er stond een brandkast. Hij was op slot. Handig voor de dope en het geld.

‘Joggen, brandkast, waterbed, hij was beter georganiseerd dan ik gedacht had,’ zei Klaassen: ‘Het lijkt bijna een professionele boef.’

‘Officieel leefde hij van een uitkering van de sociale dienst.’ Keijzer had zoals altijd zijn huiswerk goed had gedaan.

Ze gingen de kamer weer in. De dokter was er: ‘Hij is nog geen uur dood. Het was een contactschot. Dat lijkt me zelfmoord.’

‘Ach welnee,’ zei Klaassen. ‘Hij is vermoord. Hij gaat toch niet eerst joggen en dan zelfmoord plegen?’

Ze besloten om Sjaak een klein stukje op te tillen om onder zijn lichaam te kunnen kijken. De fotograaf had inmiddels het lichaam al uit alle mogelijke hoeken gefotografeerd. Inderdaad lag er een pistool onder het lichaam. Ze legden hem weer neer. Ook het pistool moest later worden gefotografeerd. De val van het pistool en de val van het lichaam zouden nog zorgvuldig moeten worden bestudeerd en nagebootst. Klaassen en Keijzer gingen weer naar buiten. Welling en Wildschut stonden voor de deur.

‘Hoe zijn jullie aan de achterkant van het huis gekomen?’ vroeg Keijzer.

‘Verderop is een poortje,’ zei Welling.

‘Laat maar even zien.’

De agenten gingen voor naar een groen houten deurtje aan het eind van de straat. Achter het poortje was een gang die naar achteren liep tot aan de blinde muur. Langs de blinde muur liep een pad. Aan het eind van de blinde muur liep het pad naar rechts. Aan het eind was ook weer een groen houten deurtje. Dit deurtje kwam uit op een straat die parallel liep aan de straat waar Sjaak woonde.

‘Zo kan de moordenaar dus ongezien binnen zijn gekomen en ook ongezien weer zijn vertrokken. Ben je dwars door de heg de tuin van de benedenburen van Sjaak 169

1

binnengestapt?’

‘Jawel baas,’ antwoordde Welling trots.

‘Naar alle waarschijnlijkheid heb je de sporen die de moordenaar heeft achtergelaten verkloot!’ zei Klaassen. ‘Waarom ben je in vredesnaam dat balkon opgeklimmen?’

Welling zei niets en keek naar zijn schoenen.

‘Nou?’ riep Klaassen.

‘Sorry Hans, niet bij nagedacht.’

‘Maar hij heeft toch zelfmoord gepleegd?’ probeerde Wildschut. ‘Dan heeft Welling toch geen sporen verpest?’

‘En waar was jij? Waarom heb je hem niet tegengehouden, achterlijke doos?’ brulde Klaassen.

Terwijl hij het zei besepte hij dat hij zijn excuus zou moeten aanbieden. Daar hield ie helemaal niet van. Bovendien was het een domme vraag. Met tranen in haar ogen biechtte ze op dat ze weer eens was wezen plassen.

‘Sorry,’ mompelde hij.

Het omgaan met huilende vrouwen was niet zijn meest favoriete bezigheid. Ze stonden een tijdje pijnlijk te zwijgen.

Keijzer verbrak de stilte: ‘We hebben het gezien hier.’

Ze liepen buitenom over de straat terug naar het huis van Sjaak. Klaassen sprak een van de rechercheurs van de technische dienst aan. Hij gaf instructies om de tuin van de benedenburen, de paden die langs de tuinen liepen en ook om het dak van de woning van Sjaak te onderzoeken.

Daarna reden Klaassen en Keijzer weer terug naar Amsterdam.

‘Je moet Welling overplaatsen en mevrouw Wildschut moet met pensioen,’ stelde Keijzer vast.

‘Dat zal moeten wachten. We hebben het veel te druk. Ik kan er nu geen gedonder met personeelszaken bij hebben. Drie dooien en een professor die in drugs handelt.’ Klaassen had er goed de pest in.

‘Misschien heeft Anna de Zwart Ellie echt vermoord.’ Keijzer was de agenten alweer vergeten.

‘Ze werkt samen met Kalkhoven. Ze doet alsof ze hem haat, maar ondertussen. Ellie kende Sjaak en ze heeft ofwel Kalkhoven ofwel mevrouw De Zwart met hem gezien. Anna de Zwart heeft haar vermoord maar wil ons laten geloven dat het per ongeluk is gebeurd. Haar drankzucht is een prima alibi. Maar wat zou ze er aan hebben?’

170

1

‘Die twee zijn min of meer eigen baas. Zolang ze het instituut financieel rond kunnen breien hoeven ze niet bang te zijn voor opheffing of overname van het instituut door anderen. Geen gezeik met tientallen collega’s en eindeloze vergaderingen over de verdeling van het budget voor de balpennen,’ zei Klaassen.

Klaassen zette de ventilator op de hoogste stand en vroeg zich af hoe lang de stank van de aftershave van de conservator, die meereed naar het gerechtelijk laboratorium in zijn auto zou blijven hangen. Gelukkig was het niet ver. Het lab was een ruime zaal vol geheimzinnige apparatuur. Rechts stond een rek vol met bruine schoenen in plastic zakken. Klaassen stelde de conservator voor aan Julia. Het schilderij stond op een granieten aanrecht tegen een muur. De conservator bekeek het een tijdje van een afstandje. Toen liep hij er naar toe en bestudeerde het van heel dichtbij. Vervolgens vroeg hij om latex handschoenen. Hij tilde het schilderij op en bekeek de achterkant. Ook achterkant van de lijst vond hij blijkbaar bijzonder interessant. Klaassen begon zich te vervelen. Hij vroeg zich af of de man zich stond aan te stellen of dat er echt iets belangwekkends te zien was.

‘Mag ik de röntgenfoto zien?’ vroeg de conservator.

De foto lag al klaar op een lichtbak. Ze keken allemaal.

‘Er zit een gaatje in het doek,’ Julia wees het aan.

‘Aha!’ zei de conservator, ‘dat is heel interessant! En hebben jullie ook de analyse van de gaschromatograaf?’

Julia liep naar een computerscherm en klikte met de muis. Achter elkaar verschenen er allerlei grafieken op het scherm.

‘Kunt u zien of er fenolformaldehyde in de verf zit?’

‘Fenolformaldehyde, dat is toch bakeliet?’ Julia typte het woord in en er verscheen een nieuwe grafiek op het scherm.

‘Dit is de grafiek van fenolformaldehyde. Ik ga de computer even de op het schilderij gevonden stoffen hiermee laten vergelijken. We hebben allerlei stoffen gevonden maar dat zijn toch meest kleurstoffen en olie. Er zit ook een laag stof en vet en nicotineaanslag op het doek. Het zou eens schoongemaakt moeten worden.’

Julia klikte met de muis en de grafiek voor fenolformaldehyde werd rood. Over de rode grafiek werden nu allerlei andere grafieken geprojecteerd. Geen van de andere lijnen op het scherm toonde een vergelijkbaar patroon met de rode lijn.

‘Han van Meegeren mengde bakeliet door de verf om te zorgen dat een schilderij de alcoholproef kon doorstaan,’ vertelde de conservator.

171

1

‘Alcoholproef?’

‘Heeft u een wattenstaafje en wat alcohol bij de hand?’

Julia gaf hem een doosje wattenstaafjes en een flesje. De conservator doopte een wattenstaafje in het flesje. Hij stipte het schilderij in de linker onderhoek heel even aan.

‘Kijk!’ riep hij triomfantelijk.

Ze keken allemaal naar het wattenstaafje. Er was niets te zien. De conservator doopte de andere kant van het wattenstaafje in het flesje en wreef toen met het puntje voorzichtig heel even over de groene jurk. Ze keken allemaal geïnteresseerd naar het wattenstaafje.

‘Wow!’ riep de conservator.

Aan het wattenstaafje was weer niets te zien. De conservator pakte een nieuw wattenstaafje en doopte het in het flesje. Hij stipte het lichtknopje heel voorzichtig aan. Ze keken allemaal naar het wattenstaafje.

‘Yes!’ riep Keijzer, ‘ik wist het!’

Op het wattenstaafje zat een koperkleurig puntje. Keijzer danste door het laboratorium als een voetballer die zojuist heeft gescoord. Klaassen en Julia stonden niet begrijpend naar elkaar te glimlachen en hun schouders op te halen. De conservator bekeek het schilderij door een loep.

‘Mogen wij ook weten wat er aan de hand is?’ vroeg Julia.

‘U heeft al begrepen dat het schilderij hoogst waarschijnlijk niet van Van Meegeren is?’ de conservator wachtte even tot ze allebei ja hadden geknikt.

‘Maar van wie is het dan wel?’ Hij wachtte weer een tijdje.

‘De alcoholproef is een oude maar betrouwbare methode om aan te tonen dat een schilderij een paar honderd jaar oud is. Oude verf lost niet meer op in alcohol. Het lichtknopje is er pas veel later op geschilderd!’

‘Is dit dan een échte Pieter de Hoogh?’ stamelde Julia.

‘In een huis van Göring heeft een schilderij van Pieter de Hoogh gehangen dat na de bevrijding van Berlijn spoorloos is verdwenen. Ik hoop dat we het zojuist hebben teruggevonden!’

Een uurtje later was Klaassen weer in de dansschool. Hij was er zelfs eerder dan Sonja. De dansleraar had deze keer onnatuurlijk geel haar.

‘Laten we maar vast beginnen,’ stelde de leraar voor.

Hij zette met een afstandsbediening de muziek aan en danste door het zaaltje.

‘Doe maar met me mee!’ riep hij en liet de muziek opnieuw beginnen. 172

1

‘Je gaat veel te snel,’ zei Hans die er niet veel zin in had.

‘Kom op, gewoon proberen. De vorige keer kon je dit.’

Hij deed een paar pasjes en toen kwam Sonja gelukkig binnen.

‘Wat goed dat jullie al begonnen zijn!’ Ze gooide haar tas in een hoek en kwam mee doen. Wonder boven wonder lukte het hem om binnen een kwartier de pasjes die hij de vorige les had geleerd goed uit te voeren. Hij deed alleen nog iets fout met zijn heupen volgens de dansgeleerden.

‘We drinken even iets en dan gaan we de draai oefenen,’ kondigde de leraar aan. Ze dronken een glaasje cola en Hans vertelde enthousiast over de Pieter de Hoogh. Ze gingen weer verder met de les.

‘Niet naar je voeten kijken!’ riep de leraar steeds.

Ze draaiden rondjes en Hans keek naar Sonja en naar duizend Sonja’s in de spiegel en naar duizend mannen met kanariegeel haar en toen voelde hij zijn voet wegglijden en hij hoorde het bot kraken en alles draaide nog een tijdje door. Hij lag. De muziek was gestopt. Sonja keek hem met open mond aan en boog zich toen over zijn enkel.

‘IJs!’ riep ze.

‘Gooi even alle ijsblokjes die je kunt vinden in een plastic tasje!’

De kanarie rende naar de bar. Hans ging zitten en bekeek zijn enkel.

‘Hij is gebroken. We gaan naar de eerste hulp,’ deelde zijn vrouw mee. Hij verreekte van de pijn maar hij was tegelijkertijd dolgelukkig omdat hij niet zou hoeven dansen op het feest.

‘Dus die student die al vier jaar in de gevangenis zit in Turkije heeft met de smokkel niets te maken?’ De officier was diep verontwaardigd.

Klaassen mocht eigenlijk helemaal niet lopen maar hij was toch maar op zijn krukken naar kantoor gehinkt.

‘We denken dat Kalkhoven zelf de smokkelaar is maar dat hij het spul op een of ander slinkse manier in de bagage van zijn studenten verstopte op die leuke studiereisjes die hij met ze maakte.’

‘Ik bel de minister. Die jongen moet meteen vrij!’ De officier pakte de telefoon.

‘We hebben het bewijs nog niet rond. De professor heeft laten doorschemeren dat hij het verhaal wil opbiechten in ruil voor strafvermindering.’

De officier liep rood aan en begon te piepen. Het leek alsof hij geen adem kreeg. Hij pakte iets uit zijn bureaula. Hij stopte een ding in zijn neus en snoof. 173

1

‘Astma, ik mag me niet druk maken van de dokter,’ bracht hij eventjes later uit.

‘Moet ik iets doen?’ Klaassen was zich rot geschrokken.

De officier begon te hoesten. Klaassen schonk een glas water in uit de kan die altijd op het bureau stond.

‘Dank je, het gaat al weer.’ De officier veegde met een witte zakdoek over zijn gezicht en beduidde Klaassen met een ongeduldig handgebaar dat hij verder moest vertellen.

‘Er zijn acht rechercheurs met de zaken van Kalkhoven bezig. Het lijkt erop dat hij zichzelf in natura liet betalen. Het schilderij heeft hij waarschijnlijk gekregen in ruil voor heroïne. Voor zover Kalkhoven cash geld ontving voor de drugs gebruikte hij het geld om studiereizen en onderzoeksprojecten te financieren voor de universiteit. Een paar rechercheurs bestudeert nu de boeken van de faculteit. De boekhouding van de universiteit steekt zeer ingewikkeld in elkaar. Het is duidelijk dat er bij theaterwetenschap meer geld wordt uitgegeven dan er officieel binnenkomt maar het is verdomd moeilijk om te achterhalen hoe alle geldstromen precies lopen. Kalkhoven bracht heroïne mee uit Turkije en bracht het spul vervolgens weer naar landen in oost Europa. Soms verkocht hij het spul ook in Amsterdam. Kalkhoven gooide dan een pakje in de prullenmand op straat voor het café van Bert Pels. Henkie Hoppe haalde het pakje weer uit de prullenmand en bracht het naar Sjajax die het spul verder verhandelde.’

‘En Ellie en Romula kwamen erachter dat Kalkhoven in drugs handelde en toen besloot Kalkhoven om de meisjes te vermoorden?’ informeerde De Grand.

‘Hij blijft ontkennen, maar wij denken inderdaad dat het zo is gegaan. Hij heeft Ellie vermoord in de bibliotheek omdat ze ontdekt had dat hij een dealer was en had gedreigd om hem aan te geven bij de politie. Misschien wist Romula dat hij dealde maar het kan ook zijn dat ze ontdekt had dat hij de moordenaar van Ellie was. We denken dat Kalkhoven Sjajax heeft ingeschakeld om Romula dood te slaan.’

‘Heeft Sjajax nog iets gezegd waar we wat aan hebben?’ vroeg De Grand.

‘Jammer genoeg niet. We hebben veel geld gevonden bij hem thuis en in het kluisje van zijn hotelkamer in Frankrijk. De technische recherche zoekt nu naar vingerafdrukken en andere sporen op de bankbiljetten. Sjaak heeft steeds volgehouden dat hij de fiets van Romula had gestolen op het centraal station en dat hij verder nergens iets vanaf wist.’

‘Op basis van de bewijzen die we hebben zal de heer Schiller veroordeeld worden voor de moord op Eline Alto. Schiller had een motief, hij was op de plaats van de misdaad op het tijdstip van de misdaad,’ zei De Grand. ‘Hij blijft gearresteerd. Hij heeft juffrouw Alto vermoord. Tegen Kalkhoven hebben we geen bewijs dat hij betrokken is bij een van de

twee moordzaken. Jullie moeten het onderzoek voortzetten.'

Klaassen lachte zijn hart: 'Het is niet leuk meer. Eén moord tegelijk vind ik meer dan genoeg. Nu we honderd rechercheurs op de zaak hebben worstel ik alleen nog maar de hele dag getuigenverklaringen door en ben ik alleen nog maar bezig om mensen te vertellen wat ze moeten doen wat ze dan vervolgens niet of helemaal verkeerd uitvoeren. Ik wil zelf weer eens op pad.'

De officier hief zijn handen in een gebaar van ik kan het ook niet helpen.

'Hij is eerst gaan joggen en toen hij thuis kwam heeft hij nog gedoucht. Daarna heeft ie zich voor zijn kop geschoten.'

'Opmerkelijk,' zei de officier.

'Verdacht natuurlijk.'

'Je denkt dat hij vermoord is?' Het was nauwelijks een vraag. Klaassen legde uit hoe het gebeurd zou kunnen zijn: 'Misschien is de moordenaar naar binnen gegaan toen hij was gaan joggen in de Hout? Of misschien is de moordenaar net als Welling langs het balkon naar binnen geklommen? Of hij is via het dak binnengekomen en langs het balkon weer vertrokken?'

'Als hij vermoord is,' zei de officier.

'Denkt u van niet?'

'Je zult het moeten bewijzen. Schiller en Kalkhoven hebben een alibi want die zaten op het politiebureau,' zei de officier.

'De studenten zijn verdacht, Meesje Paauwe en Theo de Klos zijn verdacht, en de ouders van Romula Bos zijn verdacht. Anna de Zwart is verdacht want die hadden we net laten gaan. Misschien moeten we ook onderzoeken of uitsluiten dat de ouders van Ellie Alto betrokken zijn bij de moorden? Zij kenden tenslotte Sjaak en hadden reden om hem te haten.'

'Omdat hij de dealer was die Ellie van drugs voorzag?'

'Precies.'

'Denkt u dat die oude baas over het balkon is geklommen?' Klaassen vond het vergezocht.

'Ik ben ook een oude baas en ik doe aan bergbeklimmen.' De officier keek hem streng aan.

'Je mag je niet door vooroordelen laten leiden.'

'Nee, meneer.' Klaassen kende veel politiemannen met vooroordelen maar zelf had hij ze natuurlijk niet.

'Misschien is mevrouw Alto wel op dat balkon geklommen of anders dat broertje,' sprak de officier.

‘We zullen gewoon weer nagaan of ze een alibi hebben.’ Klaassen maakte een aantekening. Zijn enkel deed pijn. Hij was chagrijnig.

‘Maar het kan ook een afrekening in de drugs wereld geweest zijn,’ suggereerde de officier.

‘Dan zijn het misschien toch drie moorden die niets met elkaar te maken hebben. Ellie is vermoord door Schiller. Alle sporen en de getuigenverklaringen en de verklaring van Schiller zelf wijzen daar op. Romula is vermoord door haar vader. Hij sloeg haar en dat is uit de hand gelopen. Kalkhoven smokkelde drugs en werkte samen met Sjaxax. Sjaak had contacten met een criminele organisatie die hem uit de weg heeft geruimd omdat Sjaak de laatste tijd te vaak op het politiebureau zat. Misschien dachten ze in het milieu dat hij Kalkhoven heeft verlinkt en wilden ze het voor zijn dat hij nog meer mensen erbij zou lappen,’ bedacht Klaassen.

‘Sjaak was onze belangrijkste getuige en hij is verdomme onder onze ogen vermoord!’

Klaassen had de officier nog nooit ‘verdomme’ horen zeggen.

‘Het spijt me,’ zei hij, ‘als ik dat had zien aankomen had ik hem natuurlijk nooit naar huis laten gaan.’

‘Een blunder waar de pers bovenop zal duiken. Maar het is mijn fout en mijn verantwoordelijkheid,’ zei de officier.

Het plukje haar op zijn hoofd was verdwenen.

‘Of was het toch gewoon zelfmoord? En waarom zou hij bekend hebben dat hij Ellie heeft vermoord. Hij zat toen in Den Haag.’

‘Het zou ons natuurlijk beter uitkomen als het zelfmoord was.’

De officier keek een tijdje aandachtig naar de pinguïn op de dossiermap die voor hem lag en tekende er toen een extra snorhaar bij.

‘We kunnen de zelfmoordkwesie en de vreemde bekentenis aan de politiepsycholoog voorleggen,’ vervolgde hij.

Klaassen maakte weer een aantekening.

‘Het probleem is dan de fiets van Romula. Als Sjaak vermoord is en als hij de waarheid sprak over de fiets, wie heeft hem dan op het centraal station neergezet? We hebben toch liever dat er een getuige wordt gevonden die hem gezien heeft op die fiets of bij de Slotterplas,’ peinsde de officier.

‘We gaan het nog maar eens vragen in het tv-programma ‘*O psporing verzocht*,’ stelde Klaassen voor. We vragen getuigen die die avond bij de Slotterplas zijn geweest om zich te melden. We laten de fiets zien en we vragen of iemand de fiets heeft gezien. We loven een beloning uit voor inlichtingen over de fiets. En we zetten ook een paar mensen op pa Bos.

We sturen een paar vrouwelijke rechercheurs naar Zutphen om het plaatselijke roddelcircuit te benaderen. Er moeten vriendinnen en vrienden van Romula en van haar

moeder rondlopen die weten van de mishandeling door Bos.'

'Die Peter Prins heeft daar toch al een verklaring over afgelegd?' zei de officier.

'Die vriend met wie mevrouw Bos naar de opera was in Dusseldorf?' vroeg Klaassen.

'Hij heeft verklaard dat ze werd geslagen. Lees het nog maar eens na.'

Alweer maakte Klaassen een notitie. Het dossier van de moorden was nu zo dik dat hij onmogelijk nog alles kon lezen. Hij moest vertrouwen op de officier en op Keijzer om geen belangrijke informatie te missen.

'Kalkhoven kende Sjaak en Kalkhoven kende Romula Bos. Bovendien deed Kalkhoven zaken met de moeder van Romula. Een vingerafdruk van Sjaak staat op de fiets van Romula. Dat zijn de feiten. Het lijkt er sterk op dat Sjaak Romula heeft vermoord. We weten alleen niet waarom. Wist ze iets over de drugshandel? Of wist ze misschien iets over de schilderijenhandel? Heeft Kalkhoven wellicht iets te maken met het ongeluk met die schilderijen van Van Mesdag?'

'Er is hier een analyse van het lab,' zei Keijzer.

Ze namen elk een meter dossier door.

'In het braaksel zat hasjcake. Weet jij daar iets van? Er is toch nergens kots gevonden?'

Klaassen veerde overeind.

'Hasjcake? Ik dacht al dat er iets raars was met die cake. Het was mijn eigen kots. Ik heb bij de hospita van Freddie Reynders laatst een plakje cake gegeten. Daarna werd ik doodziek. Ik heb een beetje kots naar het lab gestuurd voor analyse.'

'Oh per ongeluk hasjcake gegeten? En moet ik dat geloven?'

'Waarom geven die mensen hasjcake aan een rechercheur? Is dat weer een nieuwe methode van agentje pesten?'

'Vraag het ze zelf!' riep Keijzer.

Klaassen pakte de telefoon en zocht in zijn notitieboekje het nummer van de Witteveens.

'Goedemorgen, met Klaassen. Spreek ik met mevrouw Witteveen?'

'Mevrouw Witteveen, toen ik laatst bij u was heeft u me een plakje hasjcake geserveerd. Waarom heeft u dat gedaan. Realiseert u zich niet dat dat gevaarlijk kan zijn voor mensen die van niks weten?'

Klaassen hield de telefoon een beetje van zijn oor af. Ze praatte nogal hard. Hij zag dat Keijzer geamuseerd naar hem keek. De hufter had leedvermaak. 177

1

'U heeft de cake gekregen? U weet van niets? Ik ben er nogal ziek van geworden. U doet er verstandig aan om de gulle gever erop te wijzen dat je wanneer je iemand een hasjcake cadeau doet je dat er beter bij kunt vertellen. Niet iedereen reageert goed op dat spul.'

Klaassen hing op en keek peinzend naar de telefoon: 'Ze wist het niet. Haar man is er ook ziek van geworden. Ze heeft de cake gekregen van de moeder van Frederique Reijnders.'

Ze gaat haar de huid vol schelden.’

Keijzer keek naar het beeldscherm van zijn computer en begon te typen. Toen stond hij op en liep de kamer uit. Klaassen hoorde de printer die op de gang stond. Keijzer kwam weer binnen en gaf Klaassen een A4-tje. Hij legde zijn voeten op zijn bureau en begon te lezen. Peter Prins had het alibi van Ineke Bos bevestigd. Hij had ook verklaard dat Ineke Bos hem in vertrouwen had genomen over het feit dat zij en haar dochter Romula regelmatig werden geslagen door haar man. Zowel Ineke Bos als Romula Bos waren diverse keren van huis weggelopen. Ineke Bos ging telkens weer terug naar haar man. Hij had altijd vreselijke spijt na een woedeaanval en vaak ging het daarna ook weer maanden en soms wel jaren goed. Na de laatste keer had hij erin toegestemd om samen met zijn vrouw in therapie te gaan. Romula was sinds een jaar het huis uit en Ineke Bos vertrouwde erop dat haar dochter nu veilig was voor haar man.

Romula had in Zutphen heel wat vriendjes gehad. Misschien was dat een reactie op de wreedheden die haar vader haar aandeed.

‘We laten het benzineverbruik van de heer Bos controleren. Misschien kunnen we aantonen dat hij niet naar Amsterdam heeft kunnen rijden op de avond van de moord op Romula. We gaan zijn auto ook onderzoeken op sporen: modder en takjes en zo. Misschien kunnen we op die manier een verband leggen met het park bij de Sloterplas?’

Hij pakte de telefoon en belde het politiebureau in Zutphen en vroeg of ze de auto’s van de familie Bos in beslag wilden nemen.

‘De auto van Sjajax moet ook onderzocht worden op sporen van de Sloterplas,’ zei Klaassen.

‘En al zijn schoenen,’ grinnikte Keijzer.

‘Waarom zou de moordenaar de fiets hebben meegenomen?’ vroeg Klaassen zich af.

‘Vervoermiddel?’ zei Keijzer.

‘Je kunt niet met de auto op dat pad komen waar ze de bosjes in is gesleurd. De moordenaar heeft haar doodgeslagen en is er toen op haar fiets vandoor gegaan. Hij is naar zijn auto gefietst, heeft de fiets ingeladen en heeft toen de fiets op het centraal station 178

1

neergezet. Het idee was natuurlijk dat die fiets nooit meer teruggevonden zou worden.’

‘Misschien heeft Sjaak, nadat hij haar had vermoord, die fiets een paar dagen gebruikt. Op een gegeven moment werd het bezit van die fiets hem toch te link en besloot hij om de fiets aan Henkie te geven,’ zei Klaassen.

‘Dat was dan een domme fout. Hij had hem beter op een willekeurige plek achter kunnen laten. Een toevallige voorbijganger had de fiets meegenomen en we hadden helemaal geen verband kunnen leggen tussen Sjaak en Romula Bos.’

‘Misschien heeft de ene moord toevallig geleid tot de volgende moord,’ Keijzer kon eindeloos doorgaan met zijn theorieën.

‘Ellie wordt vermoord door Schiller omdat Schiller bang is dat zijn vrouw en de rest van de wereld er achter komen dat hij een verhouding had. Bos is ongerust. Hij denkt toch al

dat Amsterdam een levensgevaarlijke stad is en hij bezoekt zijn dochter. Hij wil haar met geweld mee terug nemen naar Zutphen en hij slaat haar per ongeluk dood. De collega's van Sjaak worden zenuwachtig omdat we met het moordonderzoek te dicht in de buurt van hun drugshandel komen en ze vermoorden Sjaak omdat hij teveel weet.'

Klaassen begon zich steeds meer te ergeren. Gewoonlijk liep hij even de kamer uit als het geleuter van Keijzer hem de keel uithing maar met zijn gebroken enkel was dat lastig.

'Het gaat er bij mij echt niet in dat de moorden niets met elkaar te maken hebben!'

'Het leven is nu eenmaal geen roman waarin alles met elkaar samenhangt. Het leven is een lange toevallige samenloop van omstandigheden.'

Keijzer was een theoreticus en een dromer. Hij praatte weer door: 'Sjaak heeft Romula vermoord omdat ze iets wist over de drugshandel. Daarna heeft iemand anders Sjaak vermoord omdat hij teveel wist. De tweede en de derde moord hebben met elkaar te maken. De moord op Ellie Alto staat op zichzelf. We kunnen ook alle combinaties beschouwen. De moorden op Ellie en Romula hebben met elkaar te maken maar de moord op Sjaak staat daar los van. Ellie en Romula studeerden samen. Ook zijn ze allebei gestorven aan een klap op hun hoofd terwijl Sjaak is doodgeschoten. De moorden op Sjaak en Ellie hebben met elkaar te maken maar de moord op Romula staat daar los van. Sjaak en Ellie kenden elkaar. Misschien heeft Ellie Sjaak gezien in de buurt van het Instituut voor Theaterwetenschap. Misschien heeft Ellie ontdekt dat Kalkhoven contact had met Sjaak. Ellie heeft op de avond van het feest gezegd dat ze Kalkhoven wilde spreken. Kalkhoven is naar zijn kamer gegaan en heeft daar op Ellie gewacht. Hij zegt dat ze niet is komen opdagen maar misschien is dat niet waar. Misschien heeft hij haar en Schiller naar boven zien gaan en is hij ze gevolgd. Hij heeft haar doodgeslagen in de bibliotheek toen 179

1

Schiller door de voordeur was vertrokken. Daarna is hij door de achterdeur weer naar beneden gegaan. De drie moorden kunnen ook niets met elkaar te maken of de moorden hebben alle drie met elkaar te maken. Een probleem om over na te denken tijdens de afwas,' besloot Keijzer.

'Wij hebben een vaatwasmachine,' zei Klaassen. 'In principe denk je dan nooit meer ergens over na.'

'Laten we maar eens een leerling van de politieschool zetten op het uitvlooiën van alle keren dat Bos en zijn vrouw benzine hebben getankt. Ze betalen vast niet contant bij de pomp,' Klaassen pakte zijn telefoon en gaf instructies over het napluizen van de benzinerekeningen.

'Er is nog iets dat we niet weten,' zei Keijzer.

'Kalkhoven gooide de pakjes met drugs in een afvalbak. Henkie Hoppe haalde de pakjes uit de afvalbak en gaf ze aan Sjaak. Sjaak verkocht de dope op straat. Maar hoe betaalde hij Kalkhoven? Ze hebben hun best gedaan om het zó te regelen dat er geen direct contact was. Hoe kwam het geld in handen van Kalkhoven?'

'Zullen we eens met Meesje Paauwe gaan praten? Zij doet toch de boekhouding van het

instituut?’ Klaassen was blij dat hij een excuus had gevonden om de dossiers in de steek te laten.

Een half uurtje later hinkte hij achter Keijzer aan op zijn krukken het kantoortje van Meesje binnen. Theo de Klos zat bij haar op de kamer op de rand van haar bureau. Theo en Meesje zwegen maar Klaassen had de indruk dat ze druk in gesprek waren geweest. Hij vroeg zich af of de dikke student alweer een plaatsvervangster had gevonden voor Romula om de sleur van alle dag wat mee te doorbreken.

Klaassen ging op de enige stoel zitten en Keijzer nam plaats op een ladekastje en begon een shaggie te draaien. Meesje giechelde nerveus. Mensen werden wel vaker zenuwachtig van de politie.

‘We hebben een vraag over de administratie van het Instituut,’ begon hij.

‘Alle boeken zijn door de politie in beslag genomen. U heeft alle gegevens al,’ zei ze.

‘Je komt vaak sneller iets te weten door even een paar vragen te stellen,’ legde hij uit.

‘Wat wilt u dan weten?’

‘Wat voor inkomsten had het Instituut?’

‘Inkomsten? Bedoelt u de kleine kas? Ik heb hier een geldkistje. De studenten betalen voor fotokopieën en we verkopen ook wel eens tekstboekjes van toneelstukken.’

‘Nee, dat bedoel ik niet. Jullie hebben toch een begroting. Hoe wordt het Instituut 180

1

gefinancierd?’

‘Gewoon, door de Universiteit. We krijgen elk jaar geld en dat maken we op.’

‘En dat is alles? Hebben jullie geen andere inkomsten?’

Ze keek hem glazig aan.

‘Je vergeet de stichting, Mees,’ mengde Theo zich in het gesprek.

‘Wat voor stichting?’ Hij wendde zich met weerzin tot de vetklep.

‘Oh, je bedoelt de Bertold Brecht stichting!’ riep Meesje. ‘Had dat dan meteen gezegd!’

‘Wie is Bertold hoe heet ie?’

‘Brecht,’ zei Keijzer, ‘Bertold Brecht was een belangrijke Duitse toneelschrijver uit de vorige eeuw.’

‘Dank je wel, Hein-Piet,’ zei Klaassen. ‘En wat is dat voor stichting?’

‘Lejo, professor Kalkhoven, verleidt oude dametjes,’ giechelde Meesje. ‘Hij gaat met ze lunchen en dan zetten ze de stichting in hun testament en dan gaan ze een tijdje later dood.’

Klaassen keek haar verbluft aan.

‘Ja, we plagen hem altijd dat hij een langzaam werkend gif op hun broodje kaas gooit!’

hinnikte ze.

Ook Theo lachte. Klaassen en Keijzer keken elkaar aan.

‘Bedankt voor jullie hulp,’ zei Klaassen toen.

Hij duwde zichzelf overeind op de armleuningen van zijn stoel en pakte zijn krukken. Nu hadden ze alweer een nieuw spoor om na te trekken. Het was om stapelgek van te worden.

‘Een echte Pieter de Hoogh? Dat meent u niet!’ Ineke Bos sloeg een hand voor haar mond. Haar verbazing zag er volkomen oprecht uit. Klaassen en Keijzer zaten weer in de woonkamer van de familie Bos. Ze waren voor de begrafenis van Romula naar Zutphen gekomen en namen de gelegenheid te baat om nog even met de heer en mevrouw Bos te praten. Ze keken elkaar aan. Keijzer zuchtte en haalde zijn pakje shag te voorschijn.

‘Als u wilt roken verzoek ik u om dat in de tuin te doen.’ Ze klonk geërgerd.

‘Ik ben gestopt met roken. Ik draai nog steeds shaggies als ik na wil denken en als ik niet weet wat ik met mijn handen moet doen.’

‘Uw man slaat u en hij sloeg uw dochter ook. Diverse getuigen hebben dat aan ons verteld.’ Klaassen keek haar onderzoekend aan. Hij vroeg zich af waarom ze met zo’n sadist getrouwd bleef.

‘Ik ga mijn man niet beschuldigen. Ik hoef niet tegen hem te getuigen.’ Ze keek hem uitdagend aan maar tegelijk voelde ze weer aan haar rug.

181

1

Het was hetzelfde gebaar waaruit hij in het vorige gesprek had opgemaakt dat ze werd geslagen.

‘Nee, dat hoeft ook niet. Maar wat als hij uw dochter heeft vermoord? Bent u niet aan haar nagedachtenis verplicht om boven tafel te krijgen wie haar heeft vermoord ook al zou de moordenaar uw eigen man zijn?’

Ze perste haar lippen op elkaar alsof ze niet van plan was om haar mond nog open te doen maar toen zei ze: ‘Ik moet daarover nadenken en ik wil dat bij een volgend gesprek mijn advocaat aanwezig is.’

Klaassen en Keijzer keken elkaar eens aan.

‘Zoals u wilt,’ zei Klaassen toen. ‘Meldt u zich morgenochtend om elf uur samen met uw advocaat op het politiebureau in Amsterdam.’

‘Goed. U wilt mijn man ook nog spreken? Hij zit boven op zijn studeerkamer. U vindt het vanzelf wel.’

Bos ontkende weer strak dat hij zijn vrouw of zijn dochter ooit had geslagen. Ze vroegen ook hem om zich de volgende dag te melden op het politiebureau in Amsterdam. Op de begrafenis van Romula hield de voorzitter van de AU zoals verwacht een lange saai toespraak. De grote gereformeerde kerk zat bomvol. Heel Zutphen was gekomen. Buiten stonden fotografen en journalisten uit de hele wereld. De moorden op de Amsterdamse studentes beheersten al dagen de voorpagina’s van de landelijke pers en hadden ook de wereldpers gehaald.

De dominee sprak over lieden die probeerden om een hel op aarde te maken. Het waren duivels in mensengedaante. Wanneer deze lieden door het aardse gerecht niet gevonden werden dan zouden ze hun gerechte straf toch niet kunnen ontlopen maar ze zouden na hun dood voor eeuwig branden in de hel. Het was muisstil in de kerk. Op de bijeenkomst na afloop van de begrafenis ging Klaassen even naast de dominee zitten om een praatje te maken. Het was een bleke man met een scherp gesneden gezicht en volle vlezige lippen.

‘Kent u de familie Bos goed?’

‘Ik heb vaak genoeg gewaarschuwd! De jeugd hier gaat naar de bliksem!’ De dominee sprak met consumptie.

Klaassen keek naar het broodje kaas waar hij net een hap van had willen nemen. Er zat ineens een heel klein kloddertje spuug op. De meeste mensen bleven op een veilige afstand van de dominee. Ze kenden hem in Zutphen. Hij vroeg zich af of de man misschien gek was.

182

1

‘U heeft mooi gepreekt,’ zei hij.

De dominee gaf een kort knikje: ‘De kerk zit altijd vol, ze komen van heinde en ver maar ze doen niet wat ik zeg. De mens is geneigd tot het kwade.’

‘Kende u Romula Bos?’

‘Haar vader zou haar terughalen. Hij kwam te laat.’

‘Heeft hij daar met u over gesproken?’

‘Ik heb gezegd dat hij haar terug moest halen. We zijn samen naar Amsterdam gegaan op de avond dat ze is vermoord. Ze was niet thuis. We hebben gewacht en gewacht. Het was noodweer. Om half zes zijn we weer teruggereden. Hij moest naar zijn werk’

Klaassen legde zijn broodje op tafel en haalde een notitieblokje te voorschijn: ‘Hoe laat was u bij haar huis?’

‘Wij waren daar om elf uur ’s avonds.’

‘Heeft u binnen in de studentenflat gewacht?’

‘We hebben bij haar aangebeld. We zijn binnen geweest op de gang waar ze woonde. We hebben op haar deur gebonsd.. Ze was er niet. Toen hebben we in de auto gezeten voor de deur.’

‘Heeft hij haar niet gebeld?’

‘Ze nam niet op. Ze wilde geen contact met hem.’

‘Weet u waarom ze dat niet wilde?’

‘Hij heeft haar wel eens geslagen.’

‘Was u steeds samen?’

‘Ja.’

‘Kan het zijn dat u in slaap bent gevallen?’

‘Dat kan.’

Klaassen keek naar zijn broodje. Het kloddertje spuug was opgedroogd. Waarom zou Bos niet verteld hebben dat hij naar Amsterdam was geweest?

‘Zou u het gemerkt hebben als de heer Bos even weg was gegaan?’

‘Dat denk ik wel. In een auto slapen is niet echt comfortabel.’

Bos had dus nu een dubieus alibi en mevrouw Bos had helemaal geen alibi. Hij was benieuwd hoe de officier zou reageren op dit nieuws.

‘Dominee, uw verklaring is van groot belang voor het onderzoek. Ik wil u verzoeken om u morgen te melden op het politiebureau in Amsterdam.’

De dominee keek hem boos aan: ‘Mot dat echt?’

‘Dat mot echt!’

183

1

Klaassen stond op en gaf de dominee een hand. Hij pakte zijn krukken. Op weg naar de uitgang nam hij een nieuw broodje kaas.

‘Zullen we ontslag nemen?’ Klaassen liep op zijn krukken naar de auto en wilde al achter het stuur gaan zitten. Keijzer legde een hand op zijn arm. Dat was waar ook, hij kon geen auto rijden met zijn gipspoot. Hij krukte om de auto heen naar de passagiersplaats.

‘Lekker de hele dag gaan vissen. De misdaad de misdaad laten. Wat heeft het voor zin om te werken als je calvinist bent? De Heer zorgt overal voor dus wat zouden wij ons druk maken?’

‘Ik wist niet dat zulke dominees nog bestonden. Het is bijzonder amusant om naar te luisteren. Aan zijn werken kent men de rechtvaardige,’ zei Keijzer. ‘Aan mensen die werken kun je zien dat ze niet verdoemd zijn.’

‘Dus we werken om aan de burenen te laten zien dat we brave jongens zijn?’

‘Zo is ‘t.’

‘Dus eigenlijk zijn die calvinisten een stelletje ijdeltuigen die graag willen dat de burenen denken dat ze deugen.’

‘Jij zegt ‘t.’

Freddie en Philip en Dirk reden mee terug naar Amsterdam.

‘We weten nog steeds niet precies wat er is gebeurd. Maar we gaan ervan uit dat de moordenaar vastzit. Jullie hoeven niet langer bewaakt te worden. Je kunt dus weer gaan en staan waar je wilt.’

De officier en de hoofdcommissaris hadden dat die ochtend besloten. Schiller had Ellie vermoord, Sjaak had Romula vermoord en daarna had hij zelfmoord gepleegd. De echte reden om de studenten niet meer te bewaken was waarschijnlijk dat er geen geld voor was.

De commissaris nam de verantwoordelijkheid. Klaassen had verzocht om niet bij de persconferentie van die middag aanwezig te hoeven zijn. Hij had zijn enkel gebruikt als excuus maar de werkelijke reden was dat hij zijn eigen pokerface niet vertrouwde. Hij was bang dat iedereen aan zijn gezicht zou kunnen zien dat hij de officiële lezing niet geloofde. Hij had intern geprotesteerd tegen de gang van zaken. Er was welwillend naar hem geluisterd en vervolgens deden ze toch waar ze zelf zin in hadden.

‘Waren wij eigenlijk ook verdacht?’ vroeg Philip.

Klaassen hoorde de zachte g en dacht weer aan het vriendje van Kim dat morgen op de stoep zou staan.

‘Ja, jong, iedereen bij theaterwetenschap werd verdacht. Jullie werden niet alleen bewaakt,
184

1

maar we hebben ook jullie alibi’s onderzocht en eventuele motieven om de moorden te plegen.’

Ze zwegen een tijdje.

‘Geloof jij in God?’ hoorde hij Philip vragen. Het woord god sprak hij uit als chjod. De studenten moesten blijkbaar de donderpreek van de dominee nog even verwerken.

‘Nee. Als God bestond dan had Bush Irak niet gebombardeerd.’

‘Mmm, maar als er geen god is dan kun je rustig iemand vermoorden. Dan krijg je geen straf. Maar misschien kunnen we beter het zekere voor het onzekere nemen. Stel je voor dat god toch bestaat.’

‘En dat we dan eeuwig in de hel moeten branden omdat we zondags niet naar de kerk zijn geweest.’

‘De hel, dat is eeuwig moeten winkelen bij Ikea.’ Dirk had blijkbaar ook een hekel aan winkelen.

‘Ik gun die moordenaars van Ellie en Romula toch wel iets ergers dan Ikea.’

‘Als ik een hele middag computerspelletjes heb gedaan in plaats van te studeren dan ben ik wel bang dat ik na mijn dood te zien krijg wat de gevolgen daarvan zijn,’ zei Freddie.

‘Dat je een tien had gehaald in plaats van die acht?’

‘Dat ik geslaagd was in plaats van gezakt.’

‘Dat je miljonair was geworden in plaats van zwerver.’

‘Dat er minder kinderen van de honger waren gestorven ergens in een ver land omdat je heel veel geld had gestuurd.’

‘Dat je een nog veel grotere atoombom had uitgevonden in plaats van hoe Super Mario in level 9 over een afgrond springt.’

Ondanks de levendige conversatie op de achterbank duurde de rit naar Amsterdam eindeloos. Keizer reed maximaal 98 en haalde nooit in.

De volgende dag bekende dokter Bos dat hij zijn vrouw en dochter regelmatig had geslagen. Hij beloofde snikkend dat hij het nooit meer zou doen. Klaassen was wel gewend aan huilende mannen in de verhoorkamer. Keijzer draaide meer shaggies dan ooit. Bos ontkende dat hij zijn dochter had vermoord. Hij had de hele nacht samen met de dominee in de auto voor de deur van de studentenflat zitten wachten tot ze thuis zou komen. De laatste keer dat hij zijn dochter een pak slaag had gegeven was twee weken eerder geweest. Hij had haar toen met een honkbalknuppel bewerkt. Keijzer vroeg of ze even konden pauzeren. In het keukentje stond Hanja te schreeuwen dat die man dood moest. 185

1

‘Kun jij Keijzer even kalmeren?’ vroeg Klaassen haar minzaam. Hij liep naar zijn kamer en belde met het laboratorium. Julia bevestigde dat de blauwgele plekken op het lichaam van Romula twee weken oud konden zijn. Klaassen belde met de officier.

‘Dat verandert niets aan de zaak. De duimafdruk op de fiets van Romula is afdoende bewijs dat Sjaak haar heeft vermoord. De zaak wordt geseponeerd omdat de verdachte dood is.’ ‘Maar die dokter verdient straf!’

Hij hoorde de officier zuchten.

‘We zullen het dossier overdragen aan het OM in Zutphen. Mevrouw Bos kan een aanklacht wegens mishandeling indienen bij de politie in haar woonplaats. Daar kun je haar op wijzen.’

Klaassen legde de telefoon neer. Hij mocht het gaan uitleggen aan zijn mensen. Het dossier in de zaak tegen de geleerde Kalkhoven ging er steeds beter uitzien. Ze onderzochten de boekhouding van de Bertold Brechtstichting. Een agent had een lijst telefoonnummers en adressen opgesteld van notarissen en van nabestaanden. Klaassen belde met de kleindochter van een oude dame en kreeg te horen dat oma met moeite had kunnen rondkomen van haar AOW en dat ze onmogelijk vijftwintigduizend euro had kunnen nalaten aan wie dan ook. Keijzer legde snikkend van het lachen de telefoon neer en vertelde dat de eerste de beste notaris die het testament van vijf van de betrokken dames zou hebben opgemaakt geen enkele naam kende. De bedragen die de dames zouden hebben nagelaten varieerden van vijf tot veertigduizend euro en ze waren in de loop der jaren steeds hoger geworden. Ze onderzochten vierentwintig legaten. Alleen de eerste twee bleken echt te zijn. Blijkbaar was Kalkhoven daardoor op het idee gekomen om testamenten te gaan vervalsen. Het geld was vanaf diverse bankrekeningen, ondermeer van een privé-rekening van Kalkhoven zelf overgemaakt naar de stichting en in een aantal gevallen was het cash gestort. De boekhouding van de stichting was jaarlijks gecontroleerd en goedgekeurd door de externe accountants van de universiteit. Blijkbaar vertrouwde de belastingdienst op de externe accountants. Klaassen herinnerde zich dat de boekhouding van het café van zijn vader heel wat beter werd gecontroleerd. Toen zijn vader eens in een vlaag van punctualiteit had opgegeven aan de belasting dat zijn kinderen weleens een broodje kroket aten in het café werd hij door de inspecteur op het matje geroepen. Het was zondag en het liep tegen de middag. Hij was alleen thuis. Hij zat op een krukje in de keuken. Zijn vader en Koosje zouden komen lunchen. Hij zong luidkeels en vals mee 186

met de cd van Willy Alberti die hij van niemand meer mocht draaien. In een braadpan stonden de uitjes en de sjalotten en de spekjes te fruiten. De tenen knoflook lagen al klaar. Hij was bezig om het vel van de kip te verwijderen. De fles witte wijn waarin de kip moest stoven was ontkurkt. De risotto stond in de oven heel langzaam te garen. Sonja was met Kim en Hugo en Cilla naar het Vondelpark. Het weekend was tot nu toe zonder al te grote rampen verlopen. De jongen was op zaterdag om een uur of twaalf gearriveerd en na een wat ongemakkelijk koffiedrinken en appeltaart eten had Kim hem meegenomen de stad in. Hij had vervolgens van Sonja te horen gekregen dat Hugo alleraardigst was en dat hij niet de hele tijd met zijn armen over elkaar naar de jongen moest staren. 's Avonds ging het jonge stel naar een discotheek. Hij was met Sonja en Cilla naar de tweede voorstelling gegaan van een of andere romantische komedie. Zodra hij Hugh Grant zag was hij in slaap gevallen. Hugh zou het meisje ook wel krijgen als hij niet keek. Om twee uur hadden ze Kim en Hugo opgehaald uit de disco.

Sonja en hij hadden in de week daarvoor in vijf minuten besloten dat Cilla op een luchtbed zou slapen bij Kim op de kamer en dat de logé op Cilla's kamer werd ondergebracht. Vervolgens hadden ze drie avonden ruzie gemaakt of ze Kim condooms moesten geven. Sonja was tegen en hij was voor. Uiteindelijk had ze gezegd dat hij het dan zelf maar met Kim moest bespreken. Daar had hij niet op gerekend. Hij vond het meer een moeder en dochter onderwerp maar hij begreep dat hij niet meer terugkon. Toen hij uiteindelijk het tenenkrommende onderwerp had aangesneden had zijn dochter gezegd: 'Maak je geen zorgen pap, ik had zelf ook al condooms gekocht. Niet dat ik het met hem ga doen maar je weet maar nooit!'

Zijn mobiel ging. Hij herkende het nummer niet. Iemand belde dus het nummer dat hij gaf voor noodgevallen. Hij nam op: 'Klaassen.'

'Hallo Kees, met Freddie. Het gaat prima hier. Blijven jullie nog maar lekker een tijdje weg.'

'Freddie, je spreekt met Hans Klaassen, ik denk dat je het verkeerde nummer gedraaid hebt.'

'Nee, niet nodig,' fluisterde ze 'het gaat prima met de kinderen.'

Fluisteren was niets voor Freddie.

'Moet ik naar je toe komen?'

'Ja,' zei ze en toen hing ze op.

Er was iets mis en er was iets met de kinderen. Het ging absoluut niet prima met die 187

kinderen. Hij zag de met speelgoed bezaaide woonkamer van de familie Witteveen voor zich en vroeg zich af hoeveel kinderen ze eigenlijk hadden en hoe oud ze zouden zijn. Hij draaide het gas uit, pakte zijn krukken en hinkte zo snel hij kon met twee treden tegelijk de trap af. Zijn auto was voor de verandering eens niet ingebouwd. De buurman was zeker naar de camping. Via de portofoon riep hij de surveillancewagens op om zonder sirene naar het adres van de familie Witteveen te gaan en daar op hem te wachten. Het was rustig

op straat. Alles wat lopen kon was naar het strand of naar het park. Hij scheurde over de vrije trambaan en sloeg toen linksaf de kade op tegen het verkeer, dat er niet was, in. Van een afstand zag hij dat Welling bezig was om via het raamkozijn van de woning op de begane grond en de klimop langs de gevel op het balkon te klimmen. Hij vroeg zich af waar Wildschut was. Zeker weer naar de plé. Hij stapte voor de deur uit. Een oud wijffie op driehoog stond geïnteresseerd de verrichtingen van de agent gade te slaan. Klaassen keek omhoog en legde zijn vinger op zijn lippen en drukte op de bovenste bel. Het oude vrouwtje deed razendsnel open en hij rende de trap op. Zijn krukken had hij in de auto gelaten. De voordeur van Witteveen stond op een kier. Hij liep de hal in. Hij hoorde iemand praten. Hij liep naar de deur van de woonkamer die dicht was en bleef staan luisteren.

‘Eén verkeerde beweging en het kind is dood!’ zei een vrouw.

‘Gijzeling’ dacht hij en hij voelde zijn maag in zijn keel zitten. Het duurde seconden voordat hij weer kon denken. Hield ze een pistool tegen een kinderhoofdje? Als hij geluid maakte was het kind dood. Niet laten schrikken, aan de praat houden en proberen af te leiden was de theorie over de omgang met gijzelnemers.

‘Nee, ik doe alles wat je zegt!’ dat was de stem van Freddie. Hij durfde geen adem meer te halen.

‘Hij is veel te oud voor mij,’ hoorde hij Freddie zeggen.

Dat was goed. Ze moest praten met de vrouw. Ze moest haar aandacht afleiden. Hij vervloekte het feit dat hij zijn pistool niet had meegenomen. Hij had verwacht dat het al zou wemelen van de agenten wanneer hij arriveerde en dat hij wel een pistool kon lenen. Welling zou inmiddels wel op het balkon staan maar Welling had als aspirant agent ook geen dienstwapen.

‘Doortje wil spelen!’ riep een kinderstemmetje.

‘Nee, Doortje, blijf zitten!’ Freddie gilte bijna. ‘Mag ze naar een videoband kijken? Dan blijft ze wel zitten.’

Het was een tijdje stil binnen. Toen begon de tune van Sesamstraat. Doortje zong mee. Hij
188

1

durfde weer adem te halen. Hij liep terug naar het trappenhuis en belde fluisterend met de centrale.

‘Gijzeling van een peuter en een meisje van achttien.’

Hij wist dat er nu ogenblikkelijk groot alarm werd geslagen. Er zouden onderhandelaars komen en scherpschutters die aan de overkant op het dak gingen liggen. Maar het zou tijd kosten en veel tijd zouden ze niet hebben. Hij ging weer achter de deur staan luisteren.

‘Ellie ging helemaal niet met hem,’ dat was weer de stem van Freddie.

‘Jullie zijn die avond samen met hem mee gegaan naar zijn huis. Jullie zijn allebei blijven slapen. Ik weet alles en jij gaat er ook aan.’

Hij moest naar binnen maar hij kon niet naar binnen. Hij keek naar boven om te zien of er

een ruitje boven de deur zat.

‘Maar dat is echt niet waar. We hebben hem op zijn bed gelegd en toen zijn we weggegaan. Hij was heel erg dronken.’

Er zat geen ruitje.

‘Anders was je dus bij hem gebleven. Hoor je zelf wat je zegt?’

‘Nee, Meesje echt niet, dat zou ik nooit doen. Ik weet toch dat hij met jou gaat?’

Het was dus het giechelende trutje, dat de moorden had gepleegd. Had hij niet gedacht dat ze een heks was toen hij haar voor het eerst zag? Een goede politieman luisterde naar zijn intuïtie maar hij had dat natuurlijk weer niet gedaan.

‘Dus als hij niet met mij ging zou je hem wel willen hebben?’

Achter de deur werd vrouwenlogica bedreven. Hij legde vertwijfeld zijn hand op zijn voorhoofd en voelde dat er zweet op stond.

‘Heb je daarom Ellie vermoord?’

Goed zo Freddie, hou die meid aan de praat. De hulptroepen zijn onderweg. Als Welling maar geen stomiteiten uit haalde. Zo meteen sprong dat uilskuiken natuurlijk de kamer in om meteen te struikelen over een paar rolschaatsen. Klaassen voelde zich misselijk. Hij leunde tegen de muur zodat zijn been een beetje kon rusten. Hij was zijn enkel even vergeten maar nu voelde hij hem weer.

‘Ik zocht Theo. Ik liep de bibliotheek in en daar hoorde ik ze bezig tussen de boekenkasten. Na een tijdje ging Theo weg en zij bleef staan. Ik stond aan de andere kant van de boekenkast op het krukje. Ik dacht eigenlijk dat hij met Romula was maar dat doet er natuurlijk niet toe. De goedendag lag boven op de kast en ik heb hem op haar hoofd laten vallen. Het was een gelukkige samenloop van omstandigheden.’

Gelukkige samenloop? Het was Theo helemaal niet! Ze had het verkeerde meisje vermoord 189

1

om de verkeerde reden! Waar in de kamer zat ze? Was het misschien mogelijk om achter haar rug de kamer binnen te komen? Hij herinnerde zich dat er in de woonkamer schuifdeuren waren. Was het een goed idee om de kamer die aan de andere kant van de schuifdeuren lag binnen te gaan? Hij dacht na over het risico. Misschien zou de deurkruk geluid maken of de deur zelf omdat hij klemde. De man des huizes, dat type met de paardenstaart, leek hem niet direct een handige klusjesman die deuren af kon hangen en die altijd meteen een scheutje olie bij de hand had voor een piepend scharnier. Als de schuifdeuren op een kier stonden zoals de vorige keer dat hij hier was dan zou hij misschien een stuk van de kamer kunnen zien maar als de deuren helemaal open stonden dan zouden ze hem zien en was het kind meteen dood en Freddie ook.

‘Eigenlijk heb je wel gelijk Meesje. Ik vind het heel goed dat je niet toelaat dat andere meisjes iets met Theo hebben.’

Freddie had gelukkig prima in de gaten dat je een gewapende psychopaat naar de mond moest praten. Blijkbaar wilde Meesje een gesprek want anders was Freddie natuurlijk al

dood geweest. Hij voelde zijn handen weer vochtig worden. Hoe hadden ze toch kunnen denken dat ze de moordenaar al gevonden hadden?

‘Ik zag meteen toen ze de eerste keer op het instituut kwam dat Romula een nymfomane was. Ik had haar eigenlijk al bij voorbaat koud moeten maken.’

Klaassen hield zijn adem weer in. Kon dit betekenen dat ze al eerder nog andere vrouwen had vermoord?

‘Dus je hebt Romula ook vermoord?’

‘Ja, natuurlijk.’

Klaassen wilde dat hij behalve een geweer ook een opnameapparaatje bij zich had.

‘Je was toch uit eten die avond?’

‘Ja, leuk hè? Ik had een huurmoordenaar geregeld. Mijn neefje Sjaak wilde dat klusje wel opknappen. Jammer genoeg kregen we naderhand een verschil van mening over de prijs. Ik heb hem natuurlijk het geld gegeven waarom hij vroeg. Toen heb ik gevraagd of hij een pistool voor me te koop had. Toen hij me had laten zien hoe je het moest laden heb ik hem ermee doodgeschoten. Ik hou er niet van om te worden gechanteerd.’

Daar had zelfs Freddie blijkbaar niet van terug. Uit de kamer klonken nu alleen de stemmen van Bert en Ernie. Hij keek op zijn horloge en zag dat hij nog geen drie minuten hier was. Tijd hadden ze nodig. Waar bleven de collega's? Misschien konden ze een bedwelmend gas de kamer in pompen en dan naar binnen.

En toen gebeurde het. Iemand trok de wc door.

190

1

Hij stond nog twee lange nanoseconden te hopen dat ze het binnen niet hadden gehoord maar toen viel het eerste schot. Hij crashte de huiskamer binnen. Welling was bezig om een pistool leeg te schieten op het theeservies dat op de buffetkast stond. Wist hij niet dat kogels kunnen terugketsen? Misschien had de jonge agent niet in de gaten dat zijn target al down was. Op de grond op haar buik lag Meesje. Haar rechterschouder was een bloederige massa. Met haar linkerhand taste ze naar een groot vleesmes dat naast haar lag. Klaassen sprong op het mes. Hij voelde zijn enkel opnieuw breken toen hij er met zijn volle gewicht op landde. Hij slaagde er met moeite in om het niet uit te schreeuwen van de pijn. Hij schopte het mes een eind weg. De rust die volgde op de schoten was weldadig. Klaassen realiseerde zich dat Freddie om zijn hals hing en dat hij haar stevig vasthield om haar middel. Hij liet los en gaf haar geruststellende klapjes op haar rug. Zijn benen werden omklemd. Hij keek naar beneden en zag dat een peuter zich achter zijn kuiten had verschanst. Hoofdagent Wildschut kwam de kamer binnen.

Hij tilde de peuter op.

‘Ik ben heel erg geschrokken,’ zei hij.

‘Ik ook,’ zei Doortje, ‘ik schik me dood! Ze gingt me snijden!’ Ze wees met een kromgebogen wijsvingertje naar Meesje.

‘Waar ging ze je snijden?’

Ze tilde haar hoofdje op en wees naar haar keel. Klaassen inspecteerde de peuter. Zo te zien mankeerde ze niets. Wildschut zat op haar knieën naast Meesje en bekeek de schouderwond. Welling stond te klappertanden. Hij wilde naar de jongen toe lopen om een arm om hem heen te slaan maar lopen behoorde even niet meer tot de mogelijkheden.

‘Kan iemand even een stoel voor me pakken?’

Freddie zette een eetkamerstoel achter hem neer en hij ging zitten. Doortje strekte haar armpjes naar Freddie uit en zei: ‘Freddie voorlezen!’

De ambulancebroeders gaven hem een pijnstillertje en droegen hem op een brancard de trap af. In de ziekenauto mocht hij op een stoeltje zitten. Meesje lag op de brancard. Ze was gearresteerd en had te horen gekregen dat alles wat ze zei tegen haar gebruikt kon worden. Hij zat stil te luisteren terwijl zij praatte en praatte. Ze had het over alle vrouwen die niet van Theo af konden blijven en dat ze er allemaal aan zouden gaan. Freddie zou ze ook nog wel krijgen. Hij dacht terug aan de eerste keer dat hij haar zag toen hij gedacht had dat ze een heks was. Hij werd steeds suffer van de codeïne.

191

1

In het ziekenhuis mocht hij meteen naar de operatiekamer. Toen hij wakker werd zat Sonja naast zijn bed een boek te lezen. Hij probeerde ‘hallo’ te zeggen maar het klonk anders. Ze legde haar boek weg en pakte zijn hand.

‘Ben je wakker?’

Hij viel weer in slaap. Hij voelde iets kouds op zijn hoofd. Hij deed zijn ogen open. Sonja was met een natte handdoek zijn gezicht aan het afvegen.

‘Je bent geopereerd aan je enkel. Je wist toch dat je niet mocht lopen? Ze zijn vijf uur met je bezig geweest.’

Ze klonk niet al te vriendelijk. Hij probeerde ‘sorry’ te zeggen maar het klonk als ‘rrr.’

‘De risotto was aangebrand.’

‘Nog meer klachten?’ Dat kwam er verstaanbaar uit.

Ze moest lachen.

‘De coq au vin was heerlijk. Koosje heeft hem afgemaakt. Hoe voel je je?’

‘Ik voel niks. Zit mijn voet er nog aan?’

Ze drukte op een knop. Het hoofdeinde van zijn bed ging langzaam omhoog.

‘Kijk zelf maar.’

Hij zag zijn rechter voet. Onderaan zijn linkerbeen zat een klomp. Ze trok het laken opzij en hij zag zijn tenen uit het verband steken.

‘De orthopeed is naar huis. Hij komt je morgen uitleggen wat hij precies gedaan heeft. Het komt erop neer dat je een nieuwe enkel hebt gekregen. Je mag voorlopig je bed niet uit.’

‘Weet je hoe het met Meesje Paauwe is?’

‘Ze hebben een kogel uit haar schouder en uit haar long gehaald. Ze ligt op de intensive care maar ze gaat het wel redden. Ik heb kennisgemaakt met een heel lekker ding, je collega Hein-Piet. Ik heb hem meteen maar gevraagd of hij een keertje komt eten. Hij zit op de gang te wachten tot hij haar mag verhoren.’

‘Vraag of ie even komt!’

Ze begon zijn gezicht weer af te vegen met de natte handdoek.

‘Hou op!’ Hij duwde haar weg.

‘Nou, zeg!’

‘Wil je alsjeblieft Keijzer even vragen om te komen?’

Ze zuchtte en liep de kamer uit. Even later kwam ze terug. Keijzer bleef aarzelend in de deuropening staan. Toen kwam hij verder en schudde zijn hand.

‘Hoe gaat het met je?’

192

1

‘Raar. Geen pijn. Ik heb een nieuwe enkel. Meesje heeft gezegd dat alle vrouwen die aan Theo zaten eraan gaan.’

‘Wow!’

‘Hoe kwam Welling aan dat pistool?’

‘Geleend van Wildschut.’

‘Zijn ze nou helemaal bedonderd! Hoe praat ik dat nu weer recht.’ Hij voelde dat zijn hart begon te bonzen.

‘Als jij je zo druk maakt stuur ik Hein-Piet weer weg!’ dreigde Sonja.

‘De commissaris heeft Welling vanmiddag in de persconferentie uitgeroepen tot held. Hij heeft het leven van dat kleine meisje gered. Het was natuurlijk noodweer. Ik denk niet dat er verder nog lastige vragen over dat wapen gesteld zullen worden.’

Klaassen ontspande zich. Hij wreef met zijn handen over zijn hoofd.

‘Jij bent ook een held,’ vervolgde Keijzer.

‘Volgens de commissaris dan,’ voegde Sonja toe.

‘Nee, ik heb eigenlijk geen moment gedacht dat jij het gedaan had,’ zei Klaassen tegen Anna.

Hij kreeg veel bezoek in het ziekenhuis.

‘Waarom geloofde je niet dat ik het had gedaan?’ vroeg Anna.

‘Tja, je had geen motief en je bent wel de laatste die ik van moord zou verdenken.’

‘Dus het was gewoon uit jaloezie dat Meesje ze heeft vermoord?’

‘Nu ja, jaloezie. Ze is heel erg gestoord. De politiepsychologen waren er van overtuigd dat de moordenaar steeds vaker en steeds gewelddadiger zou toeslaan. Ze zal wel tbs krijgen en heel veel jaren worden opgesloten. Ze heeft Ellie vermoord en ze heeft Romula door Sjaak laten vermoorden. Op de avond van het feest was ze op zoek naar Theo. Ze hoorde Ellie en Schiller de trap opgaan. Ze is hen gevolgd de bibliotheek in. Ze dacht dat Ellie met Theo samen was. Ellie en Schiller stonden in het gangetje tussen de twee boekenkasten. Meesje stond een gangetje verder. Ze had een bibliotheekkrugje bij de hand. Daar is ze op gaan staan. Toen Schiller vertrokken was heeft ze de goedendag van bovenaf op het hoofd van Ellie laten vallen.

Ze had ontdekt dat Kalkhoven heroïne verstopte in de bagage van zijn studenten. Ze eiste een aandeel in de winst. Sindsdien werkte ze met hem samen. Toen we haar eenmaal hadden gearresteerd heeft ze meteen alles bekend. We weten nu genoeg om op ons gemak alle bewijs rond te krijgen. In haar huis hebben we de kleren gevonden die ze aanhad toen

1

ze Ellie vermoordde. Op een paar schoenen zijn bloedsporen aangetroffen.’

‘Waren het brogues?’ vroeg Anna.

‘Nee, witte satijnen pumps. Onmogelijk om schoon te maken, ze had ze beter weg kunnen gooien. Meesje fungeerde als tussenpersoon tussen Kalkhoven en Sjaak. Sjaak was haar neef. Dat hebben we gemist in het onderzoek. Haar moeder is een zus van zijn moeder. Meesje en Sjaak hebben dus verschillende achternamen. Ze zagen elkaar op verjaardagen in de familie. Daar gaf Sjaak haar het geld voor Kalkhoven. Ze belden elkaar nooit. Ze smokkelde ook voor Kalkhoven. Ze waagde zich niet aan drugsmokkel maar ze bracht regelmatig geld naar de bank in Zwitserland. Ze liet zich goed betalen voor haar diensten.’

‘Ze geeft heel veel geld uit,’ zei Anna. ‘We maakten altijd grapjes over de gaten in haar handen. Ze kocht altijd dure kleren en in het café wilde ze altijd rondjes geven. Gek dat ik me nooit heb afgevraagd waar ze het van deed.’

‘Ze heeft in Zwitserland negen ton op de bank staan,’ vertelde Keijzer. ‘Ze heeft Sjax een ton betaald voor de moord op Romula. Sjaak wilde nog meer geld en daarom heeft ze hem doodgeschoten.’

‘Ik ga in therapie,’ zei Anna. ‘Volgende week word ik opgenomen in de Jellinek. Ik ben me werkelijk kapot geschrokken. Ik heb echt twee weken gedacht dat ik Ellie had vermoord.’

‘Ze heeft Sjaak doodgeschoten met zijn eigen pistool.’

Ook Freddie kwam op bezoek. Ze had iemand bij zich: ‘Dit is mijn moeder.’

De moeder was waarschijnlijk in de veertig. Haar gezicht leek te jong voor het lange grijze haar dat ze in een paardenstaart droeg. Ze had een spijkerbroek aan en een paars fluwelen jasje dat een jaar of dertig geleden erg hip zou zijn geweest.

‘U heeft het leven van mijn dochter gered,’ zei ze terwijl ze zijn hand schudde.

‘Och,’ zei hij, ‘dat heeft uw dochter natuurlijk zelf gedaan. U heeft reden om trots op haar

te zijn.'

'Hou op!' riep Freddie. 'Ze is hier alleen maar om haar excuus aan te bieden.'

De moeder glimlachte: 'Dat klopt. Ik kom u mijn excuus maken omdat ik u ongewild een plak hasjcake heb laten eten.'

Hij werd meteen weer een beetje misselijk toen hij aan de cake dacht. Hij keek haar vragend aan.

'Ik ben directeur van een buurthuis. We geven kookles aan jongens. De cakes die ze bakken geven we weg. Dat stelletje rotjongens heeft hasj door de cakes gedaan. U was niet
194

1

het enige slachtoffer. Ik hoorde later dat een aantal bejaarden in een tehuis in Alkmaar zich ook niet zo lekker voelde!'

Hij kon er niet om lachen.

'Ik heb die jongens het buurthuis uitgezet.'

Dat was tenminste iets. Ze gaf hem drie identieke pakjes.

Hij maakte er eentje open. Er zat een cake in.

'Dank u wel.'

Hij moest er niet aan denken om ooit nog een plak cake te moeten eten. Hij zou aan Sonja vragen om ze weg te gooien.

'Hier zit geen hasj in. Ik heb er zelf bij gestaan toen ze werden gebakken.'

'Heel erg bedankt,' zei hij nog een keer.

'Freddie, hoe is het met jou? Had jij ook al iets met die Theo?'

Als antwoord werd ze rood tot in haar hals. Klaassen sloeg zijn handen voor zijn gezicht. De commissaris kwam op bezoek. Hij had Welling meegenomen en twaalf fotografen. De officier bracht een fles jajem mee. Het was tegen etenstijd. Hij haalde twee kleine borrelglasjes uit zijn binnenzak en zette ze op het nachtkastje. Klaassen keek naar de officier en voelde aan zijn haar. De stekeltjes waren uitgegroeid tot iets waar je weer een beetje aan kon trekken.

'Schiller heeft een klacht ingediend.'

'Natuurlijk,' zei Klaassen, 'hij was bijna acht jaar de bak in gedraaid.'

'Misschien moest ik maar eens met pensioen.'

Ze zwegen.

'De druk van de media om de moordenaar te pakken was gigantisch,' zei Klaassen.

'Ik geloof dat ik te oud ben om me nog iets van de media aan te trekken. Het is meer dat je graag wil dat de moordenaar gepakt wordt. Objectief zijn is mijn werk maar in dit geval is me dat niet gelukt.'

Hij bleef een uurtje en ze dronken elk drie glaasjes.

‘Ik zou het toch wel prettig vinden als u nog een tijdje doorging,’ bekende Klaassen. De officier zuchtte en zei dat hij er over na zou denken.

Klaassen bleef een paar dagen in het ziekenhuis. Daarna was hij een week thuis. Hij mocht nog steeds niet lopen. In het ziekenhuis en thuis werkte hij op een laptop aan het dossier.
195

1

De zaak was rond. Alles moest netjes en overzichtelijk worden opgeschreven en gedocumenteerd voor de rechtszaak. Op het feest zat hij in rolstoel. Hij had een trainingspak aan. Sonja danste de hele avond met de kwal en met de kanarie en met zijn vader en zelfs met Hugo. Koosje hield een grappige toespraak. Zijn collega’s zongen onder de bezielende leiding van Keijzer een lied dat als refrein had: ‘Annie geef mij me tassie maar weer terug want die gozer die ken niet dansen!’

Na het feest gingen ze een paar dagen in een huisje in de buurt van Emmer Compascuüm. Vader en Koosje pasten op de meiden in Amsterdam.

Hij begon als altijd met het weggooien van de kaasschaaf. Hij bestreed dit oer Hollandse instrument sinds ze een keer met een hevig bloedende Cilla die een plakje van haar duim had afgeschaafd naar de eerste hulp hadden gemoeten. Hij beschouwde het als zijn eigen kleine bijdrage aan een betere wereld. Over een paar dagen zou hij eindelijk weer mogen lopen. Het weer was eindelijk omgeslagen. Het was herfstig en eigenlijk te koud om buiten te zitten bij het huisje.

Hij werd knap chagrijnig in de rolstoel. Het was geen doen om over de zanderige bospaden te manoeuvreren. Sonja bood aan om te duwen maar dat sloeg hij verontwaardigd af. Ze bezochten met de auto de toeristische attracties in de buurt: de dierentuin, de sterrenwacht en alle pannenkoekenrestaurants. Weer terug in het huisje keken ze naar de nephoutblokken in de elektrische open haard en naar de televisie. Hij verveelde zich kapot en wilde het liefst weer aan het werk. Sonja loste de hele dag kruiswoordraadsels op. Op een dag bezochten ze een boerderij in de buurt waar ze jonge hondjes te koop aanboden. Ze hadden allemaal gehuild toen vorig jaar hun bouvier Zorro op de bank was overleden.

‘Nooit meer een hond!’ had Sonja een week later geroepen. ‘Eindelijk kunnen we een nieuwe bank nemen!’

Die nieuwe bank moesten ze nog steeds gaan kopen. De zes puppies buitelden over elkaar in de tuin achter de boerderij. Ze hadden lange flaporen.

‘Geen sprake van!’ zei Sonja. Ze zat op haar hurken met in elke hand een puppie. De pups likten haar in haar gezicht.

‘Wat kosten ze?’ vroeg Hans aan de boerin.

‘Vierhonderd euro. Ze hebben een stamboom.’

Ze gingen maar weer weg. Ze stonden nogal rood na het feest. Behalve de nieuwe bank wilden ze ook een extra douche op zolder voor de meiden.

196

1

‘Priscilla is volgende week jarig,’ zei Sonja.

‘Tweehonderdvijftig!’ riep Klaassen over zijn schouder.

‘Deal!’ riep de boerin.

197

1